Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola

Pedagógiai Program

AZ INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE:	**SZENT ANNA KATOLIKUS ÓVODA ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA**
SZÉKHELY:	**4232 GESZTERÉD, PETŐFI UTCA 8.**
ADÓSZÁM:	**18755585-2-15**
AZ INTÉZMÉNY KÉPVISELETÉRE JOGOSULT SZEMÉLY:	**TÖRŐ ANDRÁS JÓZSEF**
a továbbiakban:	**INTÉZMÉNY**

2024

Fenntartói jóváhagyás

A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola szabályzatát jóváhagyom.

Debrecen, 2024.08.30.

PH.

DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

.....

Palánki Ferenc
Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye
megyéspüspöke

Tartalomjegyzék

PREAMBULUM **4**

1. Hivatalos adatok, az intézmény jellege **4**

2. Törvényi hivatkozások **6**

3. Az intézmény nevelési programja **8**

3.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 8
3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok tevékenységi területei 16
3.3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok 21
3.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 26
3.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 35
3.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 37
3.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvétel jogai gyakorlásának rendje 49
3.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolatának formái 51
3.9 A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai 55
3.9.1 Tanulmányok alatti vizsga szabályzata 55
3.10. Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje 112
3.11. Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv 114

4. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE **115**

4.1. A választott kerettanterv megnevezése, ideértve bármely, a miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését 116
4.2. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma 120
4.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét 122
4.4. A nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: NAT) meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának részletes szabályai 124
4.5. Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja 130
4.6. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai 133
4.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, a beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei 134
4.8. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai 140
4.9. Csoportbontások, egyéb foglalkozások szervezésének elvei 141
4.10. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek 142
4.11. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 149
4.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek 152
4.13. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek 160
4.14. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel 163
4.15. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek, beleértve a témanapokat, témaheteket és a projektoktatást is. 167
4.16. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei 168

Záró rendelkezések: ... 170

5. Mellékletek ... 171

1. SZÁMÚ MELLÉKLET: SNI TANULÓK FEJLESZTŐ PROGRAMJA ... 172
2. SZÁMÚ MELLÉKLET: A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK ... 200
3. SZÁMÚ MELLÉKLET: INTEGRÁCIÓS ÉS KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÓ FELKÉSZÍTÉSEK RENDJE ... 201
4. SZÁMÚ MELLÉKLET: HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK ... 203
5. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE ... 204
6. SZÁMÚ MELLÉKLET: A DIGITÁLIS KÖRNYEZET A KÖZNEVELÉSBEN EFOP-3.2.3-17 PÁLYÁZATTAL KAPCSOLATBAN ... 205

6. AZ ÓVODA ... 206

1. Bevezető Gondolatok ... 207

AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSNYILATKOZATA ... 207

Az intézményi környezet bemutatása ... 209

2. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései ... 210

2.1 ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ... 212
2.2 NEVELÉSI ALAPELVEINK ... 212
2.3. NEVELÉSI ÉRTÉKEINK ... 213
2.4 NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSÜNK ... 214
A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS ... 215
2.5. AZOKAT A NEVELÉSI FELADATOKAT, TEVÉKENYSÉGEKET, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT, KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSÉT, A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉT, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSÉT, MELYEK ÁLTAL MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI, LELKI, SZOCIÁLIS ÉS TESTI FEJLETTSÉGHEZ, ... 216
2.6. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK ... 222
2.7. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGET ... 224
2.8. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI ... 225
2.9. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK ... 230
2.10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGEIT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK ... 239
2.11. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEKET ... 240
JÁTÉK ... 251
VERSELÉS, MESÉLÉS ... 255
ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC ... 257
RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA ... 258
MOZGÁS ... 260
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK ... 263

3. Legitimációs záradék ... 270

A DIGITÁLIS KÖRNYEZET A KÖZNEVELÉSBEN EFOP-3.2.3-17 PÁLYÁZATTAL KAPCSOLATBAN ... 272

PREAMBULUM

Jónak lenni jó. Ismerjük fel minden nap azt a kevéske jót, amire Isten meghív bennünket és próbáljunk meg rá igent mondani. Milyen szép egy telt kalászú búzamező, vagy egy gyümölcseitől roskadozó fa, egy fürtökkel teli szőlőlugas. Gondoljunk minden nap erre, hogy Isten szemében mi is termőföld vagyunk, aki csodás termést tud hozni, akiben gyönyörködni lehet, aki tápláló és körülötte virágzik az élet. Ez a célja és értelme földi életünknek, ezért teremtett bennünket Isten, ezért hívott ebbe a földi életbe. Értékesek vagyunk mindannyian, tanuljunk meg hinni ebben, nézzünk magunkba és érezzük, lássuk, ahogy kicsírázik a szívünkben a mag, amit Isten vetett belénk, tápláljuk és óvjuk az Ő tanítását, hogy bennünk szárba szökkenhessen, kivirágozzon és bő termést hozzon. Ámen.

A Magvető (Máté 13,1-9;18-23)

1. Hivatalos adatok, az intézmény jellege

Az intézmény jellege

A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján az intézmény az általános nevelési-oktatási célok vállalása mellett célul tűzte ki a tanulók vallásos és hazafias szellemben erkölcsös polgárrá való nevelését, az átlagosnál magasabb általános műveltség, legalább egy idegen nyelvben nagyobb jártasság elérését, a tanulók felkészítését a középfokú oktatási intézményben való helytállásra.
Feladatunk, hogy tanulóifjúságunkat módszeresen és kritikusan megismertessük a tudomány és a kultúra alapjaival. Iskolánk ezen kívül részt vállal az egyház küldetéséből is a keresztény hitre nevelés területén. Ma és mindenkor nyitott akar lenni a kor kihívásaira, modern és egyszersmind az Egyházhoz, a benne élő Krisztushoz hű katolikus nemzedékeket akar nevelni.

Az intézmény hivatalos adatai

A többcélú intézmény székhelye és címe
neve: Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola
címe: 4232 Geszteréd, Petőfi utca 8.
e-mail: iskola@gesztered.hu
OM azonosítója: 033569

Az iskola
neve: Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola
címe: 4232 Geszteréd, Petőfi utca 8.
OM azonosítója: 033569

Az óvoda
neve: Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola
címe: 4232 Geszteréd, Kossuth utca 104.
OM azonosítója: 033569

A fenntartó
neve: Debrecen - Nyíregyházi Egyházmegye
címe: 4024 Debrecen, Varga u. 4.

Az alapító
neve: Debrecen - Nyíregyházi Egyházmegye
címe: 4024 Debrecen, Varga u. 4.

A működési engedélyt kiadó szerv neve:
Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
címe: 4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5

A működési engedély kelte: 2016. 08. 02.
száma: SZ/152/02206-17/2016.

Működési engedély módosítása: 2024. 09. 01.
száma: SZ/152/01184-11/2024

Az iskola működési területe: országos

Az intézmény jogállása, gazdálkodási jogköre: Az intézmény önálló egyházi jogi személy. Az intézményt a fenntartó önálló gazdálkodási és bérgazdálkodási jogkörrel ruházta fel szigorú költségvetési fegyelem betartása mellett a fenntartó gondoskodik az alapfeladatok ellátásához és az intézmény működéséhez szükséges pénzeszközökről, az intézményi vagyon feletti rendelkezés joga az intézmény fenntartóját illeti meg. Az intézmény a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye által jóváhagyott költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik a köznevelési törvény, az intézményre vonatkozó hatályos jogszabályok és a belső, a fenntartó által elfogadott szabályzatok szerint, az intézmény vezetőjének vezetői felelőssége mellett. Az intézmény a fenntartó által jóváhagyott költségvetési kereten belül önálló bérgazdálkodást folytat, de a gazdálkodással kapcsolatos összeghatártól függően kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat. Az intézmény által vásárolt tárgyi eszközök és készletek felett tulajdonosként az intézmény rendelkezik. Az intézmény, gazdálkodással kapcsolatos irányítási feladatait az intézmény vezetője látja el. Az intézmény önállóan rendelkezik a fenntartó által elfogadott éves költségvetés kiemelt előirányzatai felett. A gazdálkodáshoz kapcsolódó jogosultságokat az intézmény Kötelezettségvállalási, Pénzügyi

Ellenjegyzési, Teljesítésigazolási, Érvényesítési, Utalványozási és Adatszolgáltatási Szabályzata (Gazdasági Szabályzat) tartalmazza.

Az iskola köznevelési megállapodás keretében végzi feladatait.

Az engedélyezett évfolyamok száma, tanulólétszám:

Az intézménybe felvehető maximális tanulólétszám:	310 fő
Általános iskolai képzés	220 fő (1-8. évfolyam)
Óvodai nevelés	90 fő
A többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása	25 fő
A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása	10 fő

2. Törvényi hivatkozások

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai;
- 2023. évi LII. törvény- a pedagógusok új életpályájáról (PUÉTV.);
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról;
- 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes köznevelléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról;
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 229/2012 (VIII.28.) Korm. rendelet – a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról;
- 2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról;
- 5/2020. (I.31.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012.(VI.4.) Korm. Rendelet módosításairól;
- 26/1997. (IX.3.) NM- rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról;
- 18/2024. (IV.4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről.

Intézményünk stratégiai fejlesztése a következő területeken:

- Esélyegyenlőség biztosítása a hátránnyal induló tanulók számára személyiségük és képességeik fejlődése érdekében (új tanulásszervezési eljárásokkal sikerélményhez jutás).
- Szoros és jó partnerkapcsolat kialakítása a szülőkkel, külső kapcsolataink erősítése, bővítése.
- A szép magyar beszéd kialakítása és megkövetelése minden tanulótól.
- Az idegen nyelv oktatásának erősítése, hogy a leghátrányosabb helyzetű tanulók számára is lehetőséget biztosítsunk a nyelvtanulás alapjainak lerakására.
- A tanulók kompetenciájának fejlesztése a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott (kulcskompetenciák) alapján.
- Pedagógusaink szakmai kompetenciájának erősítése továbbképzéseken történő részvétellel.
- Az intézményi dokumentumok jogszabályi megfeleltetése, felülvizsgálata.
- Észszerű és racionális gazdálkodás mellett a szakmai munka színvonalának megtartása.

Ebben a munkában minden egyes pedagógusnak, alkalmazottnak megvan a maga feladata. Egységes hozzáállással, lendülettel, szakértelemmel, kemény munkával kell az intézmény szakmai színvonalát erősíteni.

Fejlesztési elképzelések:

Elképzeléseink az elkövetkező évekre

- Fejleszteni kívánjuk eszközállományunkat, az iskola teljes eszközállományát folyamatosan újra cseréljük.
- Szinten akarjuk tartani az iskolai tanulók létszámát.
- Pihenőudvar létrehozása a gyakorlókertben.
- Az iskola szakos ellátottságát továbbra is utazó pedagógusokkal kívánjuk megoldani.
- Célunk, hogy új módszerek bevezetésével minél hatékonyabban végezhessünk a pedagógiai munkát a gyermekek javára / interaktív eszközök, tananyagok/.
- Teljes szakos ellátottság biztosítása.
- Pályázatokon való részvétel.
- Minden tanuló által elérhető képzési kínálat biztosítása.
- Intézményi szintű tanulói és pedagógus programok.
- Versenyeken való részvétel.
- Középfokú nyelvvizsgát és ECDL-vizsgát szeretnénk tehetséges tanulóinknak biztosítani.

Intézményünkben a minőségi munkavégzéshez szükséges feltételeket a továbbiakban is igyekszünk megteremteni.

3. Az intézmény nevelési programja

3.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Pedagógiai hitvallásunkat meghatározza a gyermekszeretet és a keresztény erkölcs.

A keresztény nevelésnek abban kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjenek a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a középszerűségen, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe, és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.
Tevékenységünk középpontjában a minőségi nevelő- oktatómunka áll, amely biztosítja tanulóink tovább haladását a szülők elvárásainak és a tanulók képességeinek megfelelően.

Pedagógiai alapelveink:

- Az iskola valamennyi dolgozója és tanulója kölcsönösen tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát.
- Iskolánk segíti a világban való eligazodást az idegen nyelvek oktatásával.
- Az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai forradalommal.
- A kommunikációs- és viselkedéskultúra elsajátíttatásával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását.
- Alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében.
- Vannak örök emberi értékek, amelyeket – ha még nem élnek diákjainkban – kialakíthatunk, majd erősíthetünk (humánum, tisztelet, becsület, őszinteség, türelem).
- Úgy alakítjuk diákjaink szemléletét, hogy legyenek büszkék magyarságukra. Ennek érdekében ismertetjük velük nemzetünk múltját, nemzeti értékeinket (aktuálisan történelem, irodalom, földrajz, ének órákon).
- Iskolánk pedagógiai programja emberközpontú, értjük ez alatt a tanár és diák humánus kapcsolatát, az iskola barátságos légkörét.
- Széles látókörű, egészséges, reális szemléletű fiatalokat nevelünk.

- Munkánk során következetesek vagyunk: a pedagógus megjelenésével, viselkedésével, stílusával is nevel.

Közösséget szeretnénk teremteni, amely közösség személyiségei által színes. Itt tanulhatja meg tanítványunk, hogyan illeszkedjék be egy közösségbe, később a társadalomba. Mindezek alapján válhat a tanuló kiegyensúlyozott, harmonikus személyiséggé egy demokratikus elvekre épülő iskolában. Nem feledjük, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében, Geszteréden élünk. Hazánk mostohább sorsú vidéke ez, amely mégis tartogat értékeket, természeti szépségeket, történelmi hagyományokat, perspektívát. Azt szeretnénk elérni, ha diákjaink nem elvágyódnának innen, hanem felnőtt emberként visszatérnének ide.

Pedagógiai céljaink, feladataink

A katolikus iskolának kötelessége vállalni a tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását. Ennek érdekében felmutatjuk a szentek, ismert és elismert egyházi személyiségek által követésre méltó példákat.

Ennek érdekében:

- Magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással fejlesztjük a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását.
- Segítjük diákjainkat abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhatnak.
- Jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.
- Erősítjük az oktatás-nevelés során a nyitottságot az új felé, a kreativitást, az igényt az állandó, folyamatos önművelésre.
- A tanulók igényeinek megfelelően az iskolánk lehetőségeihez mérten minél színesebb iskolai élet megteremtésére törekszünk: szakkörök, csoportos összejövetelek, előadások, énekkar, tevékenységi körök, kirándulás, sport, hagyományápoló társaságok.
- Iskolánk tanulói sokféle társadalmi rétegből kerülnek ki. Ezért is elengedhetetlen, hogy differenciáltan foglalkozzunk velük. A gyengébb képességűeket korrepetálni kell, a jobb képességűeket pedig még több ismerethez kell juttatni.
- A tudás egyik mércéje lehet a verseny, amely sikerélményhez is juttat vagy megtanít elismerni mások jobb teljesítményét. Igyekszünk minél több diákot eljuttatni a korosztályának megfelelő

versenyekre. A műveltségi területek azonos ranggal bírnak, az általuk közvetített ismeretek segítsék a másik műveltségi terület munkáját.

- Az oktatás-nevelés tartalmi oldala tartalmazza a legfrissebb ismereteket, az előre nem tervezhető aktualitások jelenjenek meg a tanítás során. Nem csak elvont tudományokat tanítunk! Tanáraink számára az állandó ismeretszerzés, önképzés nem csupán jog, hanem kötelesség.
- Nagyon fontosnak tartjuk az esztétikai nevelést. A környezet kialakítása is az esztétikai nevelés része lehet – pl.: folyosók, osztálytermek dekorálása, az egyéniség, a stílus megjelenítése ebben is.

Mindez elképzelhetetlen a fenntartó, a szülők és az iskola szoros kapcsolata nélkül. Velük együtt nevelhetünk egészséges szemléletű gyerekeket. Célunk tehát a szülők és az iskola közötti kapcsolat erősítése, a felvázolt programok fenntartói segítséggel történő megvalósítása.

Az 1-4. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy:

- Óvja és fejlessze tovább az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.
- Vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Tegye fogékonnyá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a magasabb társadalmi értékeik iránt.
- Az iskola adjon teret a gyermekjáték- és mozgás iránti vágyának.
- Az iskola segítse a gyermek természetes fejlődését, érését.
- Az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen.
- Angol tehetséggondozás.

Az 5-8. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy:

- Folytassa az első szakasz, nevelő-, oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában vegye figyelembe, hogy ez az egységes rendszert képező szakasz két, pedagógiailag elkülöníthető periódusra tagolódik. Vegye figyelembe, hogy a 10-12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz.
- Vegye figyelembe, hogy a 13-14 éves kortól / serdülőkor kezdete / a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás. A különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú,

szocializáltságú, kultúrájú, gyermekeket együtt neveljük.

- A tanulókat érdeklődésüknek, és tehetségüknek megfelelően készítse fel a továbbtanulásra majd a társadalomba való beilleszkedésre.
- Alapozza meg a felkészítést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására.
- A tanítási - tanulási folyamat strukturált tudást közvetítsen: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás és magasabb műveleti szintű alkalmazás képességének kialakításával.
- Tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítse meg a humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat, és a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését.
- A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a tevékenységre nevelés /tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek/, a képességek fejlesztése /értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos, a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei/ és a szükségletek alakítása képezze.
- Fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek.
- A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- A tanuló legyen tisztában azzal, hogy minden ember egy egyedi és megismételhetetlen csoda. Fogadja el mások vallási és nemzetiségi hovatartozását, szellemi és testi fogyatékosságát. Ismerje fel, hogy minden gyerek érték a közösség és a család számára és egyenrangú tagja a társadalomnak.
- A nevelési folyamat gyakorlati módon igazolja a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét.
- A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés álljon.
- A tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja.
- A gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága.
- Az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is járuljon

hozzá az alapműveltség kialakításához.

- Tisztázni az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban.
- A demokratikus normarendszer kiterjesztése a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra.
- A nemzeti, a nemzetiségi azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt.
- Erősítse az Európához való tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztessen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére.
- A test és lélek harmonikus fejlesztése.
- Az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése.
- A tanulók kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minősítéséről.

FELADATOK:

Nevelési céljaink határozzák meg **nevelésünk tartalmát, jellegét, módszereit.** Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatait nevelési céljainkból eredeztetjük és az alábbi nevelési területeken kívánjuk megvalósítani:

Feladataink: az értelmi nevelés terén:

- Önálló ismeretszerzés kifejlesztése.
- Megfigyelő képesség fejlesztése.
- A sokoldalúság igényének kialakítása, a növekvő "információ áramlatban" való tájékozódás képességének megalapozása.
- A problémamegoldás képességének alakítása, hatékony kommunikációs és kifejezőképesség kialakítása, kreatív gondolkodásmód létrehozása.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és ezáltal motivált munkában fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelemvilágának gazdagodását.
- Adjon mintákat az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Működjön közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában.
- Törődjön azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai:

- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozása, az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan modul gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- A kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával, a kortárs kapcsolatok megerősítésével, elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtása.
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummativ méréseket.

Nevelési-oktatási eljárások pedagógiai eszközei:

A: a meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei: az oktatás valamennyi módszere, meggyőzés, minta, példakép, példakövetés, eszménykép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló.

B: a tevékenység megszervezésének módszerei: követelés, megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.

C: a magatartásra ható módszerek:

- ösztönző módszerek /ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, pl.: szóbeli dicséret/ nyilvános formái: - osztályfőnöki órán, osztályközösség előtt, iskolai összejöveteleken /tanévzáró ünnepély, ballagás/;
- kényszerítő módszerek: felszólítás, követelés, parancs, büntetés, áthelyezés másik iskolába, kivételes esetben tanuló kizárása az iskolából (csak tankötelezettség korhatárán túli);
- gátlást kiváltó módszerek: ezek a módszerek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák, a negatív viselkedés kialakulását próbálják megakadályozni: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, fenyegetés, tilalom, átterelés, elmarasztalás.

A nevelési módszerek különböző formáit, változatait is eszközöknek nevezik, ezek a következők lehetnek:

Nyelvi /verbális/ eszközök: az információközlés azon módja, amikor közleményeinket a nyelv segítségével továbbítjuk – beszéd, beszélgetés – a nevelés egyik nagyon fontos eszköze, amelyben mindkét fél aktívan részt vesz, tartalmát tekintve lehet: szabad beszélgetés vagy irányított beszélgetés, szervezettség alapján lehet: spontán vagy tervezett, formája alapján: egyéni vagy csoportos, interjú.

Nem nyelvi /non verbális/ eszközök: az információközlés azon módja, amikor közleményeinket nyelven kívüli eszközökkel fejezzük ki, a nem nyelvi eszközök kísérhetik /beszélgetést kísérő gesztikulálás/, nyomatékosíthatják /dicsérő szavakat kísérő mosolyt/ vagy helyettesíthetik /fenyegető mutatóujj, korholás/ közleményeinket – arckifejezés / mimika/, szemmozgás, tekintet, testközelség, térközszabályozás, testhelyzet, testtartás, mozdulatok /gesztusok/, kulturális jelzések.

Szociális technikák: ezeket a technikákat a tanulók a felnőttektől tanulják el, kezdetben, a családban /gyermekkori beidegződés/ majd az iskolai közösségben, ezért nagyon fontos, hogy a diákok milyen mintát kapnak otthon és az iskolában.

Technikák az ön- és emberismeret fejlesztéséhez: ezek olyan eszközök, technikák, amelyeknek lényeges eleme, hogy a világra vonatkozó ismeretek mellett, azokkal szinkronban fejlesszük a tanulók belső, pszichés világát, társas kapcsolatait, egyedi tulajdonságait, készségeit – fejlesztő interjú, fejlesztő beszélgetés.

Szociális készségfejlesztő technikák: a tanulók problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeinek fejlesztése, illetve a meglévők erősítése – minta- és modellnyújtás, megerősítés /buzdítás, dicséret, jutalmazás/, szerepjáték, dramatizáló tevékenység, stb.

Értékek – kiemelt fejlesztési feladatok

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános **emberi és a nemzeti értékek** tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos **alábbi értékeket** tanulóink elsajátítsák, ezek képviselete váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

- Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek

kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).

- Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
- A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
- Az Aranyszablya hagyományainak ápolása.
- A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- A Határtalanul program folytatása.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

- Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

- Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok tevékenységi területei

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármas egysége: szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentre, az igazra, a jóra és a szépre. Fiataljaink számára igazi útravaló a küldetéstudat kialakulása: "Ti vagytok a világ világossága." (Mt 5,14) A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust, az őt követő szenteket és a ma körülöttünk élő szent életű embereket kell állítanunk. Be kell mutatnunk, hogy a nyolc boldogság, a szeretet himnusz, a sarkalatos erények hogyan lehetnek életük részévé, hogyan szólhatnak az ő nyelvükön is. Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek.

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok:

- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- A megismerés képességének fejlesztése.
- Az önismeret, a céltudatosság kialakítása.

A tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink:

- A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.

- A sikeres pályaválasztáshoz és munkavállaláshoz szükséges képességek kialakítása: önismeret, pályaismeret, önbizalom, jó kommunikációs készségek, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás, önfejlesztési stratégia.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást.

Nevelési programunk összeállításánál ezért elsődlegesek az alábbi feladatok:

- A színes, sokoldalú iskolai élet, hitélet, tanulás, játék, munka.
- A fenti lehetőségek a tanulók önismeretét, keresztényi gondolkodás képességét, együttműködési készségét fejlesszék, eddzék akaratukat.
- Járuljanak hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Kialakítandó személyiségjegyek:

- A helyes önértékelés;
- az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük;
- józan, megfontolt ítélőképesség;
- a mások felé való nyitottság, befogadóképesség;
- a mindenkori szociális státusznak megfelelő magatartásra, az egészséges önérvényesítésre való képesség;
- a saját akaratunkról való lemondás mások érdekében;
- a szelídség, az alázat, a türelem;
- alaposság kialakítása;
- a mértékletesség;
- a bűnbánatra való készség;
- a belső csendre, elmélyülésre való igény;
- hűség Istenhez és embertársainkhoz;
- felelősség magunk, mások és a teremtett világ iránt.

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- Részvétel a vallásuknak megfelelő (katolikus, protestáns) egyházi programokban.
- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt.

- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása.
- Alapos, rendszeres és pontos munka.
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
- A házirend felelős betartása.

Feladatok

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

- A tanulók vallásos nevelése.
- A tanulók értelmi nevelése.
- A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.
- A tanulók szociális nevelése.
- A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.
- A tanulók akarati nevelése.
- A tanulók állampolgári nevelése.
- A tanulók munkára nevelése.
- A tanulók testi nevelése.
- A tanulók egészséges életre nevelése.

3.3.1. A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés színterei:

- Tantestület;
- alsó tagozat (tanítók, gyerekek, asszisztens, fizikai dolgozók);
- felső tagozat (tanárok, tanulók, technikai dolgozók);
- szakmai munkaközösségek;
- osztályközösségek;
- szakkörök;
- csoportok.

3.3.2. Az egyes színtereken alkalmazott feladatok

TANTESTÜLET

Az alapfeladatok ellátásához iskolánkat hozzáértő iskolavezetés és tantestület alkotja, melyre jellemző, a gyermekközpontúság, az aktivitás, az új iránti fogékonyság, a célokkal való azonosulási

képesség. A szervezeti felépítésnek köszönhetően jó az információáramlás, az egyes közösségek közötti koordináció.

Kiemelt feladat, fő fejlesztési irány: mentálhigiéniás feladatok (hangulat, személyiségfejlesztés) az empátiás képességek fejlesztése, az őszinte, nyílt kritikai szemlélet alakítása közösségi programokkal, kirándulásokkal, személyiségfejlesztő tréningekkel, a minőségbiztosítás módszereivel. Egymás munkájának megbecsülése, elismerése. A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen személyes kapcsolata valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

ALSÓ TAGOZAT 1–4. ÉVFOLYAM

Alapfeladataink: Családias légkör kialakítása, szokásrendek kialakítása, a Házirend szabályainak folyamatos megismertetése, betartása, az osztályközösség kiépítésének megkezdése (felelősi rendszer) saját szabályok létrehozása, betartása, szülőkkel való kapcsolattartás, önkiszolgálás megszervezése, szabadidős tevékenységek szervezése, a személyközi kapcsolatok figyelése, alakítása;

Kiemelt feladatok: Az osztály aktív magjának feltérképezése, az önkormányzó képesség kialakítása 4. osztályra bekapcsolódás a DÖK munkájába a szakasz végén, a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása;

Fő fejlesztési irányok: az elkülönült évfolyamközösségek egymáshoz közelebbi kapcsolatba hozása.

FELSŐ TAGOZAT 5–8. ÉVFOLYAM

Alapfeladatok: Az osztály aktív magjának továbbfejlesztése, osztálytanács létrehozása, az önkormányzás képességének kialakítása, aktív részvétel a DÖK munkájában, a közösség egyéni arculatának hagyományok ápolása, ügyeleti rendszer kiépítése, viselkedési normák betartása (Házirend), vitakészség fejlesztése;

Kiemelt feladatok: Ismerje és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat, a család, az iskola, a társadalom együttélései szabályainak ismerete. Segítségnyújtás a kamaszkori testi, lelki problémák megoldásához; Multikulturális képességek fejlesztése. A tolerancia képességének fejlesztése, a másság elfogadására nevelés.

Fő fejlesztési irányok: A kulturált beszéd, magatartás csiszolása. Az összetartást erősítő normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Testi-lelki fejlesztést szolgáló feladatok:

Életvezetési ismeretek tanítása, felvilágosító előadások (drog, alkohol, cigaretta) a káros szenvedélyek elleni védekezés módjainak megismertetése (védőnői, iskolaorvosi, szakszolgálat) szakemberek bevonásával; a sporttevékenység széleskörű elterjesztése környezetvédelem tanítása, iskolaorvosi, iskolafogászati rendszeres ellátás, kirándulások, kerékpártúrák, táborozások.

SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉGEK

Vezetője a munkaközösség-vezető, aki az iskolavezetés tagja. Szakmai és módszertani kérdésekben ad segítséget az iskolai nevelő-oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, ellenőrzéséhez. Saját éves munkaterv szerint dolgozik. Szervezi az adott szaktárgyak versenyeit, szakmai vitákat tart, továbbképzéseket szervez, irányt mutat a tovább lepéshez. Törekszik az egységes eljárások és módszerek, az értékelés, osztályozás egységes módszereinek megtalálására.

A szakmai munkaközösségek működésük során, a szakterületükön belül, szakmai, módszertani kérdésekben segítik az iskola munkáját:

- Részt vesznek az iskolai oktató-, nevelőmunka belső fejlesztésében (tartalmi és módszertani korszerűsítés),
- Egységes követelményrendszer kialakítása: a tanulók tudásszintjének folyamatos mérése, értékelése,
- Pályázatok, tanulmányi versenyek kiírása, szervezése, lebonyolítása,
- Segítik a pályakezdő pedagógusok munkáját,
- Javaslatot tesznek a munkaközösség vezető személyére,
- Segítséget nyújtanak a munkaközösség vezetőjének a munkaterv, valamint a munkaközösség tevékenységéről készülő elemzések, értékelések elkészítéséhez.

OSZTÁLYKÖZÖSSÉGEK

A gyermek neveltségének fontos eleme a közösségben a közösségekért végzett munka. A közösségi nevelés fontos része az önkormányzó képesség kialakítása, fejlesztése. Közös tevékenységek szervezése, amelyek együttes élményt adnak, az együvé tartozás érzését erősítik. Cél: jó csoportlégkörben az együtt megválasztott közeli és távoli célok érdekében közös munkálkodás. Fontos az önállóság lehetővé tétele. Közös szabályok, normák alkotása, azok betartása. Közben kialakulnak a megfelelő személyközi viszonyok, mélyül a föl- és alárendelt pozíciókban a tanuló helyes önértékelése.

SZAKKÖRÖK

Szakkörök: informatika, angol, sportszakkör, kézműves szakkör

A különböző szakkörök a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálják. Jellegüket tekintve lehetnek szaktárgyiak, művészetiek, technikaiak, de szerveződhetnek közös érdeklődési kör, hobby alapján is. A felmerülő igényeknek megfelelően a lehetőségek figyelembe vételével a szakkörök indításáról minden tanév elején a tantestület dönt. A részvétel feltétele, az adott tárgy iránti érdeklődés. A jelentkezéssel a tanuló vállalja, hogy rendszeresen látogatja azt.

CSOPORTOK

A felnőttek és a gyerekek között egyaránt létrejönnek egy-egy rövidebb vagy hosszabb időszakra szóló, egy adott feladat megoldására létrejövő csoportosulások, csoportok. Szerveződhetnek közös érdeklődési kör alapján, vagy konkrét feladat megoldására. Igen értékesek ezek a csoportok a közösségfejlesztés szempontjából, hiszen alulról szerveződnek. Jelenlétük és segítségük igen fontos az iskolai munkában.

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulóközösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

3.3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

- A helyes táplálkozásra, a mozgás megszerettetésére, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására nevelés.
- Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fittség – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A testi és a lelki egészség harmonikusan együttható fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetséggondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is. Az egészségfejlesztés és -megőrzés ösztönző erővel kell, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására. A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására.

- A lelki egyensúly megóvására, társas viselkedések szabályozására, a konfliktusok kezelésére nevelés.
- A családdal együttműködve a tanulók felkészítése az önállóságra, a betegség megelőzésére, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.
- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére nevelés, motiválással, példamutatással.

A teljes-körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését:

- A tanulási eredményesség javítása;
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése;
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése;
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése;
- bűnmegelőzés;
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal;
- az önismeret és önbizalom javulása;
- az alkalmazkodó készség, a stressz kezelés, a problémamegoldás javulása.

Szomatikus nevelés

- Higiénés nevelés (személyi nevelés, környezethigiénére nevelés);
- profilaxisra (betegség megelőzésére) nevelés;
- kondicionálás (testedzés, sport);
- baleset megelőzésre nevelés.

Pszichohigiénés nevelés

- Önismeretre, önfejlesztésre nevelés;
- fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre nevelés;
- környezeti hatások feldolgozására nevelés;
- emberi kapcsolatok harmóniájára nevelés;
- abúzusok, devianciák (káros szokás, szenvedély) megelőzésére nevelés;
- érzelmi nevelés.

3.3.1. Egészségfejlesztési célok megvalósításának formái

Személyi higiéné

- Alsó tagozaton a tisztálkodásra vonatkozó általános szabályok megismertetése, tisztasági csomag napi használata.
- Felső tagozaton a pubertás korhoz kapcsolódó tisztálkodási szabályok megismertetése.
- Védőnői szolgálat segítségével fejtetvesség kiszűrése.

Aktív testmozgás

- Mindennapos testedzés biztosítása: A törvény által előirt évfolyamokon heti 5 testnevelés órában játékos egészségfejlesztő foglalkozásokon való részvétel a diákok számára. Az iskolában délután néptáncoktatás is folyik.
- Tanulók fizikai állapotának felmérése: NETFIT mérés 5.-8. évfolyamban
- Gyalog- és kerékpártúrák, kirándulások szervezése. Turisztikai ismeretek átadása.
- Bekapcsolódás a helyi sportegyesület és a civil szervezetek által szervezett tevékenységekbe.

Egészséges táplálkozás

- Rendszeres étkezési szokások kialakítása, folyamatos gyakoroltatása. Mindennapi egészséges táplálkozás elősegítése.
- Tanórai keretben az egészséges táplálkozás témájában alapos ismeretek nyújtása.
- Egészségnapok szervezése.

Baleset-megelőzés

- Minden tanév elején általános, a különböző tantárgyakhoz és a játszótéren való viselkedéshez kapcsolódóan, balesetvédelmi oktatást tartunk a tanulóknak és a szülőknek, összevont szülői értekezlet keretében.
- A közlekedési balesetek megelőzését szolgálja a technika, környezetismeret és osztályfőnöki órákon a közlekedési ismeretek oktatása.

3.3.2. Életvezetési ismeretek nyújtása

Célja**,** hogy olyan készségek kifejlesztéséhez és gyakoroltatásához adjon segítséget, amelynek révén:

- A gyerekek megismerhetik önmagukat és társaikat.
- Ismereteket szerezhetnek a társas kapcsolatok lélektani sajátosságairól.

- Felfedezhetik önmaguk megvédésének lehetőségeit és felelősségét.
- Csökken a gyerekek közötti konfliktusok száma, nő a toleranciakészség.

Tartalma: felkészítés a családi életre, az egészséges életmód választása, személyiségfejlesztés (önismeret, döntéshozás, stressz kezelés és önkontroll, konfliktuskezelés, hatékony kommunikációra nevelés).

Megvalósítás***:*** hittan órán, osztályfőnöki órákon.

3.3.3Dohányzás visszaszorítása, alkohol és drogprevenció

Az iskola az alkohol és drogprevenciónak, egészségfejlesztésnek nemcsak kiemelt színtere, hanem egyik legnehezebb „munkaterülete" is. Hivatásunk célja különösen azoknak a fiataloknak a megmentése, akik nem ritkán családi környezetük, közvetlen társadalmi élményeik, mintakeresésük, mentális képességük vagy rosszul értelmezett lázadásuk következményeként válnak áldozatokká.

Célunk:

- Ne szokjanak rá a dohányzásra.
- A tanulók képesek legyenek a helytelen egészségkárosító tényezők elutasítására, valamint a boldog, kiegyensúlyozott, stressz mentes élet megalapozására.
- Alkoholfogyasztás és illegális droghasználat megjelenésének, jelenlétének kiszorítása a diákság életéből.
- A divattá vált energiaitalok káros hatásának tudatosítása.

Tananyagba beépített integrált drogprevenciós tartalmak. A szabadidő eltöltésének hasznos megszervezése, hiszen a gyermekek, fiatalok számára aktív, kreatív, sikerélményeket is biztosító elfoglaltság az egészséges életmód kialakításának egyik alappillére, kreatív cselekvési forma, mely az emberi önkiteljesedést mozdítja elő.

Megvalósulás színterei***:*** természetismeret, biológia, felvilágosító előadáson a káros szenvedélyek hatásaira felhívni a tanulók figyelmét. Személyes beszélgetések az érintett tanulókkal. Szülői értekezlet: amelynek témája ez a káros viselkedés- forma, a szülői minta fontossága e témában is témában.

3.3.4. Rendszeres orvosi, fogorvosi szűrések

Rendszeres kapcsolat tartása az iskolaorvossal, védőnővel. Szűrővizsgálatokon (iskolaorvosi, fogászati) való részvétel, ezek eredményeinek közlése a szülőkkel. Ha intézményünk a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, a tanulóközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem, területen működő szervezetet, hatóságot,

amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

Az egészségnevelés várható eredményei

- A család szerepének megértése.
- A helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete.
- A jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása.
- A közösségben az „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása.
- A jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való, igény megteremtése.
- Az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete a helyes napirend kialakítása.
- Az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.
- A biztonságos közlekedés és elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.
- A káros szenvedélyek negatív hatásainak felismerése és tudatosítása.
- A testi higiénia iránti igény kialakítása.
- A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.
- Az egészséges életkörnyezetre való igény: tudni azt, mit tehet az ember szűkebb és tágabb környezetéért.
- A környezet egészségre káros hatásainak ismerete.
- Az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben (egészség- és környezetvédelem) való aktív részvétel igényének kialakítása.
- Az egészségtudatos, fizikailag aktív – egészségmegőrzésre épülő – motoros tevékenységekben, személyiség- és közösségfejlesztésben rejlő lehetőségeket kiaknázó életvezetés igényének kialakulása és megvalósítása.
- A stressz- és feszültségoldás elméleti ismerete és gyakorlati megvalósítása.

3.3.5. Komplex intézményi mozgásprogram

- Egészséges életmód-tréningek épüljenek be a kötelező iskolai programokba (sport- és egészségnap, részvétel a különféle helyi szervezésű fittségi és más sportprogramokon).
- A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.
- Az egész napos iskolai (szabadidős), napközis és tanulószobai foglalkozásokon a foglalkozási programban (tervben) foglaltak szerint, míg a különféle szabadidős tevékenységekben azok

időkeretének minimum 40 %-ában a testmozgás különféle formái dominájanak a tematikai-tárgyi jelleghez igazodóan.

- Az egyéb foglalkozásokon – a tantárgyfelosztás keretei között – nagyobb időkeretben és változatosabb programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportszakkör, sportkör stb.).
- Az éves munkatervben a szorgalmi időszak minden hónapjához – az évszak sajátosságainak megfelelően (pl. tél – korcsolyázás) – legyen egy-egy kiemelt mozgásos tevékenység rendelve, mely az iskolai szabadidős és napközis időkeretben szervezett tevékenységek kiemelt iránya legyen.
- Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel illetve a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.
- A tanulmányi kirándulások egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.
- A felső tagozat osztályfőnöki foglalkozásain tematikus program kerüljön kidolgozásra a testmozgás propagálására, amely életvezetési tanácsokat is foglaljon magába.
- Az uniós és a központi költségvetési források kimerítésével, az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva a legkülönfélébb sportprogramok kerüljenek megszervezésre.
- A tanulók fizikai állapotának méréséből fakadó tapasztalatok értékelése alapján a szabadidős és sporttevékenységek terén a mozgásprogramok tartalmára készüljön minden tanévben javaslat.
- Elsősegély nyújtási program pedagógusoknak.

3.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

„Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.” A közösségfejlesztés közös

feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- Tanórák: hittanórák, szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák;
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: napközi, tanulószoba, szakkörök, lelkigyakorlatok, zarándoklatok, kirándulások, erdei iskolák;
- diákönkormányzati munka.

3.4.1. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladataink

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

Isten társas lénynek teremtette az embert. Ezért létformánk a közösség, amely minőségileg különbözik a személyek esetleges halmazától. A közösségekben, létrejöttüktől függetlenül, sajátos rend van.

Nevelési területek: család, iskola, egyház, nemzet.

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. Ezeket áthatja az Egyház által közvetített hit.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő – oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

- Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Az intézményi közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat az alábbi tevékenységhez kapcsolódóan határozzuk meg:

1. A **tanórai** és **egyéb** tevékenységgel kapcsolatos közösségfejlesztés, különös tekintettel az osztályfőnökök pedagógiai tevékenységére.
2. A **tanulók közösségeivel** és a **diákönkormányzattal** kapcsolatos közösségfejlesztő tevékenység, különös tekintettel a diákönkormányzatot segítő tanár pedagógiai tevékenységére.
3. A **diáksporttal** kapcsolatos közösségfejlesztő tevékenység.
4. Az **ünnepélyekkel**, **megemlékezésekkel**, az **iskolai hagyományok ápolásával** kapcsolatos közösségfejlesztő tevékenység.

Az osztályközösség

Mindegyik terület sajátos foglalkoztatási formát igényel, mások az egyes területek céljai, feladatai, abban azonban megegyeznek, hogy tevékenyen hozzájárulnak

- A tanuló közösségi magatartásának kialakításához,
- a véleményalkotó, véleménynyilvánító képességek fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák, etikai értékrend elfogadásához,
- a másság elfogadásához,
- az együtt érző magatartás kialakításához, a harmonikus emberi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Mivel az **osztályközösség** egyrészt a tanulók fő iskolai tevékenységének, tanulmányi munkájának összefogó kerete, alapvető élet- és munkaközössége, másrészt pedig valójában a tanulók spontán, véletlenszerű csoportja, legfontosabb célunk ebből a (leginkább) nem nevelési szempontból

összetömörült csoportból olyan valódi közösséget formálni, amely a közös cél érdekében hajlandó közös értékrend elfogadására és az iskola szervezeti keretein belül ennek megfelelően viselkedik, munkálkodik.

Az **osztályfőnöki nevelőmunka** elsődleges szerepet tölt be a közösségi nevelésben. Az osztályfőnöki órák tananyaga útmutatást ad a kulturált magatartás és életmód kialakításához, a tanulók közösségi és közéleti tevékenységének szervezéséhez, az osztályban megélt élmények bázisán a szociális képességek fejlesztésére.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerkölcs erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).
- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Az osztályközösség fejlesztésének feladatai:

1. évfolyam:

Alakuljon ki az osztályon belül a sokoldalú tevékenységi rendszer a mindennapi élet megszervezéséhez, alakuljon ki a felelősök rendszere, és rendszeres ellenőrzés mellett végezzék munkájukat. Az osztály fokozatosan kapcsolódjék be a diákönkormányzat életébe, alakuljanak ki az együttélés, együttműködés elemei, legfontosabb készségei, szokásai, az osztályközösség váljon az együvé tartozás élményének meghatározójává.

2. évfolyam:

A közösségen belül alakuljon ki a felelősi munka egyes elemeinek önálló végzése, egyszerűbb közös tevékenységének önálló megszervezése. Az osztályban növekedjen az összetartozás érzése, jöjjenek létre osztályhagyományokat erősítő tevékenységek, alakuljon ki a társakért, közösségért való felelősség érzete.

3. évfolyam:

A már jól működő tevékenységek mellett kapjon egyre nagyobb hangsúlyt a diák-önkormányzati tevékenység, növekedjen az „összetartozás” érzése, erősödjenek a baráti kapcsolatok. Alakuljon ki a diákvezetőkkel szemben támasztott igények első megfogalmazása, kapcsolódjanak be az iskola szintű rendezvényekbe.

4. évfolyam:

Az osztály tevékenységi rendszere mind több szállal kapcsolódjék az iskolai rendezvényekhez, a diákönkormányzathoz, növekedjen a diákvezetők döntés-előkészítésben való részvétele és önállósága. *Fejlődjön a közvélemény a magatartás jelentős szabályozójává*, az egyén felelőssége mellett növekedjen a közösség felelőssége is. Készüljenek a „felső tagozatba” lépés átmeneti feladataira.

5. évfolyam:

A közösség illeszkedjen be az új formák és követelmények közé, az osztály „beépülése” a „felső tagozatba” legyen folyamatos. Kapcsolódjanak be az iskola diák-önkormányzati tevékenységébe, a diáktanács ülésein elhangzottakról rendszeresen számoljanak be. A tanulás kerüljön a tevékenységi rendszer középpontjába, fogadják el a képesség szerinti tanulás követelményeit. Erősödjék a közösségért érzett felelősség, érezzék a fegyelem jelentőségét mind a tanulásban, mind a közösségi tevékenységben.

6. évfolyam:

Szilárduljon meg az osztályközösség egysége, fokozatosan kerüljön előtérbe az önállóság mind a tevékenységek megszervezésében, mind a végrehajtásban és az ellenőrzésben is. Növekedjen a döntéshozatal iránt érzett felelősség, csökkenjen a közvetlen pedagógusi irányítás. A diákvezetők érezzenek felelősséget nemcsak önmagukért, hanem a közösségért is. A fegyelem néhány alapvető eleme váljon szokássá.

7. évfolyam:

Alakuljon ki a közösség csoportszerkezete. A közösség nyújtson segítséget iskolai életükhöz. Éljenek javaslattételi és véleményezési jogukkal.

8. évfolyam:

Stabilizálódjon az osztály közösségének szerkezete, elsősorban saját közösségükkel és saját magatartásukkal mutassanak példát a fiatalabbaknak, adják át az iskolai hagyományokat az alsóbb osztályok közösségeinek. Készüljenek fel a tanulók az iskolai közösség elhagyására, készüljenek a középfokú intézmények új követelményrendszerének megismerésére.

Diákönkormányzat:

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5.-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati-vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét a főigazgató által megbízott nevelő segíti.

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglevő közösségi munkálatokat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.

3.4.2. A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A lelkigyakorlatok, zarándoklatok mélyítsék el a katolikus vallás és hit megélését.
- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglakozások (zenei, tánc, képzőművészeti, kézműves, stb.) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások, erdei iskolák mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget.

A pedagógus közösségfejlesztő feladatai a szabadidős tevékenység során:

- Építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, plébániával, egyházi személyiségekkel, külső szakemberekkel.
- Fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, az önfegyelmet, az együttműködést.
- Segítse olyan csoportok kialakítását, amelyek az emberi kapcsolatok hitbeli, pozitív irányú elmélyítésével hatnak az egész személyiség fejlesztésére.

Napközi:

A tanulók csoportba osztva, vezetőjük irányításával az étkezések mellett tanulással, és érdeklődésüknek megfelelő szabadidős tevékenységgel töltik el a rendelkezésükre álló időt. A csoportok kialakítása lehetőleg évfolyamok szerint történjen, de - kis létszám esetén - vegyes csoport is működhet. A tanulást segítő foglalkozás a tanulók órarendjétől függően alsó tagozatosoknak 13:00-től 16:00-ig, felső tagozatosoknak 14:00-tól 16:00-ig tart, amely az étkezést is magában foglalja. Iskolai szünetben legalább tíz szülő igénylése esetén foglalkozást kell tartani. Az igényfelmérés a csoportvezető nevelő feladata.

Az étkezésért a szülő külön jogszabályban megállapított térítési díjat fizet. Amennyiben a szülő fizetési kötelezettségének - felszólítás ellenére - sem tesz eleget, úgy gyermeke az étkezésből kizárható.

Az iskola megfelelő létszámú igény esetén, nyári napközis foglalkozásokat szervezhet az intézményben délelőtt 8-tól 13 óráig.

Tehetséggondozó, felzárkóztató foglalkozások:

Egyéni fejlesztési terv készül a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére. A diákokkal a tanévre közösen meghatározott célokkal. Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza, milyen területen kell a diáknak fejlődnie ahhoz, hogy elérje ezeket a célokat, mit kell ehhez megtanulnia, elsajátítania. A Bemeneti mérés során kialakítjuk a fejlesztési területeket. A fejlesztési területek magukba foglalják az önismeret, a tanulás, a szociális, viselkedéskultúra, érzelmek, kommunikáció témakörét. Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását - az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó, tanórán kívüli - tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik. Ezek indításáról a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. A foglalkozások vezetőit a főigazgató bízza meg. Intézményünkben angol nyelvi és számítástechnika fakultáció működik 5.-8. évfolyamon heti egy-egy órában.

Iskolai sportkör, tömegsport:

Futball, kézilabda, atlétika.

Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Nagy hangsúlyt fordítunk a HHH-s és a HH-s tanulóink tanórán kívüli testnevelési és sporttevékenységére. Ennek érdekében az iskola tömegsport foglalkozásokat tart, házi versenyeket rendez, amely a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolán

kívüli sportversenyekre. A tehetséges tanulók egyesületi szinten is sportolhatnak. Ehhez a szülő írásbeli beleegyezése szükséges.

Tehetséggondozások:

A tanulók igényének megfelelően, egyéni és közösségi tevékenységből eredő szakirányú érdeklődésének kielégítése, képességeik fejlesztése, pályaválasztásuk előkészítése céljából - az iskola költségvetési előirányzatának terhére, vagy társadalmi erőforrásból - szakkörök, tanfolyamok szervezhetők.

A tehetséggondozások legfeljebb heti két órában működhetnek.

A tehetséggondozások létszáma - a tehetséggondozás jellegétől függően - általában 8-20 fő. Az egyes tehetséggondozásoknál az átlagosnál kisebb, vagy nagyobb létszámmal való működéséről, továbbá a tanév közben bekövetkezett létszámcsökkenés miatti megszüntetéséről – a főigazgató dönt.

A tehetséggondozásba való jelentkezés önkéntes. Tagja lehet valamennyi tanuló, akit osztályfőnöke, szaktanára alkalmasnak tart a tehetséggondozói tagságra. A jelentkezés egy tanévre szól, felvétel esetén a tehetséggondozás munkájában való részvétel kötelező.

A tehetséggondozások vezetőit a főigazgató bízza meg. A tehetséggondozások foglalkozási tervét a szakkörvezető állítja össze - a munkaközösség-vezető véleménye alapján -, és a főigazgató hagyja jóvá. A tehetséggondozás vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

A tehetséggondozások meghirdetése, szervezése szeptember első hetében történik; működése szeptember második hetétől a tanév végéig tart.

Énekkar:

Az egész tanév folyamán - órarendben rögzített időpontban -, legfeljebb heti két órában működik. Az énekkarba a jelentkezés önkéntes, egy tanévre szól, felvétel esetén a foglalkozásokon való részvétel kötelező.

A tehetséggondozási és énekkari órák megtartásáról, valamint a mulasztásokról naplót kell vezetni.

Versenyek, vetélkedők:

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában megrendezünk. Emellett természetesen az iskolán kívüli versenyeken való részvételt a tehetséges tanulók számára biztosítjuk. A versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve az egyes szaktanárok végzik.

Tanulmányi kirándulások:

Évente kettő tanítási napon kirándulás szervezhető. Iskolai szinten egy őszi és egy tavaszi kirándulás. Négyévente a felső tagozatos tanulóinak a megye nevezetességeit megismerő tanulmányi kirándulást szervezünk. A tanulmányi kirándulás az osztályfőnök foglalkozási tervének, a pedagógus tanmenetének szerves része. A tervezés annak figyelembe vételével történik, hogy a résztvevő tanulók ismereteiket élményszerű formában egészítsék ki, segítséget kapjanak a pályaválasztáshoz. A tanulmányi kiránduláson a részvétel önkéntes. Azon tanulók számára, akik a kiránduláson nem vesznek részt, külön megszervezett módon folyik a tanítás. A tanulmányi kiránduláson 10 tanulónként egy pedagóguskísérő szükséges. A kísérő nevelők felelősek a rendért, a tanulók testi épségéért, a természeti környezet védelméért. Tanítás nélküli napokon, hétvégén, szünetben szervezett kulturális, vagy tömegsport programra - a résztvevő gyermekek szüleinek engedélyezésével -, a főigazgató tudtával -, a szülő pedagógus nélkül is kísérheti a tanulókat. A kísérő szülő felelős a rendért, és a tanulók testi épségéért. A kirándulások költségeit - az osztályok szülői munkaközösségének egyetértésével - úgy kell összeállítani, hogy azok a szülőket csak a legszükségesebb mértékben terheljék.
A szükséges összeget lehetőleg előtakarékossággal biztosítsák a tanulók.

Múzeumi kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás:
Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. A foglalkozásokon való részvétel - ha az költségekkel is jár - önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Szabadidős foglalkozások:
A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Iskolai hitoktatás:
Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak - az iskola nevelő - oktató tevékenységétől függetlenül - hit- és vallásoktatást szervezhetnek.
A 2016/2017-es tanévtől 1-8. évfolyamon heti 2 órában tartunk Hittan oktatást.

3.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

3.5.1. Iskolánkban tanító pedagógus alapvető feladatai

- A rábízott tanulók nevelése, oktatása a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevétele.
- A pedagógusnak minden tőle elvárhatót meg kell tennie a tanuló személyiségének fejlődéséért, tehetségének kibontakoztatásáért, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődési ütemét, szociokulturális helyzetét.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulóval egyénileg foglalkozzon, együtt működjön a gyógypedagógussal, más szakemberekkel, segítse elő a hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását.
- Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, tartsa nyílván a tehetséges tanulókat.
- Mozdítsa el a tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására.
- Nevelje a tanulókat egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje.
- Rendszeresen tájékoztassa a szülőt (törvényes képviselőt) a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről.
- Felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő és más szakemberek bevonásával tegyen meg mindent a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében.
- A tanulók és a szülők, a munkatársak emberi méltóságát, jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse.
- Oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét.
- A kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját.
- Részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát.
- Tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa.

- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse.
- Aktívan vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- Határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket.
- Megőrizze a hivatali titkot.
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson.
- A tanuló érdekében együtt működjön munkatársaival és más intézményekkel.

3.5.2. Az osztályfőnök feladatai

Közvetlen nevelőmunka:

- Ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk.
- Az aktuális események feldolgozása, különböző értékrendek megismertetése.
- A kultúrahasználat megtanítása, a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység.
- Mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában, törődés a gyermekek aktuális problémáival.
- Az osztály konfliktusainak megoldása, a gyermekvédelmi munka.

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok:

- A haladási napló naprakész vezetése.
- A haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése.
- Igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása.
- Félévkor és év végén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt.
- Félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás.

Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása:

- Kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal.
- A nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel.
- Szülők közötti felvilágosító munka.
- Szabadidős tevékenységek, programok szervezése.

Nevelési témakörök:

- Az osztályközösség menedzselése.

- A személyiség fejlesztése, az énkép alakulása.
- Az értékekre való nevelés – az egészség védelme, a családi élet harmóniája, a társadalmi szerepre való felkészítés, a jövőkép alakítása, a műveltség gyarapításának igénye, munka- és környezetkultúra, a szabadidő igényes eltöltése.
- Személyes biztonságra nevelés, közlekedési kultúra az ésszerű fogyasztó, a deviáns magatartások megelőzése.

3.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

3.6.1. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek

Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár és az osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk ezeknek a tanulóknak iskolai fejlesztéséről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést tételezi fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

Tehetség

Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó tevékenységeket tud létrehozni. Az iskolánkban célul kitűzött személyiségfejlesztés magas szintje csak akkor érvényesülhet, ha megfelelő eszköz- és tevékenységrendszer áll rendelkezésünkre. A tanulóknak tanítási órákon és azon kívül szerepek sokaságát kell biztosítani ahhoz, hogy megismerhessék önmagukat, kibontakoztathassák tehetségüket.

Ezzel kapcsolatos tevékenységeink:

- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Szakkörök.
- Tehetséggondozó foglalkozások.
- Tanulmányi versenyek.
- Levelezős versenyek.
- Kulturális rendezvények látogatása (hangverseny, mozi, színház, helytörténeti múzeum).
- Sportversenyek.
- Kirándulások.

- Ünnepi rendezvényeken való aktív részvétel.
- Továbbtanulás.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek szolgálják

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (egyénre szabott, differenciált terhelés);
- csoportbontás;
- szakkörök, önképzőkörök, sportkör, énekkar - versenyek, vetélkedők, bemutatók,
- a szabadidős foglalkozások egy része (színház - mozi - múzeum-, képtárlátogatás).

3.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A felzárkóztatás kiindulása mindig a tanulási nehézségek okainak feltárásával kezdődjön. Ez nem csak az osztályfőnökök és a fejlesztő pedagógusok feladatköre, hanem mindnyájunk felelőssége. A felzárkóztatás alapja a bizalom és az önbizalom erősítése, a fokozott személyesség a munkakapcsolatban. Ezek nélkül nincs hatékony fejlesztés. Személyre szabott feladatokkal segítünk a lemaradt tanulókon. Fontos, hogy szintjükhöz mérjük a követelményt. A fokozatosság elve alapján nehezülhetnek ezek a feladatok. A felzárkóztatás kiindulása mindig a tanulási nehézségek okainak feltárásával kezdődjön. Ez nem csak az osztályfőnökök és a fejlesztő pedagógusok feladatköre, hanem mindnyájunk felelőssége. A felzárkóztatás alapja a bizalom és az önbizalom erősítése, a fokozott személyesség a munkakapcsolatban.

Felzárkóztatást elősegítő programjaink

- Tanórán belül differenciált foglalkozást, fokozott segítségnyújtást biztosítunk a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek számára;
- tanulóinkat önmagukhoz képest értékeljük;
- diagnosztizálás;
- szükség esetén további vizsgálatokra küldjük tanulóinkat, melyet a Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai végeznek el (fejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus);
- a diagnózisnak megfelelő terápiás foglalkozásban részesítjük tanulóinkat – fejlesztő foglalkozások, tanulás-korrekció, korrepetálás;
- a tanulási zavarral küzdő tanulókat segítik az önálló tanulás szokásainak, és a tanulási készségek kialakításában (szövegértés, olvasástechnika), s a tanulási technikák megismerésében,

alkalmazásában;

- tanulási technikák elsajátíttatása szakórákon és egyéni foglalkozásokon, (tanulás tanítása, önálló hatékony tanuláskompetenciája);
- rendszeres ismétlés, gyakoroltatás, változatos tanulásszervezés;
- egyéni tanulási motiváció erősítése, bíztató dicsérettel javító szándékú elmarasztalással;
- közösség nevelő hatása (társak hatása sokszor erősebb, mint a pedagógusé);
- a kötelező tanítási órákon kívüli foglalkozásokon, szakkörökön is adjunk lehetőséget a tanulók személyiségfejlődését elősegítő tevékenységekre (szaktárgyi, fotó, tánc, dráma, kézműves, sportszakkörök);
- kapcsolattartás a szülőkkel, a tanárok javaslata, segítség adása a tanulási nehézségek leküzdésében.

Iskolánk a bukás-mentességre törekszik, gyenge képességű/ lemaradással küzdő tanulóinkat igyekszünk a minimumszintre eljuttatni.

A fejlesztés, korrekció, felzárkóztatás feltétele a korrekt, feltáró munka**.** Fontos az iskolaérettség szakszerű eldöntése, mely az óvoda és a szülő felelőssége.

A problémák korai feltárása érdekében a tanítók és a fejlesztő pedagógus minden év decemberéig elvégzik a DIFER felmérést elsős tanulóinkkal.

Az alsó tagozatból a felső tagozatba lépéskor, a tanév első hónapjában az alsó tagozatos osztályfőnökök esetmegbeszélés keretében átadják" felső tagozatos kollégáiknak a gyermekeket, kiemelve a speciális fejlesztő eljárásokban részt vevő tanulók nevelésére, tanítására, értékelésére vonatkozó ismereteket.

3.6.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése BTMN tanuló

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társaskapcsolati problémákkal tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A beilleszkedési és magatartási, tanulási gondokkal küzdő tanulók esetében a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez legfontosabb feladatunk a prevenció és a folyamatos gondozás.

Az első osztályba lépés, **az iskola-óvodaátmenet** előkészítésének kialakult hagyományai vannak intézményünkben.

Elemei:

- Az első osztályban tanítókat időben kell kijelölni, és azt nyilvánosságra hozni, hogy szülő, gyermek egyaránt lelkileg felkészüljön erre.
- A leendő elsős tanítók több alkalommal felkeresik az első osztályba készülő gyermekeket az óvodában.
- Az elsős nevelők gondoskodnak arról, hogy a bekerült kisgyermekek fokozatosan állhassanak át az iskolai időbeosztásra, megismerjék a szabályokat, hagyományokat.
- Az új körülmények, az új elemek tudatosítása, begyakoroltatása az elsőrendű feladat.
- Az újszerű követelményekhez fokozatosan kell hozzászoktatni a tanulókat.

Az iskolaváltás miatt jelentkező beilleszkedési (esetleg magatartási) gondok okai igen szerteágazóak lehetnek, hiszen akár a családtól való elszakadás is halmozhatja a gyermek pszichés megterhelését.

Feladataink:

- Az iskolaváltás okainak, a tanuló személyiségének viszonylag gyors felderítése, a gondviselőjével történő egyeztetés.
- Az iskolai körülmények, követelmények tudatosítása a tanulóval (személyes kapcsolat létesítése).
- A közösség segítségének igénybevétele (közösségerősítő tényező is).
- A gyermek fokozott megfigyelése, és szükség esetén gyors megsegítése.

A megismerés és a problémák feltárása utáni feladataink:

- Szükség esetén fejlesztő pedagógiai szolgáltatásaink keretén belül különféle vizsgálatokat és terápiás módszereket alkalmazunk.
- Esetelemzésekkel alakítjuk az egységes szemléletet a hatékony nevelés érdekében a gyermeket tanító kollégák körében.
- Differenciált bánásmódot biztosítunk, segítjük tanulóinkat önértékelési problémáik rendezésében, új értékrend kialakításában, az önszabályozás képességének fejlesztésében.
- Részképesség zavar esetén a gyermekek fejlesztő foglalkozáson vesznek részt, ahol differenciált faladatokkal, egyéni haladási tempóval, egyéni motiválással segítjük tovább haladásukat. (Fejlesztőpedagógus segítségével.)

A beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermek részére fejlesztő pedagógusaink a közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő foglalkoztatásokat is tartanak, ezzel növelve a tanulási esélyegyenlőségüket a közösségben. Fontos feladata

a BTMN-es tanulót tanító pedagógusoknak, hogy a gyerekkel történő bánásmód során tartsák be a szakértői véleményben írt javaslatokat.

Eredményes nevelő-oktató munkánk érdekében a magatartási problémák megfelelő, személyre szabott, és türelmes kezelése minden pedagógus fontos feladata.

A magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek kezelése

A szélsőséges magatartásformák jelentkezése esetén az elsődleges feladat a tanuló személyiségének és az ok-okozati összefüggéseknek a gyors feltárása, majd ezek függvényében az optimálisnak tűnő eljárás megtervezése.

- Ha lehetséges, az előidéző okokat kell megszüntetni.
- Közvetlen környezetét (osztályát) fel kell készíteni a helyzet kezelésére, segítségüket is igénybe kell venni.
- Tevékenységét folyamatosan figyelemmel kell kísérni, szükség esetén nyomban közbe kell avatkozni.
- Az eljárást nagy gyakorisággal értékelni kell, nevelői-, gyermekkörben, valamint az adott tanuló előtt. Szükség esetén az eljárást módosítani kell.

Amennyiben a körülmények felderítése, az eljárás megtervezése meghaladja erőnket, kompetenciánkat - igénybe kell venni külső szakemberek közreműködését (orvos, pszichológus, nevelési tanácsadó, szociális segítő).

Nem engedjük meg, hogy a szélsőséges magatartási zavarokkal küzdő gyermek lehetetlenné tegye az osztály többi tanulójának normális körülmények közötti nevelését, oktatását.

3.6.4. BTMN és SNI tanulókat segítő program

BTMN tanuló: Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társaskapcsolati problémákkal tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

SNI tanuló: Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló. Beleértve a tanulási (diszlexia, diszortográfia, diszgráfia, diszkalkulia), figyelem- és magatartásszabályozási zavart.

Iskolánk, alapító okirata alapján ellátja a BTMN és az SNI tanulók integrált nevelését-oktatását. Számukra a Köznevelési törvény biztosítja a különleges gondoskodáshoz, a rehabilitációs célú foglalkozáshoz való jogot, mely a tanulót fogadó intézmény számára kötelezettséget jelent. (2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 47.§). Bármilyen problémával is küzd az intézményben nevelt gyermek kiemelt fontosságú a gyermek-gyermek, gyermek-pedagógus, pedagógus-szülő közötti kooperáció és kommunikáció, valamint a pedagógus megváltozott szerepe.

Helyzetkép

Intézményünkben integráltan tanulnak a BTMN és SNI tanulók a NAT alkalmazásával, a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján.

Jellemzőik:

- Részképesség zavarok - alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának nehézsége – következménye a tanulással kapcsolatos tevékenységek elutasítása;
- kóros hyper kinetikus vagy kóros aktivitászavar, figyelemzavar – rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, gyenge önértékelési képesség jellemzi;
- érzékenyebbek a meteorológiai változásokra;
- fáradékonyság;
- igénylik a pontosan meghatározott kereteket, érthető és követhető szabályokat.

A tanulók érdekében szoros kapcsolatot tartunk a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal és a nevelési tanácsadókkal.

A fejlesztés alapelvei, feladatok

***Alapelvek*:**

- A NAT-ban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a SNI tanulókra is érvényesek.
- Érvényesíteni kell azonban, a számonkérés és értékelés differenciálását.
- A szakértői bizottság javaslata alapján - indokolt esetben - egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól a tanulót mentesíteni lehet.
- A tanuló ismereteinek a vizsgának nem minősülő évközi számonkérésekkor a sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló esetében a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az igazgató engedélyezi az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló esetében biztosítani kell az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz használatát és a hosszabb felkészülési időt.

Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján és az OH engedélyével tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési terv szerint történik.

- Sajátos nevelési igényű tanulók esetében szoros szakmai együttműködés a felzárkóztató pedagógussal, gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szükség esetén más szakemberrel az osztályfőnök koordinálásával.
- Fejlesztő pedagógus és pedagógiai asszisztens bevonása a munkába.

Feladatok:

- Az egészséges énkép és önbizalom kialakítása;
- a kudarctűrő képességnövelése;
- az önállóságra nevelés.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Diszlexia:

Az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői:

- A hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége;
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége;
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége;
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása;
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál;
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre;
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén.

Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői:

- Csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép;
- szaggatott betűalakítás és betűkötések;
- rossz csukló, -kéz,- ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség;
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák;
- kialakulatlan kézdominancia;
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé;
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

Diszortográfia

A helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együtt járástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak.

Jellemzői:

- A centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara;
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngésség mentén);
- helyesírási hibák halmozódása;
- a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja:

Fejlesztő tevékenység területei: diszlexia, diszgráfia, diszortográfia esetén

- A testséma biztonságának kialakítása;
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbálisszinten;
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása;
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése;
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újra tanítása) lassított tempójú, nyújtott ütem, hangoztató-elemző-szótagoló, a homogén gátlás elveit figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel;
- olvasás, írás, helyesírás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész pályafutása alatt;
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;

- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- A szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei;
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai;
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara;
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai;
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei;
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya;
- számértékek szimbólikus funkciójának értelmezési nehézségei;
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége;
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák;
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái;
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége;
- figyelemzavar.

Fejlesztő tevékenység területei: diszkalkulia esetén

- Az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése;
- a testséma kialakítása;
- a téri relációk biztonsága;
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelvtudatosítása;
- a szerialitás erősítése;
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése;
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése,

a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, a vizuális megerősítés;

- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása alkalmazása.

Fejlesztő tevékenység figyelemhiányos/hiperaktivitás, magatartásszabályozási zavar esetén

- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében;
- a tanuló viselkedésének megismerése siker vagy kudarc esetén ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel;
- fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Feladatok:

Minden tanév elején a szakértői bizottság szakvéleményének elemzése és a tanuló megfigyelése alapján történik a rehabilitációs foglalkozások megszervezése**.** Ez mindig csoportmunkában történik. Az integrált nevelés csak a különböző szakemberek tervezett és tudatos együttműködése keretében lehet eredményes. (gyógypedagógusok, az intézmény pedagógusai, pszichológusok) Az egyéni fejlesztési tervet a gyógypedagógus készíti az illetékes szakemberek bevonásával. A megvalósításban mindenki a maga kompetenciája szerint vesz részt. A rehabilitációs óra megtartása gyógypedagógusi kompetencia, az egyéni fejlődési lap vezetése az ő feladata. A folyamatos egyéni fejlesztést a tanulóval közvetlenül foglalkozó pedagógusok korrepetálással, differenciált órai feladatokkal, egyéni számonkéréssel segítik. A rehabilitációs órák számát általában a szakértői vélemény írja elő. Ennek hiányában, a köznevelési törvényben előírt óraszám az iránymutató.

A fejlődés figyelemmel kísérése folyamatos. A fejlesztési terv szükség szerint módosítható. Félévkor és tanév végén az elért eredmények megbeszélése a szülő bevonásával történik.

Feltételek

- Gyógypedagógus;
- pszichológus;
- fejlesztő pedagógus;
- logopédus;

Tárgyi feltételek

- Fejlesztő - és terápiás eszközök;

- fejlesztő játékok;
- számítógép, számítógépes programok;
- szakkönyvek, szakfolyóiratok.

3.6.5 Gyermek –és ifjúságvédelemmel feladatok ellátása

Intézményünkben tudatosan kezeljük a:

- hátrányos megkülönböztetés;
- zaklatás;
- megalázás;
- a megfélemlítés jogellenes elkülönítését.

Iskolánk munkájának szervezésében, irányításában, működtetésében, a feladatok végrehajtásában, döntések, intézkedések meghozatalánál a gyermek mindenekfelett álló érdekeit vesszük figyelembe. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok végzése minden pedagógus feladata. Iskolánkban ezt a munkát egy kolléga fogja össze és koordinálja. A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- Nyilvántartani a veszélyeztetett helyzetű, a hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat.
- Tájékoztatni a szülőket, tanulókat, hogy hogyan tudják problémáikat orvosolni, milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel problémáikkal. Egészségvédő, mentálhigiéniás és szenvedélybetegség megelőző programokat kell szervezni. Anyagi problémáik esetén támogatást és különböző természetbeni juttatásokat kell részükre biztosítani. Figyelemmel kell kísérni pályaválasztásukat, továbbtanulásukat. Szükség esetén védő-óvó intézkedéseket kell tenni a tanulók érdekében.
- A pedagógusok a megszerzett információt bizalmasan kötelesek megőrizni, a törvényi előírásoknak megfelelően felhasználni.

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a

célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit;
- meg kell keresni a problémák okait;
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához;
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat felé.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszűntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval;
- gyermekjóléti szolgálattal;
- családsegítő szolgálattal;
- polgármesteri hivatallal;
- iskolaorvossal;
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások;
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az indulási hátrányok csökkentése;
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés;
- a pályaválasztás segítése;
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek);
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése;
- a családi életre történő nevelés;
- tanulást segítő felkészítés;
- az iskolai étkezési lehetőségek;
- az egészségügyi szűrővizsgálatok;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- a szülőkkel való együttműködés;
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

3.6.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A tanulók előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős – a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő –különbségek, hanem a szocializáció fokában, a viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében és a higiénia terén is. A cél**:** segíteni azon tanulóink beilleszkedését az iskolai környezetbe, akik szociális körülményeiket tekintve – akár átmenetileg is – hátrányos helyzetűek. Mindezek ismeretében tudjuk megtervezni minden év végén a következő tanév várható feladatait. Fontos feladat, hogy a családokat partnerként vonjuk be az iskolai folyamatokba, döntésekbe. El kell érnünk, hogy bizalommal fordulhassanak bármelyik kollégához, ha segítséget igényelnek. Gyermekvédelmi munkát segítő szakember és az osztályfőnökök együttműködése itt még fontosabb, a bizalom megteremtése a diszkrét segítségnyújtáson múlik.

A szociálisan hátrányos helyzetben élő gyermekeinknél különösen fontos a következő kompetenciaterületek fejlesztése, amelyek a későbbi társadalmi beilleszkedésüket, szocializációjukat segítheti elő:

Anyanyelvi kommunikáció:

Önálló szövegértés, szövegalkotás, gondolatok, vélemény megfogalmazása szóban és írásban.

Matematikai kompetencia:

Alapvető gyakorlati számolási és gondolkodási képességek kialakítása, amelyek konkrét élet-helyzetek megoldására készítenek fel.

Digitális kompetencia:

Információkeresés.

Szociális és állampolgári kompetencia

Konfliktusmegoldás, közügyekben való eligazodást segítése, frusztráció kezelése, egyéni, és közérdek tisztelete.

3.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvétel jogai gyakorlásának rendje

3.7.1. Diákönkormányzat

Az iskola a tanulók a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a diákköröket hozhatnak létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti. A diákkörök döntési jogkört gyakorolnak saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

A diákönkormányzat véleményt nyilvánít:

- Az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt;
- a házirend elfogadása előtt;
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál;
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához;
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez;
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához;
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához;
- a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához;
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- Saját működéséről;
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról;
- hatáskörei gyakorlásáról;
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról;
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről;

A diákönkormányzat programját a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni. A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola, a helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

A tanítás nélküli munkanapok felhasználása

A szorgalmi idő alatt a nevelőtestület a tanév helyi rendjében meghatározott pedagógiai célra 5 munkanapot tanítás nélküli munkanapként használhat fel. Az 5 napból egy tanítás nélküli munkanap programjáról a nevelő testület véleményének kikérésével az iskolai diákönkormányzat jogosult dönteni.

A tanítás nélküli munkanapok felosztása:

- 1 nap pályaorientáció;
- 1 nap tavaszi kirándulás, tanítási nap terhére;

- 1 nap diákönkormányzati nap, tanítási nap terhére;
- 2 nap szakmai továbbképzés;

Diákparlament:

A diákparlament összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi.

A diákparlament napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

3.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolatának formái

Az iskola szakmai működéséért a főigazgató, valamint a nevelőtestület felelős. Az irányítási feladatok ellátásában közreműködnek a törvényben és a jogszabályokban meghatározottak szerint: a szülők, a tanulók, a pedagógusok és ezek különböző szervezetei. Az iskolahasználók együttműködése, partneri kapcsolata nélkül iskolánk nem tudná a vállalt feladatait teljesíteni. A gyermek nevelésének két fő színterén, az iskolában és a családban összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek tartjuk a szülőkkel való harmonikus, jó kapcsolat kialakítását, ápolását. A tanár-szülő kapcsolatnak a kölcsönös bizalom, őszinteségen, megbecsülésen, megértésen kell alapulnia. Pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

A vezetők és a szülői munkaközösség közötti kapcsolattartás rendje:

- A Szülői Munkaközösség iskolaszintű képviselőjével, vezetőjével az iskola főigazgatója tart kapcsolatot.
- Azokban az ügyekben, amelyekben a szülői munkaközösségnek az SZMSZ vagy valamely jogszabály véleményezési jogot biztosít, a véleményt a főigazgató kéri meg az írásos anyagok átadásával.
- Az intézmény szülői munkaközössége részére az iskola főigazgatója tájékoztatást ad az intézmény munkájáról.

A szülő tájékoztatásának formái:

- Szóbeli, írásbeli.
- Szülői értekezletek.
- Iskolai hirdetőtáblák.

- Nyílt tanítási napok.
- Iskolai, községi hirdetések.
- KRÉTA rendszeren keresztül.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

Szülői értekezletek

A közös feladatok, célok megtervezése, a problémák megoldása. Kapcsolatteremtés iskola - szülő, szülő-szülő között. Az iskola-szülő kapcsolatban a kölcsönösséget tartjuk a legfontosabbnak, ez együttműködésünk alapja, a sikeresség záloga. Meggyőződésünk, hogy a személyes kapcsolatnak rendkívül fontos szerepe van. Úgy lehetséges, hogy egy tágabb körű szülő választmány képviseli a teljes szülői munkaközösséget. Osztályonként 2 választott szülő alkotja az iskolai szülői munkaközösséget.

Tanévenként 3 alkalommal. /Szeptember, február, május/

Iskolánkban hagyomány, hogy a szülők a tanév rendjéről, feladatairól a szeptemberi első szülői értekezleten kapnak tájékoztatást, szeptemberben összevont, tájékoztató jellegű, valamint a 8. évfolyamon pályaválasztási szülői értekezletet tartanunk. A leendő első évfolyamosok szülei számára a beiratkozás előtt bemutatkozást, tájékoztatást tarthatnak az első osztályban tanítók az oktatási módszereikről. Ezt a szülői értekezletet a leendő osztályfőnökök és az intézmény vezetősége tartja.

Rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze a főigazgató, az osztályfőnök és a szülői munkaközösség vezetője a gyermekközösségben felmerülő problémák megoldására.

Fogadóórák

A szaktanárokkal való egyéni találkozáson véleménycsere a gyermek tanulmányi munkájáról, iskolai viselkedéséről. Egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. A tanulmányaiban jelentősen visszaeső tanuló szüleit az osztályfőnök írásban is behívja az intézményi fogadóórára. Amennyiben a gondviselő a munkatervben rögzített időpontú fogadóórán kívül is találkozni szeretne gyermeke pedagógusával, telefonon vagy írásban időpontot kell egyeztetni az érintett pedagógussal.

Családlátogatások

A gyermek hátterének, családi körülményeinek megismerése, közvetlenebb kapcsolat kialakítása, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. Szükségszerűen, (új osztály- új osztályfőnök) probléma esetén többször is előfordulhat családlátogatás.

Családi nap

A szülők, a tanulók és a pedagógusok együtt töltenek el egy jó hangulatú, vidám napot.

Nyílt tanítási nap

Betekintés az iskola belső világába. A szülők megfigyelhetik gyermekük iskolai tevékenységét órán és órán kívül. Évenként 1-1 alkalommal.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

Iskolai –intézményi honlap, facebook oldal

A szülők, érdeklődők naprakész információkat szerezhessenek az iskola tanórai és tanórán kívüli rendezvényeiről különböző programokról, a gyermekeket érintő eseményekről, feladatokról, lehetőségekről, és igényeik szerint tevékeny részesei lehessenek ezeknek.

Hogyan kapcsolódhat be a szülő az iskola közéletébe?

Az iskola működésében a következő szülői szerepek jelennek meg:

- A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője;

Kérheti:

- A tanuló iskolai étkezését.
- A nem kötelező tanórán kívüli foglalkozások szervezését.

A szülő mint a tanulási-nevelési folyamat segítője az alábbi területeken tevékenykedhet:

- Támogatja az iskolát.
- Segíti az iskola esztétikai arculatának kialakítását.

Formái:

- Pénzadomány.
- Tárgyi támogatás.
- Szellemi és társadalmi munka.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat szereplője: minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, mely az intézményünkben folyó oktatási- nevelési feladataink sikerességét támogatja, erősíti, színesíti.

Színtere lehet:

- Az osztályfőnöki óra, a szülői értekezlet.

A szabadidős tevékenységek, kulturális területek kezdeményezője:

- A szülői szervezet;
- Az osztályfőnök;
- Az iskola vezetése.

A szülők többsége elfogadja iskolánk értékrendjét. A szülő joga, hogy tájékoztatást kapjon az iskola munkájáról, tevékenységéről. Ezeket az információkat a pedagógiai program tartalmazza. Ez a program garanciát is jelent az ígért szolgáltatás tartósságára, minőségére. Az iskolaszék véleményt nyilváníthat a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Ki kell kérni az iskolaszék véleményét a pedagógiai program, az SZMSZ, továbbá a Házirend elfogadása előtt. A szülők az iskola **Pedagógiai Programjáról,** az éves munkatervéről, Szervezeti és Működési Szabályzatáról, házirendjéről az iskola vezetőjétől vagy a főigazgató helyettestől kérhetnek tájékoztatást.
Az iskola Pedagógiai Programja **nyilvános.** Egy - egy példánya a tanári szobában kerül elhelyezésre, mely – a főigazgató külön engedélye nélkül - megtekinthető, tanulmányozható.
A szülői szervezet aktuális tisztségviselőit, illetve elérhetőségüket a szülői szervezet szervezeti és működési szabályzata tartalmazza, melyet a szülői szervezet köteles nyilvánosságra hozni.

Kapcsolat a tanulókkal

A kapcsolattartás rendszeres formái a **tanulókkal:**

- a tanórai foglalkozások;
- tanórán, iskolán kívüli foglalkozások;
- programok;
- rendezvények;
- különböző fórumok;
- megbeszélések;
- intézményi gyűlések biztosítják a tanulókkal való rendszeres szóbeli kapcsolattartást, az írásbeli kapcsolattartás jellemző formái: az iskolai és osztály faliújságok.

Iskolánk kapcsolatai a külső támogatóinkkal, partnereinkkel

Iskolánk szakmai céljainak megvalósítása érdekében tényleges működést és kapcsolatot kezdeményez, tart fenn a nevelő munka színvonalának emelése érdekében. Ennek érdekében a főigazgató, illetve az érintett pedagógus a partnerlehetőségeinek megfelelő módon tartja a kapcsolatot.

Céljaink megvalósítása érdekében együttműködünk:

- a helyi óvodával;
- helyi egészségügyi intézménnyel (fogorvos, védőnői szolgálat, iskolaorvos);
- Szociális Szolgáltató Központtal;
- a település civil szervezeteivel, alapítványaival;
- helyi vállalkozókkal;
- Geszteréd Önkormányzatával;
- iskolarendőrrel;
- Városi Könyvtárral;
- Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatallal;
- A Debrecen –Nyíregyházi Egyházmegye szociális és köznevelési intézményeivel.

3.9 A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai

Vizsgaszabályzatunk célja a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 64.§ és 65.§-ban foglalt felhatalmazás alapján a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgáinak szabályozása.

3.9.1 Tanulmányok alatti vizsga szabályzata

Tanulmányok alatti vizsgát, független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető. Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén a főigazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője engedélyezheti, hogy a vizsgázó az jogszabályban meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát. Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben lehetőség van rá, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust van, aki jogosult az adott tantárgy tanítására. A tanulmányok alatti vizsga – ha azt az iskolában szervezik – vizsgabizottságának elnökét és tagjait a főigazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel:

- A vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért;
- meggyőződik arról, hogy a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére;
- teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket;
- szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását;

- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit;
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat;
- a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait;
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja.

A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az Nkt. 3. melléklete szerint taníthatja.

A főigazgató felel:

- A vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.
- Dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe.
- Írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről.
- Ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását, minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Írásbeli vizsga:

A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható. Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítania.

Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.

A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni. A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő tantárgyanként hatvan perc, kivétel SNI-s, BTMN-es tanuló.

Ha az írásbeli vizsgát bármilyen rendkívüli esemény megzavarja, az emiatt kiesett idővel a vizsgázó számára rendelkezésre álló időt meg kell növelni.

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani.

A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani.

A pótló vizsga – szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával – harmadik vizsgaként is megszervezhető. Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát.

A vizsgáztató pedagógus a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti a főigazgatónak, aki az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést.

A főigazgató a megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja, amelynek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató pedagógus nyilatkozatát, az esemény leírását, továbbá minden olyan tényt, adatot, információt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató pedagógus, a főigazgató és a vizsgázó írja alá.

A vizsgázó különvéleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

A főigazgató az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat – az üres és a piszkozatokat tartalmazó feladatlapokkal együtt – a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól.

A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja és a vizsgairatokhoz mellékeli.

Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli (piros tollal), röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

Ha a vizsgáztató pedagógus a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti a főigazgatót.

Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, a főigazgatóból és két másik – a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő – pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságának mérlegeli. A vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt, az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja, vagy amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy eredménytelennek nyilvánítja.

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Szóbeli vizsga:

Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat. A vizsgázónak legalább 15 perccel

korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdi a vizsgát, amelybe beosztották. A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és – amennyiben szükséges – kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.
Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.
A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.
A vizsgázó segítség nélkül, önállóan felel, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat. A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, vagy a tétel kifejtése során önálló feleletét önhibájából nem tudta folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vétett. A vizsgázó a tétel kifejtése során akkor szakítható félbe, ha súlyos tárgyi, logikai hibát vétett, vagy a rendelkezésre álló idő eltelt.
Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagában teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani. Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő tantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.
Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti. A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.
A szóbeli vizsgán és a gyakorlati vizsgán elkövetett szabálytalanság esetében a főigazgató az írásbeli vizsga erre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza.

Osztályozó vizsga:

Az osztályozó vizsgához vezető hiányzás mértéke 250 óra, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 % -a.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- Felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól;
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget;
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, valamint az igazolatlan mulasztásainak a száma nem haladta meg a húsz tanórai foglalkozást és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet;
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

A tanuló egy osztályozó vizsgán – kivétel, ha engedélyezték számára, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni. A tanulmányok alatti vizsgán a 20/2012.(VIII.31.) EMMI r. 68.§,71.§ hatálya alá tartozó tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet.

Különbözeti vizsga:

A tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. A különbözeti vizsgák időpontját a főigazgató határozza meg. Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az Intézmény a megkezdeni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres tovább haladásnak, a magasabb évfolyamra lepésnek. A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az Intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

Pótló vizsga:

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. Fel nem róható ok: minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

A pótló vizsga, ha a főigazgató hozzájárul, az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban is letehető, ha ehhez a feltételek megteremthetők. Ha a vizsgázó azt kéri, a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Időpontját egyéni elbírálás alapján a főigazgató jelöli ki.

Javítóvizsga:

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha:

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott;
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között szervezhető. A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatni kell.

A tanulmányok alatti vizsgák időpontjai:

A különbözeti vizsgára tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Az osztályozó és különbözeti vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni.

Osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet.

Különbözeti vizsga időpontjai intézményünkben: október vége és április vége.

Osztályozó vizsga: első félév és a második félév zárását követően: január és június hónapban.

Javítóvizsga: az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tartható.

A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

A kiskorú tanuló szüleje a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, ha a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha a tanuló osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola vezetője a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

A kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, továbbá aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

3.9.1. A vizsgatárgyak követelményei

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskolánk helyi tantervében szereplő követelmények alapján a szakmai munkaközösségek, illetve a szaktanárok állapítják meg. A követelmények elfogadásáról a nevelőtestület dönt.

Írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgák iskolánkban – alsó tagozat (1-4. évfolyam):

Magyar nyelv és irodalom:	írásbeli és szóbeli
Matematika:	írásbeli és szóbeli
Hittan:	írásbeli és szóbeli
Környezetismeret:	írásbeli és szóbeli
Angol:	írásbeli és szóbeli
Ének-zene:	gyakorlat
Vizuális kultúra:	gyakorlat
Technika és tervezés:	írásbeli, szóbeli és gyakorlat
Testnevelés:	gyakorlat

Írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgák iskolánkban – felső tagozat (5-8. évfolyam):

Irodalom	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Magyar nyelv	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Történelem	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Idegen nyelv	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Matematika	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Környezetismeret/természettudomány	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Fizika	írásbeli és/vagy szóbelivizsga

Földrajz	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Biológia	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Kémia	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Digitális kultúra	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Hon-és népismeret	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Állampolgári ismeretek	írásbeli és/vagy szóbeli vizsga
Hittan	írásbeli és/vagy szóbelivizsga
Technika és tervezés	írásbeli és/vagy szóbeli vizsga
Vizuális kultúra	gyakorlati vizsga
Testnevelés	gyakorlati vizsga
Ének-zene	írásbeli és gyakorlati vizsga

3.9.2. A tanulmányok alatti – osztályozó-, különbözeti és pótló- vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

1. évfolyam

Magyar nyelv, irodalom

- Legyen képes adottságaihoz és életkori sajátosságaihoz képest egyszerű szóbeli közlések megértésére, nyelvi és nem nyelvi üzenetek megértésére, s azokra megfelelő módon való reagálásra.
- Legyen képes adottságainak és életkori sajátosságainak megfelelően a kapcsolat-felvételi formák (köszönés, bemutatkozás, kérés, köszönetnyilvánítás) használatára.
- Legyen képes a magyar ábécé betűinek felismerésére, összeolvasására.
- Legyen képes adottságainak és életkori sajátosságainak megfelelően a kiejtés szerint írandó szavak, szószerkezetek, rövid mondatok néma és hangos olvasására.
- Legyen képes adottságainak és életkori sajátosságainak megfelelően, a hallott vagy olvasott szöveg segítséggel való feldolgozására, dramatikus, bábos és egyéb vizuális eszközökkel történő megjelenítésére.
- Legyen képes a tanult nép- és műköltészeti memoriterek elmondására.
- Sajátítsa el az anyanyelvi írás jelrendszerét.
- Legyen képes a másolásra kötött betűkkel, írott és nyomtatott mintáról.

- Legyen képes a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavak, szószerkezetek, rövid mondatok önálló leírására.
- Legyen képes a taneszközökből megismert, hallás és olvasás alapján megfigyelt szavak, szószerkezetek, rövid mondatok önálló leírására.

Matematika

- Tudjon tárgyakat, elemeket sorba rendezni, összehasonlítani, szétválogatni megnevezett vagy választott tulajdonság alapján.
- Legyen képes a halmazok számosságának megállapítására.
- Tudjon igaz-hamis állításokat alkotni; állítások helyességét eldönteni.
- Tudja az irányokat helyesen használni.
- Legyen képes növekvő és csökkenő szám sorozatokat felismerni, képezni adott szabály alapján.
- Egyszerűbb esetekben tudjon szabályjátékok és sorozatok szabályát szóban megfogalmazni.
- Tudja a halmazokat összehasonlítani számosságuk szerint; ismerje és használja a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat.
- Biztosan írja, olvassa, rendezze sorba nagyság szerint a számokat húszas számkörben; biztonsággal igazodjon el számegyenesen.
- Használja, értelmezze pontosan a relációs jeleket.
- Képezzen adott szabály alapján növekvő és csökkenő szám sorozatokat.
- Ismerje a számok kéttagú összeg-és különbségalakjait húszas számkörben.
- Ismerje fel a páros és páratlan számokat.
- Tudja a számok szomszédjait.
- Tudjon hozzátevést, elvételt tevékenységgel elvégezni, a műveletet szóban megfogalmazni.
- Legyen gyakorlata az összeadás, kivonás, bontás, pótlás alkalmazásában.
- Tudjon egyszerű szövegösszefüggést lejegyezni rajzzal, számokkal, művelettel.
- Legyen képes helymeghatározásra a tanult kifejezések alkalmazásával.
- Ismerje fel, tudja kiválasztani az alakzatok közül a háromszöget, négyszöget és a kört.
- Tudjon hosszúságot, űrtartalmat, tömeget mérni választott és szabvány egységekkel.
- Használja egyszerű szám és szöveges feladatokban a m, kg, l egységeket.
- Tudja helyesen alkalmazni a hét, nap, óra időtartamot.
- Ismerje a napszakokat, a hét napjait, a hónapok, évszakok nevét, azok sorrendjét.
- Ismerje és alkalmazza a biztos, lehet, lehetetlen fogalmakat.

Vizuális kultúra

- Ismerje az évfolyam számára előírt eszközöket, és tudja azokat rendeltetésszerűen használni.
- Ismerkedjen meg a természet és az ember alkotta jelekkel.
- Közvetlen vizuális megfigyelés útján szerzett tapasztalatok alapján tudja megnevezni a vizuális jellemzőket (nagyság, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés).
- Ismerje fel a fő-és mellék színeket, a fehéret és a feketét.
- Tudjon vonal, folt és színképzéssel alkotást létrehozni.
- Legyen képes egyszerű tárgyak létrehozására.
- Valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan is fel tudja dolgozni.
- Időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel jelenítsen meg.
- Fejlődjön esztétikai érzéke.
- Tudjon közös beszélgetésekbe bekapcsolódni, egy-egy látványra rácsodálkozni.

Technika és tervezés

- Az eszközök és szerszámok rendeltetésszerű és balesetmentes használata.
- Az anyagok alakítása (például agyag gyúrása, lapítása, gömbölyítése, formázása; fa tördelése; papír tépése, nyírása, hajtogatása; a fonal sodrása, csomózása, bojtozása.).
- A gyalogos közlekedés szabályai. A biztonságos tömegközlekedés.

Ének- zene

- Törekedjen a tiszta intonációra.
- Énekelje a hallás után tanult dalokat emlékezetből, egyénileg vagy csoportosan, életkorának és hangi adottságainak megfelelő hangmagasságban.
- Különböztesse meg az énekhangot a hangszeres hangzástól.
- Érzékelje a hangerő, hangmagasság változásait a tanult dalokban, zeneművekben.
- Fejezzen ki zene keltette érzéseket szavakkal, vizuálisan és/vagy szabad mozgás improvizációval (rögtönzéssel).
- Értse a tempó, az egyenletes lüktetés fogalmát, különböztesse meg a mérőt és a ritmust.
- Tapsolja a tanult dalok ritmusát.
- Kísérje énekét ritmus/testhangszerrel (taps, csettintés, dobbantás).
- Használja a zenei alapfogalmakat életkorának és adottságainak megfelelően.

- Tájékozódjon a 2/4-es ütemben, ismerje fel és hangoztassa a tanult ritmusokat, szüneteket, életkorának és adottságainak megfelelően.

Testnevelés

- Képes legyen utasításra az alakzatok felvételére és változtatására.
- El tudja végezni a gimnasztikai feladatokat utánzással.
- Az alapvető mozgáskészségeket (járás, futás, ugrás, dobás, kúszás, mászás stb.) megfelelően tudja végrehajtani.
- Képes a támasz, függés és egyensúlygyakorlatokat elfogadhatóan végrehajtani.
- Labdával az alapvető feladatokat (gurítás, dobás, rúgás, elkapás) el tudja végezni.
- A játéktevékenységek közben tanult szabályokat be tudja tartani.

Hittan

- Világunk, embertársaink.
- Isten Fia emberré lett.
- Isten Fia köztünk élt.
- Isten népe.

2. évfolyam

Magyar nyelv, irodalom

- A tanuló képes legyen ismert típusú írott utasítások megértésére, végrehajtására.
- Kérdésekre adott válaszok értelmes megfogalmazására.
- A mindennapi érintkezés nyelvi formáinak alkalmazására, udvarias viselkedésre.
- A tanult memoriterek szöveghű elmondására.
- Szavak, szószerkezetek, rövid mondatok néma és hangos olvasására: legalább a szavak egyben tartásával.
- Olvasmányok tartalmának elmondására tanítói kérdésekre.
- Tartalmilag tisztázott és megértett szöveg felkészülés utáni felolvasására. A felolvasott szöveg mondatokra tagolására: szünettartás, levegővétel.
- 8-10 soros, a tanulóknak ismert témájú szöveg önálló megismerésére, megértésének igazolására kérdések megválaszolásával.
- Az ábécérend ismeretére.
- Hosszú magán-és mássalhangzók felismerésére a beszédben.

- A hosszú hangok jelölésére az írásban.
- Felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat szükség szerint felidézi és alkalmazza a helyesírási szabályokat begyakorolt szókészlet körében. 30-40 begyakorolt szó esetében helyesen jelöli a j hangot. • Az egyszerű szavakat helyesen választja el.
- Írása rendezett, a betűket olvashatóan alakítja és kapcsolja egymáshoz.
- A rövid, fonetikusan írandó szavak hibátlan lejegyzésére, tollbamondásra, a kiejtéstől eltérőkét másolással.
- Másoláskor nem vét írástechnikai hibát. Szövegminta alapján felismeri és kijavítja hibáit. Percenként 15-20 betűt ír.
- A j hang biztos jelölésére 20–a tanulók által gyakran használt– szótőben; –a mondatok nagybetűvel való kezdésére, szavakra tagolására.
- A szavak elválasztására a szótagolás szabályai szerint.

Matematika

- Számok írása, olvasása, helyes használata 100-ig, nagyság szerinti összehasonlításuk, felsorolásuk növekvő, illetve csökkenő sorrendben. Számok helyének megtalálása a számegyenesen.
- Az egyes, illetve a tízes számszomszédok megállapítása.
- Az egyjegyű és a kétjegyű, illetve páros és páratlan szám fogalmának alkalmazása.
- Az összeadás és a kivonás értelmezése (rajz, szöveg alapján) a 100as számkörben.
- Kerek tízesek és egyjegyű számok összegének meghatározása.
- Kétjegyű számokhoz egyjegyű számok hozzáadása, kétjegyű számokból egyjegyű számok elvétele a tízesek átlépése nélkül.
- Kétjegyű szám pótlása a nagyobb tízes szomszédra.
- Kerek tízesekből egyjegyű szám elvétele.
- Kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, kétjegyű számokból kerek tízesek elvétele.
- Hosszúságok becslése, megmérése, kimérése.
- A méter, deciméter és centiméter hosszúságegységek és a köztük lévő kapcsolat ismerete, egyszerűbb átalakítások.
- A fenti témakörökhöz kapcsolódó egyszerű szöveges feladatok megoldása felolvasott szöveg alapján.

Vizuális kultúra

- Tudja, mi az ismétlés, ritmus.
- Tudja személyes élményeit megjeleníteni képi formában.
- Tudjon mintázni, gyurmával plasztikát létrehozni.
- Legyen képes egyszerű lenyomat készítésére.
- Tudjon szabályos vonal, folt és színritmusra épített sor- és terülő díszt alkotni.
- Ismerje fel a műalkotások témáit.
- Legyen képes egyszerű báb tervezésére.
- Tudjon egyszerűbb tárgyakat rajzolni modellezés után.
- Legyen képes néhány művészeti alkotás és azok alkotóinak megnevezésére.
- Legyen képes egyszerűbb tárgyak ábrázolására közvetlen szemlélet és emlékezet után.

Technika és tervezés

- Az élő és a tárgyi környezet kapcsolatának megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása feladathelyzetben.
- Az anyag, a szerkezet, a forma, a funkció és az esztétikum összefüggéseinek érvényesítése a tárgykészítés folyamán.
- Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat. Egyszerű makett irányított tervezése és elkészítése.
- Egyszerű ábra olvasása és értelmezése. Mérés centiméter pontossággal.
- A biztonságos gyalogos közlekedés és tömegközlekedési eszközhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása szituációs játékokban.

Ének-zene

- A hallás után tanult dalokat közösen énekeljék; tudjanak alkalmazkodnia csoport énekéhez.
- Helyes éneklési szokások kialakítása.
- Énekeljenek ritmuskísérettel. Játékos gyakorlatok.
- Különböztessék meg a hangerő és a tempó változásait.
- Tudják érzékelni a zenemű tagolását.
- Előkészítő gyakorlatok a formaérzék fejlesztéséhez

Testnevelés

- Hajtsák végre a vezényszónak megfelelő alakzatot.
- Gimnasztikai gyakorlatok végzése bemutatott vagy a pedagógus által elmondott utasítások alapján.
- Változó feltételeknek megfelelően tudja szabályozni járását, futását.
- Tudjon 6-8 percig futni megállás nélkül. Tudjon futni iram- és irányváltoztatással, tárgykerüléssel, 30 m-t maximális sebességgel.
- Helyből és nekifutással történő ugrások összerendezett végrehajtása.
- Ugrókötél gyakorlatok 30 mp- ig folyamatosan.
- Helyből távolugrás: fiú: 119 - 128 cm, lány: 114 - 118 cm.
- A tevékenység céljának megfelelően használja a labdát, próbálja a technikát minél pontosabban gyakorolni. Ismerje a használt szerek nevét. Célbedobás zsámolyra, karikába 6 m- ről.
- Távolba dobás kislabdával: fiú: 14-20 m, lány: 13-14 m
- Legyen képes különböző játékos és egyszerű egyensúlygyakorlatok elvégzésére változó körülményekkel.
- A testtömeg megtartása függésben és támaszban.
- Mászókötélen mászókulcsolással mászási kísérletek
- Labdajátékok. Tudja a labdát gurítani, vezetni, feldobni, elkapni, a tanult átadási módokkal a társnak átadni.
- Szlalom labdavezetés 15 m-es pályán.
- Labdaadogatás párokban 1 perc 3 m-es távolságból 30-40 átadás Etika/hit- és erkölcstan:
- Személyes adatok elemi szintű ismerete.
- Tapasztalatok problémás helyzetekről.

Hittan:

- Történetek az Ószövetségről
- Történetek az Újszövetségről

3. évfolyam

Magyar nyelv

- A cselekvést, történést, valakit vagy valamit megnevező, a számot, mennyiséget és tulajdonságot kifejező szavak felismerése, megnevezése, helyesírása.

- A begyakorolt szavak helyesírása a kiejtés szerint, a szóelemzés alapján. Egyszerű és összetett szavak elválasztása önállóan.
- További 25-30 begyakorolt szóban a j/ly helyes jelölése.
- A megadott szempontok alapján 5-6 mondatból álló mesét ír.

Irodalom

- Egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések eseményeinek elmondása néhány összefüggő mondattal.
- A feldolgozott művek témájával kapcsolatos kérdések, válaszok megfogalmazása.
- Ismert feladattípusok szóbeli és írásbeli utasításainak megértése.
- Fél oldal terjedelmű, ismert témájú szépirodalmi és ismeretközlő szövegek felolvasása felkészülés után.

Matematika

- Ismerje az alaphalmaz, részhalmaz fogalmát.
- Állapítsa meg egyszerű sorozatok szabályát, tudja folytatni az elkezdett sorozatot.
- Tudjon megfogalmazni igaz, hamis állításokat, állítások igazságát eldönteni.
- Tudjon egyszerű nyitott mondatokat kiegészíteni.
- Értelmezzen egyszerű szöveges feladatokat, tudja az adatokat lejegyezni, megoldási tervet készíteni.
- Tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 1000-es számkörön belül.
- Helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint.
- Tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerje a számok egyes, tízes, százas szomszédait, tízesekre, százasokra kerekített értékét.
- Tudja értelmezni, elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást.
- Tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal.
- Legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 1000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű szorzóval).
- Becslést, ellenőrzést eszközként használja.
- Ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén. Tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.
- Ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat, nevezze meg néhány tulajdonságukat.
- Tudjon megoldani szám és szöveges feladatokat a tanult mértékegységekkel (km, m, dm,

cm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc).

- A terület és kerület szavak értő használata.

Környezetismeret

- Tudja, hogy az élőlények életben maradásához tápanyagokra, levegőre, vízre, megfelelő hőmérsékletre, fényre van szükség.
- Ismerje a növények és az állatok felépítését, legfontosabb hasonlóságait, lássa a táplálékuk megszerzése közötti különbséget.
- Tudja a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját.
- Legyen képes tájékozódni az iskola környékéről készített térképvázlaton.
- Állapítsa meg helyesen iránytű segítségével a fő világtájakat.
- Ismerje fel az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;
- Ismerje fel, nevezze meg és figyelje meg az életfeltételeket, életjelenségeket.

Ének-zene

- A dalanyagból kiválasztott 10 dal éneklése emlékezetből, a tanult technikai megoldások, tempójelzések és dinamikai jelek alkalmazásával.
- Ritmusképletek elrendezése, értelmezése ütemmutató szerint.

Technika és tervezés

- Természetes, mesterséges anyagok tulajdonságainak megkülönböztetése.
- Az anyagok tulajdonságai és felhasználásuk közötti kapcsolat felismerése.
- Egyszerű makett készítése.
- Ismerje és alkalmazza a gyalogos és a kerékpáros közlekedés szabályait.
- Munkaeszközök megfelelő használata, védelme, megbecsülése, gondozása.
- Baleset, betegség esetén tudja, mit kell tennie.
- Ismerjen fel néhány – a háztartásban nélkülözhetetlen – alapvető szerszámot, eszközt.
- Az ünnepi szokások megőrzése.
- Ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat.

Vizuális kultúra

- Ismerje a fő- és mellékszíneket.
- Tudja a tempera és vízfesték jellemző fogásait alkalmazni.

- Tudjon valamely eseményt, élményt vizuálisan megjeleníteni.
- Ismerjen legalább 3-3 műalkotást és alkotóját, azokról tudjon összefüggően beszélni.
- Ismerje lakóhelyének legalább egy nevezetes műalkotását.
- Tudja, mi a tájkép, csatakép, emlékmű.
- Legyen képes alkalmazni néhány kézműves-technikát.
- Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít.
- Ismerjen fel egyszerű, mindennap használt jeleket.
- Képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmazzon meg, megállapításait társaival is vitassa meg.
- Alkosson saját történetet, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen jelenítse meg.
- Alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vágjon, ragasszon, kötözzön, fűzzön, mintázzon.

Testnevelés

- Gimnasztikai gyakorlatok végzése a pedagógus utasításainak megfelelően.
- A változó feltételeknek megfelelően tudja szabályozni járását, futását.
- A helyből és nekifutással történő ugrások összerendezett végrehajtása.
- A tevékenység céljának és a labda sajátosságainak megfelelő dobásmód megválasztása és végrehajtása.
- A helyből és nekifutással történő ugrások összerendezett végrehajtása.
- A tevékenység céljának és a labda sajátosságainak megfelelő dobásmód megválasztása és végrehajtása.
- Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
- Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.
- A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.

Hittan

- Az Egyház születése és fejlődése
- A teljes Egyház
- A liturgikus tér és a szentmise
- Szentségek

- Az Egyházi év -ünnepeink
- Legismertebb szentjeink

4. osztály

Magyar nyelv

- A mondatfajták felismerése, megnevezése, helyes leírása.
- A szótövek és toldalékok felismerése, a szavak toldalékos alakjának helyesírása.
- A cselekvést, történést, létezést kifejező szavak felismerése, helyesírása ismert szavak esetében.
- A tulajdonnevek (személynév, állatnév, földrajzi név) helyesírása. A valakit vagy valamit megnevező szavakban előforduló toldalékok felismerése.
- A tulajdonságot, számot, mennyiséget kifejező szavak helyes írásmódja. A hibák javítása tanítói segítséggel, önellenőrzéssel.
- A cím és szöveg közti összefüggés felismerése.
- A történetekben a helyszín, szereplők, konfliktust azonosítása és megoldása.
- Megadott szempontok alapján 6-8 soros mese írása, kiegészítése vagy átalakítása; vázlat készítése.

Irodalom

- Egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések eseményeinek elmondása néhány összefüggő mondattal.
- A feldolgozott művek témájával kapcsolatos kérdések, válaszok megfogalmazása, lényegkiemelés.
- Előzetes felkészülés után ismert tartalmú szöveg pontos, folyamatos, értelmező felolvasása, a szövegfonetikai eszközök használata.
- 15-20 soros szöveg önálló olvasása, értelmezése.

Angol nyelv

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, legfeljebb két mondatos kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol.
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egy mondatos kérdést vagy állítást pontosan megért.
- Rövid, egyszerű szövegekben felismeri az ismerős szavakat, fordulatokat, és képes ezekből a lehetséges tartalomra következtetni.

- Hiányos vagy egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre, szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (legalább néhány mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.
- Ismert témákról, a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről képes röviden, nonverbális elemekkel támogatva beszélni.
- Törekszik az angol nyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.
- Észreveszi a magyarul, illetve angolul történő olvasás közötti különbségeket.
- Felismeri ismert szavak írott alakját, ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot elolvas; ismert nyelvi elemekből álló egy mondatos szövegben fontos információt megtalál.
- Követi az ismert témákról elhangzó szöveg írott változatát, bekapcsolódik olvasást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.
- Észreveszi a magyarul, illetve angolul történő írás közötti különbségeket.
- Felismeri ismert szavak írott alakját, leír ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat.
- Bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.

Matematika

- Tudjon halmazokat képezni, kiválogatott elemek közös tulajdonságát megnevezni.
- Legyen képes összefüggések felismerésére, megfogalmazására.
- Tudja eldönteni állítások igazságtartamát, igaz, hamis állításokat fogalmazni.
- Tudja megkeresni nyitott mondatok igazsághalmazát.
- Ismerje és alkalmazza a szöveges feladatok megoldási algoritmusát.
- Tudjon folytatni szám sorozatokat a felismert szabály alapján.
- Tudja megkeresni az összes lehetőséget egyszerű kombinatorikus feladatokban.
- Tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül.
- Helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint.
- Tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerje a számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédait, tízesekre, százasokra, ezresekre kerekített értékét.
- Tudja értelmezni, megoldani a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást.
- Tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal, 1000-rel.
- Ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén.

- Legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval).
- Becslést, ellenőrzést eszközként használja.
- Tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.
- Ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat.
- Ismerje fel az alakzatok geometriai tulajdonságait, válassza ki a megadott tulajdonságú alakzatokat.
- Ismerje a kocka és a téglatest tulajdonságait (lapok, csúcsok, élek száma).
- Tudjon megoldani a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc) szám és szöveges feladatokat.
- Ismerjen a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Környezetismeret

- Ismerje fel, nevezze meg és jellemezze a tanult életközösségek legjellemzőbb élőlényeit.
- Értse az élőlények élőhelye, életmódja és testfelépítése közötti egyszerű összefüggéseket.
- Tudja az élőlényeket a megfelelő csoportba besorolni. Ismerje ezeknek a csoportoknak a jellemző tulajdonságait.
- Legyen képes a megismert élőlényekből egyszerű táplálékláncot összeállítani.
- Lássa az emberi tevékenység és a természet veszélyeztetettsége közötti összefüggést.
- Ismerje az életünkhöz szükséges környezeti feltételeket.
- Legyen képes elemi szinten tájékozódni Magyarország domborzati térképén.
- Tudjon irányokat meghatározni a fő világtájak segítségével.
- Találja meg lakóhelyét és nagytájainkat a domborzati térképen.
- Nevezze meg a különbségeket az eltérő településtípusok között.
- Ismerje fel és nevezze meg az emberi test részeit, fő szerveit, ismerje ezek működését, szerepét.
- Legyen tisztában az egészséges életmód alapelveivel.

Ének-zene

- A dalanyagból kiválasztott további 10 magyar népdal, műdal közös éneklése emlékezetből. A Himnusz szöveghű éneklése.
- Az iskolai ünnepekhez kapcsolódó dalok éneklése.
- Dalrészletek olvasása tanítói segítséggel. Az alsó tagozaton tanult ritmusértékek és

ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről, hármas ütemben is.

Technika és tervezés

- Mérés centiméteres pontossággal.
- Részvétel tárgykészítő tevékenységben – tárgykészítés saját ötlet alapján.
- A célszerű és takarékos anyagfelhasználás.
- Rend, tisztaság munka közben.
- A készítendő tárgy sajátosságaihoz illő anyag és munkaeszköz választása.
- Jártasság a gyalogos és a kerékpáros közlekedés szabályainak alkalmazásában.
- Ismerje a háztartásban használatos eszközök és gépek rendeltetését és használatát.
- Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.
- Ismerje és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat.

Vizuális kultúra

- Legyenek képesek személyes élményeik életkoruknak megfelelő szinten történő megjelenítésére képen.
- Legyenek képesek a valóság téri viszonyait rajzukban takarással, feljebb- lejjebb helyezéssel, nagyságviszonyuk érzékeltetésével kifejezni.
- Legyenek képesek tárgyak folyamatos megfigyelésére, megjelenítésére megfigyelés alapján.
- Ismerjék a fő- és mellékszíneket, legyenek képesek a színek keverésére, a színárnyalatok megkülönböztetésére.
- Tudják a látványnak megfelelően meghatározni a rajzlap helyzetét.
- Legyen képes alkalmazni néhány kézműves-technikát.
- Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít.
- Ismerjen fel egyszerű, mindennap használt jeleket.
- Képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmazzon meg, megállapításait társaival is vitassa meg.
- Alkosson saját történetet, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen jelenítse meg.
- Alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vágjon, ragasszon, kötözzön, fűzzön, mintázzon.

Testnevelés

- Gimnasztikai gyakorlatok végzése a pedagógus utasításainak megfelelően, majd önállóan is.
- A változó feltételeknek megfelelően tudja szabályozni járását futását.
- Hajtsa végre az indítás jeleinek megfelelő mozgáselemeket.
- Közepes lendületű nekifutással végrehajtott ugrások hangsúlyozott elrugaszkodással, harmonikusan.
- Helyből távolugrás: fiú: 120 cm, lány: 100 cm.
- A megfelelő dobásmód kiválasztása és végrehajtása.
- Testtömegük megtartása támaszban és függésben, majd mozgás közben.
- Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
- Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.
- A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.

Hittan

- Erkölcsi életünk alapfogalmai.
- Tízparancsolat-Főparancs-Boldogságok.
- Az Egyház öt parancsa.
- Az irgalmasság cselekedetei.
- A Katolikus Egyház hitvallása.

5. évfolyam

Magyar nyelv

- Alapismeretek a kommunikáció tényezőiről a gyakorlatban. A hangsúlyozás, dallam, tempó és szünettartás szerepe a beszédben. A nem nyelvi kifejezőeszközök fő formái, szerepük a kommunikációban és kapcsolatuk a nyelvi kifejezőeszközökkel. Mindennapi beszédhelyzeteink: kapcsolatfelvétel, véleménynyilvánítás: kérdés, kérés, beszélgetés. Az elemi udvariassági formák ismerete és használata.
- A mondatfonetikai eszközök (hangsúly, dallam, szünet, tempó) szerepe a beszédben, alkalmazásuk és megértésük a mindennapi kommunikációban, a történetmesélésben.
- A beszédhangok, a hangképzési folyamat, a magán- és a mássalhangzó törvények. A hang, a szó és a szóelem megkülönböztetése. A szótag és az elválasztás. A betűrend. A

mássalhangzótörvények helyesírási kérdései: hasonulás, összeolvadás, rövidülés. Helyesírási alapelvek. A szóelemző írásmód.

- A hangalak és a jelentés viszonya: egy- és többjelentésű szavak, rokon és ellentétes jelentésű, azonos alakú és hasonló alakú szavak. Szólások, szóláshasonlatok, közmondások.

Irodalom

- Alapvető irodalomelméleti fogalmak és azok jellemzőinek ismerete: műnemek: líra, epika, dráma; műfajok: epikai (mese, monda, rege, mítosz, elbeszélő költemény, regény), lírai (dal, életkép, idill); Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, idő, helyszín, főszereplő, mellékszereplő.
- Alapvető verstani fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor: ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét.
- Otthoni olvasás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése.
- Személyes érzések, gondolatok megfogalmazása az olvasott művek kapcsán szóban vagy írásban.
- Szövegértési és szövegalkotási feladatok elvégzése.
- A kijelölt memoriterek megtanulása, interpretálása.
- Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése.

Történelem

- A történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése. Az egyes népeket legyen képes vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján megkülönböztetni.
- Legyen képes tankönyvi olvasmányok és képek által közvetített történetekből ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről, a görög világról, a Római Birodalomról, a középkor korai és virágzó korszakártól, a magyar honfoglalásról és az Árpád-korról.
- Értse meg az időszámítás jelentőségét, és legyen képes időrendbe állítani eseményeket. Az idő ábrázolása térvizuális eszközökkel (pl. időszalag készítése).
- Legyen képes szöveges és képi információk gyűjtésére, azok egymással való összevetésére. Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben. Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése. Kérdések önálló megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A lényeg kiemelése írott és hallott szövegből.

- A megismert történelmi fogalmakat helyesen alkalmazza, az egyszerű írásos forrásokat megérti. Felismeri a mondák és valóság közötti kapcsolatokat és ellentmondásokat egyaránt. Legyen képes használni a történelmi térképeket. A tanult helyek megkeresése a térképen. Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről. Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken. Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.
- Fogalmazás írása valamely történelmi témáról.
- Kulcsfogalmak: őskor, ókor, régészet, szerszámkészítés, öntözéses földművelés, Krisztus előtt, Krisztus után, évtized, évszázad, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, betűírás, múmia, Biblia, városállam, olimpia, népgyűlés, légió, rabszolga, tartomány, népvándorlás, Újszövetség, középkor, uradalom, hűbérúr, hűbéres, vár, jobbágy, robot, majorság, iszlám, pápa, szerzetes, eretnek, kolostor, kódex, lovag, középkori város, céh, járvány, távolsági kereskedelem, könyvnyomtatás, finnugor, félnomád életmód, törzs, nemzetség, nagycsalád, fejedelem, táltos, honfoglalás, kalandozás, vármegye, tized, ispán, tatár, kun.
- Topográfia: Balkán-félsziget, Olümposz, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Itáliai-félsziget, Róma, Karthágó, Szicília, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Júdea, Betlehem, Bizánci Császárság, Frank Birodalom, Mekka, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpátmedence, Erdély, Esztergom, Székesfehérvár, Buda, Muhi.
- Kronológia: Kr. u: 476, 622, 895, 997–(1000)–1038 (Szent István uralkodása), 1077 (Szent László trónra lépése), 1241–1242 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása).

Angol nyelv

- Ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol.
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért.
- Ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből különböző információkat kiszűr.
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol.
- Tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket fogalmaz, kérdéseket tesz fel.
- Megértési probléma esetén segítséget kér.
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas.
- Ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben különböző információkat megtalál.
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét

megérti.

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen leír.
- Egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz
- Értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat.
- Digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket.
- Alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit.
- Egyszerű nyelvi szituációkban, beszédhelyzeteknek megfelelően reagál.
- A tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű helyzetekben.
- Az adott tématartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel.
- Az adott tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Matematika

- Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint, halmazábra készítése.
- Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása.
- Természetes számok írása, olvasása.
- Hosszúság idő, tömeg, űrtartalom mérése, mértékegységei.
- Az osztó és többszörös fogalma.
- Természetes számok összeadása, kivonása, szorzása, osztása többjegyű osztóval. Zárójel használata, műveletek sorrendje. Arányossági következtetések.
- Egyszerű szöveges feladatok megoldása.
- Sorozatok adott szabály szerinti folytatása.
- Testek, felületek, vonalak. Körző és vonalzó használata. Síkidomok, sokszögek fogalma, jelölések, elnevezések, csoportosítás.
- A kerület, terület fogalma, mértékegységei. Téglalap kerületének és területének kiszámítása. Téglatest fogalma, tulajdonságai, hálója, felszíne, térfogata.
- Egész szám, ellentett, abszolútérték fogalma. Egész számok kivonása, összeadása eszközhasználattal.

- A derékszögű koordináta-rendszer. Szögtartomány, szögek mérése, fajtái.
- A tört értelmezése, egyszerűsítése, bővítése, összehasonlítása. Törtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása természetes számmal.
- Ponthalmazok távolsága. Merőlegesség, párhuzamosság fogalma, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése derékszögű vonalzóval. Háromszög szerkesztése három oldalból. téglalap szerkesztése.
- A tizedestört fogalma, írása, olvasása, ábrázolása számegyenesen. Tizedestörtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása természetes számmal. Egyszerű grafikonok értelmezése, adatok leolvasása.

Digitális kultúra

- Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat.
- Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.
- Az információs társadalom, e-Világ témakör végén.
- Önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri.
- Az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki.
- Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét.
- Védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- Szövegszerkesztés témakör végén.
- Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket.
- A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
- Ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás).
- Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.
- Bemutatókészítés témakör végén.
- Ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza.
- A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum

szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

- Multimédiás elemek készítése témakör végén.
- Ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít.
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít. Online kommunikáció témakör végén.
- Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.
- Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Természettudomány

- Legyen képes különbséget tenni az élő és élettelen környezet között, értse a kettő közötti kölcsönhatások jelentőségét.
- Tudja megkülönböztetni a leggyakoribb zöldség- és gyümölcsféléket
- Ismerje a növényi szerveket, azok jellemzőit és feladatát • - ismerje az állatok szerveit, működését, jellemzőit.
- Tudjon kapcsolatot teremteni a növény- és állatvilág között, valamint ismerje a természet és az ember szempontjából betöltött szerepüket.
- Ismerje a hazai életközösségeket, jellemzőit, példafajokat, táplálékláncokat.
- Ismerje az emberi szervezet felépítését és alapvető működését.
- Ismerje és tudja alapszinten alkalmazni a rendszerek törvényszerűségeit, felépítését és alkalmazását.
- Legyen képes időben és térben tájékozódni, legyen képes az elemi térképhasználatra.
- Ismerje hazánk éghajlatát, az időjárást kialakító tényezőket.
- Értse a Föld mozgásait, a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.
- Ismerje és nevezze meg Magyarország tényleges és viszonylagos földrajzi fekvését.

Hittan

- Ószövetség: Teremtés könyve, Kivonulás, Próféták (Illés,, Izajás, Jeremiás, Ezekiel, Dániel, Jónás).
- Újszövetség: Evangéliumok, Apostolok Cselekedetei.

Vizuális kultúra

- Művészi átírás, leegyszerűsítés, dekoratív tervezés.

- Hideg-meleg színek, fő színek, mellékszínek, színkeverés, árnyalatok.
- Ismerje fel a tanult művészeti korokat 1-1 jellemző alkotás (őskori, ókori egyiptomi, - görög, -római épület, szobor, freskó) alapján.
- Vonalas tanulmányrajz természeti formáról (metszet, szimmetria, arányosság).
- Ismerjen különböző ábrázolási technikákat.

Ének-zene

- Régi és új stílusú népdalok ismerete, éneklése, stílusos előadása (tiszta intonáció, magabiztos szövegtudás), szolmizálása kottakép alapján.
- Népdalelemzési szempontok ismerete, alkalmazása a tanult népdalokra.
- Ritmusértékek, ritmusképletek ismerete, felismerése, alkalmazása (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod.
- Ritmusképletek: szinkópa, nyújtott, éles ritmusfelismerése, megszólaltatása.
- Zenetörténeti ismeretek: őskor, ókor, középkor, reneszánsz zenéje.
- A középkor egyházi és világi zenéje: gregorián ének, trubadúr költészet.
- A reneszánsz egyházi és világi műfajai: mise, motetta, madrigál, sanzon.
- Tanult műdalok éneklése.

Testnevelés

- Ismerje és tudja követni a vezényszavakat (figyelem összpontosítása).
- Legyen képes 10 percen át folyamatosan gimnasztikai gyakorlatokat végezni.
- Hajtsa végre a feladat megindítás jeleinek a megfelelő mozgáselemeit.
- Legyen képes futni fiú: 4 percig lány: 3 percig.
- Tegyen egy-két fogásnyi kísérletet kötélmászásban.
- Legyen képes aktívan részt venni a tanult sportjátékokban. Ismerje az adott sportjáték alapvető játékszabályait.
- Ismerjen és alkalmazzon nyújtó hatású gyakorlatokat.
- Rendszeresen folytasson szabadtéri sporttevékenységet.
- A felmérések alkalmával (ősszel-tavasszal) mutasson fejlődést saját teljesítményéhez képest.

Technika és tervezés

- Élelmiszerek rendszerezése és szerepe a táplálkozásban.
- Az étkezőasztal megterítése.
- Ismerje a papír tulajdonságait, alakításának műveleteit, szerszámait.
- Ismerje a kézi anyagmegmunkálás legfontosabb műveleteihez szükséges szerszámok célszerű, balesetmentes használatát.
- Épület alaprajzának értelmezése.
- Becslés centiméter pontossággal, mérés milliméter pontossággal.
- Egyszerű műszaki rajzok olvasása.
- Ismerje az anyagok érzékelhető tulajdonságait és az anyagvizsgálatok elemi módszereit.
- Gyalogos és kerékpáros közlekedést szabályozó jelzőtáblák és útburkolati jelek felismerése.
- A tömegközlekedés szabályainak és helyes magatartásformáinak alkalmazása.
- Ismerjék fel a táplálkozási rend ritmusában, annak ésszerű váltakozásában az egészséges táplálkozás alapjait.
- Saját lakóház leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás.
- Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása.
- Textíliák díszítése.

6. évfolyam

Magyar nyelv

- A szófajok alaktani és jelentésbeli jellemzői, képzésmódjuk.
- A szófajok rendszere: alapszófajok, viszony szók, mondat szók.
- A szavak közötti kapcsolatok.
- A szófajok helyesírása és nyelvhelyességi kérdései.
- A tulajdonnevek és a belőlük képzett melléknevek helyesírásának esetei.

Irodalom

- Olvasmánytartalmak összefüggő ismertetése az időrend, az ok-okozati összefüggések bemutatásával.
- Rövid tárgyszerű beszámoló a feldolgozott művekről: szerző, cím, téma, műfaj.

- Két-három magyar történeti monda; egy népballada.
- Vörösmarty Mihály: Szép Ilonka (egy részlet), Arany János: Rege a csodaszarvasról.
- A walesi bárdok.
- Arany János: Toldi című elbeszélő költeménye. Emberi kapcsolatok, konfliktusok, lélekábrázolás. A főszereplő pályája: próbatételek, bűn és megtisztulás. A történetmondás eszközei - szerkezeti, előadásmódbeli, nyelvi sajátosságok.
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok; egy ifjúsági (történelmi) regény a magyar vagy a világirodalomból. Helyzetek, kalandok, konfliktusok, a korszakot felidéző írói eszközök, ismétlődő motívumok. Jellemek és sorsok. A prózai és a verses elbeszélés különbsége.
- Lírai alkotások elemzése különböző korokból. A lírai formanyelv sokfélesége: változatok a képiségre, zeneiségre, szerkezetre. Az időmértékes verselés alapjainak megismerése a gyakorlatban.
- A nézőpont szerepe az elbeszélésben és a leírásban. Az olvasottak reprodukálásának módjai. A jellemzés tartalmi és formai követelményei.
- Elbeszélés, leírás, jellemzés az ismeretterjesztésben. Egyszerűbb dialogikus formák.
- Az irodalmi olvasmányokhoz, egyéb tanulmányokhoz kapcsolódó információk gyűjtése a könyvtárban és / vagy az interneten. Az adatok elrendezése és feljegyzése. Alapvető jártasság a korosztály számára készült lexikonok, vizuális, audiovizuális, elektronikus segédletek használatában.
- A könyvekből gyűjtött adatok rendezésének alapvető ismeretei.
- A megadott memoriterek ismerete.

Történelem

- Az információk rendszerezése és értelmezése a virágzó középkor; a világ, Európa, és Magyarország a kora újkorban; valamint a forradalmak és polgárosodás kora Európában és Magyarországon témakörben.
- Források elemzése, lényeg kiemelése az olvasott szövegből.
- Híres emberek, történelmi személyiségek ismerete, jellemzése. Kérdések önálló megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.
- Önálló vélemény megfogalmazása eseményekről és személyekről, társadalmi, történelmi eseményekről, szereplőkről, jelenségekről.
- Érvek, ellenérvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására, mások véleményének megcáfolására.

- Események, történetek elbeszélése élőszóban, illetve emlékezetből.
- Időmeghatározás más ismert eseményre, jelenségre való utalással (pl. a honfoglalás után, Mátyás uralkodása idején). Krisztus előtt, Krisztus után (vagy időszámítás előtt és után).
- Viszonyítások használata: most, előbb, később, ugyanakkor, régebben, nagyon régen.
- Az idő ábrázolása térivizuális eszközökkel (pl.időszalag készítése).
- Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata évtized, évszázad, évezred, emberöltő.
- Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. • A tanult helyek megkeresése a térképen.
- Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről.
- Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken.
- Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.

Angol nyelv

- Utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol.
- Jórészt tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz.
- Kérdéseket tesz fel.
- Megértési probléma esetén segítséget kér.
- Tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leír.

- Egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz.
- Egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlet) létrehoz.

Matematika

- Az egymilliónál nagyobb természetes számok írása, olvasása.
- Mérés, mértékegységek, mértékváltás.
- Kerekítés, közelítő érték. Az átlag kiszámítása.
- Prímszám, összetett szám fogalma.
- Oszthatósági szabályok, feladatok.
- Műveletek egész számokkal.
- A racionális szám fogalma.
- Műveletek törtekkel, tizedes törtekkel.
- Geometriai alapismeretek, szakaszfelező merőleges szerkesztése, szögmásolás, szögfelezés.
- Háromszög és téglalap szerkesztése.
- Háromszögek, négyszögek csoportosítása.
- Tengelyes tükörkép megszerkesztése, tengelyesen tükrös alakzatok kiválasztása.
- Grafikonok elemzése.
- Arányos osztás, egyenes és fordított arányosság.
- Százalékszámítás.
- A biztos, lehetséges, de nem biztos és lehetetlen események megkülönböztetése.
- Két-három lépésben megoldható egyenletek, egyenlőtlenségek.

Digitális kultúra

- Digitális eszközök használata témakör végén.
- Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat.
- Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.
- Az információs társadalom, e-Világ témakör végén.
- Önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri.

- Az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki.
- Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét.
- Védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér Online kommunikáció témakör végén.
- Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.
- Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat.
- Ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- Ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit.
- A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven.
- Tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről.
- Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.
- Robotika témakör végén.
- Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Természettudomány

- Ismerje a Föld belső felépítését, a földfelszínt és változásait.
- Elemi szinten tudjon tájékozódni a térképen és a földgömbön a földrajzi fokhálózat segítségével.
- Ismerje a kontinenseket, óceánokat, hazánk nagy tájait és azok jellemzőit, elhelyezkedését.
- Rendelkezzen egyszerű, szemléletes képzetekkel a földrajzi övezetekről és azok jellemzőiről.
- Lássák az összefüggést a felszín, az éghajlat, a talaj, a természetes növényzet és az ott kialakult gazdasági ágazatok között.
- Ismerje az erdők, rétek-mezők, vizek-vízpartok élővilágát, életközösségeit, természeti-környezeti problémáit.
- Ismerjék a főbb hazai életközösségeket, a legjellegzetesebb hazai növény- és állatfajok testfelépítését, életmódját.
- Legyen képes táplálékláncok, hálózatok megalkotására.

- Ismerje hazánk nemzeti parkjait és az ember természetformálásban betöltött szerepét.

Hittan

- Az őskeresztény egyházi élet – A II-IV. század vége.
- Megszületik a keresztény Európa - A IV.-X. század.
- A nyugati kereszténység virágkora.
- A széthulló kereszténység.
- A forrongó Európa – A XVII-XIX. század.
- Krisztus népe a modern világban.

Vizuális kultúra

- Természeti forma ábrázolása; fény-árnyék hatás, felület, formakarakter, arány.
- Iniciálé, miniatúra rajzolása.
- Rovarokról tanulmányrajz (testfelépítés, arány, szimmetria).
- 12 tagú színkörkészítése, színkeveréssel, színkontrasztok, hőfokkontraszt, mennyiségi kontraszt.
- Honfoglalás kori tárgyak, motívumok, román, gótikus, reneszánsz épületek, szobrok, festmények felismerése, jellemzése.
- Tudja használni az egyszerű kompozíciós alapelveket, kifejezéseket a képalkotásban.
- Értelmezze a mindennapokban használt vizuális jeleket.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
- A tanult művészettörténeti korok jellemzőinek ismerete.

Ének-zene

- Régi és új stílusú népdal ismerete, éneklése, stílusos előadása (tiszta intonáció, magabiztos szövegtudás) szolmizálása kottakép alapján.
- Népdalelemzési szempontok ismerete, alkalmazása a tanult népdalokra.
- Ritmusértékek, ritmusképletek ismerete, felismerése, alkalmazása (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod).
- Ritmusképletek: szinkópa, nyújtott, éles ritmus.
- A barokk és a klasszicizmus kor stílusjegyei, műfajai, szerzői.
- Barokk műfajok: opera, oratórium, szvit, concerto, passió • barokk szerzők: J. S. Bach,

Vivaldi, G. F. Handel.

- Bécsi klasszicizmus műfajai: szimfónia, szerenád, szonáta, kamarazene.
- A bécsi klasszicizmus zeneszerzői: J. Haydn (Szerenád), W. A. Mozart (Vágyódás a tavasz után), L. v Beethoven (Mormotás fiú dala).

Testnevelés

- Ismerje a gimnasztika legalapvetőbb szakkifejezéseit, vezény szavait.
- Futómozgása mutasson eltérést vágta és kitartó futás esetén.
- Mutasson eltérést nekifutása távol- és magasugrás esetén.
- Helyből távolugrásban érjen el legalább fiú: 132 cm-es, lány: 130 cm-es teljesítményt.
- Kislabdahajításban érjen el legalább fiú: 18 m-es, lány: 16 m-es teljesítményt.
- Segítségadás mellett legyen képes uralni egyszerű, nem szokványos helyzetben.
- Legyen képes aktívan részt venni egy sportjátékban vállalja és szeresse a szabadtéri sporttevékenységet.
- A felmérések alkalmával mutasson fejlődést önmagához viszonyítva.

Technika és tervezés

- Ételkészítési eljárások, étrend.
- Épületek és építmények funkciói, szerkezeti elemei, anyagai.
- Egyszerű műszaki rajzok készítése.
- Méretarányos kicsinyítés, nagyítás.
- Mérőeszközök használata, mérés milliméter pontossággal.
- Ismerje a kerékpáros közlekedés szabályai.
- Ismerje fel a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.
- Tudja megfogalmazni az emberi tevékenység hatásait a természeti környezetre.
- Ismerje a papír, a textil, a fém és a műanyag tulajdonságait.
- K épes legyen használati tárgyakat, modelleket készíteni fából, rétegelt lemezből, farostlemezből.

Hon és népismeret

- A tanuló ismerje a család felépítését, a rokoni kapcsolatokat.

- Legyen képes önálló gyűjtés, archívumok tanulmányozása alapján bemutatni családja, lakóhelye, szülőföldje hagyományos értékeit.
- Ismerje szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait.
- Ismerje fel a táji adottságok és a hagyományos gazdálkodás, népi építészet közötti összefüggéseket, ismerje fel a hagyományos gazdálkodásban az újrahasznosítás elvét.
- Ismerje a korábbi nemzedékek életmódját, normarendszerét.
- Legyen képes összefüggések meglátására az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között.
- Fedezze fel az összefüggéseket az ember és a természet harmonikus együttélésében.
- Ismerje fel a jeles napok, ünnepi szokások, társas munkák, közösségi alkalmak hagyományait és azok közösségformáló erejét.
- Ismerjen ünnepi köszöntőket, színjátékszerű szokásokat.
- Gyűjtőmunka és archív anyagok tanulmányozásával ismerkedjen a magyar nyelvterület néprajzi tájegységeinek hon-és népismereti, néprajzi jellemzőivel, értékeivel, a hazánkban élő nemzetiségek, és a határainkon túl élő magyarok kultúrájával, hagyományaival; életkorának és képességeinek megfelelően önálló alkotásokban mutassa be anyagi és szellemi kulturális örökségünket.

7. évfolyam

Magyar nyelv

- A mondat jellemzői, fajtái.
- Az egyszerű mondat szerkezete, a mondatrészek és szintagmák.
- A mondattanhoz kapcsolódó nyelvhelyességi ismeretek.
- Az egyszerű mondat helyesírása (vessző, gondolatjel, zárójel).
- A mondatfajták biztos megkülönböztetése.
- A szóalkotás gyakori módjainak fölismerése és elemzése, helyesírási vonatkozásai.

Irodalom

- Epikus olvasmányok, drámai alkotások szerkezeti elemeinek elkülönítése, a fő- és mellékszereplők jellemzése.

- A szépirodalmi művekben megjelenő helyzetek és jellemek, érzelmek és gondolatok egyszerűbb összefüggéseinek bemutatása szóban és írásban.
- A lírai formanyelv (ritmus, rím, hangzás, képiség) stíluseszközeinek felismerése.
- Vázlat készítése szóbeli megnyilatkozáshoz, cselekményvázlat írása.
- Különféle témájú lírai alkotások a klasszikus és kortárs, magyar és világirodalomból, a lírai szerkezet, a műfaji sajátosságok, a versformák változatai.
- Anekdotikus történetek, kisepikai alkotások a magyar és a világirodalom különböző korszakaiból.
- Az anekdota változatai, felépítése; a novella szerkezeti jellemzői.
- Magyar történelmi események és korszakok megidézése az irodalomban, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán műveiben.
- Epikai alkotások a világirodalomból (novellák, regényrészletek).
- Egy dráma (vígjáték, színmű) feldolgozása.
- A komikum, humor, paródia tartalmi és nyelvi jellemzői.
- Olvasmányok a reformkor irodalmából, szerzők és művek, írók és olvasók, írói életpályák, irodalmi társaságok, folyóiratok, színházi élet, irodalmi kapcsolatok.
- Romantikus életérzés, életmód, stílusjegyek.
- Az irodalom, festészet, a zene néhány közös vonása a romantikában.
- Saját vélemény megfogalmazása (az érvelés alapvető szabályait követve) a mindennapi élet egyszerűbb, a korosztály által is átlátható problémáiról, olvasmányokról.

Történelem

- Különböző emberi magatartástípusok, élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása.
- Az információk rendszerezése és értelmezése.
- Európa a nemzetállamok kialakulásának és világháborúknak a korában.
- Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben.
- Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák, vázlatok) készítése.
- Az olvasmányokról lényeget kiemelő jegyzetek készítése.
- A lényeg kiemelése írott és hallottszövegekből, tételmondat meghatározása, szövegtömörítés, szöveg átfogalmazása adott szempont szerint.
- Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.
- Feltevések megfogalmazása egyes társadalmi-történelmi jelenségek, intézmények

hátteréről, a lényeg kiemelése írott és hallott szövegekből.

- Önálló vélemény megfogalmazása eseményekről és személyekről, társadalmi, történelmi eseményekről, szereplőkről, jelenségekről, filozófiai kérdésekről.
- Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására.
- Különféle társadalmi-történelmi jelenségek összehasonlítása rajzos vázlat készítése.
- Saját vélemény érthető megfogalmazása, a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés, megkülönböztetése.
- Események, történetek elbeszélése élőszóban, illetve emlékezetből.
- Szóbeli beszámoló a saját tapasztalatokról, önálló gyűjtő-, illetve kutatómunkával szerzett ismeretekről, szépirodalomból, sajtótermékekből, rádió- és a tévéműsorokból,
- A különböző információforrások alapján szóbeli következtetések megfogalmazása, fogalmazás írása valamely történelmi-társadalmi és erkölcsi témáról.
- Időmeghatározás konkrét kronológiai adatokkal.
- Viszonyítások használata: konkrét történelmi időszakokhoz kapcsolódóan (pl. előző évtized, a reformkorban, a XX. században).
- Kronológiai adatok rendezése.
- Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata évtized, évszázad, évezred, emberöltő.
- Események, jelenségek, tárgyak, személyek stb. időrendbe állítása.
- Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete.
- A tanultak elhelyezése az időben a kiemelt időpontokhoz képest, kronológiai számítások.
- A múltban élt emberek életének összehasonlítása a jelennel.
- Események, személyek, tárgyak csoportosítása korok szerint.
- Egyszerű térképek másolása kézi munkával.
- A tanult helyek megkeresése a térképen.
- Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről.
- Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken.
- Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.
- Néhány kiemelt esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen.

Angol nyelv

- Megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megért; ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol.
- Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz.
- Kérdéseket tesz fel, eseményeket mesél el.
- Megértési probléma esetén segítséget kér; részt vesz egyszerű párbeszédben.
- Beszélgetést kezdeményez, befejez.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget elolvas.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti; jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti.
- Egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért.
- Ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír.
- Egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz; egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlet) létrehoz.
- Ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír.

Matematika

- Gondolkodási és megismerési módszerek.
- Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek

értelmezése egyszerűbb esetekben.

- Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- Fagráfok használata feladatmegoldások során.
- Számtan, algebra.
- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben.
- A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása.
- Az eredmény becslése, ellenőrzése, helyes és értelmes kerekítése.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás.
- Egyenes arányosság, fordított arányosság.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.
- Prímszám, összetett szám.
- Prímtényezős felbontás.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke.
- Összevonás.
- Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.
- Négyzetre emelés, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek és egyenlőtlenségek.
- A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel.
- Ellenőrzés.
- A megoldás ábrázolása számegyenesen.
- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.
- Összefüggések, függvények, sorozatok
- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.

- Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.
- Geometria
- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével jó ábrák készítése, pontos szerkesztések végzése.
- A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), ezek alkalmazása a feladatok megoldásában.
- Tengelyes és középpontos tükörkép, szerkesztése.
- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében a mindennapjainkban előforduló testek térfogatának, űrtartalmának kiszámítása.
- Valószínűség, statisztika
- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatokban az esély, illetve valószínűség fogalmának értése, a biztos és a lehetetlen esemény felismerése.
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.
- Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezés

Digitális kultúra

- Digitális eszközök használata témakör végén.
- Tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában.
- Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat.
- Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

- Tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről, ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.
- Algoritmizálás, blokkprogramozás témakör végén.
- Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat.
- Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven.
- Tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről.
- Vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban, az információs társadalom, e-Világ témakör végén.
- Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét.
- Online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket.
- Ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét.
- Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.
- Védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- Bemutatókészítés témakör végén
- Ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza.
- A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat. Szövegszerkesztés témakör végén.
- Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket.
- A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
- Ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás).
- A szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival.
- Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás

szabályaival.

- Robotika témakör végén.
- Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Természetismeret

Bevezetés a fizikába témakör végén

- Jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével.
- Értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat.
- Értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.
- Mozgás, közlekedés és sportolás közben témakör végén.
- Ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.
- Felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket.
- Tisztában van az önvezérelt járművek működésének elvével, illetve néhány járműbiztonsági rendszer működésének fizikai hátterével.
- Lendület és egyensúly témakör végén.
- Ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.
- Felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket.
- Megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).
- Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben témakör végén.
- Ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát.
- Ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.
- Energia témakör végén.
- Tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai

ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára.

- Tudatában van az emberi tevékenység természetre gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyezők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás).
- Távoli tájak életközösségeit: a trópusi, a mérsékelt és a hideg övezet, a hegyvidékek, a tengerek és a tengerpartok élővilágát.
- Az élőlények alkalmazkodó képességének és a környezet változásainak kapcsolatát.
- Az ökológiai rendszerek szabályozó folyamatait.
- Az élőlényt és környezetét, az életközösségek szerveződését.
- Táplálkozási kapcsolatokat és szinteket.
- Az anyagforgalmat és energiaáramlást.
- az emberi tevékenység hatását az életközösségekre.
- A Föld globális gondjait.
- Lakóhelyünk környezeti problémáit.
- Az élővilág rendszerezését, rendező elveket, rendszertani kategóriákat: az élőlények országait és azok részletes jellemzését.
- A kémia tárgyát, jelentőségét, helyét a tudományos világban.
- Az anyagok fizikai és kémiai tulajdonságait.
- A halmazállapotokat és halmazállapotváltozásokat.
- Az oldódás folyamatát, az oldatok jellemzőit, a töménység kiszámítását.
- A keverékek szétválasztási módszereit.
- Az elemi és kémia részecskék jellemzőit, képződését, jelentőségét.
- A kémia átalakulásokat: általános jellemzés, kémiai reakciók csoportosítása, jellemzése, felírása.
- A kémiai számítások alapjait (részecskeszám, anyagmennyiség, tömegszázalék, sűrűség, reakcióegyenlet alapján).

Földrajz

- A tanuló ismerje a földtörténetet.
- A kontinensek földrajzát (Afrika, Amerika, Ausztrália és Óceánia, Ázsia, Sarkvidékek Közép-Európa kivételével Európa) o a természeti és gazdasági adottságokat az egy-egy kontinensre,

vagy az országokra vonatkoztatva.

- A tankönyvben szereplő topográfiai névanyagot.
- Tájékozódjon a vaktérképen.

Hittan

- Az ember istenképe – és az ős bűn.
- Isten megismerése – Isten hív minket.
- A válasz Isten hívására – A közvetlen istenszeretet.
- A válasz Isten hívására az embertársak szeretete által.

Vizuális kultúra

- Emberi arc, karikatúra, fény-árnyék, tónus, művészi túlzás, montázstechnika.
- Mértani testekről látszati, vetületi és axonometrikus rajz készítése.
- Gerinces állatról tanulmányrajz (arány, karakter), színes tanulmány.
- Csendélet rajzolása, festés többféle technikával.
- Újkori művészeti stílusok ismerete, alkotások felismerése, összehasonlítása.
- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete.
- Tudjon parafrázisokat létrehozni.
- A tanult művészettörténeti korok jellemzőinek ismerete.

Ének-zene

- Régi és új stílusú népdal ismerete, éneklése, stílusos előadása (tiszta intonáció, magabiztos szövegtudás) szolmizálása kottakép alapján.
- Népdalelemzési szempontok ismerete, alkalmazása a tanult népdalokra.
- Ritmusértékek, ritmusképletek ismerete, felismerése, alkalmazása (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod).
- Ritmusképletek: szinkópa ritmus, nyújtott ritmus, éles ritmus.
- Romantika stílusjegyei, műfajai és zeneszerzői: szimfonikus költemény (Liszt Ferenc), balett (N.P.Csajkovszkij), magyar nemzeti opera (Erkel Ferenc), romantikus dal (F.Schubert)
- Műdalok - Schubert: Pisztráng.

Testnevelés

- A tanuló fegyelmezetten tudja követni az utasításokat tudjon önállóan 6-8 gyakorlattan bemelegíteni.
- Futástechnikája mutasson eltérést vágta- és tartós futás esetén.
- Legyen képes folyamatosan futni fiú: 6 percig, lány: 5 percig.
- Fejlődjön kitartó futása.
- Tudja a labda helyes lekészítését.
- Kislabda-hajításban érjen el legalább fiú: 20 m-es, lány: 18 m-es teljesítményt.
- Legyen képes egy-egy elem bemutatására (szükség szerint segítségadás mellett), fejállás, zsugorállás, mellső mérlegállás, kézenállás segítségadással, guruló átfordulás előre-hátra.
- Mozgása mutasson összefüggést a zene sajátosságaival.
- Törekedjen az alapérintések tökéletesítése, alsó ütőérintéssel a labda átjátszása a másik térfélre.
- Értse, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei, sajátítson el néhány önvédelmi fogást. Ismerje a légzésszabályozást nyugalmi és stresszhelyzetben.

Technika és tervezés

- Víz- és energiatakarékosság, a pazarló használat felismerése.
- Megújuló és nem megújuló energiaforrások ismerete.
- Alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan válasszon szerszámot, eszközt.
- Ismerje fel a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.
- Alkalmazza a fogyasztói tudatosságot az élelmiszerek megválasztásában.
- Tudja tervezni az ételkészítési folyamatokat.
- Tartósítási eljárásokat ismerje.
- Ismerje a textilfélék tisztításának, gondozásának, javításának technikáit, technológiáit.
- A termesztett növények helyének, szerepének, jelentőségének ismerete az egészséges táplálkozásban.

8. évfolyam

Magyar nyelv

- A tanult leíró nyelvtani fogalmak rendszerezése. A nyelvi szintek. A mondat szerkezete és jelentése, a szószerkezetek (szintagmák) kifejezőeszközei; a szófajok rendszere;

alaktani ismeretek: szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó, alapszó, képzett szó; a magyar hangrendszer, a mondatfonetikai eszközök.

- Az összetett mondat szerkezete, a tagmondatok sorrendje. Az alárendelő és a mellérendelő mondat fajtái. A szórend alapvető kérdései az egyszerű és az összetett mondatban. A többszörösen összetett mondat.
- Az összetett mondat központozása. A párbeszéd és az idézetek írásmódja. Az idézés módja: egyenes és függő idézet.
- A tanulmányok során előforduló tulajdonnevek, a belőlük képzett melléknevek helyesírásának, az egybe- és külön írás elveinek ismerete és megfelelő alkalmazása.
- Nyelvünk eredete, rokonsága. A magyar nyelv típusa: néhány hangtani, alaktani, mondattani sajátossága szórendjének jellemzői. A magyar nyelv helye a világ nyelvei között.
- A mindennapi élet néhány alapvető hivatalos irata: a nyugta, kérdőív, kérvény, önéletrajz tartalmi és formai kérdései.

Irodalom

- A megismert műfajok stíluseszközeinek megnevezése tárgyszerűen a tanult szakkifejezésekkel, jellemzésük példákkal. Az olvasott művekben megjelenített emberi problémák bemutatása önálló véleménynyilvánítással. Ismeretek a magyar- és világirodalom nagyobb korszakairól (reformkor, a XX. század első és második fele), néhány alkotó portréja, az olvasott művek elhelyezése a korban.
- A népszerű irodalom néhány gyakori műfajának ismerete, hatáskeltő eszközeik jellemzése.
- Regények, regényrészletek, elbeszélések, lírai alkotások a magyar és a világirodalom visszatérő nagy témáit feldolgozó irodalmi alkotások köréből (ifjúkor és felnőtt kor, társas kapcsolatok, utazás, identitás stb.).
- Irodalmi és kulturális élet a Nyugat első korszakában.
- Szépirodalmi alkotások a Nyugat első nemzedékének íróitól o Egy dráma (tragédia vagy vígjáték) feldolgozása.
- Olvasmányok a szélesebb értelemben vett kortárs irodalomból. Regionális kultúra és irodalmi élet.
- Tájékozottság az alapvető tömegkommunikációs műfajokban, a média szerepének és hatásának felismerése. A szövegekhez kapcsolódó vizuális kifejezőeszközök ismerete,

használata.

Történelem

- A világ, Európa és Magyarország története a II. világháborútól napjainkig.
- Különböző emberi magatartástípusok, élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása.
- Önálló információgyűjtés adott témához különböző médiumokból, rövid szöveges tartalmi ismertető készítése.
- Az internet kritikus és tudatos felhasználása történelmifilozófia- és etikatörténeti ismeretek szerzésére.
- Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek közvetlen megfigyeléséből, hallott és olvasott elbeszélő szövegekből, különböző médiumok anyagából,
- Az információk rendszerezése és értelmezése.
- Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben.
- Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák, vázlatok) készítése.
- Segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használata.
- Az olvasmányokról lényeget kiemelő jegyzetek készítése.
- A tanultak felhasználása új feladathelyzetekben.
- A lényeg kiemelése írott és hallott szövegekből, tételmondat meghatározása, szövegtömörítés, szöveg átfogalmazása adott szempont szerint.
- Többféleképpen értelmezhető szövegek jelentés rétegeinek feltárása.
- Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.
- Feltevések megfogalmazása egyes társadalmi-történelmi jelenségek, intézmények hátteréről, feltételeiről, okairól.
- Érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen, kérdések megfogalmazása a forrás megbízhatóságával kapcsolatban.
- Kérdések önálló megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.
- Társadalmi-történelmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása o Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése. Feltevések megfogalmazása igaz történetek szereplői cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.

- Az emberi (történelmi) cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása.
- Önálló vélemény megfogalmazása eseményekről és személyekről, társadalmi, történelmi eseményekről, szereplőkről, jelenségekről, filozófiai kérdésekről.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges, a lehetetlen és a valószínű megítéléséről (pl. helyszín, idő, szereplők, események kapcsán).
- Különféle társadalmi-történelmi jelenségek összehasonlítása.
- Rajzos vázlat készítése. Folyamatábra, diagram elemzése.
- Saját vélemény érthető megfogalmazása, a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése.
- Események, történetek elbeszélése élőszóban, illetve emlékezetből.
- Szóbeli beszámoló a saját tapasztalatokról, önálló gyűjtő-, illetve kutatómunkával szerzett ismeretekről.
- A különböző információforrások alapján szóbeli következtetések megfogalmazása.
- Fogalmazás írása valamely történelmi-társadalmi és erkölcsi témáról.
- Időmeghatározás konkrét kronológiai adatokkal.
- Viszonyítások használata: konkrét történelmi időszakokhoz kapcsolódóan (pl. előző évtized, a reformkorban, a XX. században).
- Kronológiai adatok rendezése. Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata évtized, évszázad, évezred, emberöltő.
- Események, jelenségek, tárgyak, személyek stb. időrendbe állítása.
- Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. A tanultak elhelyezése az időben a kiemelt időpontokhoz képest, kronológiai számítások.
- Az egyes történelmi jelenségek (gazdaság, kultúra, politika stb.) eltérő időbeli felismerése.
- A múltban élt emberek életének összehasonlítása a jelennel.
- Események, személyek, tárgyak csoportosítása korok szerint.
- Egyes korszakok jellegzetességeinek megragadása és összehasonlítása. Történelmi időszakok, pl. századok összehasonlítása a változások mennyisége és gyorsasága szempontjából.
- A különböző korokban élt emberek sorsának összehasonlítása abból a szempontból, hogy mi változott az életük során.

- A gyorsan és lassan lezajló változások megkülönböztetése.
- Egyszerű térképek másolása kézi munkával.
- A tanult helyek megkeresése a térképen.
- Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről.
- Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken.
- Egyszerű alaprajzok készítése.
- Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.
- Néhány kiemelt esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen.

Angol nyelv

- A tanuló utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti.
- Ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből kikövetkeztetni.
- Jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol.
- Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, kérdéseket feltesz, eseményeket elmesél.
- Megértési probléma esetén segítséget kér; o egyszerű párbeszédben részt vesz; fenntartja a beszélgetést, pl. új témát kezdeményez.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti; ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveget elolvas.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál.

- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti.
- Egyszerű történetet megérteni; jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti.
- Jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb.100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníti.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír; egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz.
- Egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlet, baráti levelet) létrehoz; ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő, 50 szavas szöveget ír.
- Kb. 50-70 szavas jellemzést, beszámolót ír.

Matematika

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása. Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.
- Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- Fagráfok használata feladatmegoldások során.
- Számtan, algebra.
- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése, helyes és értelmes kerekítése.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.
- Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.

- Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen.
- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.
- Összefüggések, függvények, sorozatok
- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.
- Geometria
- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével jó ábrák készítése, pontos szerkesztések végzése.
- A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), ezek alkalmazása a feladatok megoldásában.
- Tengelyes és középpontos tükörkép, eltolt alakzat képének szerkesztése.
- Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
- A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban.
- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében a mindennapjainkban előforduló testek térfogatának, űrtartalmának kiszámítása. Valószínűség, statisztika.
- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatokban az esély, illetve valószínűség fogalmának értése, a biztos és a

lehetetlen esemény felismerése.

- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.
- Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezés

Digitális kultúra

- Az információs társadalom, e-Világ témakör végén.
- Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét.
- Online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket.
- Ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét.
- Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.
- Védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- Digitális eszközök használata témakör végén.
- Tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában.
- Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat.
- Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.
- Tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről, ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit. Táblázatkezelés témakör után.
- Cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban.
- Az adatok szemléltetéséhez diagramot készít.
- Tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.
- Multimédiás elemek készítése témakör után.
- Ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít.
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
- Algoritmizálás, blokkprogramozás témakör után.

- Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat.
- Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven, tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről.
- Vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.
- Online kommunikáció témakör után.
- Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.
- Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Természettudomány

- Tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára.
- Gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát; • érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét.
- Elektromosság a háztartásban témakör végén.
- Ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működésének fizikai lényegét, ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékosság módozatait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat.
- Felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket.
- Megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos). Világítás, fény, optikai eszközök témakör végén.
- Ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.
- Felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a

természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket.

- Gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát. Környezetünk globális problémái témakör végén.
- Tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára.
- Ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit, lehetséges okait. Tisztában van a hagyományos ipari nyersanyagok földi készleteinek végességével és e tény lehetséges következményeivel.
- Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata témakör végén.
- Felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket.
- Ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát.
- Megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).
- Az emberi test felépítését és működését.
- A szerveződési szinteket; sejtjeink közös jellemzőit.
- A szövetek felépítését és funkcióját.
- A mikroszkóp felépítését és működését.
- Az önfenntartó működéseket: a szervek felépítését és működését.
- Az idegrendszer felépítését és működését.
- A nemi működést és az emberi nemi életét, a terhesség folyamatát.
- Az alapvető betegségeket és megelőzésének módját.
- Az alapvető elsősegélynyújtó technikákat
- A kémia és természet kapcsolatát.
- Az anyag átalakításához kapcsolódó ismereteket: fémek, robbanóanyagok, műtrágyák, növényvédőszerek, földgáz, kőolaj, műanyagok, ruházatunk anyagai, élelmiszerek.
- A kémia és a mindennapok kapcsolatát: általudományok, élelmiszerek összetevői, gyógyszerek, idegrendszerre ható anyagok, vízkeménység, fertőtlenítőszerek, korrózióvédelem,

autó kémiája.

- A kémia és a környezetvédelem kapcsolatát: levegőszennyezés, vízszennyezés, hulladékékok, energiaforrások.

Földrajz

- A tanuló ismerje Közép-Európa természeti földrajzát.
- Közép-Európa országainak gazdaságföldrajzát.
- Magyarország természeti földrajzát.
- Magyarország társadalomföldrajzát.
- A tankönyvben szereplő topográfiai névanyagot.
- A tanuló tájékozódjon a vaktérképen.

Hittan

- Alapvető hittan.
- Liturgia.
- Az Egyház szentségei.
- Az ima a hívők életében.

Vizuális kultúra

- Látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat.
- Bonyolultabb természeti forma (pl. csigaház) tanulmányrajza, tónusos, színes kivitelben
- Csendélet beállításról - több nézetű kép elkészítése.
- A megismert festmények stílusában kép készítése.
- Tárgytervezés, épülettervezés.
- Látszati, vetületi, egy-kétiránypontos és axonometrikus rajz készítése.
- Képregény készítés, storyboard, fázisrajz, fotomontázs, plakát tervezése.
- Ismerje és használja a vizuális kommunikáció alapvető jeleit és szabályait.
- XIX., XX. századi egyetemes és magyar művészet jellemzőinek ismerete.

Ének-zene

- Régi és új stílusú népdal ismerete, éneklése, stílusos előadása (tiszta intonáció, magabiztos

szövegtudás) szolmizálása kottakép alapján.

- Népdalelemzési szempontok ismerete, alkalmazása a tanult népdalokra o Ritmusértékek, ritmusképletek ismerete, felismerése, alkalmazása (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod).
- Ritmusképletek: szinkópa, nyújtott ritmus, éles ritmus o k6, n6 hangközök ismerete.
- t1-t8 összes hangköz ismerete, felépítése adott hangra o Késő romantika, XX. század zenéje, műfajai, zenei irányzatok, zeneszerzők: programzene (G. Gershwin), jazz (B. Britten), blues (C. Orff), musical, rockopera.
- XX. sz. magyar zeneszerzői: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Szokolay Sándor o Zeneművek: Kodály: Psalmus Hungaricus, Bartók: Négy szlovák népdal, Andrew L. Webber: Macskák.

Testnevelés és sport

- A tanuló tudjon önállóan 8-10 tornára is alkalmas szabadgyakorlatot, kéziszer-gyakorlatot tervezni és végrehajtani.
- Tudjon maximális sebességgel, laza, könnyű mozgással futni o a rajtolásokat pontosan a vezényszavaknak megfelelően hajtsa végre.
- A lendületszerzéssel végzett dobásokban növekedjék a dobás ereje, (kislabda-hajítás, súlylökés).
- Mozgása mutasson összefüggést a zene sajátosságaival.
- Tökéletesítse az alapérintéseket.
- Ismerje a játék 3 érintéssel szabályait.
- Ismerje a labdarúgás szabályait.
- Ismerje a légzésszabályozást nyugalmi és stresszhelyzetben.

Állampolgári ismeretek

- Legyen ismerete társadalmunk legalapvetőbb intézményeiről, azok működéséről.
- Tudjon tájékozódni a munka világában.
- Ismerje azokat a készségeket, melyek a mindennapi élethez szükségesek.
- Legyen betekintése a felnőtt élet különböző szerepeibe.
- Legyen tisztában a fenntarthatóság alapvető követelményeivel.
- Legyen birtokában a tudatos fogyasztóvá válás főbb ismérveinek.

3.10. Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

A tanuló írásbeli beszámoltatásának formái a következők:

Témazáró dolgozat: egy teljes tantervi téma számonkérésére szolgáló, egy tanórát kitöltő, az ismeretek felidézését és alkalmazását egyaránt megkövetelő írásbeli számonkérési forma, a témazáró dolgozatban szereplő feladattípusok arányai megfelelnek a tananyag és a tantervi követelmények belső arányainak.

Egyéb dolgozat - írásbeli felelet: egy tantervi téma valamely részének számonkérésére szolgáló, legfeljebb egy tanórát kitöltő írásbeli számonkérési forma, amelyben az ismeretek felidézése az alkalmazástól függetlenül vagy azzal együtt is számon kérhető.

Felmérő dolgozat: a készség tantárgyak kivételével a tanév elején az ismétlést követően, év végén az összefoglalást követően írhatja meg a szaktanár.

Az írásbeli beszámoltatás rendje és korlátai a következők:

- Témazáró és felmérő dolgozat íratását a szaktanár legkésőbb egy héttel a dolgozatírás előtt bejelenti, a dolgozatot két héten belül kijavítja, egy napon kettőnél több témazáró dolgozatot nem írhatunk.
- Egyéb dolgozat - írását a szaktanár legkésőbb az előző tanítási órán bejelenti, a dolgozatot két héten belül kijavítja.
- A szaktanár egy tantárgyból nem írat újabb dolgozatot mindaddig, amíg az előző dolgozatot nem javítja ki.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok a tanórán feldolgozott ismeretek elsajátítását, alkalmazásuk gyakorlását, az írásbeli és szóbeli beszámoltatások előkészítését szolgálják.

Az írásbeli házi feladatok elkészítése kötelező. A szaktanárok az írásbeli házi feladatokat ellenőrzik, a hibás megoldásokat kijavítják. Pedagógusaink törekszenek arra, hogy a tanulókat az írásbeli házi feladatok rendszeres elkészítésére ösztönözzék. Az otthoni felkészüléshez előírt szóbeli feladatok elvégzése kötelező, kivéve, ha a szaktanár a feladatot kifejezetten szorgalmi házi feladatként adja ki. A kötelező szóbeli feladatból a szaktanár a tanulót a következő tanórán beszámoltathatja, teljesítményét érdemjeggyel értékelheti.

Az otthoni felkészüléshez kötelezően előírt szóbeli feladatok kiadásának rendje és korlátai a következők:

A kötelező szóbeli házi feladatot a szaktanár a tanórán adja ki.
A kiadott feladatot a szaktanár a kiadását követő tanórán kéri számon.
Ha a kötelező szóbeli házi feladat számonkérésekor az előző pontban felsorolt feltételek valamelyike nem teljesül vagy a tanuló az előző tanóráról igazoltan hiányzott, akkor a tanuló kérésére a kapott érdemjegyet az értékelésnél, minősítésnél nem vesszük figyelembe.
Az online feladatmegoldó oldalakon, feleltető rendszereken létrehozott dolgozatok, kisdolgozatok, témazárók íratása is elfogadott intézményünkben. A pedagógus adhat rá érdemjegyet.

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje:
Az írásos tanulói teljesítmények, dolgozatok érdemjegyét a pedagógus kötelező a tanulóval ismertetni nem kerülhet olyan érdemjegy az osztályozó naplóba (KRÉTA), amiről a tanuló nem tud.

- Szóbeli felelet bejegyzése a Kréta naplóba, aznap amikor a tanuló felelt.
- Az írásos tanulói munkák javításának, értékelésének határideje:
    - témazáró dolgozat (2 héten belül);
    - írásbeli feladat, röpdolgozat (következő órán vagy 1 héten belül),

A tanulók értékelésének formái:

- A tanulót a szorgalmi időszakban a félévi és az év végi osztályozó értekezletekig megilleti az osztályzat javításának joga és lehetősége. A javítási lehetőséget kikényszeríteni, követelni nem lehet, megadásáról a szaktanár pedagógiai szempontok alapján dönt.
- Az előre bejelentett írásbeli dolgozatokat minden tanulónak meg kell írnia. Ha a tanuló neki felróható okból hiányzik az előre bejelentett dolgozatírásról, a pótló dolgozatot a szaktanár által kitűzött időpontban köteles megírni. A feladat nehézségi foka a szaktanár döntésétől függően lehet magasabb is.
- A javító dolgozat íratása a szaktanár belátásától függ, ez csupán lehetőség a tanuló számára. A javító dolgozat megírásának időpontját, a tantárgyi követelményt a szaktanár jelöli ki, amiről a dolgozat íróját tájékoztatni köteles.
- A tanuló joga, hogy a tanév első napján megismerkedjen a tantárgyi követelményekkel, az értékelés alapelveivel, hiszen az ezeknek való megfelelés mértékét fejezik ki a minősítő félévi, év végi osztályzatok. A szaktanár maga dönti el, hogy a követelmények ismertetésének milyen módját választja.

- Az érdemjegyek minimális száma havonként legalább egy; heti egy órás tantárgy esetében sem lehet kevesebb egy félévben háromnál.
- A félév és tanév végén a fejlődési tendencia figyelembevételével értékeli a tantestület a tanuló teljesítményét. Az év végi osztályzat az egész évi teljesítményt értékeli.

Az érdemjegyek, osztályzatok kialakításának elvei

A bizonyítványban szereplő tantárgyi osztályzatok összefoglaló képet adnak a tanuló adott tanévben nyújtott összteljesítményéről, tájékoztatva a szülőket, pedagógusokat.

A tanév végi osztályzat tanúsítja, hogy a tanuló:

- Az adott évfolyam követelményeit milyen mértékben teljesítette;
- ismeretei elegendőek-e az elégséges minősítés megszerzéséhez;
- tudása elegendő-e a következő évfolyam elvégzéséhez vagy a záróvizsgára bocsátáshoz.

A tanulók év végi osztályzatait a nevelőtestület áttekinti, dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Vitás esetekben – ha a tanuló év végi osztályzata jelentősen eltér az év közben tapasztalt előmeneteltől – a nevelőtestület felkéri az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást döntésének okairól, indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, de a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az év végi osztályzatot az évközi eredmények alapján a tanuló javára módosíthatja. Vizsgán kapott osztályzatot a tantestület nem változtathatja meg.

3.11. Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Általános iskolás kortól kezdve lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók az elsősegély nyújtás alapismereteivel megismerkedhessenek.

Az oktatási intézmény maga is lehet baleset forrása, hiszen a mozgásos órák, foglalkozások (testnevelés, sportkör stb.), a szünetekben történő önfeledt játék, a legprecízebb tanári felügyelet mellett is tartogathatnak, eredményezhetnek kisebb-nagyobb baleseteket. A tanulóknak meg kell tanulniuk, el kell sajátítaniuk azokat az ismereteket, amelyekkel gyors segítséget nyújthatnak társaiknak (a baleset során keletkezett helyzet felismerése, stb.) addig, míg a szakszerű segítség meg nem érkezik.

Ma Magyarországon több olyan baleset is történik, amely során kisebb lett volna a baj, ha a közelben van olyan személy, aki mer vagy tud gyors segítséget nyújtani a bajba jutottaknak, addig, míg a mentő megérkezik. Elsősegély-nyújtó ismeretek elsajátítása elsősorban a jogosítvány megszerzéséhez köthető, ahol a megszerzett ismereteket rövid ideig, kevés gyakorlással szerzik meg.

Az általános iskolában kezdődő ismeretelsajátítás segítséget nyújthat abban, hogy a későbbiekben tanulóink stabil ismeretekkel bármilyen baleseti szituációban hatékonyan tudjanak segítségére lenni a balesetet szenvedett társának.

Cím	Téma
Az elsősegélynyújtás alapjai	Az elsősegélynyújtás fogalma Az elsősegélynyújtás jogi háttere Helyszínbiztosítás
Gyermekbalesetek	Tipikus gyermekbalesetek Különbségek a gyermek és a felnőtt ellátásban

Megvalósítása:

A témakörökhöz szakemberek segítségét veszi igénybe az iskola. (iskolaorvos, védőnő)

Az ismeretek elsajátítása már alsóban, a tanulók életkorához igazodva elkezdődnek, felsőben egyéb foglalkozások során történhet.

Az elsősegélynyújtás oktatásának célja:

- Megismertessük a gyerekekkel az elsősegélynyújtás fogalmát, fontosságát;
- ismerjék fel az egyes sérülések tüneteit;
- a sérülések lehetséges következményeit és ellátásukat, a legalapvetőbb elsősegély nyújtási technikákat (vérzéscsillapítás, sebellátás, törések ellátása);
- tudatosítsuk a lehetséges vészhelyzeteket;
- megismertetjük a gyerekekkel a segítségkérés lehetőségeit.

4. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

A NAT-ban megfogalmazottak alapján a kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, az elvárt tudás mélységét.

Az új NAT szerinti szakaszok:

- Alsó tagozat;
- felső tagozat;
- középiskolai nevelés-oktatás szakasza;
- szakiskolában folyó nevelés-oktatás szakasza;
- Köznevelési hídprogramban (I.,II) folyó nevelés-oktatás szakasza.

Az új NAT-ban megfogalmazódó fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.
Két részre tagolódik:

- az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó tagozat,
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.

Az alsó tagozat:
Első –második évfolyamon lehetővé kell tenni a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését.
Harmadik–negyedik évfolyamon erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

A felső tagozat:
A nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez kötődik, szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása, a hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

4.1. A választott kerettanterv megnevezése, ideértve bármely, a miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését

A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról szóló 110/2012.(VI.4) Korm. rendeletben foglaltak alapján készítettük el iskolánk helyi tantervét.

A 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók figyelembevételével, a 2020/2021. tanévtől *felmenő rendszerben bevezetve*, először az 1. és az 5. évfolyamon.

4.1.1. Választott Kerettanterv:

Iskolánkban az OM által jóváhagyott új kerettantervet alkalmazzuk.
A helyi sajátosságok alapján átdolgozott két évfolyamos kerettanterv CD mellékletként megtalálható intézményünkben. A NAT-hoz illeszkedő kerettantervek az Oktatási Hivatal honlapján találhatók:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek

A 2012-es NAT-hoz illeszkedő kerettantervek

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2012_nat

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet mellékletei:

- Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára
- Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet mellékletei:

- Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf
- Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

A kerettanterv jellemzői:

- A műveltségi területek fejlesztési feladatait fejlesztési szakaszokra (1–4., 5–6.,7–8.) ezen belül pedig, évfolyamokra bontja. Áttekinthető szerkezetben, tanulói tevékenységekre építi a tantárgyak tartalmait. Törekszik a korszerű tanulásszervezési megoldások ajánlására.
- A közös nemzeti értékek, a nemzeti hagyományok ápolása mellett más népek történetének, kultúrájának, szokásainak ismertetésével és megbecsülésével, a nemzeti identitás fejlesztését, a különböző kultúrák iránti nyitottságot szolgálja.
- Módszertani ajánlásokat tesz minden tantárgy esetében a tananyag feldolgozásához, a fejlesztési feladatok sikeres megoldásához.
- A Kerettanterv figyelembe vette, hogy érvényesíteni kellett azokat a változásokat, amelyek jogi szempontból az 1993. évi LXXIX. törvény 2003–2006. évek közötti időszak módosításaihoz kapcsolódnak. A felépítésében a tanterv a kötelező oktatást 1 - 8 évfolyamra, egységes fejlesztési folyamatként értelmezi és határozza meg.
- Figyelembe vette, hogy a NAT értékrendszere bővült, elsődlegesen az Európai Unió kulcskompetencia keretrendszerének beépítésével.

- Tantárgyanként megtalálható a jellemző kulcskompetenciákra való hivatkozás, a tantárgyi bevezetőkben szerzőik az általános nevelési elveket és fejlesztési feladatokat hangsúlyozták.
- Az újrafogalmazott kiemelt fejlesztési feladatokat a szerzők beépítették a műveltségi területekből kialakított tantárgyak tanterveibe.
- A köznevelés alapozó szakaszának pedagógiai szerepéről kialakított filozófiát, érvényesíti a kerettanterv az 5–6. évfolyam átalakításával, a tanulási stratégiák hangsúlyosabb megjelenítésével, de a Magyar nyelv és irodalom, valamint a Matematika tantárgyak tanterveiben ajánlást ad a fejlesztés területeire és időkereteire is.
- Minden tantárgy tantervében szerepet kapnak a tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei és területei.
- Az egyéni boldogulásban kiemelten fontos az egész életen át tartó tanulásra történő felkészülés, illetve felkészítés, melyet minden fejlesztési szakaszban érvényesítette.
- Figyelembe veszi az intézmények tehetséggondozó és felzárkóztató kötelezettségét, az integrációs nevelés lehetőségét is. A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez a kerettanterv ajánlásai mellett figyelembe kell venni a NAT irányelveit, a fogyatékosság típusának megfelelően a tanuló lehetőségeihez, korlátaihoz és igényeihez igazodva kell a fejlesztést megtervezni. A nemzeti és etnikai kisebbség számára eligazítást adnak a speciális követelményekre az irányelvek, melyek a helyi tantervekben megjeleníthető szabad sávban kell elhelyezni a kötött nyelvi és népismereti óraszámokat.
- A Kerettanterv az iskolákban folyó pedagógiai munka tervezését oly módon kívánja segíteni, hogy a középpontba állítja a tanulók kompetencia alapú tudásának, képességeinek, személyiségének fejlesztését. Ajánlásokat fogalmaz meg a nevelési programban előírt iskolai programok (fogyasztóvédelem, egészségnevelés, környezeti nevelés programja) elkészítéséhez. A műveltségi területek tartalmait a köznevelési törvény szóhasználatának átvételével az alapfokú oktatás, és a középfokú oktatás képzési szakaszai szerint értelmezi.
- Lehetőséget kell biztosítani a tanuló számára, hogy válasszon a pedagógiai program keretei között a választható tantárgyak, foglalkozások közül, valamint ha a tantárgyfelosztás azt lehetővé teszi a pedagógusok közül.

Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára:

- Magyar nyelv és irodalom 1-4. évfolyam
- Matematika 1-4. évfolyam
- Hittan 1-4. évfolyam
- Környezetismeret 3-4. évfolyam
- Élő idegen nyelv 1-4. évfolyam: angol nyelv
- Ének-zene 1-4. évfolyam
- Vizuális kultúra 1-4. évfolyam
- Technika és tervezés 1-4. évfolyam
- Digitális kultúra 3-4. évfolyam
- Testnevelés 1-4. évfolyam

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára:

- Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam
- Matematika 5-8. évfolyam
- Történelem 5-8. évfolyam
- Állampolgári ismeretek 8. évfolyam
- Hon- és népismeret 5-8. évfolyam 6. évfolyam
- Hittan 5-8. évfolyam
- Természettudomány 5-6. évfolyam
- Földrajz 7-8. évfolyam
- Élő idegen nyelv 5-8. évfolyam: angol nyelv
- Ének-zene 5-8. évfolyam
- Vizuális kultúra 5-8. évfolyam
- Technika és tervezés 5-7. évfolyam
- Digitális kultúra 5-8. évfolyam
- Testnevelés 5-8. évfolyam
- Közösségi nevelés (osztályfőnöki) 5–8. évfolyam

***Hittan helyi tantervének elkészítéséhez felhasználásra kerültek még*:**

- Katolikus Pedagógiai Intézet Katolikus hittan kerettanterv (római és görög szertartású tanulók számára) 1-12. évfolyam.

4.2. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma

4.2.1. A kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és nem kötelező óraszámok

4.2.2. Szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma

Szabadon választható foglalkozás: **Emelt óraszámú, általános tantervű idegennyelvi képzés**

A 2020/21-es tanévtől az intézményünkbe beiratkozó első osztályos tanulók részére az alsó tagozaton az alábbi oktatásszervezési formát kínáljuk:

Emelt óraszámú, általános tantervű idegennyelvi oktatás

- tanulható idegen nyelv: angol

Az emelt óraszámú, általános tantervű idegennyelvi oktatás módszere:

- játékos, interaktív tanulás, élménypedagógiai módszerek alkalmazásával.

Az emelt óraszámú, általános tantervű nevelés-oktatás célja, feladata:

A nyelvtudás egyre nagyobb szerepet kap a felnövekvő nemzedék életében. Előfeltétele a munkába állásnak, a felsőfokú tanulmányoknak, és a mindennapi élet is számtalan olyan helyzetet teremt, amelyben e nélkül nem, vagy csak alig lehet boldogulni. Ezért a nyelvtudásnak igen magas a társadalmi értéke.

Célunk, már kisgyermekkortól megismertetni és megszerettetni tanulóinkkal az idegen nyelvet. Életkori sajátosságuknak megfelelően érdeklődésüket felkelteni, bepillantást nyújtani más népek életébe, kultúrájába, tartós motivációt kialakítani az adott célnyelv iránt. Olyan tevékenységeken keresztül eljuttatni hozzájuk az idegen nyelvi ismereteket, hogy korosztályuknak megfelelően örömüket leljék a közös, élményalapú célnyelvi tevékenységben. Ennek **módszere** a játékos forma, a játszva tanulás élményének biztosítása. Dalok, mondókák, mesék, játékok segítségével találkoznak a célnyelv alapszókincsével, melyek segítenek megalapozni a későbbi nyelvtanuláshoz szükséges alapismereteket.

Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben (1., 5. évfolyam)

Intézmény neve: Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola, OM azonosító:033569								
Tantárgyak	**Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai**							
	1. évfolyam	**2. évfolyam**	**3. évfolyam**	**4. évfolyam**	**5. évfolyam**	**6. évfolyam**	**7. évfolyam**	**8. évfolyam**
Magyar nyelv, irodalom								
magyar nyelv, irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3
Matematika								
matematika	4	4	4	4	4	4	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
hon- és népismeret					1			
Hittan	2	2	2	2	2	2	2	2
Természettudomány és földrajz								
környezetismeret			1	1				
természettudomány					2	2	4	5
földrajz							2	1
Idegen nyelv								
Angol nyelv	2	2	2	4	3	5	5	5
Művészetek								
ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
dráma és színház								
mozgóképkultúra és médiaismeret								
Technológia								
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	23	23	23	24	27	27	29	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális órakeret	25	25	25	26	29	29	31	31

1-5. évfolyam: emelt óraszám - angol nyelv.

6-8. évfolyam: emelt szintű oktatás - angol nyelv.

A 2023/2024-es tanévtől kezdve heti 2 órában angol tehetséggondozást végzünk.

4.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

Iskolában az oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket használnak a tananyag feldolgozásához, melyet hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak. Tankönyvként az a nyomtatott formában megjelent vagy elektronikus adathordozón rögzített könyv hozható forgalomba, amelyet a miniszteri rendeletben meghatározott eljárás keretében:

- Tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítottak, vagy;
- nyilvános pályázati eljárás keretében meghatározott évfolyam, műveltségi terület, tantárgy vagy annak tanításához alkalmazható pedagógus-kézikönyv vonatkozásában a miniszter kiválasztott, vagy;
- a miniszter kezdeményezésére kísérleti tankönyvként fejlesztettek ki és a tankönyvjegyzékre vették.

Minden évben a hivatalos tankönyvjegyzékből választjuk ki könyveinket.

Azokat a tankönyveket rendeljük meg elsősorban, amelyek a tantárgyak tanterveihez a legjobban illeszkednek.

Fontosnak tartjuk, hogy az egyes tantárgyak könyvei egymásra épüljenek, a tankönyvekhez lehetőleg munkafüzet is tartozzon.

A kiválasztásnál további előnyt jelent, ha a tankönyvcsaládhoz feladatlap is tartozik, mely a megszerzett tudás ellenőrzésében segít.

A tankönyv legyen jól áttekinthető, korszerű ismereteket nyújtson, szerkesztésével, tipográfiájával a tanulást segítse (lényegkiemelés, az anyag feldolgozását segítő kérdéssor), illeszkedjen az életkori sajátosságokhoz. A tananyag feldolgozása legyen követhető. Vegye figyelembe a szemléletesség és a fokozatosság elvét, az ábrák, fotók jó minőségűek, érthetők legyenek.

Adjon lehetőséget a tehetséggondozásra, segítse a felzárkóztatást, legyen alkalmas a differenciált foglalkoztatásra, fejlesztésre, önálló tanulói munkáltatásra.

Gondolkodtató, változatos feladatokat tartalmazzon, amelyekkel segítheti a tanulási technikák elsajátítását.

Alkalmas legyen a tanult ismeretek gyakorlására, az önellenőrzés képességének fejlesztésére.
Lényeges kiválasztási elv a tankönyvek időtállósága nemcsak a tartalmában, hanem

kivitelezésének, anyagának minőségében is. Így ugyanis többször használható tankönyveink lesznek. A tankönyvválasztást tanévenként – a tankönyvrendelést megelőző időszakban – felülvizsgáljuk, szükség esetén módosítjuk. Ehhez alapvető támpont a hivatalos tankönyvjegyzék, amely csak jóváhagyott tankönyveket és segédkönyveket tartalmaz.

Térítésmentes tankönyvek:

A Magyar Kormány 1265/2017. (V.29.) határozata értelmében az eddig felmenő rendszerben történő ingyenes tankönyvellátást a 2017/2018-as tanévtől egy ütemben vezette be az 5-9 évfolyamokra. Intézményünk esetében ez azt jelenti, hogy 2017/18-tól az általános iskola 1-8 évfolyamán az térítésmentesen, alanyi jogon jár minden diáknak.

A rendelt tankönyvek két csoportra bonthatók:

- **véglegesen átadott könyvek**: valamennyi évfolyamon a munkafüzetek és a munkatankönyvek, valamint az 1-2. évfolyam összes tankönyve,
- **nem véglegesen átadott könyvek**: könyvtári rendelésben megrendelt tankönyvek (pedagógus példányokkal együtt), valamint az államilag térítésmentes tankönyvek (3-8. évfolyamon), amelyek tartós könyveknek minősülnek.

A tartós tankönyveket (ha valóban alkalmasak több évig tartó használatra) év végén begyűjtésre kerülnek és felhasználjuk a következő évek rendelésénél.

Ezeket a könyveket a tanulók kötelesek az utolsó héten a szaktanáraiknak felszólítás nélkül átadni.

- Az ingyenesen biztosított tankönyvek az iskola tulajdonát képezik.
- A tanuló tanulmányai idejére, használatra kapja meg. **Ezért a támogatásként kapott térítésmentes tankönyvet köteles megőrizni és azt rendeltetésszerűén használni. Elvárható tőle, hogy az általa használt tankönyv legalább három évig használható állapotban legyen.**
- A kiskorú tanuló gondviselője köteles a tankönyv elvesztéséből, szándékos megrongálásából származó kárt az iskolának megtéríteni. Ez nem vonatkozik a rendeltetésszerű használatból származó értékcsökkenésre.
- A szándékosan megrongált, elvesztett tankönyveket az eredeti kiadással megegyező példány beszerzésével, vagy a beszerzési ár megtérítésével kell megtéríteni.
- A szaktanárok jogosultak mindenkinek olyan állapotban lévő könyvet adni, amilyen állapotban ő az előző évi könyveit visszaszolgáltatta.

A kötelezően előírt taneszközökről, felszerelésekről a szülőket minden tanév elején tájékoztatjuk. Ezek beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

4.3.1. Taneszközök

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei, munkaközösség hiányában a szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. Évfolyamonként, tantárgyanként kerül meghatározásra. A szülőket tájékoztatni kell azokról a tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati felszerelésekről is, amelyekre a következő tanévben a tanulmányi munkához szükség lesz.

A taneszközöket a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A kiválasztásnál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket, melyek több éven keresztül használhatók, illetve a digitális alapon használhatóak (pl.: oktatóanyagok, térképek, szótárak, számítógépről kivetíthető szemléltető eszközök, oktatófilmek);
- új taneszköz használatát csak akkor engedélyezzük, ha az az oktatás minőségének lényeges javulását eredményezi;
- a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
- a taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, amelyet a magasabb jogszabályban foglaltak alapján az iskolai szülői szervezet évente meghatároz.

4.4. A nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: NAT) meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának részletes szabályai

Intézményünk nevelési, tanítási-tanulási folyamatában a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődését, fejlesztését állítjuk a középpontba. Sajnos intézményünkben jelentős számban találhatók halmozottan hátrányos helyzetben élő gyermekek, anyagi lehetőségeik szűkösek, korlátozottak, szociális körülményeik alapvetően meghatározzák felkészültségüket, felszerelésüket, fejlesztési lehetőségeiket.

Figyelembe vesszük azt, hogy az oktatás, a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is:

- Teret adunk a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának;
- fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, eddzük akaratukat;
- hozzájárulunk életmódjuk, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos ki-alakításához.

Megvalósításuk a következő módszerekkel történik:

- Kooperatív tanulási módszer;
- differenciált fejlesztés;
- páros munka;
- egyéni fejlesztés;
- frontális munka;
- versenyek;
- felzárkóztatás;
- tehetséggondozás;
- játékok.

A NAT a gyerekek, a serdülők és a fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő tanítást. Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátíttatása, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat. A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás *belső motivációinak*, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók *cselekvő módon* vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, probléma megoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó *differenciálás* a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben;

- a *tanulók* egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a *különleges bánásmódot igénylő*, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken *tehetséges tanulók* fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a *tanulási esélyek egyenlőségét* szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

4.4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

Az alsó tagozat első két évében a tanulók kötött tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése:

- Fokozatosan átvezetjük a gyereket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulási tevékenységbe.
- A tanítási órák rendjének, fegyelmének kialakítása.
- Figyelemfejlesztés (tartósság, elmélyült figyelem kialakítása).
- A különböző tantárgyak tanítási tanulási módszereinek megismerése, elfogadása.
- A környezet, a körülöttünk lévő világ egyes jelenségeinek empirikus tapasztalatok útján való értékelése.
- A környezeti nevelés terén törekedni kell a tanórán kívüli környezetben történő megvalósítás bővítésére, a lehetőségek maximális kihasználására.
- Kötelességérzet felkeltése.
- A tanulókat fizikailag aktív, egészségtudatos életmódra, az egészségmegőrzés érdekeit szem előtt tartó életvezetésre szocializáljuk a foglalkozások során.
- Stressz- és feszültségoldás háttérismereteinek és technikáinak elsajátíttatása a minden-napokban.

4.4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

Az alsó tagozat 3-4. évfolyamán előtérbe kerülnek az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezési feladat.

- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátítása.
- A belépő első idegen nyelv oktatása vonatkozásában a távlati koncepciót arra kell alapozni, hogy a12. évfolyam végéig–az érettségi vizsga idejére–a B1 szintet elérjék a tanulók a nyelvtudás terén.
- Az önálló tanulás és az önművelés alapozása.
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása.
- A motoros fejlesztéseszközei a differenciálás és a motiváció fontos eszközei valamennyi képesség- és készségfejlesztési területen mind a tanórai, mind az egyéb foglalkozások során.
- Alapvető fontosságú a környezeti nevelés tanórán kívüli megvalósítása, a tanulókat fizikailag aktív, egészségtudatos életmódra, az egészségmegőrzés érdekeit szem előtt tartó életvezetésre való szocializálása, mely minden foglalkozásban helyet kap.
- Kulcsfontosságú a stressz- és feszültségoldás háttérismereteinek és technikáinak elsajátíttatása a mindennapokban.
- Helyes magatartásformák gyakoroltatása.
- A stressz-és feszültségoldás különféle lehetőségeinek kimerítése a mindennapi nevelési és más közösségi szituációkban komoly eszköz a problémakezelés és a konfliktuskezelés terén éppúgy, mint az interperszonális kapcsolatokban.

4.4.3. Az 5-6. oszt. pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. Az ismeretek, alapfogalmak és a rendszerközpontú szemlélet mellett kell megfelelő teret engedni az ezeket nélkülözni nem képes kompetencialapú fejlesztésnek.

Az esélyegyenlőtlenség, a szegregáció elleni küzdelem, a megkülönböztetés hátrányainak bemutatása és az ellenük való küzdelem az iskolában társadalmi fontosságú. Ennek etikai alapú megközelítése valamennyi tanórai és – a nevelési célzatú foglalkozások között kitüntetett helyen szereplő osztályfőnöki órák mellett – a tanórán kívüli foglalkozásban is elengedhetetlen. A nemzetiségek, a nyelvi-vallási etnikumok iránti megértő, befogadó attitűd, a kultúrtörténeti relevanciájuk, államalkotó

jelentőségük bemutatása egyaránt lényeges az ismeretközlésben és a nevelés-oktatás egészén keresztül.

- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása, és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- Kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyra való törekvés.
- Az egészséges nemzeti öntudat fogalmi elemeinek megismertetésével a közösségfejlesztés céljait is szolgáljuk, de kellő hangsúllyal mutatunk rá a tolerancia fontosságára, a velünk élő nemzetiségek, vallási-nyelvi etnikumok nemzet- és államalkotó szerepére, melynek különös jelentősége van történelem, magyar irodalom, erkölcstan tantárgy terén.
- A tanulók egészséges terhelése, stressz- és feszültségoldás, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

4.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozat 7-8. évf. folyó nevelés oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

A XX. századi totális diktatúrák jellemzőinek feldolgozása, az általuk elkövetett bűntettek tárgyilagos megismertetése a tanulók életkori sajátosságaiból fakadóan különös jelentőségű az alapvető emberi jogi (alkotmányjogi) ismeretek közvetítésével együtt. Ennek keretén belül az Alaptörvény Nemzeti hitvallás és Alapvetés részegységeinek ismertetésével igyekszünk a tanulókat érthető és általuk is értelmezhető ismeretanyaghoz juttatni, mely a felelős, nemzetéért megalkuvás nélkül tenni akaró és tudó, pozitív demokráciaképpel rendelkező állampolgárrá nevelés kulcsfontosságú területe.

- Természettudományos és műszaki életpályára való szocializáció;
- a jelen érdekfeszítő kutatási kérdései, az abba való bepillantás engedése a tanulók számára természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő komplex fejlesztése;
- megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív- interaktív tanulási technikákat és tanulásszervezési módokat;
- egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése gazdagítása;

- önismeret kialakítása,
- fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése,
- az együttműködés értékének tudatosítása: (család, társas kapcsolatok, barátságban, csoportban).

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartóval, az iskola működtetőjével, a családdal, a gondviselővel, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- A képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása, az attitűdök alakítása az 1–4. évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális hátterének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. sakk, logikai játékok);
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

4.5. Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskolai testnevelés és sport, ismeretrendszerével, értékeivel, funkciójával sajátosan összetett műveltségi terület. Megkülönböztetett részét képezi a tanulók testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését szolgáló teljes körű iskolai egészségfejlesztésnek, az intézményi komplex mozgásprogramnak, valamint a személyiségfejlesztésnek és a tehetséggondozásnak.

A napjainkban jelentkező társadalmi probléma a lakosság romló egészségügyi állapota. A fiatalkori mozgásszegény életvitel, inaktivitás és egészségtelen táplálkozás szorosan összefügg mindezzel.

A magyar gyermekek egészségi állapota meglehetősen kedvezőtlen és aggasztó, főbb problémák közé tartozik a rossz testtartás, túlsúly, gyenge fizikai állapot. Legveszélyesebb a betegség kialakulása szempontjából a kisiskoláskor és a serdülőkor.

Óvodás és iskolás korban még remény van arra, hogy a gyerekekben kialakítható a rendszeres testmozgás igénye, továbbá megalapozhatók a helyes táplálkozási szokások, rögzíthetők az egészséges életvitel alapelemei. Mindezért az iskola egészségnevelési programja célul tűzte ki a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítését a testmozgás különböző eszközeivel, lehetőségeivel.

<u>Kiemelt célok:</u>

A mozgáskészség fejlesztése, a fitnesz és edzettségi szint fejlesztése szoros kapcsolatban áll a rendszeres fizikai aktivitással. Ezek a természetes mozgások, helyes testtartás kialakítása és fenntartása, motoros képességek fejlesztése, a terhelés összetevői és jelentősége, testtömegindex, táplálkozás és egészségmegőrző szokásrendszer.

A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése a sportági készségek kialakítását eredményezik (technika, taktika).

A testnevelési és sportági tevékenységhez kötődő ismeretek fejlesztése (bemelegítés, terhelés és fejlesztési összetevők, gyakorlás, mérés és értékelés; játékokkal és sportágakkal kapcsolatos szabályismeretek, sporttörténeti ismeretek).

Részvétel a szabadidős, diák- és versenysportban, sportágválasztás, a kiválasztás és utánpótlás-nevelés elősegítése amelyek az élethosszig tartó rendszeres fizikai aktivitást eredményeznek.

Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, erősítése (siker és kudarc, győzelem és vereség feldolgozása, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat), a lelki egészség erősítése és fejlesztése, a szükséges prevenciós folyamatok és tevékenységek kialakítása.

Az egészségtudatos szokások fejlesztése (mozgásszükséglet-kielégítés szokásai, egészségkárosító motoros tevékenység tudatos elkerülése, egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és szokások, sporttevékenységgel kapcsolatos egészségügyi szokások).

Fejlesztési feladatok, szerkezete:

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás
Játék
Versenyzés
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Motoros képességfejlesztés: edzettség, fittség • Általános és speciális képességfejlesztő, az edzettséget fejlesztő és a fittségi szintet növelő vagy megtartó testgyakorlatok. • A motoros képességek fejlesztésének és szerepének tudatosítása.	**Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás** • Sportágspecifikus és általános technikai, taktikai elemek egyénileg, párban és csoportban. • A kognitív, az affektív és a szociális képességek fejlesztése motoros tanulással.
Játék • Egyénileg, párban és csoportban végrehajtott játékos mozgásformák. • Sportági előkészítő mozgásos játékok. • Alkotó és kooperatív játékos feladatok. • A kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése játékkal.	**Versenyzés** • Egyénileg, párban és csoportban végrehajtott sportágspecifikus versenyek. • A versenyzés szerepe a kognitív, affektív és szociális képességekben.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

- Prevenciós és szabadidős sporttevékenységek.
- Életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni, társas és csoportos tevékenységek.

A Kntv. 27.§ (11) bekezdése és a 20/2012.EMMI rendelet 193.§(3) bekezdése értelmében 2012. szeptember 1-től az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra.

- A kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással;
- iskolai sportkörben való sportolással;

- versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel;
- egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján – amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik – a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

Az iskolai sportkör működési rendje

Sportköri foglalkozás:

- *futball, kézilabda, atlétika*

Ezeket meghirdetett formában, felügyelettel, dokumentálható módon, minden gyereknek biztosítani kell.

Az iskolai sportkör és az iskolavezetés kapcsolatának formája, rendje:

Az intézmény vezetője (vagy a főigazgató helyettes) évente legalább egy alkalommal meglátogatja a sportköri foglalkozást.

Célja: A foglalkozás szakmai színvonalának, a tanulói létszámnak, a tanulók haladásának a nyomon követése.

A sportkör vezetője félévkor és év végén írásban beszámol a sportkör munkájáról, működéséről, a sportkör által szervezett sportrendezvényekről, a tanulók részvételéről más sportrendezvényeken.

A könnyített testnevelés és a gyógytestnevelés szervezése

A tanuló az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelésórára kell beosztani. A könnyített testnevelésórát, lehetőség szerint, a többi tanulóval együtt, azonos csoportban kell szervezni. Az orvosi szűrővizsgálatot május 15-éig kell elvégezni, kivétel, ha a vizsgálat oka később következik be. Az orvos által vizsgált tanulókról az iskolának nyilvántartást kell vezetnie, amelyben fel kell tüntetni a felvételi állapotot és az ellenőrző vizsgálatok eredményét. A könnyített testnevelés-órát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelés óra vagy az iskola által megszervezett külön foglalkozás keretében úgy kell biztosítani, hogy a minden-napos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon. Fel kell menteni a tanulót a testnevelés órán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a testnevelés órán való részvételét.

4.6. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A kötelező tanórai foglalkozásokon történő részvétel mellett egyéb, választható (nem tanórai) foglalkozásokon is bővíthetik tudásukat. A tanulók szabadon dönthetnek arról, hogy melyik szakkörben szeretnének tevékenykedni. A tanítók és tanárok a tanév elején szept. 15-ig meghirdetik szakkörüket, melyre a tanulók az osztályfőnöknél vagy szaktanárnál írásban jelentkezhetnek szülői engedéllyel. A választást követően a részvétel kötelező. A tanórán kívüli foglalkozásokra történő jelentkezés 1 tanévre szól. A felzárkóztató foglalkozásra kötelezett tanulókat képességeik, tanulmányi eredményeik alapján a tanítók, szaktanárok jelölik ki, részvételük a felzárkóztató foglalkozásokon kötelező.

A ***kiegészítő foglalkozások*** szervezésének elvei a következők:

- Adjunk lehetőséget tanulóinknak személyiségük sokoldalú fejlesztésére;
- elégítsük ki a tanulók speciális érdeklődését is;
- teljesíthessük a társadalomnak az iskolával szembeni elvárásait;
- modern korunk tudományos vívmányait is nyomon követhessék tanulóink;
- lehetőséget adunk arra is, hogy megismerhessék nemzeti és európai hagyományainkat;
- elégítsük ki a tanulók mozgásigényét is;
- tanulóink megmutathassák tehetségüket a kötelező tanórák keretein kívül is.

A ***nem tanórai foglalkozásokat*** a következő szempontok és lehetőségek figyelembevételével szervezzük:

- Milyen órakeretet engedélyez erre a törvény;
- milyen személyi feltételei adottak a különböző foglalkozások indításának;
- tanulóink körében milyen foglalkozások iránt mutatkozik érdeklődés;
- a szülők körében milyen igények fogalmazódtak meg.

Intézményünkben a tanulók számára az alábbi – az iskola által szervezett tanórán kívüli rendszeres foglalkozások működnek:

- Napközi;
- tanulószoba;
- énekkar;

Egyéb tanórán kívüli foglalkozások:

- Szakkörök, fakultatív foglalkozások, diákkör;

- sportkör;
- felzárkóztató foglalkoztatások;
- tehetségfejlesztő foglalkoztatások;
- továbbtanulásra előkészítő foglalkozások;
- művészeti tevékenység.

A napközis foglalkozásokról való eltávozás csak a szülő személyes vagy írásbeli kérelme alapján történhet a napközis nevelő engedélyével. Rendkívüli esetben- szülői kérés hiányában az eltávozásra a főigazgató vagy a főigazgató-helyettesek engedélyt adhatnak. A tanórán kívüli foglalkozások megszervezését minden tanév elején az iskola tantárgyfelosztásában rögzíteni kell. A tanórán kívüli foglalkozások megszervezésénél a tanulói, szülői, nevelői igényeket a lehetőség szerint figyelembe kell venni. ***Az osztályfőnökök a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése érdekében évente 1 alkalommal osztályaik számára tanulmányi kirándulást szerveznek.*** A tanulmányi kirándulásra rendelkezésre álló tanítás nélküli napok számát az iskola éves munkatervében meg kell határozni. A kirándulás tervezett helyét, idejét az osztályfőnököknek az osztályfőnöki munkatervükben kell rögzíteniük. Tanórán kívüli foglalkozást vezethet az is, aki nem az iskola pedagógusa. Az ő munkarendjüket a jogszabályok betartásával az intézmény zavartalan működése érdekében az igazgató állapítja meg. Iskolánkban lehetőség van a pedagógusválasztásra, bár ennek felajánlása nem kötelező.

4.6.1. A pedagógusválasztás szabályai

Az elsős beiratkozás esetében a szülőknek nincs lehetőségük jelezni hogy mely pedagógus által vezetett osztályba szeretné gyermekét beíratni, pedagógus létszámunk csak egy osztály indítását teszi lehetővé.

Idegen nyelv esetén az 1. évfolyamra beiratkozott tanuló szülei angol nyelv tantárgyat választhat. A választás során figyelembe kell venni a minimális csoportlétszámokról szóló rendelkezéseket. A választható foglalkozások lehetőséget biztosítanak nem csak a tehetség kibontakoztatására, hanem a pedagógusválasztásra is. Vitás esetekben az intézmény vezetője dönt. Egyéb pedagógusválasztásra, pedagógus létszámunk és tantárgyfelosztásunk nem tesz lehetőséget.

4.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, a beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének

rendje, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A tanulók folyamatos beszámoltatása, az ismeretek és azok alkalmazásának számonkérése biztosítja a pedagógus, a diák és a szülők számára azt, hogy:

- Figyelemmel kísérhessék a tanuló egyéni előrehaladását;
- a felmerülő problémákat időben észre vegyék;
- a jól teljesítők megerősítést nyerjenek;
- a lemaradó tanulók segítséget kaphassanak.

4.7.1. A beszámoltatás, a számonkérésének értékelésének fajtái:

Diagnosztikus értékelés:

- Alapvető funkciója, hogy a tanárt informálja a tanuló felkészültségéről.
- Alkalmazzuk tanítási év elején vagy egy új témakör felvétele előtt a tanulók előzetes ismereteinek felmérésére.

Formatív értékelés:

- Feladata az, hogy visszajelzést kapjon a tanuló arról, hol tart, mit tud és mit nem tud vagyis segítse a tanuló önértékelését.

Szummatív értékelés:

- Feladata, hogy összegezze, lezárja a tanulási ciklust, tehát a folyamat végén alkalmazzuk.

Elvei:

- Az értékelés, minősítés mindig **előremutató legyen**, soha ne megbélyegző.
- Lényeges feladatnak kell tekinteni **a tanulói önértékelés** rendszerének kialakítását.
- A tantárgyi tudás értékelésébe a viselkedési problémák nem számíthatók be.

Feladatai:

- A tanulócsoportok eredményeinek viszonyítása általános (standard) értékekhez, illetve országos eredményekhez;
- a következtetés, a tanítás-tanulás hatékonyságára;
- a követelmény teljesítésének szintjei alapján a korrekció és további gyakorlás témáinak kijelölése;
- a **tanuló egyéni eredményeinek viszonyítása a korábbi teljesítményéhez**;
- a tanulók tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítményének minősítése érdemjeggyel.

4.7.2. A beszámoltatás, számonkérés alkalmazott formái:

Szóbeli felelet: Az előző tanítási órán feldolgozott ismeretanyag rendszeres ellenőrzése, önállófeleletek és kérdésekre adott válaszok alapján.

Írásbeli beszámoltatás: Egy adott témakörben szerzett tudás mérése önálló feladatok megoldásán keresztül. Az elmúlt órák tananyagát kéri számon. Lehet egy kérdés részletesebb összefüggő leíró fogalmazás, vagy az egész leckét át- fogó kérdésekre adott 1-2 szavas vagy mondatos válasz. Időtartama: 5-15 perc.

Gyakorlati számonkérés: A kísérletek, mérések elvégzésében elért gyakorlottság mérése azokban a témakörökben, amelyekben a tanulónak megfelelő lehetősége volt a gyakorlásra.

Önálló kiselőadás: Egy adott téma önálló feldolgozása és előadása.

Szódolgozat: Nyelvekből a szavak ismeretét ellenőrzi, új szavak, egy témakörbe tartozó szavak, egy nyelvtani probléma köré csoportosuló szavak megadott időre történő leírásával. Időtartama: 5-15 perc.

Röpdolgozat: Nem a tananyag egészét, hanem szúrópróbaszerűen kiragadott részletét kéri számon. Időtartama: maximum 15 perc.

Teszt: Több lehetséges válasz közül kell a jó megoldást kiválasztani. Itt a ráismerés szintjén kell az ismereteket alkalmazni, de a hasonló, csak apró változásokban különböző lehetséges válaszok esetén, biztos tudást igényel. Időtartama: maximum 45 perc.

Témazáró: Az egész témaegységet és azok összefüggéseit kéri számon a tanulótól. Időtartama: maximum 45 perc.

Szövegértés: Feladatlap segítségével számot ad a tanuló a szöveg átfogó megértéséről, információ visszakeresése, reagálás a szöveg tartalmára.

Óraközi munka: Az órai munkába való bekapcsolódás, órai munkavégzés minősége.

- Versenyeken való eredményes részvétel
- Online felületeken, feleltető rendszereken keresztül íratott dolgozatok, kisdolgozatok, témazárók

Szóbeli felelet: Összefüggő felelet: Önálló, összefüggő szóbeli megnyilvánulása tananyagtól függően eszközzel vagy eszköz nélkül. Időtartama: 3-5 perc.

Szóbeli felelet: Kérdésekre adott válasz: A tanári kérdésekre adott kielégítő válasz. Időtartama: 3-5 perc.

Memoriter: Szó szerint megtanult szöveg. Időtartama: 1-2 perc.

Kiselőadás: A tananyaghoz kapcsolódó, vagy kiegészítő anyagból, ott- honi felkészülés utáni szóbeli ismertetés. Időtartama: 2-5 perc.

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában.

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a következők szerint történik:

- Az 1. évfolyamon félévkor és tanév végén, valamint a 2. évfolyamon félévkor minden tantárgy esetében szöveges minősítést alkalmazunk.

Szöveges minősítés elvei:

Kiválóan teljesített, ha:

- Jó képességű;
- egyenletes, jó teljesítményt nyújt, aktív;
- önálló munkára képes.

Jól teljesített:

- Következetesen, egyenletesen, dolgozik;
- képességeinek megfelelően jól teljesít;
- önálló munkára képes;
- nagyobb aktivitást várunk tőle.

Megfelelően teljesített:

- Megfelelően dolgozik, kis segítséget igényel az önálló munkában;
- képességeinek megfelelően nagyobb aktivitást, önállóságot, jobb teljesítményt várunk tőle, beszédfegyelmén javítani kell;
- munkája megfelelő, önálló munkához sok segítségre van szüksége, nagyobb szorgalmat és kitartást várunk tőle.

Felzárkóztatásra szorul, ha

- Követelmény alatt teljesít, figyelme változó, munkájára igénytelen;
- munkájában lassú fejlődés tapasztalható, sok segítséget igényel;

Ha a tanuló iskolát vált, és a fogadó iskola kéri a szöveges értékelés osztályzatokra való átváltását, ezt a következő módon végezzük el:

- Kiválóan teljesített - jeles (5)
- Jól teljesített - jó (4)
- Megfelelően teljesített - közepes (3)
- Felzárkóztatásra szorul - elégséges (2)
- Az… évfolyam követelményeit nem teljesítette, az évfolyamot megismételni köteles - elégtelen (1)

Alsó kategória a részjegy, lehet az órai aktivitás és a füzetbe megoldott órai részfeladat. A következő fokozat az érdemjegy, a szóbeli felelettel azonos súlyú írásbeli felelet egy-egy leckéből. Legmagasabb prioritású a témajegy, a témazáródolgozat, mely az egész témaegység összefüggéseit kéri számon, hasonlóan az esszé jellegű dolgozatokhoz, ami az ismeretek alkotó alkalmazásának képességét mutatja meg.

A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
- JÓL TELJESÍTETT
- MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
- FELZÁRKOZTATÁSRA SZORUL

Első évfolyamon tanév közben és második évfolyam első félévében a tanulók munkáját minden tantárgyból szövegesen is és érdemjeggyel is értékeljük.

Az második évfolyam második félévében és a magasabb évfolyamokon a tanulók munkáját minden tantárgyból év közben érdemjegyekkel értékeljük.

A második évfolyamon év végén, valamint a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

A Hittan tantárgyból a tanulók munkájának értékelése első évfolyamon és második évfolyam első félévében szöveges értékeléssel történik. Második évfolyam második félévében érdemjegyekkel, év végén osztályzattal; a magasabb évfolyamokon tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és év végén osztályzatokkal értékeljük a tanulók teljesítményét.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- **jeles (5),**
- **jó (4),**
- **közepes (3),**
- **elégséges (2),**

- **elégtelen (1)**

Javasolt osztályozás:

Jeles (5) 90-100%;

A tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz, a tananyagot ismeri; érti, tudja és alkalmazza, a tantárgy szaknyelvén is pontosan szabatosan fogalmaz, kiemelkedő teljesítményt nyújt.

Jó (4) 75-89%,

A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget.

Közepes (3) 50-74%,

A tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget, tanári segítségre többször is rászorul.

Elégséges (2) 30-49%,

A tantervi követelményekből a tovább haladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik, fogalmakat nem ért, önálló feladatvégzésre nem képes.

Elégtelen (1) 0-29%,

A tantervi követelmények minimumát sem tudja, ennek eleget tenni tanári útbaigazítással sem képes, megtagadja a munkát.

Érdemjegyek számának meghatározása:

- 1 órás tantárgy: tanulmányi félévenként minimum 3 érdemjegy
- 2-3 órás tantárgy: havonta 1 jegy, félévente minimum 5 érdemjegy
- 4-több órás tantárgy: tanulmányi félévenként minimum 7 érdemjegy

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a KRÉTA rendszeren keresztül. A bejegyzéseket az osztályfőnök kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

- A félévi osztályzat megállapítása a tanuló érdemjegyeinek átlaga alapján történik, 0,51-től felfelé kerekítve.
- A tanév végi osztályzat megállapításánál a félévi osztályzat egy érdemjegynek számít, 0,51-től felfelé kell kerekíteni az osztályzatot.
- Az érdemjegy, illetőleg az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.
- Az egyes tanulók félévi és év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt

a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. A félévi osztályzatoknak a tanuló tovább haladása szempontjából nincs jelentősége.

A dolgozatra adható összes pontszám százalékában megadott ponthatárok a következők:

- **jeles** (5): kilencven százaléktól;
- **jó** (4): hetvenöt százaléktól;
- **közepes** (3): ötven százaléktól;
- **elégséges** (2): harminc százaléktól;
- **elégségtelen** (1): harminc százalék alatt.

Ha a szaktanár az e fejezetben meghatározott ponthatárok alkalmazása során szükségesnek látja, az adott osztályban, csoportban az egyes ponthatárokat legfeljebb öt százalékkal lefelé módosíthatja. A szaktanár a témazáró dolgozatokra kapott érdemjegyeket a félévi és a tanév végi osztályzatok megállapításakor egyszeres súllyal veheti figyelembe.

Mentesítés az értékelés alól

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi a szakértői bizottság véleménye alapján a főigazgató mentesíti:

- Az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő;
- egyes tantárgy tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

4.8. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
- A tanulók minden tanítási órán kaphatnak az aktuális tananyag elmélyítését, begyakorlását szolgáló szóbeli és/vagy írásbeli házi feladatot.
- A feladat kijelölése történhet tankönyvből, munkafüzetből, feladatgyűjteményből, segédkönyvekből, lehet önálló gyűjtőmunka.

- A házi feladat ne a tanórán be nem fejezett ismeretelsajátítási folyamat folytatása legyen, hanem vagy az elsajátítottak begyakorlására, vagy a következő órai anyag előkészítésére szolgáljon.
- Ne legyen mély szakadék a tanórai munka és a házi feladat között sem annak produktív-reproduktív jellegét, sem a csoportos-egyéni formát illetően.
- A házi feladat lehet kötelező (minden tanulóra kiterjedő), valamint nem kötelező, a tanulók által önként vállalt un. szorgalmi feladat. Kötelező házi feladat csak az adott tantárgy tantervében, követelményrendszerében meghatározott kötelező tananyag jobb elsajátítását szolgálhatja.
- Az elvégzett feladatok ellenőrzése történhet egyénileg, frontálisan, szóban vagy írásban.
- Az el nem végzett feladatokat a tanulóknak pótolniuk kell. Amennyiben a tanuló rendszeresen nem végzi el, vagy nem pótolja házi feladatait, a félévi és év végi szorgalomjegye, tantárgyi osztályzata a szaktanár döntése alapján módosulhat negatív irányban.
- Az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére lehetőség szerint nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.
- Az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére - a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl - lehetőség szerint - nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A tanulókat (versenyre készülőket, a tantárgy iránt aktívan érdeklődőket) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- A kötelező olvasmányokat a pedagógus a tanév elején, lehetőleg az első tanórán, de legkésőbb szeptember 20-ig köteles bejelenteni és leíratni, a sorrend és a feldolgozás várható időpontjának megjelölésével.

4.9. Csoportbontások, egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az iskolai csoportok működésének elve és rendszere

A megvalósulás módja a sokoldalú személyiségfejlesztésen és az egyéni képességfejlesztésen alapul.

Csoportbontások elve:

- Amennyiben az osztály képességszerinti megoszlása közel homogén, akkor névsorszerinti bontást részesítjük előnyben;

- ha a tanulók képességszerinti megoszlása lényegesen eltérő a tehetséggondozást és fejlesztést figyelembe véve történik a csoportok kialakítása;
- csoportbontás csak magas osztálylétszám, megfelelő csoportlétszám esetén lehetséges a fenntartó engedélyével:

    - ⇨ emeltszintű angol nyelv oktatása 1-4. osztályban
    - ⇨ emeltszintű angol nyelv oktatása felmenő rendszerben a felső tagozaton is.

Iskolánk tanulói összetételének differenciáltsága, sokszínűsége arra késztet bennünket, hogy az egyéb foglalkozások és szabadidős tevékenységek rendszerét a legnagyobb gondossággal tervezzük, szervezzük. Elveink alapvető célkitűzéseinkből következnek: iskolánkban minden tanulónak fejlődnie kell, önmaga szintjéhez képest a lehető legnagyobbat. Ennek rendeljük alá a tehetséggondozást, illetve a felzárkóztatást elősegítő foglalkozásainkat. Alapelvünk, hogy az alapvető közösségiskolánkban az osztályközösség. Az osztályközösségbe való sorolás alapelvei az általános pedagógiai alapelvek alapján történnek.

A nyelvválasztás lehetőségét első osztályban kínáljuk tanítványainknak (illetve a szülőknek). Minden további lehetőséget az érdeklődő, ill. rászoruló gyerekek függvényében, illetve az adott év rendelkezésünkre álló órakerete függvényében kínálunk tanítványainknak, a törvényi előírásokat betartva.

4.10. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

4.10.1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében.
- Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmódot szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat.
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészségmegőrzés szempontjából legfontosabb ismeretekkel táplálkozás, az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás, a családi és kortárskapcsolatok, a környezet védelme, az aktív életmód, sport, a személyes higiénia, biológiai fejlődés terén.
- Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások: évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó témanap szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit:

- Az életkorral járó biológiai-pszichohygiénes tennivalókat;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének módjait;
- a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét;
- az egészségtudatos léthez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram fittség megőrzése szempontjából való fontosságát;
- az egészségre káros szokások biológiai – élettani – pszichés összetevőit (alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás);
- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében;
- a társas kapcsolatok egészségi-etikai kérdéseit.

Cél: Ezen tudás birtokában képesek legyenek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozásnak feladata.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- Mindennapi testedzés biztosítása: testnevelés órák, játékos, egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon, az iskolai sportkör foglalkozásai, tömegsport foglalkozások;
- a természetismeret, technika- életvitel, biológia és a testnevelés tantárgyak, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele:
    - Félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy előadás megtartásához;
    - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezéséhez.

Konkrét tevékenységi formák:

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni, ezek közé tartoznak az alábbiak:

- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete;
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága;
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe;
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat;
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészség megőrzésben;
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete;

- az idővel való gazdálkodás szerepe;
- a szenvedélybetegségek elkerülése;
- a tanulási környezet alakítása;
- a természethez való viszony az egészséges környezet jelentősége.

Témái:

- az egészséges táplálkozás témái;
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás;
- a szexuális felvilágosítás – nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció;
- a betegség és a gyógyulás segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat);
- a testi higiénia;
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés);
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás);
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás.

Az intézmény szervezettségében:

- Gondoskodunk az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetéséről;
- megfelelően tájékoztatjuk a tanulókat, tanulást is befolyásoló egészségi állapotukról, a részképesség zavarokról;
- külön figyelmet fordítunk az ülésrend kialakítására, a megfelelő világításra illetve az osztálytermek egészséget szolgáló berendezéseire;
- gondoskodunk a tanulók mozgásigényeinek kielégítéséről.

Tanórán kívüli foglalkozások keretében:

- Tanulást segítő felkészítés (játékos gyakorlatok, szabadidős foglalkozások);
- sportprogramok vetélkedők, versenyek;
- egészségnap;
- kirándulások, túrák, sportprogramok;

Tájékoztató fórumok:

- Szülői értekezlet, külső előadó (orvos, védőnő, rendőrség szakemberei);
- szakmai tanácskozások, tréningek.

Módszerek:

- Meghívott előadók;
- balesetvédelmi oktatás;
- az iskola környezet szebbé tétele;
- pedagógusok egészségfejlesztési szemléletének formálása;

- félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
- a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezése.

Az iskola vezetés és az iskolaorvosi szolgálat viszonyát eddig is segítőkész, közvetlen viszony jellemezte, s ez remélhetőleg a későbbiekben is megmarad.
Munkánkat igyekszünk a kor változásainak megfelelően a helyi igények figyelembevételével tovább végezni.

4.10.2. Az iskola környezeti nevelési programja

A környezeti nevelés olyan pedagógiai folyamat, amely a társadalom fejlődése és a természet fenntarthatósága céljából elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét.
A környezeti nevelés átfogja a személyiség kognitív és nem kognitív tartományait, alakítja az érzelmi viszonyulásokat, értékrendet, megismerési, cselekvési és döntési képességeket fejleszt, az embert képessé teszi az együttműködésre, életvitelének tudatos hangolására, beleértve az önkorlátozást is. A környezettudatos életmódra nevelés színtere a mindennapi nevelő-oktató munkán túl a fenntarthatósági témahét programjai.

Kiemelt stratégiai céljaink

- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- A természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben való fejlesztése a természeti környezet értékeinek és megóvásának céljaival összhangban.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása. A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák fejlesztése.
- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- A tanulók lakóhelye közelében található természeti értékek megismertetése.
- A természet szeretetére nevelés, közvetlen élmény kialakítása a természettel.
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- Szelektív hulladékkezelésre szoktatás.

- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A kertészkedés, kertészeti munkák megismertetése, örömének megmutatása.
- A kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése.

Módszerek, tanulásszervezési formák:

- A tanítási órák klasszikus módszerei;
- Kooperatív tanulási technikák;
- Tanítási órán kívüli környezetben megvalósuló egyéni, páros és csoportos tevékenységformák.

Az iskola környezetnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- Af tanulókban a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése, a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása,
- tanulóinknak bemutatjuk az eszközöket és gyakoroltatjuk azokat a feladatokat, amelyek a környezet megóvását segíthetik,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
    - a környezet fogalmával,
    - a földi rendszer egységével,
    - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
    - a környezetvédelem lehetőségeivel,
    - lakóhelyünk természeti értékeivel,
    - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozásnak feladata.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- A környezetismereti, természetismereti, és a földrajz tantárgyak, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek,
- A környezeti nevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások: a „Föld napja” alkalmából megemlékezés a környezetvédelemmel kapcsolatos játékos vetélkedővel. Az alsó tagozat négy éve alatt, egy alkalommal látogatás szervezése a nyíregyházi Állatparkba.

Az iskolai környezet kialakításában és az iskola működtetésében rejlő környezetnevelési lehetőségek:
Iskolánk külső, belső megjelenésének tükröznie kell azt a szemléletet, hogy mindenki fontosnak tartja a környezet állapotának milyenségét, az egészséges, esztétikus környezet biztosítását a hatékony munkavégzéshez. Nem sokat ér a szavakban átadott tudás, ha az iskola egész működése, a dolgozóinak személyes példája ellentmond annak.
Ehhez mindenkinek – pedagógusoknak, technikai munkatársaknak egyaránt – tevékenyen hozzá kell járulnia a saját munkaterületén, tevékenysége során.
Iskolánk arculatának fontos eleme **a településünk** lakói felé való nyitottság, törekvés arra, hogy a lakosság egy szélesebb rétege számára szabadidős és kulturális tevékenységek színtere lehessen. Ez a nyitottság viszont – **egyesek** ellenőrizhetetlen romboló magatartása miatt – sok előnye és lehetőségei mellett jelentős elmaradást eredményezett néhány olyan fejlesztési területen, mint például az iskola külső környezetének parkosítása, a kényelmes, kulturált pihenést szolgáló eszközökkel való felszerelése. Ezen a területen rengeteg tennivalónk van.

Az iskola belső környezete
Az iskolai környezet természet közelivé formálásához az osztályteremben szobanövények gondozásával, akvárium és terrárium berendezésével járulhatunk hozzá. Az élőlények természetes közegükben való megfigyelése hasznos tapasztalatokat nyújt, igényességre nevel, hozzászoktatja a tanulókat a növényekkel való gondoskodáshoz, s egyúttal a közvetlen környezetet is emberibbé teszi.
Általánossá kell, hogy váljon iskolánkban a környezetbarát termékek használata a papírhasználattól az írószereken át a takarításig, tanórákon, **tanórákon kívül** és az irodákban egyaránt.
A tantermek dekorálásához lehetőség szerint természetes alapanyagokat használjunk: színes karton, fa, textil, parafa. Kerüljük az egészségkárosító adalékokat tartalmazó termékeket (oldószeres ragasztó, alkoholos filc). Műanyagokat csak indokolt esetben alkalmazzunk. A dekoráció legyen tartós, máskor is felhasználható.
A környezetismeret és a természetismeret órák eszközigényesek. Fontos, hogy milyen tárgyi felszereltségre építhetünk: szemléltetőeszközök, tablók, poszterek, képgyűjtemények, képi, vizuális információk. Ezek beszerzése, újítása folyamatos.

A környezeti nevelés színterei

- Tanítási órák.
- Egyéb foglalkozások, **kiemelten az egész napos iskolai foglalkozások szabadidő-szegmense, valamint** a tanulást segítőfelkészítések.
- Erdei iskolák, osztálykirándulások, táborok.

- Iskolai, kerületi, fővárosi, országos versenyek.
- **Projektnapok iskolán kívüli helyszínei.**

Környezeti nevelés az egyéb foglalkozásokon, kiemelten a tanulást segítő felkészítések

Az egyéb foglalkozásokon a nevelési-oktatási tartalomhoz igazodóan a környezettudatos magatartásra nevelés a tantárgyhoz illetve műveltségi területhez kapcsolódó tartalmi struktúra része. Minden szabadidőben töltött pedagógiai tartalmú foglalkozás **döntő arányban** magába foglalja **– a foglalkozás tematikai jellegétől függően –** mind a környezet és a természet megismerésének és védelmének **témáját**, mind az egészségnevelés preferált céljait. Jellegéből fakadóan elsősorban a szakkörök esetén teljesedhet ki a gyakorlatban is e *nevelési tartalom.*

Környezeti nevelés osztálykiránduláson

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere a tantárgyi időben szervezett terepi program, az osztálykirándulás, mely a helyi tantervi célok megvalósulását szolgálja azzal, hogy a valóságos környezet megismerésére, értékeinek befogadására, a problémák értelmezésére támaszkodik. A programokon az érzéki-megismerő tanulás, a cselekvő-felfedező magatartás dominál. Ösztönzi a kollektív és egyéni érdeklődés kialakulását. A szabadidő megszervezése, az önkiszolgálás, a tanulási helyzeteken kívüli csoportos tevékenységek és együttesen megélt élmények képezik fontos előnyeit. Jelentős személyiség- és közösségfejlesztő hatású.

A kirándulások időpontját **éves** munkatervünkben előre meghatározzuk.

A környezeti nevelés tantárgyközi keretek közt

A környezeti nevelés szempontjából kiemelt jelentősége van a szabadidős tevékenységeknek. A szabadabb keretek nagyobb teret engednek a többirányú pedagógiai módszerek alkalmazásához.

Cél	**Feladat**	**Tevékenység**	**Kritérium**
1. Környezettudatos magatartás elősegítése	Tudatformálás ismeretekkel, élményekkel. Természeti tárgyak, dolgok, jelenségek észlelése, megfigyelése, vizsgálata.	Cserepes növények gondozása (öntözés, tápoldatozás, átültetés), az iskola környékén lévő fák, bokrok ültetése, megfigyelése, örökbefogadása, ápolása.	A környezettudatos gondolkodás alapjainak az elsajátítása. Igény kialakítása az esztétikus zöld környezetre.

2. A környezetért felelős egészségorientált életvitel elősegítése	Felelős állampolgári magatartás kialakítása. Tudatos egészség-megőrzési viselkedés. A szűrővizsgálatok fontosságának	A komplex intézményi mozgásprogramban szereplő feladatok megvalósítása.	Az egészségmegőrzés alapjainak a kialakítása.
3. Környezettudatos értékrend, „ökológiai morál” kialakítása	Gondolatok befogadására és kifejezésére való nyitottság és képesség fejlesztése. A környezet esztétikai felismerése iránti igény kialakítása. Az együttes cselekvésekhez szükséges sajátos kommunikáció fejlesztése. Családi szerepek.	Helyzetgyakorlatok, tanórai és tanórán kívüli tevékenységek. Az iskola esztétikai képének közös kialakítása. Erdei iskola, osztálykirándulás, projektnapok, iskola szintű programok közös megvalósítása.	Szerepjátékok által a különböző élethelyzetek megismerése.

4.11. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az oktatás-nevelés esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőségi terv célja, hogy a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási helyzetét elemezze, felmérje, és az adott szervezeti keretek sajátosságaira figyelemmel meghatározza a foglalkoztatottak esélyegyenlőségének megteremtéséhez szükséges célokat, valamint az azok eléréséhez szükséges eszközöket.

Elismerve minden embernek azt a jogát, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen.

A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola az alábbi esélyegyenlőségi tervet alkotja meg:

Általános célok, etikai elvek:

A ***Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola*** a következő irányelvek betartására törekszik:

- Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség.

Célunk az, hogy iskolánkban érvényesüljön a:

- diszkrimináció mentesség;
- szegregáció mentesség;
- integráció biztosítása;

- halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása;
- minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása.

Tiltunk minden közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetést, amely egy személy vagy csoport valós vagy vélt jellemzői (neme, faji hovatartozása, bőr színe, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékossága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása) alapján hátrányos helyzetbe hoz. ***Tiltjuk a zaklatás, jogellenes elkülönítés és megtorlás alkalmazásának minden formáját.***

- **Az emberi méltóság tiszteletben tartása.**

  Iskolánk az oktatás-nevelés során tiszteletben tartja a tanulók és alkalmazottak emberi értékeit, emberi méltóságát, egyediségét.

  Fontos feladatnak tekintjük a megfelelő munkahelyi légkör kialakítását, az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez való hozzájárulást.

- **Partneri kapcsolat, együttműködés.**

  Iskolánk a foglalkoztatás keretei között a partnerség elvének érvényesítésére törekszik azzal, hogy világos, és átlátható követelményeket alakít ki a kölcsönös előnyök biztosítása mellett. Kapcsolatot alakítunk ki a szülői szervezetekkel, módszertani központokkal, szakmai szolgáltató intézetekkel.

- **Méltányos és rugalmas ellátás.**

  A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget, ezért iskolánk méltányos és rugalmas intézkedéseket dolgoz ki, melyek elősegíti a munkavállalók és a diákok pozíciójának javulását, megőrzését.

Konkrét célok, célkitűzések

Szakmai-pedagógiai terület célkitűzései:

- A módszertani központokkal, szakmai szolgáltatókkal való együttműködésünk elmélyítése;
- szülő-iskola kapcsolatok ápolása;
- az integráció feltételrendszerének bővítése, integrációs támogatás igénybevétele;
- a pedagógus továbbképzés fejlesztése, kiterjesztve az újonnan belépő kollégákra;
- a pedagógus továbbképzési tervekben az SNI tanulókra koncentráló fejlesztő képzések támogatása;
- a tehetséggondozás érdekében a helyi, a megyei és az országos tanulmányi versenyeken való részvétel elősegítésének kidolgozása.

Tárgyi feltételrendszer biztosításának célkitűzései

- tantermek folyamatos felújítása;
- a speciális felszerelések beszerzésének további folytatása;
- az elhasznált, elvavult eszközök folyamatos cseréje.

Az iskolai hátrányok rendszere

Az iskolai tanulási folyamatban különösen fontos tényezőnek tekintjük, hogy a pedagógusok a lehetőségekhez mérten igazodjanak a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakban nyújtott teljesítményeikhez.

E cél eléréséhez az alábbi tanítási módszereket és szervezeti formákat alkalmazzuk:

- Az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulóknak felzárkóztatást szervezünk tanórai keretben;
- a felső tagozatban a lemaradók segítésére évfolyamonként felzárkóztatást biztosítunk tanórai keretben;
- pedagógusaink az egyes tanítási órákon előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így elsősorban a gyakorlásnál, az ismétlésnél a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak;
- a 8. évfolyamon az eredményes felvételi és a továbbtanulás segítésére felkészítő, előkészítő foglalkozásokat szervezünk;
- pályaorientációs programokat szervezünk 7-8. évfolyamon;
- a tanulók részére egyéni fejlesztési tervet készítünk;
- továbbhaladást támogató bemeneti méréseket alkalmazunk;
- a mérési eredmények függvényében személyre szabott fejlesztést valósítunk meg,

Fontos faladat hárul iskolánkra a szociális hátrányok, a beilleszkedési, a magatartási, tanulási nehézségek enyhítésében. Napjainkban egyre több család kerül nehéz helyzetbe. A megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt egyre több gyerek válik hátrányos helyzetűvé. Iskolánk eddig is sokat tett a hátrányok kompenzálása érdekében.

A hátrányok kompenzálásának iskolai formái

Anyagi hátrányok kompenzálása:

- kedvezményes vagy ingyenes étkeztetés;
- tanulást segítő felkészítés;
- ingyenes tankönyvellátás;

Tanulási hátrányok kompenzálása

- differenciált foglalkoztatás tanórán;
- felzárkóztató foglalkozás;
- tankönyv, taneszköz kiválasztás;
- megfelelő olvasástanítási módszer kialakítása logopédus, pszichológus, ped.asszisztens beállítása;
- mérések alapján egyéni fejlesztési tervek.

Családi hátrányok / szociokulturális hátrányok

- részvétel kulturális rendezvényeken, szabadidős programokon, részvétel szakkörökön;
- szünidei programok.
- felvilágosító, mentálhigiénés tájékoztatók.

4.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök, az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell a KRÉTA tanulmányi rendszeren keresztül.

Az értékelés folyamata:

- Az osztályfőnökök havonta értékelik a tanulók magatartását és szorgalmát, kikérve a szaktanárok véleményét. Az osztályzatokat dokumentálja az elektronikus naplóban.
- Félévkor és év végén – a havi jegyek és a szaktanárok véleményének figyelembevételével – az osztályfőnök érdemjegyet javasol.
- A magatartás és szorgalom jegyekről a félévi és év végi osztályozó konferencia dönt. Vitás esetekben az osztályfőnök véleményének nagyobb súlya van.

4.12.1. A tanuló magatartása értékelésének és minősítésének formái

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4) változó (3) rossz (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A magatartás és szorgalom értékelésének alapelvei

- Segítse az iskola nevelő-oktatómunkáját.
- Segítse a tanulók **önértékelés**ének fejlődését.
- Személyre szabott legyen.

- Vegye figyelembe a gyermek fejlődését.

4.12.2. Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Magatartáson értjük a tanuló:

- iskolai közösséghez, valamint annak tagjaihoz való viszonyát,
- önmagához való viszonyát, felelősségét, önállóságát,
- hatását a közösségre, viselkedését a társas kapcsolatokban,
- házirendben leírtak és közös iskolai szabályaink betartatását,
- a közösség érdekében végzett tevékenységét,
- viselkedését, hangnemét, beszéd kultúráját, önfegyelmét.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan rendesen, viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, elmarasztalás vagy intője.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja, tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály vagy az iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli elmarasztalása vagy intője;

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be; a tanórán vagy tanórán kívül;
- többször viselkedik fegyelmezetlenül;
- feladatait nem teljesíti minden esetben;

- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott; osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki intője vagy ennél magasabb fokú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

4.12.3. A tanuló szorgalmának értékelésének és minősítésének formái

Szorgalmon értjük a tanuló:

- tanulmányi munkához való viszonyát,
- munkavégzésének pontosságát, kötelességtudatát,
- önálló feladatai elvégzésének minőségét,
- rendszeretetét, pontosságát, felszerelésének rendben tartását,
- aktivitását.

A tanulók szorgalmának értékelésénél az 1.-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) minősítést alkalmazzák.

A tanulók szorgalmát az 1. - 8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén szövegesen vagy érdemjegyekkel értékeli.

A szorgalom félévi és év végi minősítését az osztályfőnök a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg.

Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt a minősítésről. A félévi és az év végi minősítést az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítmény nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadózó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti, felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak, minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában, pedig megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait folyamatosan nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

4.12.4. A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének elvei és formái

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít, vagy;
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy;
- eredményes kulturális tevékenységet folytat (jó tanuló, jósportoló) vagy;
- kimagasló sportteljesítményt ér el, vagy;
- a közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez, vagy;
- aki a környezet és természetvédelemben kiemelkedően tevékenykedik, vagy ilyen tevékenysége közben másokat is sikeresen mozgósít, vagy;
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy;
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeket, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy;
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az **iskola jutalomban részesíti**.

Az iskolai jutalmazás formái:

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:

- **Szaktanári dicséret** (Kiemelkedő tantárgyi teljesítményért. A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes rá. A szaktanár adományozza.)
- **Osztályfőnöki dicséret** (Kiemelkedő közösségi munkáért. A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes rá. Az osztályfőnök (a szaktanárok, a tanulószobás nevelők, a diákönkormányzat javaslata alapján);
- **Főigazgatói dicséret** (Kimagasló tanulmányi, kulturális és sporteredményért. A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá. Az osztályfőnök és a szaktanár javaslatára az főigazgató adományozza);
- **Nevelőtestületi dicséret** (Példamutató magatartásért és kiváló tanulmányi eredményért. A tanév végén 3 tantárgyi dicsérettel rendelkező tanulónak. Az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület adományozza);
- **Jó tanuló, jó sportoló** (Az adott területen többszöri kiemelkedő teljesítményért. A tanév végén. A diákönkormányzat és a nevelőtestület javaslatára a főigazgató adományozza);
- **Díszoklevél és könyv** (Nyolc éven keresztül nyújtott kimagasló tanulmányi eredményért. Az

adott iskolafokozat utolsó tanévének végén, 8. évfolyam tanévének végén. A nevelőtestület javaslatára a főigazgató adományozza).

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:

- szaktárgyi teljesítményért;
- példamutató magatartásért;
- kiemelkedő szorgalomért;
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell vezetni.

Az egyes tanévek végén kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

A nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók *"A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola Kiváló Tanulója"* elismerő oklevelet és a vele járó emlékszobrot kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

További elnyerhető címek:

- A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola jó tanulója - jó sportolója
- A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola legjobb sportolója
- A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola legpéldásabb magatartású és szorgalmú tanulója.

Az iskolai szintű versenyek első három helyezettjei oklevelet és könyvjutalmat kapnak melyet az iskola közössége előtt vehetnek át.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók főigazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására hozni.

Az iskolai fegyelmező intézkedések formái

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy;
- a tanulói házirend előírásait megszegi, vagy;
- igazolatlanul mulaszt, vagy;

- bármely módon árt az iskola jó hírnevének intézkedésben lehet részesíteni.

Fegyelmező intézkedések formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- főigazgatói figyelmeztetés;
- főigazgatói elmarasztalás;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi elmarasztalás;
- tantestü1eti intés;
- kártérítési kötelezettség.

A tanulók fegyelmezésének iskolai elvei és formái

- **Osztályfőnöki**, illetve **szaktanári figyelmeztetés**ben a házirend előírásait megszegő tanuló részesül.
- **Osztályfőnöki megrovás** a házirend szabályait sorozatosan megszegő tanuló büntetése.
- **Főigazgatói figyelmeztetés** a súlyos vétséget elkövető tanulónak jár.
- **Főigazgatói megrovás** a házirend és közösségi élet sorozatos megszegéséért.
- Rendszeres magatartási probléma esetén a tanuló – **fegyelmi tárgyalás** lefolytatását követően – tantestületi döntéssel párhuzamos osztályba áthelyezhető.
- Kiemelkedő súlyos, valamint a kötelességek rendszeres és tudatos megszegése esetén a köznevelési törvényben előírtaknak megfelelően – **fegyelmi eljárás** lefolytatását követően~~,~~ tantestületi döntéssel, más iskolába áthelyezhető.

A fegyelmi intézkedéseket az elektronikus ellenőrzőbe, a Kréta rendszerbe be kell írni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Az iskolai fegyelmező intézkedések, és büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás során, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

A fegyelmi büntetés lehet:

- megrovás;
- szigorú megrovás;
- áthelyezés másik iskolába;

- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától;
- kizárás az iskolából.

Tanköteles tanulóval szemben az „eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától” és a „kizárás az „iskolából” csak rendkívüli vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható.

Ekkor a szülő köteles új iskolát keresni a tanulónak. Ha a szülő kezdeményezésére tizenöt napon belül nem sikerül új iskolát keresni, a Kormányhivatal hét napon belül másik iskolát jelöl ki a tanuló számára. Az „áthelyezés másik iskolába” fegyelmi büntetés akkor alkalmazható, ha a főigazgató a másik iskola vezetőjével megállapodik a tanuló átvételéről.

A „meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása” fegyelmi büntetés szociális kedvezményekre és juttatásokra nem vonatkozik.

Fegyelmi eljárás szabályai:

- A kötelezettségszegéstől számított három hónapon belül indítható (kivétel, ha büntető –vagy szabálysértési eljárás indult és az nem végződött felmentéssel);
- fegyelmi büntetés megállapításánál a tanuló életkorát és értelmi fejlettségét, az elkövetett cselekmény súlyát figyelembe kell venni;
- a fegyelmi határozatot a nevelőtestület hozza;
- be kell szerezni az iskolai diákönkormányzat véleményét;
- a fegyelmi eljárás megindításáról a tanulót, ha kiskorú, szülőjét is értesíteni kell, be kell vonni;
- ha a tanuló vitatja a terhére rótt kötelezettségszegést, vagy a tényállás tisztázása miatt indokolt, fegyelmi tárgyalást kell tartani;
- szigorúan tartózkodni kell a gyereket pellengérre állító, gyermeki személyiséget sértő gesztusok alkalmazásától, a testi fenyítésalkalmazásától.

Fegyelmi tárgyalás:

A fegyelmi tárgyalás lefolytatására legalább háromtagú fegyelmi bizottságot kell létrehozni a nevelőtestület tagjaiból.

A fegyelmi tárgyalás lefolytatására a 20/ 2012. EMMI rendelet 53-62.§ rendelkezéseit kell alkalmazni.

4.13. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

4.13.1. Közlekedési nevelés

Felgyorsult életünk és a közlekedési kultúra romlásának köszönhetően egyre gyakrabban hallhatunk közlekedési balesetekről. A közlekedési szabályok ismerete és az egyén viselkedési kultúrája az alapja a biztonságos közlekedésnek. A helyes és biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása az életbiztonságunkat növeli. Kicsi gyermekkortól a családok alakíthatják ki leginkább az erre való igényt, de az iskolának is komoly a felelőssége van ebben.

Az iskolában a közlekedési nevelés két alapvető színtere:

Elméleti oktatás

Alsó tagozaton a környezet órák tananyagában jelenik meg.

Felső tagozaton a technika tanterv tananyagának része a közlekedési szabályok megerősítése.

Gyakorlati alkalmazás:

Iskolán kívüli programok, kirándulások alkalmával tudatosítjuk és alkalmazzuk a helyes közlekedés szabályait.

4.13.2. Társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás elkerülése

A téma az osztályfőnöki órákon kerülhet feldolgozásra. Cél, hogy tanulóink megismerjék és megtanulják elkerülni azokat a helyzeteket, amelyben károsultakká, áldozatokká válhatnak (aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, felkészülés a felnőtt lét szerepeire). Legfontosabb nevelési feladataink, amelyet mindennapi nevelő munkánk során végeznünk kell:

Erkölcsi nevelés erősítése.

Alapvető törvényi ismeretek nyújtása.

Alapvető állampolgári jogok ismertetése.

Ez a téma nem kötődik konkrét tantárgyhoz, a mindennapi eseményekhez alkalmazkodva, a társadalmi és iskolai történéseket felhasználni kell diákjaink szemléletét alakítanunk.

4.13.3. Erőszakmentes konfliktuskezelő technikák elsajátítása

A konfliktus életünk része. A konfliktusok során kialakuló viták szükséges részei mindennapjainknak. Diákjainkban a mindennapi együttlét során ki kell alakítanunk a konfliktusok kezelésének erőszakmentes technikáit. Legfontosabb feladatunk, hogy gyermekeinket is megtanítsuk a vitás helyzetek kezelésére.

Konfliktuskezelési technikák gyakorlati alkalmazásának színterei:

A tanórai technikák (páros munka, csoportos és együttműködő, kooperatív tanítási technikák)

alkalmazásával kell a gyermekeket hozzászoktatni a társas viszony, az abból adódó konfliktusok helyes megoldására.
Osztályfőnöki órákon, az osztályban kialakuló konfliktusok megbeszélése, vitakultúra elsajátítása.
Szünetekben, szabadidőben kialakuló konfliktusok esetén az ügyeletes pedagógus feladata a problémamegoldás segítése.
Magatartási, beilleszkedési gondokkal küzdő gyermekeinknél kiemelten foglalkoznak ezzel a témával fejlesztő pedagógusaink.

4.13.4. Hit- és vallásoktatás, nevelés

Iskolánk tanulói nagyobb részt hátrányos helyzetben nevelkednek, ezért az oktatás-nevelés sikerességéhez a gyerekek lelki békéjének, nyugalmának megteremtését, legalább is annak kialakítását látjuk szükségszerűnek.
Célunk, hogy minél több lehetőség nyílhasson egy személyközeli, bizalmon alapuló pedagógus- diák kapcsolat kialakítására, kezdetektől ezért az osztályok szerinti csoportbontásra törekedünk hittan órákon. **A hitoktatók pedagógiai munkája változatos. A hittanórák előfeltételei az iskola lelki életének.** Az imádságra nevelés mellett, elsődlegesnek tekintjük az iskolalelkésszel a közösségi életre nevelést. **Fő célunk**, hogy tanulóink már gyermekként (később felnőttként) gyakorolják vallásukat, és aktívan bekapcsolódjanak egyházközösségük lelki életébe.

A tanítás-tanulás folyamata

Hittanórákon is bíztatjuk a gyermeket a tanulásban. Igyekszünk olyan témákkal is foglalkozni a tananyag mellett, amely egy gyermek kötelességeiről szólnak, illetve a segítségkérésről, egymás támogatásáról, közösségi kapcsolataink építéséről. A **tantárgyközi kapcsolat kialakítása kulcsfontosságú**. A hittanár törekszik a hittan tantárgy helyzetének tudatosítására a többi tantárggyal való kapcsolatában (pl.: történelemi szemlélet kialakítása események elhelyezésével- történelmi ismeretek, földrajzi ismeretek – földrajzi felfedezések, igazságosság erénye – szegény-gazdag országok felelőssége, környezettudatos életmód, öko lábnyom – teremtéstörténet stb.)

Az iskolában folyó közösségi hitélet és a hittanórákon tanultak egymásnak feltételei. Az egyházi év időszakaival való együtt forgás, együtt létezés azért is elengedhetetlen, mert az a gyermek, aki nem gyakorolja együtt vallását a családjával, sajnos nem élheti meg keresztény hitünk lényegét, annak titkait. Legfontosabb szakmai feladat a hitoktatásban az Örömhír hirdetése; Krisztus követésének segítése; a szentségi életre való felkészítés az iskola és a plébánia adta lehetőségeivel; a tanulók

személyiségének fejlesztése a keresztényi értékek mentén: az imádságra nevelés, a közösségi életre nevelés, a szolgálatra; és a liturgikus nevelés emberi alapjai.

Közösségi életbe is bekapcsolódtunk egyházmegyei szinten:

- „72 óra kompromisszum nélkül" önkéntes akcióján való részvétel;
- egyházmegyei búcsú;
- lelki délutánok lelkinapok;
- Szerdai napokon az első órában két osztály vesz részt szentmisén, előre megbeszélt rend szerint.

Az iskola hitéleti eseményei, programjai

Szeptember − Szent Mihály hava:

- Veni Sancte
- Kisboldogasszony ünnepe
- Zarándoklat Máriapócsra (szeptember 14.)
- Szent Gellért (szeptember 22.)

Október- Aktuális Szentek életének bemutatása

- Szent Hedvig (október 13)
- Kapisztrán Szent János (október 20)

November – Szent András hava:

- Mindenszentek, Halottak napja (november 1-2)
- Szent Márton katona, püspök ünnepe (november 11)
- Magyar Szentek és boldogok (november 17)
- Árpád-házi Szent Erzsébet napja (november 19)
- Szent Katalin (november 24)

Adventi előkészület *December* – Karácsony hava:

- Szent Miklós püspök, Mikulásvárás (december 6.)
- Karácsony (december 15)
- Szent Miklós (december 8)
- Adventi időszak, karácsonyi készülődés
- Karácsony, Jézus születésének megünneplése

Január: – Boldogasszony hava:

- Vízkereszt, házszentelés (január 6.)

- Szent Ágnes (január 19)

Február: Böjtelő hava:

- Gyertyaszentelő Boldogasszony, gyertyaszentelés (február 2.)
- Szent Balázs püspök ünnepe, Balázs-áldás (február 3.)
- Farsang
- Szent Zsuzsanna (február 23)

Március: – Böjtmás hava:

- Hamvazószerda, nagyböjti időszak, húsvéti előkészület
- Szent Gergely (március 16)
- Szent Lúcia (március 23)
- Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25)
- Húsvét vigíliája, Jézus szenvedése (március vagy április)

Április: - Szentek és Boldogok életének bemutatása

- Húsvét (április 13)
- Szent Márk (április 27)

Május: – Pünkösd hava:

- Pünkösd
- Anyák napja (május 04)
- Néri Szent Fülöp (május 25)

Június:

- Év végi hálaadás: Te Deum

Nyáron:

Intézményünk védő szentjének ünneplése Július 26 –án Szent Anna.

4.14. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel

4.14.1. Az iskolaváltás, a tanuló átvétele

Az átvétel eljárásrendje:

- Ha az adott osztály létszáma engedi, a szülő kérésére – elsősorban a tanév befejezése után – biztosítjuk a más iskolába járó tanulók számára az iskolaváltás lehetőségét. Az átvételről a főigazgató dönt az érintett osztályfőnök véleményének kikérésével.

- Ha a főigazgató engedélyezi a tanuló átvételét, a két iskola által tanított tantárgyak összehasonlítása alapján dönt arról, hogy a tanuló számára el kell-e rendelnie különbözeti vizsgát.
- Ha a tanulónak nem kell különbözeti vizsgát tennie, a főigazgató tanév közben is engedélyezheti az átvételét, ebben az esetben írásbeli befogadó nyilatkozatot küld a tanuló iskolájának. A tanuló akkor iratkozhat be iskolánkba, ha az „Értesítés iskolaváltoztatásról" dokumentumot kézhez kaptuk.
- Ha a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, csak annak eredményes teljesítése után iratkozhat be iskolánkba, ezért a tanköteles tanulónak eredeti iskolájában fenn kell tartania a tanulói jogviszonyát.
- Az évközi átvételnél a különbözeti vizsga előzetes letételétől eltekinthet az igazgató, ha a tanuló eddigi eredményei, illetve a hiányzó tantárgy nehézségi foka alapján biztosítottnak látja a különbözeti vizsgaeredményességét.
- Évközi vizsgát kizárólag a fenti esetben tartunk, egyébként általában az augusztusi vizsgaidőszakban szervezzük meg.
- Évközi átvételnél a tanuló érdemjegyeit a volt iskolája által megküldött hiteles dokumentumok alapján az osztályfőnök átvezeti az osztályozási naplóba.
- Az átvett tanulónak az esetleges tudásbeli hiányosságait a szaktanárok segítségével és út-mutatásai szerint pótolnia kell.
- A tanuló tárgyi tudásának felmérésre után - ha szükséges - az alábbi módon segítjük a tanuló felzárkóztatását, tovább haladását: egyéni segítségnyújtás, türelmi idő biztosítása, felzárkóztató foglalkozáson való részvétel biztosítása.

Az iskolaváltás elutasítása:

- Ha a két iskola tantervei között nem nagyok a különbségek, nem zárkózunk el a tanulási kudarccal küzdő, gyengébb eredményű tanulók átvételétől, de ***az iskolaváltást kizárja – kivéve, ha ezt a másik iskola igazgatója kéri –, ha a tanuló magatartásával komoly gondok vannak, vagy ha sokat mulasztott igazolatlanul. Ennek megállapítására a tanulónak az átvétel kérelmezésekor be kell mutatnia az érdemjegyeit igazoló dokumentumot.***
- Ugyanezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben a főigazgató, a főigazgató helyettesek és az osztályfőnökök

véleményének figyelembe vételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt írásban értesíteni kell.

- A főigazgató értesíti a tanuló lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, ha olyan tanköteles tanulót vett fel vagy át, akinek lakóhelye, tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény székhelyén van.
- Ha a két iskola tantervei között jelentősek a különbségek, nem tudjuk átvenni – különösen a felsőbb évfolyamokra–azt a tanulót, akinél az eddigi teljesítménye alapján nem feltételezhető, hogy eredményes különbözeti vizsgát tesz.
- Ha a tanuló az augusztusi különbözeti vizsgán bármely tantárgyból nem teljesítette az elégséges szintet, az átvételét elutasítjuk.

Az átvételi kérelemhez a következő iratokat kell bemutatni:

- A gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt;
- a gyermek anyakönyvi kivonatát;
- az előző iskolából kapott dokumentumokat;
- sajátos nevelési igényű gyermek esetében a bizottsági szakvéleményt.

Tanulói jogviszony

A tanuló, az egyéni tanrendű tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételről vagy átvételről a főigazgató dönt.

A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre.

4.14.2. Tanulói felvétel

A tankötelezettség megállapítása

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, és az óvoda azt javasolja, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.
- A gyermek tankötelezettségének teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.
- A fejlettséget korábban elérő gyermek esetében a kormányhivatal a szülő kérelmére a szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

A főigazgató a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapítása céljából a szakértői bizottság vizsgálatát kezdeményezheti:

- ha a szülő nem ért egyet az óvoda által kiállított igazolással, döntéssel és arról a főigazgató tudomást szerez, kivétel, ha a kérdésben a szakértői bizottság korábban még nem hozott döntést,
- ha szükséges a gyermek sajátos iskolai nevelésben-oktatásban való részvételéről dönteni - az óvoda javaslata vagy a szülő kérése alapján- ha erről a szakértői bizottság korábban nem hozott döntést.

Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beíratni a kijelölt iskolába.

A körzethatáron belül lakó tanulókat fel kell venni. Körzeten kívüli tanuló csak a főigazgató előzetes engedélyével vehető fel.

A tanköteles korba lépő gyermeket a szülő március 1-je és április 30-a között, a kormányhivatal által közleményben vagy hirdetményben közzétett időpontban köteles beíratni a lakóhelye szerint illetékes vagy a választott iskola első évfolyamára.

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek:

- személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt;
- a gyermek anyakönyvi kivonatát;
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást;

A főigazgató:

- dönt a felvételről, átvételről tanulói jogviszonyt létesítő, vagy elutasító döntést hoz;
- értesíti a szülőt a döntést megalapozó indoklással;
- értesítésben felhívja a figyelmet a fellebbezés lehetőségére;
- átvétel esetén értesíti az előző iskola főigazgatóját.

A főigazgató értesíti a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, ha a gyermeket az iskolába nem íratták be.

Az iskolába felvett tanulót, az egyéni tanrendű tanulót is az iskola tartja nyilván.

További felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót a helyben szokásos módon, legalább tizenöt nappal a felvételi, átvételi kérelmek benyújtására, rendelkezésre álló időszak első napja előtt nyilvánosságra

kell hozni. További felvételi, átvételi kérelmek esetén az intézmény köteles először a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kérelmét teljesíteni.
A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók közül előnyben kell részesíteni azokat, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a településen van.
A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvétele után a további felvételi kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni azokat a jelentkezőket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye azon a településen található, ahol az iskola székhelye vagy tagintézménye, feladatellátási helye található.
Ha az iskola a megadott sorrend szerint az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt. A sorsolásra a felvételi, átvételi kérelmet benyújtókat meg kell hívni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a házirend tartalmazza.
A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető a sajátos nevelési igényű tanuló, továbbá az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.

Különleges helyzetű tanuló az a tanuló, akinek:

- szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, vagy;
- testvére az adott intézmény tanulója, vagy;
- munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy;
- az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

4.15. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek, beleértve a témanapokat, témaheteket és a projektoktatást is.

Határtalanul! program

A 7. évfolyamon diákjaink valamely országunkon kívüli magyarlakta tájegységet ismerhetnek meg (Erdély, Felvidék, Kárpátalja, Délvidék).

Az Egészségnap programjai a helyes táplálkozás, a mentálhigiénia, a drogprevenció, az egészségmegőrzés, az egészséges felnőtt életre nevelés témaköreiben koncentráltan irányítják a tanulók figyelmét az egészséges és konstruktív életmód fontosságára.

Témanapok:

Pályaorientációs nap.

Diákönkormányzati nap.

Egészségvédelem.

Témahetek:

Fenntarthatósági témahét.

Pénz7- pénzügyi és vállalkozói témahét.

4.16. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- A főigazgató a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló. A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.
- A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból minimum az „elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a tovább haladáshoz.
- Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamok valamelyikén a tanév végén, legfeljebb három tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, akkor a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet. Sikertelen javítóvizsga esetén az évfolyamot meg kell ismételnie.
- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.
- Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
- Az évfolyam megismétlése – kivétel a hatodik osztályt el nem végző, tizenhatodik életévét betöltő tanuló – nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló kérésére a főigazgató köteles segítséget nyújtani ahhoz, hogy a

tanuló a megkezdett tanulmányait másik iskolában vagy a Köznevelési Hídprogram keretében folytathassa.

- Ha a tanuló részére engedélyezték, hogy a sikeresen befejezett évfolyamot megismételje, kérelmére a magasabb iskolai évfolyamra lépésről a megismételt iskolai évfolyamon elért év közbeni érdemjegyek, félévi és tanítási év végi osztályzatok alapján kell dönteni.
- A tanuló a főigazgató engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.
- A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a szülő felé az értesítési kötelezettségének.
- Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.
- Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Egyéni munkarendben tanuló:

Amennyiben a tanulót felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól félévkor és év végén tudásáról osztályozó vizsgán kell, hogy számot adjon.

A tanuló, ha a szülő kérelme alapján egyéni munkarendet kér az osztályozó vizsgára történő felkészülésről a szülőnek kell gondoskodnia. A főigazgató előzetes engedélyével részt vehet a tanórai és egyéb foglalkozásokon.

Ha a tanuló a szakértői bizottság véleménye vagy szakorvosi vélemény alapján egyéni munkarend, az osztályozó vizsgára történő felkészítésről az iskolának kell gondoskodnia.

Ha az év végi osztályozó vizsgán a tanuló számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik javító vizsgát tehet. Javító vizsga letételére augusztus 15. és augusztus 31. közötti időszakban kerülhet sor.

A tanuló bizonyítványának kiadását az iskola semmilyen indokkal nem tagadhatja meg

Záró rendelkezések:

1. A pedagógiai program a következő felülvizsgálatig érvényes.

2. Módosítani kell a pedagógiai programot, ha jogszabályok elrendelik, illetve indokolttá teszik.

3. A pedagógiai program megtalálható

- a főigazgatónál;

- a főigazgató helyettesi irodában;

- az iskola hivatalos honlapján;

- a KIR rendszerben.

5. Mellékletek

1. számú melléklet: SNI tanulók fejlesztő programja

2. számú melléklet: A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

3. számú melléklet: Integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítések rendje

4. számú melléklet: Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

5. számú melléklet: Az Intézmény kapcsolatrendszere

6. számú melléklet: A Digitális környezet a köznevelésben EFOP-3.2.3-17 pályázattal kapcsolatban

1. számú melléklet: SNI tanulók fejlesztő programja

A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola intézménye a 2024/2025. tanévet 10 fő sajátos nevelés igényű tanuló ellátásával kezdte meg.

Diákjainknál előfordul a kifejező beszéd zavara, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, iskolai készségek kevert zavara, kevert specifikus fejlődési zavar, aktivitás és figyelem zavar, hiperkinetikus magatartászavar. 4 fő diákunk felülvizsgálata az idei tanévben esedékes.

Tantárgyi mentesítése a magyar nyelv és irodalom tantárgy helyesírás és külalak részének értékelése, minősítése, valamint a matematika tantárgy teljes követelményrendszerének értékelése és minősítése alól összesen 7 fő diákunknak van.

Az SNI-s diákoknak a habilitációs- és rehabilitációs foglalkozásokat óraadó gyógypedagógus és logopédus tartja a tantárgyfelosztásunkban meghatározottak szerint:

- gyógypedagógus heti 8 órában
- logopédus heti 10 órában foglalkozik tanulóinkkal.

A szaktanárok a diákok megsegítését szakórai differenciálásokkal, egyéni megsegítésekkel és korrepetálásokkal támogatják, ez utóbbit a tantárgyfelosztás adta lehetőségeknek megfelelően.

A gyógypedagógus és a logopédus a tanév elején átnézi a szakvéleményeket, a tanév folyamán kapcsolatot tart a pedagógusokkal, elkészíti az egyéni fejlesztési terveket, segít a felülvizsgálati dokumentumok kitöltésében.

osztály	fő	megjegyzés
1.o	2	
2.o	-	
3.b	2	
4.a	2	részleges mentesítése van 1 fő tanulónak
5.a	-	teljes mentesítése van 1fő tanulónak
6.b	4	teljes mentesítése van 3 fő tanulónak (nyelvtanulás)
7.a	3	részleges mentesítése van 3 fő tanulónak
8.b	3	
összesen	**16**	

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének-oktatásának irányelvei

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes iskolai munkáját, életét segítik a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése, tanítási módszerekben az egyéni fejlődési sajátosságokhoz való alkalmazkodás, a nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló, a tanítás-tanulást segítő módszerek.

A tanulók nevelésében, oktatásában, fejlesztésében résztvevő pedagógusnak, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekre (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákra, attitűdre van szüksége az alábbiak szerint:

- A tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít.
- Differenciált nevelési, oktatási módszereket, technikákat alkalmaz.
- A tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a munkafolyamat szervezésekor, kivitelezésekor. A tanuló szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz.
- Egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez.
- Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Intézményünkben a törvény által meghatározott időkeretnek megfelelően gyógypedagógus tart pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozást a tanulók számára. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésében részt vevő gyógypedagógus – intézményünkben óraadó gyógypedagógus - az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz tanítási módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók iskolai haladását;
- együttműködik a pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs- rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben.

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelésének-oktatásának irányelvei

1. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló

Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt gyűjtőfogalom, a sajátos nevelési igényre (SNI) való jogosultság egyik kategóriája. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavart a pedagógiai szakszolgálat minősíti szakértői bizottsági tevékenysége során, a sajátos nevelési igény megállapítása céljából, a diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján.

A kategória többféle diagnózist tartalmaz, részben idegrendszeri fejlődési zavarokat, részben a magatartás-szabályozás más zavarait. Az idegrendszeri fejlődési zavarok nagy csoportjából ebbe a kategóriába tartozik a specifikus tanulási zavar és a figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD). Ezeknek az állapotoknak közös vonása, hogy a hátterükben mindig eltérő idegrendszeri fejlődés áll, ami számos esetben genetikai okokra visszavezethető vagy pre-, illetve perinatálisan (magzati korban vagy a születés körüli időszakban) szerzett, nem a környezet vagy a nevelés hatására alakulnak ki, és a zavar a korai életkortól kezdve jelen van. Ezzel szemben a magatartásszabályozási zavarok általában nem az eredendően eltérő idegrendszeri fejlődés talaján alakulnak ki, hanem az idegrendszer biológiai sérülékenysége és a rossz környezeti feltételek, elégtelen bánásmód, tartósan extrém magas stressz együttes következményeként jönnek létre.

Kívánatos lenne az egyéb pszichés fejlődési zavar kifejezés helyett erre a meglehetősen heterogén tanulói csoportra a Nemzeti köznevelési törvényben zárójelben szereplő **tanulási, figyelem- és magatartás-szabályozási zavar** megnevezést mint SNI főcsoport-elnevezést használni. Ezt elméleti és gyakorlati szempontok, valamint a nemzetközi terminológiahasználat is indokolja.

- A (specifikus) **tanulási zavar** egy olyan multifaktoriális meghatározottságú ún. idegrendszeri fejlődési zavar (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, vagy ezek halmozódása), mely az átlagos vagy akár átlag feletti értelmi képességek és a szükségletekhez illeszkedő, megfelelő oktatási feltételek ellenére okoz komoly nehézségeket a tanulásban, a sikeres iskolai

előmenetelben. Az egyes tanulási zavarok tünetei gyakran egyszerre is jelen lehetnek, ezáltal több iskolai készséget is érinthetnek, pl. az olvasás elsajátításának zavara és az aritmetikai műveletvégzés zavara. A specifikus tanulási zavar iskolai alul teljesítést eredményez, de nem minden iskolai alul teljesítés mögött áll specifikus tanulási zavar. Bár a (specifikus) tanulási zavarral küzdő gyerekek adott területeken gyenge teljesítményt produkálnak, nehézségeik ellenére bizonyos tanulási területeken akár kiemelkedő teljesítményre lehetnek képesek, más területeken tehetségesek. Ez a paradox tanulási helyzet számtalan feszültséget, meg nem értést indukál mind az érintett tanulóban, mind a szülőben, pedagógusban.

- Az **olvasási zavar** (diszlexia) neurobiológiai eredetű specifikus tanulási zavar, az olvasás, írás elsajátításának nehézségét jelenti, gyenge szófelismerés, pontatlan és lassú olvasás jellemzi, mely legtöbbször helyesírási zavarokkal együtt jelentkezik.
- A **helyesírási zavar** (diszortográfia) önmagában előfordul ugyan, de ritkán.
- Az **íráskivitelezés** (íráskép) **zavara** (diszgráfia) gyakran olvasási zavar nélkül jelenik meg. Másodlagos következményként szövegértési nehézségek jelentkezhetnek, valamint a kevesebb olvasási tapasztalat hátráltathatja a szókincs és a háttértudás fejlődését.
- A **számolási zavar** (diszkalkulia) esetén az intellektuális teljesítményhez, életkorhoz (osztályfokhoz) viszonyítva jelentős elmaradás mutatkozik a számköri ismeretek, számérzék, szám- és műveleti fogalmak kialakulásában, az alapvető műveletek végzésében és a bázisfunkciók (téri-vizuális rendszer, központi végrehajtó rendszer, munkamemória, beszéd és nyelv, gondolkodási funkciók) működésében. Következményesen nehezített lehet a magasabb szintű matematikai fogalmak elsajátítása, a matematikai ismeretszerzés és -alkalmazás folyamata, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldása.

Mindezen tünetek markánsan és perzisztensen/tartósan fennállva jelentkeznek, nem tekinthetők csupán fejlődési késésnek. A (specifikus) tanulási zavarok hátterében a nyelvi rendszer eltérő fejlődése, a munkaemlékezet gyengesége, valamint az információfeldolgozás sajátos szerveződése áll. Mindezek mellett gyakran mutatkoznak a mozgásszervezés, kézügyesség, bizonytalan kézpreferencia, téri tájékozódás, vizuális észlelés, szenzoros integráció, végrehajtó működés nehézségei.

- A hétköznapi nyelvhasználatban is egyre gyakrabban felbukkanó **ADHD** kifejezés egy angol mozaikszó (Attention Deficit Hyperactivity Disorder, magyarul **figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar**), mely **figyelemhiánnyal** és/vagy, **túlmozgással** (hiperaktivitás) és **impulzivitással** jellemezhető.

A két altípus önállóan vagy kombinált formában is előfordulhat.

Az ADHD átlag alatti, átlagos és átlag feletti intellektuális teljesítmény mellett egyaránt jelen lehet. A szakirodalom szerint az iskoláskorú gyermekek kb. 5%-át érintő, a tanulási teljesítményt és a viselkedésszervezést jelentős mértékben befolyásoló, támogatás hiányában rontó, idegrendszeri fejlődési zavar, mely jelentős mértékben alul diagnosztizált, számos esetben a diagnózis és a sajátos nevelési igény megállapítása nélkül van jelen a köznevelés színterein. A mindennapi oktatási, nevelési helyzetekben ennek következménye a szétszórtság, feledékenység, a figyelem könnyű elterelődése, huzamosabb ideig történő fenntartásának nehezítettsége, az egymást követő utasítások megjegyzésének nehézsége, a feladatok megfelelő sorrendjének kialakítási problémái és a véghezvitel nehézsége, saját holmik gyakori elhagyása, mások félbeszakítása, mérlegelés nélküli beszéd és cselekvés, ami gyakran inadekvátnak vagy erőszakosnak is tűnhet. Nehéz az érintett tanulók számára az önszabályozás és önirányítás, a mindennapi élethez szükséges tevékenységek szervezése, a célorientált cselekvés tervezése, kivitelezése, az érzelmek szabályozása. Mindezek gyakran alul teljesítést eredményeznek az iskolai haladásban is.

Az ADHD számos erősséggel is együtt jár. Az érintett tanulók kreatívak, kíváncsiak, lelkesek és kockázatvállalók, siker orientáltak, szokatlan és eredeti ötleteikkel, javaslataikkal értékes tagjai a tanulóközösségnek. Számukra érdekes témákban elmélyült érdeklődést mutatnak és kimagasló teljesítményre is képesek lehetnek. Megfelelő támogatás mellett hihetetlen energiáikkal rengeteg feladatot ellátnak, pozitív értelemben motorjai lehetnek a tanulási folyamatnak.

Az ADHD hátterében a végrehajtó funkciók gyenge és/vagy eltérő szerveződése áll, amely a munkamemória (rövid távú emlékezetben megtartott elemek és az ezekkel való mentális műveletvégzés), a viselkedésgátlás (gátlás kontroll), a kognitív flexibilitás (rugalmas váltás) és a figyelem működését befolyásolja.

A viselkedésszabályozás problémái ADHD- ban az érzelmi kontroll gyengeségében, az önmaguk vagy mások felé irányuló agresszióban, szorongásban, az én-szabályozás gyengeségében, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció (saját tudásról való tudás, kognitív önreflexió) eltérő fejlődésében mutatkoznak meg. Minthogy a magatartás-jellemzőkben hasonlóság figyelhető meg a magatartásszabályozási zavarral, fontos hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer-működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara, és nem kizárólag környezeti ártalom húzódik meg.

- A **magatartásszabályozási zavar** is az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriában nevesülő SNI állapot. Összefoglaló név, mely alatt **impulzuskontroll-zavar**t (személyre és/vagy tárgyakra, tulajdonra irányuló agresszív, destruktív szóbeli és viselkedéses kitörések) és

diszruptív (irritált, vitatkozó, bomlasztó), **diszszociális** (normasértő, agresszív, megbotránkoztató) **viselkedészavarokat** értünk.

A magatartásszabályozás zavarával együtt járó problémák súlyosan és tartósan megnehezítik a tanulási helyzetekben való aktív és produktív részvételt, ezáltal jelentős tanulási hátránnyal járnak. A zavarok természetéhez tartozik, hogy kihatással vannak a társas viselkedésre, az interperszonális kapcsolatokra, kommunikációra, a normakövetésre és a szabályok betartására, így ezek a problémák az oktatási, nevelési helyzetekben is jelen vannak. Szakszerű állapotfelmérés és intervenció szükséges ahhoz, hogy az érintett tanuló és tanulóközösség hatékony tanulása megvalósulhasson. Az ADHD és a magatartásszabályozási zavarok diagnosztizálása pszichiáter szakorvosi kompetencia, a beavatkozás tervezésénél a család, pszichiáter szakorvos, (klinikai) szakpszichológus, gyógypedagógus és pedagógus együttműködése szükséges.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó állapotok gyakran együttesen is előfordulnak, illetve más idegrendszeri fejlődési zavarokkal is együtt járhatnak (komorbiditás). A tanulási zavar gyakran együtt jár figyelemhiányos/hiperaktivitás zavarral (ADHD), nyelvfejlődési zavarral vagy fejlődési mozgáskoordinációs zavarral. Megfelelő intervenció hiányában a hosszútávon fennálló tanulási kudarcok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (szorongásos, kényszeres zavarok, érzelem- és magatartásszabályozási problémák) alakulhatnak ki. A fenti zavarok együttesen súlyos és tartós tanulási problémákhoz vezethetnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók gyakran élnek át kudarchelyzetet, sikertelenséget, elutasítást, amelynek következtében az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség vagy ellenállás, önértékelési zavarok, különböző jellegű és mértékű társas interakciós és alkalmazkodási problémák alakulhatnak ki. Ezek a sajátosságok az életkor előre haladtával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő. Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei, az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkoznak, hogy a tanulók általában fáradékonyabbak. A változásokra érzékenyebbek, nehezebben tűrhetnek zajokat, szenzorosan könnyen túlterhelődnek, nehezen viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra, fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

2. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatásának alapelvei

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi habilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ. Fejlesztésük az egyéni szükségletek figyelembevételével a szülővel és a tanulóval, valamint a pedagógusokkal történő megbeszélést követően történhet. Kiegészítő szolgáltatás (pl. pszichológiai gondozás, családterápia, tehetségazonosítás) igényelhető a pedagógiai szakszolgálatban, a segítő szakemberek és az intézmény együttműködésével. Beilleszkedésük segítését intézményi pszichológus is támogathatja.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és oktatási céllal szervezett időszakos külön nevelés keretében (pl. beszédfogyatékossággal társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- A tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- A tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

3. Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az alapelvek megvalósítása érdekében feladat:

- Az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása: a feladatok megoldásához hosszabb idősávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
- ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
- a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek a tanulási környezetet is illesztik a tanuló egyedi jellemzőihez, és az ehhez igazodó, a képességtartományok mindkét határán − tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte − kihívást jelentő feladatok megtervezését támogatják.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarctűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- A
- érdeklődését,
- tehetségét,
- célkitűzéseit,
- kulturális hátterét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

3.1. Olvasási zavar

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

- Az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újra tanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel.
- Stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása.
- Biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében.
- Olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése.
- Az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt.
- Szövegértési stratégiák kialakítása.
- A kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során.
- Az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel.

- A tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.
- Speciális olvasástanítási program alkalmazása.
- A diszlexia reedukáció (olvasás újra tanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.
- Az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- Fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
- verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;
- modalitásspecifikus integráció fejlesztése;
- különböző észlelési funkciók fejlesztése.

3.2. Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések:

- Az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés).
- A különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- Eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata.
- Megfelelő testtartás kialakítása az írás során.
- A mozgáskoordináció fejlesztése.
- A test séma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése.

- A vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése.
- Célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére.
- A ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése.
- A végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

3.3. Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és -javító szoftver) készségszintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések:

- A spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása.
- A fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása.
- Ön monitorozás, önellenőrzés rögzítése.
- A diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- Fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése.
- Beszédpercepció fejlesztése.
- Verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése.
- Modalitásspecifikus integráció fejlesztése.
- Hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

3.4. Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- A számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése.
- Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása.
- A matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása.
- A fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés.
- Segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele.
- A fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása.
- A matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése.
- A diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése.
- Szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése.
- A vizuális-téri képességrendszer fejlesztése.
- A sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése.
- Az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

3.5. Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- A figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással.
- Teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés.
- A figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése.
- A túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése.
- Fokozott egyéni bánásmód.
- Az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése.
- Önbecsülés és pozitív énkép kialakítása.
- Szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése.
- Feladatkivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése.
- Dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése.
- A társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása.
- A mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése.
- A figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása.
- Speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan.
- Koncentráció fejlesztése.
- Utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése.
- A türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése.
- Mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

3.6. Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- Az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel.
- Kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése.
- Adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása.
- Társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- Düh- és agressziókezelés fejlesztése.
- Érzelemfelismerés és érzelemkifejezés fejlesztése.
- Kommunikáció fejlesztése.
- Konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése.
- Megküzdési képesség fejlesztése.
- Figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- Kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben.
- A mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend).
- Tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek).
- Sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

4. A NAT alkalmazása az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges, a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadók, de a kompetenciaterületek, tanulási területek és tudástartalmak (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhatnak.

A helyi tantervben az egyes tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, megvalósításukat a gyermekkel foglalkozó pedagógus és gyógypedagógus közösen támogatja az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek alapján, és ennek megvalósulását rendszeresen felülvizsgálják.

Mindennek megvalósulása az osztálytermi környezetben folyó munka és az egyéni vagy kiscsoportos habilitatív/rehabilitatív tevékenység, valamint az esetmegbeszélés, teamtanítás, közös tervezés, közös értékelés, tananyag-adaptáció együttes alkalmazásával lehetséges.

A NAT kiemelt célkitűzése az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevétele. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet létrehozása, a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben, valamint szükség szerint adaptált tananyag használata.

A helyes módszertan megválasztásában fontos a tanulókat nevelő, oktató pedagógusok, a szülők és a szakszolgálatok közötti széles körű szakmai együttműködés, a tapasztalatok cseréje, a jó gyakorlatok megosztása (kölcsönös együttműködés, partneri, bizalmi kapcsolat kialakítása).

Az együtt gondolkodást, a közös szemléleti alapokat a pedagógiai szakszolgálatok és a nevelést-oktatást végző intézmények között **valódi tudásmegosztáson alapuló, átjárható információáramlás támogatja.**

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését! E feladatok minden tanulási területen meg kell hogy jelenjenek.

4.1. Kulcskompetenciák fejlesztése

4.1.0. Alapkompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében kiemelt jelentőségű az alapkompetenciák kialakítása: az olvasáshoz, íráshoz, szövegértéshez szükséges nyelvi funkciók, mennyiségi, számfogalmi (készségszintű, elvont számolás kis számköröktől kezdve), téri-vizuális és idői viszonyokban való tájékozódáshoz, valamint a mozgáshoz kapcsolódó ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszere. Az alapkompetenciák fejlesztése elsősorban az alapozó négy évfolyam feladata, ugyanakkor az érintett gyermekeknél a felsőbb évfolyamokon átívelve

szükséges e kompetenciák stabilizálása, a lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében is.

4.1.1. A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval, saját szükségleteinek és lehetőségeinek, a tanulás folyamatnak a megismerése. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót:

- előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, készségeit tudja alkalmazni a tanulási és képzési folyamataiban, otthon, a munkában;
- eleme a motiváció.

A hatékony és önálló tanulás feltétele:

- A tanuló ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait;
- képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatásokat, támogatásokat.

Az ismeretek elsajátításához szükséges alapvető ismeretek:

- Írás, olvasás, számolás, valamint az IKT-eszközök használata, a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése, képesség a közös munkára és arra, hogy tudását másokkal megossza, saját munkáját tárgyilagosan értékelje.

Pozitív attitűd:

- A tanulás iránti belső motiváltság.

Fejlesztési irányok:

- Egységes, befogadó (komprehenzív) iskolarendszer.
- Helyi tanterv - kötött és szabadon választható tananyagtartalom.
- Egyéni képességekhez igazított tananyagválasztás .
- Tanulóközpontú, differenciált módszertan.
- Képességfejlesztés, kompetencia alapú oktatás .
- Aktív tanár – aktív tanuló (megváltozott tanárszerep).
- Hatékony tanulási módszerek alkalmazása, a tanulók cselekedtetése.

- Reális teljesítményértékelés.
- Integráció és integrált oktatás, felzárkóztatás

Várható eredmények:

- A tanulói teljesítmény javulása;
- a hátrányok csökkentése, felzárkózás;
- a tehetség felismerése;
- az iskolai hiányzások csökkenése;
- pedagógusok szerepének megváltozása.

Módszertani elemek

- Tanulásszervezési javaslatok;
- tanórai differenciálás heterogén csoportban;
- kooperatív tanulás;
- tevékenységközpontú pedagógiai gyakorlat;
- egyéni és csoportos projektmunka;
- átfogó tanítási szakaszok (epochák) beillesztése a tanulás-tanítási folyamatba;
- prezentációs technikák elsajátítása és alkalmazása;
- tanulói értékelési technikák (önértékelési eljárások) gazdagítása.

4.1.2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral érintett gyermekek számára gyakran nehézséget jelent:

- Mások arckifejezésének, érzelmeinek leolvasása és értelmezése.
- A gesztusok, testbeszéd felismerése, értelmezése.
- A másik hanghordozásának, hangsúlyának, hang erejének észlelése, ezek jelentésének, üzenetének értelmezése.
- Megőrizni és tiszteletben tartani mások személyes terét.
- Szociálisan megfelelő módon érintkezni másokkal.
- Gondolatokat, érzéseket, szükségleteket és benyomásokat hatékonyan, összeszedetten kifejezni.

A tanulás-tanítás során ki kell aknázni a kommunikációs helyzetekben meglévő fejlesztési lehetőségeket a fenti kommunikációs kompetenciák gyakorlására, a metakognitív viselkedési stratégiák kialakítására, például kooperatív technikák, projektmunkák alkalmazásával.

4.1.3. A digitális kompetenciák

- Azoknak a digitális programoknak a megismertetése, melyek megkönnyítik az ismeretszerzést, az interperszonális kapcsolatépítést.
- A számítógép alternatív csatornaként működhet a mindennapi kommunikációban.
- Az információgyűjtés- és keresés, a multimédiás tartalmak kezelése a beszédfogyatékosok számára körülhatárolható, jól teljesíthető feladat.
- Egyes ikonok, szóképek felismerésével, speciális alapfogalmak, kifejezések megtanulásával önállóan is tud tájékozódni a digitális világban.

A pedagógus feladata:

- A tanulók figyelmét a konkrét eszközök és szoftverek használatán, illetve a kommunikáció élményén túl arra irányítsa, miként lehet az információs társadalomban a beszédfogyatékosságból eredő hátrányokat minimalizálni.
- Súlyos diszgráfia és helyesírászavar esetében felső tagozaton „laptop füzet" használatának bevezetése.

4.1.4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Fejlesztési feladatok

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezi, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikusan fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein.

Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

A tudomány és technológia iránti érdeklődés, nyitottság felkeltése azért lényeges, mert az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók negatív énképük, önértékelésük miatt gyakran elveszítik az intellektuális nyitottságukat, különösen a kognitív kihívással telített helyzetekben. Valós, érdeklődési körükbe eső problémamegoldás során megtanulják alkalmazni az analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formákat, valamint az induktív (rávezető, egyediből az általános felé mutató), deduktív (levezető, általánosból az egyedire mutató) és abduktív (hipotézisalkotás, célja a magyarázat) következtetések szabályait, alkalmazási területeit.

4.1.5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarban érintett gyermekek gyakran nehezen boldogulnak családi és intézményi kapcsolataikban, nehezítettek lehetnek a felnőttekkel és kortársakkal való társas interakciók. A kortársközösség a tanulási, viselkedésszervezési problémáik miatt kevésbé elfogadó lehet velük szemben, ezért mindenképpen támogatni szükséges a kapcsolati hálók kiépítését, fenntartását. Fontos, hogy megtanulják az érzelmek és más szociális jelzések felismerését, a metakommunikatív jelzések megértését, az érzelmek, vágyak, célok, gondolatok megfelelő kifejezését és értelmezését. A társas interakció az egészen alapvető készségektől (pl. üdvözlés) az összetett készségekig (pl. érzelmileg feszült helyzetben kritika elfogadása) számos elemből tevődik össze, alapjai jellemzően a családi szocializáció során kerülnek elsajátításra, melyeket az intézményes nevelés megerősít, kiegészít. Az egyéb pszichés fejlődési zavarban érintett tanulók esetében – az eltérő fejlődésmenet következtében – hiányos vagy nem megfelelő lehet a szociális készségek készlete (különösen ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), vagy az ismételt rossz tapasztalatok és kudarcok következtében gátoltság, visszahúzódás (különösen tanulási zavarok esetén). Esetleg a kritikai mérlegelés hiánya alakulhat ki, valamint a végrehajtó működések gyengesége miatt tartós jellemzője is lehet a fejlődésnek, ezért a pedagógiai figyelemnek fokozott mértékben ki kell terjednie ennek a kompetenciának a fejlesztésére. A kortárskapcsolatok kiépítéséhez és fenntartásához szükséges készségek fejlesztésével, a kapcsolatépítés facilitálásával/ösztönzésével lehetőség adódik a szociális viselkedéselemek fejlesztésére, gyakorlására. Lényeges az érintett tanulók kimozdítása az esetleges passzivitásból, az iskolai életben való aktív részvétel támogatása. Támogatni kell a tanulóban a felelősségvállalást, a gondoskodást, a segítőkészséget, az empátiát, a toleranciát, az együttműködést, a szolidaritást, a kockázatvállalást, a konfliktushelyzetekben az asszertivitásra támaszkodó konfrontációt is.

4.1.7. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai átélés élménye és a művészi önkifejezés lehetősége az érintett tanulók rezilienciáját (a nehézségekhez való rugalmas és adaptív alkalmazkodáshoz szükséges készségek) és rekreációját egyaránt támogatja. Így a kreatív tevékenységekbe történő aktív bekapcsolódás lehetősége elengedhetetlen eszköz a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében.

4.1.8. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében hangsúlyos szerepe van az iskolák pályaorientációs tevékenységének, hogy a tanulók és szüleik megismerjék a továbbtanulási,

szakmatanulási opciókat, a felvételi rendszerben adható többlettámogatási, méltányossági lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltság, az innovációs készség kialakítására.

4.2. Egyes tanulási területekre vonatkozó ajánlások

Az egyes tanulási területekre vonatkozó tanulási célok elérését, a fejlesztésre fordított időt, a tananyag adaptálásának módszereit nem lehet egységesen az egyéb pszichés fejlődési zavarra vonatkoztatni. Az érintett tanulócsoport heterogenitása miatt lényeges megismerni a tanuló problémájának természetét, mélységét, az információfeldolgozás sajátosságait s az egyéni szükségleteket. A magyar nyelv és irodalom, a Matematika, az Idegen nyelv, a Testnevelés és egészségfejlesztés tanulási területek fejlesztési feladatainak megvalósítása kíván nagyobb figyelmet. Az egyéb pszichés fejlődési zavar típusától, súlyosságától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Ugyanakkor minden tanulási terület (tantárgy) esetében fontos:

- A tantervi adaptáció.
- Az éppen szükséges és elégséges módosítás és támogatás.
- A támogató pedagógiai környezet.
- A tananyagot úgy kell megtervezni és felépíteni, hogy az befogadható legyen a tanulók számára, illeszkedjen előzetes tudásukhoz, érdeklődésükhöz, aktiválja a tanulók kognitív sémáit.
- Módszertani sokrétűség.
- Differenciált rétegmunka.
- Segédeszköz használata, pl. laptop, számológép, szoftveres támogatás.
- Multiperspektivitás: egy probléma több szempontból való megközelítése, különböző alkalmazási példák behozása a tanulási folyamatba.
- Önhatékonyság érzésének megtapasztaltatása, valamint az önirányítás lehetőségének biztosítása.
- A tanulási stratégia kialakítása mellett az egyéni tanulási stílus megismerése, figyelembe vétele.
- Multi szenzorialitás: a tanulók számára a minél több érzékszerv bevonását igénylő tanulás, valamint a motoros tapasztalatszerzés fontossága. A tanulás során a lehető legtöbb érzékelési tapasztalat megszerzésének biztosítása a cél, melyhez a konkrét tárgyak, applikációk, infokommunikációs eszközök, modellek bevonása szükséges.
- Hozzáférhetőség biztosítása: itt egyrészt a fizikai akadályok leküzdése fontos, látja-e, hallja-e minden gyermek a pedagógust, a demonstrációt, hozzáfér-e a különböző

szemléltetőeszközökhöz (van-e belőlük elég). Az ún. nyitott polcok, sarkok, illetve az ezeken elhelyezett, a tanulás aktuális tematikájához illeszkedő könyvek, eszközök, modellek szintén növelik a hozzáférhetőséget. Ugyanilyen jelentőségű a tananyagokhoz való hozzáférhetőség is. Minden tanuló számára hozzáférhető-e az órán feldolgozandó szöveg, vagy van-e olyan tanuló, akinek a számára nagyobb méretű, illetve adaptált szövegverzióra van szükség, mely akár hosszúságában, akár a fogalomhasználatában eltér az eredetileg használttól.

4.2.1. Magyar nyelv és irodalom

A grammatikai rendszer tudatos felépítése, megerősítése, mind a beszélt, mind az írott nyelv területén kiemelten fontos. A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése szükséges a dekódolás tanítása előtt. Az olvasás, írás kognitív bázisképességeinek megalapozása elengedhetetlen előfeltétele az olvasástanulás megkezdésének. A szódekódolás tanítása, a betű-hang asszociációk kialakítása kellő módszertani tudatossággal és a gyermek haladásához igazított idői ütemezéssel történjen!

A grafomotoros ügyetlenség gyakran okoz technikai értelemben nehézséget az írástanulás során, a lassú írástempó mellett a nehezen olvasható vagy olvashatatlan íráskép is jellemző lehet. Éppen ezért lényeges, hogy a késleltetett, elnyújtott írástanítást grafomotoros alapozás előzze meg, a finommotoros tevékenységek számtalan lehetőségét kiaknázva. Az íráskép zavarában érintett gyermekeknél a szépírás, külalak és füzetvezetés értékelése a rendezettségre való törekvés és a gyermek képességeinek, önmagához mért haladásának figyelembevételével történjen. Hasonlóképp az olvasás és szövegértés értékelésekor is az önmagához mért fejlődést figyelembe vevő fejlesztő értékelés kerüljön előtérbe. Szükség lehet egyes tananyagrészek értékelése, minősítése alóli felmentésére, illetve a kézírás helyett számítógép használatának engedélyezésére (pl. házi feladatok, beadandók nyomtatott vagy elektronikus formában való leadására), folyóírás helyett nyomtatott betűvel való írás jóváhagyására.

Az olvasás gördülékenységének, fluenciájának elősegítése szükséges változatos szövegek páros, közös, paralel, ill. váltott hangos olvasásával.

A tanulási zavarral és figyelemzavarral küzdő tanulóknál szükséges lehet a szöveg adaptálása (nagyobb, eltérő színű betűk, a szöveg egyszerűsített, rövidített verziójának elkészítése). A szövegértés fejlesztése elősegíti a mindennapi és az irodalmi szövegek befogadását, majd az azokkal való tovább dolgozást, tovább gondolkodást.

Amennyiben a szövegfeldolgozás is érintett, különösen fontos a szisztematikus, a nyelv különböző szintjeit elemenként értelmező, a tanulót tapasztalati úton információhoz juttató oktatás. Érdemes a

mindennapi élettel összefüggő, a tanuló személyes élményeihez és érdeklődéséhez kapcsolódó szövegeket alkalmazni.

A nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg) hangsúlyos. A mentális lexikon és az ahhoz történő hozzáférés, a fogalomalkotás folyamatos fejlesztése kiemelt feladat.

Az olvasás- és írás tanítás során – a helyesírásra és a tartalomra koncentrálva – az egyénnek megfelelő tempó és segédeszköz kiválasztása, adaptált taneszközök (megfelelő méretű író-eszköz, tankönyv, füzet stb.) használata válhat szükségessé, megfelelő időt és módszert biztosítva az azokat megalapozó készségek, képességek fejlesztéséhez. Az írás tanítása előtt szükséges a ceruzafogás lehetőségének felmérése, a megfelelő eszköz kiválasztása, az írás-tanulás folyamatában a célzott manipulációfejlesztés, a kéz és az ujjak mozgékonyságának, ügyességének, az ujjak tapintási érzékenységének javítása, a két kéz, valamint a szem- és kézmozgások összerendezése. Egyes tanulóknál a számítógéppel, vagy más technikai eszközzel támogatott írás (gépi írás) elsajátítása teremt lehetőséget az írásbeli kommunikációra.
A beszéd megértésének problémája esetén a vizuális információhordozók tudatosabb használata, beszédterápia, logopédiai fejlesztés során együttműködés a logopédussal, beszédképtelenség esetén kiegészítő, segítő kommunikációs technikák, eljárások alkalmazása.

4.2.2. Matematika

A matematika területén az érintett tanulók heterogenitása miatt nagy egyéni eltérésekre számíthatunk. Egyes egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló esetén pont ezen a területen jelentkezik a gyermek kiemelkedő képessége, tehetsége, miközben súlyos olvasási zavarral küzd. Más esetben a matematikai képességek érintettsége olyannyira jelentős, hogy szükséges lehet a tantárgy vagy az aritmetikai tantárgyrész alóli felmentés vagy segédeszköz-használat, pl. számológép biztosítása, szorzó- és bennfoglaló tábla, korong, rehabilitációs foglalkozásokon használt eszközök, számológép (esetenként nagyobb kialakítású négyzethálós füzet) használata (szükség esetén más tanórákon is, pl. fizika, kémia, történelem, természettudomány). Ajánlott lehet ezeken a tanórákon – a tanuló egyéni sajátosságaihoz igazodva – a képletek, esetleg definíciók számonkérése (pl. a megfelelő nyelvi, emlékezeti kompetenciákra támaszkodva), illetve szükség esetén bizonyos tantárgyrészek értékelése alóli mentesítés biztosítása.

Egyes esetekben számolni kell a grammatikai szint sérülésével, ami szövegértési nehézségekben nyilvánul meg, ezt fokozhatja a szimbólumok megértésének, illetve a verbális absztrakciónak a

fejletlensége. A mennyiségekkel és a számossággal kapcsolatos ismeretek tanításakor, a szám- és műveleti fogalmak kialakításakor (pl. a számok közötti viszonyok, relációk megértési nehézségei esetén stb.) különös figyelmet kell fordítani a megfelelő tempó kialakítására, és építeni kell a tanulók maximális együttműködésére, a mozgással társított szemléltetésre, az eszközhasználatra és az analóg cselekedtetésre, mindvégig verbális megerősítéssel kísérve. Rendkívül fontos az analóg, bevéső, ismétlő-rendszerező gyakorlás végzése is. A geometriai ismeretek, az arányosság témaköreinél tekintettel kell lenni a vizuális észlelés nehezítettségére, a téri tájékozódás zavarára, ill. geometriai szerkesztéseknél, koordinátatengelyen való jelöléseknél a kivitelezési nehezítettségre (vizuomotoros koordináció, praxis zavara). A matematikai gondolkodás fejlesztése speciális szemléltetéssel és tananyagokkal, vagyis az interaktív tábla és digitális tananyagok lehetőség szerinti alkalmazásával is támogatható, ám elsősorban a metakogníció, a nyelvi kompetenciák és gondolkodás fejlesztésével valósulhat meg.

Kiemelt figyelmet szükséges fordítani az időbeli tájékozódás fejlesztésére és a szerialitásos feladatok gyakorlására.

A matematikai szakkifejezések és a szaknyelv használatának fokozatos megkövetelése a szóbeli kifejezés erősítésének fontos eszköze, a szabályok, definíciók precíz elvárásának elkerülésével.

A kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

4.2.3. Történelem és állampolgári ismeretek

Az olvasás és szövegértés nehézsége hátráltathatja a társadalmi folyamatok összefüggéseinek, mozgatórugóinak megértését.

Az idővel kapcsolatos fogalmak, a történelmi időszemlélet kialakulása szintén nehézséget okozhat. A gyenge verbális emlékezet miatt problémát jelenthet egyes gyermekeknél az évszámok precíz bevésése, az idegen szavak (történelmi személyek, helynevek, fogalmak) pontos memorizálása. A vizuális segédeszközök alkalmazása és a kapcsolódó elvárások egyénre szabott csökkentése segítheti ezen nehézségek minimalizálását. A nyelvi érintettség miatt bizonyos absztrakt fogalmak megértése és használata is nehézséget jelenthet. Érdemes a tananyag-feldolgozás előtt fogalomlistát, ill. vázlatot adni a tanulóknak. A tanulás további támogatásához képek, az összefüggéseket szemléletesen ábrázoló gondolattérképek használata is kiemelt jelentőségű, magasabb szinten azok készítésének a megtanítása is célul tűzhető ki az önálló tanuláshoz.

Külön figyelmet kell fordítani a térképhasználat tanítására és gyakoroltatására, mivel a tanulók ezen csoportjának sok esetben nagy kihívást jelent az absztrakt ábrákon való tájékozódás. Ide tartozik a

grafikonok, táblázatok, diagramok értelmezése is, melyek a történelmi, társadalomismereti tananyag szerves részét képezik, és elemzésük a tantárgyi követelményrendszerhez tartozik.

Fontos a gyakorlati bemutatás, illetve az ismeretek szituációs helyzetekben való kipróbálása, a dramatizálás, az érzelemdús, szubjektív elemeket megmozgató, a mindennapi tapasztalathoz köthető társadalmi feladatok szemléltetése, a tanulók közvetlen megszólítása, bevonása a feladathelyzetbe. A tanuló mindig lássa maga előtt a folyamatot, a kiindulástól kezdve a végkifejletig, értse benne szerepét, esetleges feladatát, képes legyen esetlegesen a társadalmi folyamatok őt személyesen érintő részében véleményének megfogalmazására és az önképviseletre!

4.2.4. Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz

A természettudományok gyakran az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók erősségei közé tartoznak, ez a terület különösen az ADHD-ban érintett gyerekek esetében a kíváncsiság, kreativitás és alkotó fantázia kiteljesedésének terepe lehet. A tanuló érdeklődése és figyelme könnyebben felkelthető és fenntartható, motoros aktivitása kevésbé kifejezett, amikor számára is motiváló tartalmak kerülnek átadásra. A Természettudományok tanulási terület a témák gazdagsága és sokszínűsége okán támogathatja a kiemelt fejlesztési célok megvalósítását.

Mindemellett külön figyelmet kell fordítani a szakszavak bevésésére, a térképen való tájékozódás gyakorlására, az összefüggések logikájának megértetésére. A kémia és fizika tantárgyak során elsősorban a szöveges, illetve számításos feladatok során szorulhatnak külön megsegítésre a számolási és/vagy olvasási zavarral küzdő tanulók, valamint a kísérletek, mérések kiemelt figyelemkoncentrációt és pontosságot igényelnek, a szerialitás (sorrendiség) figyelembevételével, ami szintén nehezített feladat lehet.

4.2.5. Idegen nyelv

Fontos célkitűzés az idegen nyelv szókincsének, fonológiai és helyesírási sajátosságainak, valamint nyelvi kódrendszerének tudatos felépítése, a szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztése, figyelembe véve az egyéb pszichés fejlődési zavar következtében érintett nyelvi funkciókat. A nyelvi zavar esetenként olyan súlyosságú, hogy szükségessé válhat a tanulót a tantárgy vagy tantárgyrész értékelése alól mentesíteni. Az élő idegen nyelv ismeretének jelentősége egyre erőteljesebb, így ezt a lehetőséget alapos mérlegelés, szakmai megfontolás után ajánlott biztosítani.

Az idegen nyelvek tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt. A tudásátadás során szükséges a figyelemfenntartás, a feladatszervezés és a motiváció felkeltésének

vizuális támogatása, a párhuzamosan több csatornán történő szemléltetés. Javasolt a memoriterek kisebb részletekben valók kérdezése szóbeli beszámolók során.

Helyesírási, olvasási és szövegértési problémákkal küzdő tanulók esetében főleg a szóbeli kommunikáció magabiztos alkalmazásának elsajátítása a cél. Ennek során sok esetben méltányosan, az egyéni fejlődési lehetőségeket figyelembe véve kell megítélnünk a kiejtési és nyelvhelyességi kérdéseket; elsősorban a beszédbátorság elérése lehet a célunk. Az írásbeli kommunikáció használatát, a differenciált fejlesztés mellett, az IKT-alapú olvasó- és helyesírás-ellenőrző programok is segíthetik.

4.2.6. Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra

A Művészetek tanulási területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

Bizonyos tanulók a művészetek terén kimagasló képességgel bírnak. Ezekben az esetekben nagyon fontos a tehetség kibontakozásának támogatása. Szintén nagy szerepe lehet a művészeti nevelésnek a szabadidő hasznos eltöltésében és a társas kapcsolódás lehetőségeinek bővítésében, az önkifejezésben. Más gyermekeknél a grafomotoros ügyetlenség nehezítheti a kreatív alkotás kifejeződését.

4.2.7. Technika és tervezés, digitális kultúra

A digitális kultúra tantárgy tartalmának elsajátítása lehet a tanulók erőssége. A digitális kompetenciák elsajátítása és alkalmazása több szempontból is kiemelt szerepet játszhat az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulóknál. A digitális technológia nyújtotta lehetőségek egyfelől kiemelt jelentőséggel bírnak a tudásterületek, tananyagok egyéni szükségletekre, preferenciákra szabásában, adaptálásában. Másrészt a sokszor jól működő algoritmikus, komputációs gondolkodás fejlesztésének eszközei is. Az életpálya-építés, pályaorientáció szempontjából szintén kiemelt szerepe van a tantárgy tanulásának. Fokozott jelentőséggel bír a hétköznapi életet, ismeretszerzést és -elsajátítást, valamint a tanulást könnyítő alkalmazások készségszintű használatának elsajátítása.

4.2.8. Testnevelés és egészségfejlesztés

A Testnevelés és egészségfejlesztés tanulási terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során javasolt a szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása, ill. azok elemeinek megvalósítása a tanórán, továbbá ajánlott a kiegészítő egészségügyi ellátáson belül gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

4.3. Az iskolai fejlesztés szakaszai (alapozó [első félév, óvoda–iskola átmenet], alsó tagozat, felső tagozat, középiskola)

Az alapkészségek biztos kialakítása, a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges alapkompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozása, valamint a tanulási motiváció felkeltése és fenntartása az egyéb pszichés fejlődést mutató tanulók esetében is kiemelt jelentőségű.

A különbségek feltárása, az érési késést, fejlődésben való elmaradást mutató gyermekek képességeinek fejlesztése az alapkészségek kialakítása szempontjából is az alapozó nevelési szakasz kiemelt feladata.

Az első tanév első féléve minden köznevelési intézményben olyan előkészítő szakasz, amely tananyagában, módszereiben és értékelési formáiban eltér a későbbiektől. Ez az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába eső tanulóknak kedvező, a NAT-ban javasoltak alkalmazása megfelelő.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet esetükben az 1. évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

4.4. Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek az elvárás és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Ennek értelmében a differenciált pedagógiai tervezés alapját a tanulási folyamat kezdetén ismert, a fenntartó által felkínált és/vagy az iskola pedagógiai programjában rögzített, diagnosztikus céllal történő értékelés adja. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő- segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába került tanuló a megyei szintű pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakértői véleménye alapján indokolt esetben adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése és minősítése alól mentességben részesülhet, továbbá többlet felkészülési idő, segédeszköz-használat biztosítható számára.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

5. Állapotmegismerés – szakértői vélemény

Az állapotmegismerés fogalom gyógypedagógiai pszichodiagnosztikai tevékenységre utal. Átfogó – biopszicho-szociális – szemléletet képvisel, melynek keretében korszerű tesztekkel és vizsgáló eljárásokkal történik meg a keresztmetszeti kép és az élettörténet feltérképezése, a diagnózis megállapítása és a támogatási, fejlesztési terv elkészítését megalapozó javaslat kialakítása. A specifikus tanulási zavar, valamint a figyelem- és magatartásszabályozás zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel, melynek során a komorbiditások/társuló zavarok, fogyatékosságok megállapítását is szem előtt kell tartani. Az ADHD és a magatartásszabályozás zavarai alá tartozó diagnózisok megállapítása pszichiátriai szakorvosi kompetencia, melyet a szakértői vizsgálat felhasznál az SNI státusz megállapításához vagy kizárásához. A szakértői vélemények akkor tudnak valódi segítséget, támpontot nyújtani a pedagógusoknak, ha elkészítésük és értelmezésük valódi teammunkán alapul.

6. Habilitáció/rehabilitáció

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulása időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrzésre kerül a további célkitűzések megtervezését megelőzően, melyről a pedagógusnak szintén tájékoztatást kell kapnia. A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt. A tehetséges tanulók számára a

tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata a tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozás mellett.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába. Ennek érdekében a diagnózisalkotás fontos része a gyermekpszichiátriai vizsgálat (ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), szükség esetén kiegészítésként gyermekneurológiai, fül-orr-gégészeti, valamint gyermekszemészeti vizsgálat, továbbá az ezekhez kapcsolódó beavatkozások és rendszeres kontroll.

2. számú melléklet: A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának és edzettségének (fizikai fittségének) mérése a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szerint

Az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa - az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban - meghatározott országosan egységes mérési módszer és az annak alkalmazásához kifejlesztett eszközök alkalmazásával a nappali rendszerű iskolai oktatás rendje szerinti tanulók részvételével ellátja a tanulók fizikai állapotának és edzettségének (a továbbiakban együtt: fizikai fittség) mérésével kapcsolatos feladatokat. A tanulók fizikai fittségi mérésének célja a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése a tanulók fizikai fittségi szintjének feltárásával.

A fizikai fittségi mérés eredményeit a mérést végző pedagógus - a mérésben érintett tanulónként - rögzíti és feltölti az informatikai rendszerbe.

A fizikai fittségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az iskola testnevelés tantárgyat tanító és az iskola főigazgatója által kijelölt egyéb pedagógusai tanévenként elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének további fejlesztése szempontjából - elsősorban az iskolai testnevelésórák keretei között - szükséges intézkedéseket.

A fizikai fittségi mérések iskolai adatai alapján az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai tanévenként javaslatot tehetnek a nevelőtestület részére a pedagógiai program részét képező iskolai egészségfejlesztési program módosítására.

A Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (a továbbiakban: NETFIT) a tanulók fizikai fittségi mérésének adatait rögzítő, meghatározott tartalmi keret szerinti informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer. A NETFIT rendszerbe azonosításra alkalmas módon feltöltött tanulói eredményeket a NETFIT-et támogató informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer automatikusan kiértékeli.

A fizikai fittségi mérés eredményeit a mindenkori tanév rendjéről szóló jogszabályban meghatározott mérési időszak utolsó napjáig az iskolának a tanuló mérési azonosítójának alkalmazásával fel kell tölteni a NETFIT rendszerbe. A fizikai fittségi mérés tanulót érintő eredményeiről a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával a NETFIT rendszeren keresztül kap tájékoztatást.

A tanulók fizikai fittségi mérésének részletes szabályait az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé.

3. számú melléklet: Integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítések rendje

Egy integrációs oktatási program során az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekeket együtt fejlesztjük, annak érdekében, hogy a társadalmi párbeszéd, valamint a társadalmi mobilitás valóságos keretet kapjon az oktatás-nevelés rendszerén belül.

Az integrációs (együtt nevelő) minőségi oktatást biztosító program jellemzői:

Egyrészt olyan oktatásszervezési keret, amely lehetőséget biztosít minden gyermek számára képességei kibontakozásához,

- Amelyben minden gyerek előzetes, otthonról hozott tudását és kultúráját értékként képviselheti, kamatoztathatja, amelyben a gyerekek egymást segítő közösségei születnek (tudatosan fejlesztik a család, az iskola és a gyerek közötti kommunikációt),;
- amelyben a szülőt, a családot, mint partnert vonják be az iskolai folyamatokba, döntésekbe (tudatosan fejlesztik a család, az iskola és a gyerek közötti kommunikációt);
- amelyben tudatosan építik ki az előítéletek csökkentésére, megszüntetésére alkalmas együttműködő, elfogadó környezetet;
- amelyben tudatosan teremtenek lehetőséget az oktatás ügyében érintett intézmények együttműködésére (óvoda, általános iskola, középiskola, családsegítő szervezetek, kisebbségi és helyi önkormányzatok, kulturális és civil szervezetek);
- amelyben a tanuló követés az iskolai hatékonyság visszajelzésének kiemelt eszköze.

Másrészt olyan kompetenciák jellemzik a pedagógusokat, mint pl.:

- Széleskörű módszertani repertoár, egyéni különbségekre figyelő, egyénre szabott pedagógiai eszközök és oktatási mérőrendszerek ismerete. Az együttműködés órai és intézményi kereteken túlmutató jellegéből fakadó tanári szerepbővülés elfogadása az iskolában megjelenő különböző kultúrák ismerete, egyenértékűként való elfogadása, kezelése. Az integrációs (együttnevelő) program fenti jellemzőinek az intézmény pedagógiai rendszerének egészét át kell hatnia.

Elvárható eredmények:

- Az iskolai integrációs program alkalmazása esetén a következő eredményekről kell számot adni, melyek az ellenőrzés szempontjait is jelentik:
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási – nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak;
- az intézmény képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, és együttnevelésre;
- multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe;
- az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel;
- az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül tovább haladó HHH tanulók száma;
- csökken az intézményben az iskolarendszerű oktatásból kikerülők száma;
- csökken az iskolai hiányzások óraszáma;
- csökken a HHH tanulók körében az egyéni tanrendű tanuló száma;
- nő az érettségit adó intézményekben tovább tanuló HHH tanulók száma;
- az adott intézményben az országos kompetencia mérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.

4. számú melléklet: Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

Az a tanuló, akit a jegyző védelembe vett, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül hátrányos helyzetűnek minősül. A jogosultság megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megillethetik, ha megfelel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feltételeknek.

Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a védelembe vett, illetőleg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeke akkor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek, ha a szülei legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányaikat fejezték be sikeresen. Iskolánkban a tanulók 10- 15%- a hátrányos helyzetű. Igyekszünk biztosítani a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára a felzárkózást, a hátránykompenzálást.

A szakkörök elősegítik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kiscsoportokban való egyéni és társas fejlesztését.

- Iskola-előkészítő hét, augusztus utolsó hetében;
- szakkörök;
- néptánc és képzőművészet;
- gitár, furulya;
- sportkör;
- énekkar;
- néptáncoktatás: 1-2. osztályban heti 4 órában. 3-4. osztályban heti 4 órában.

5. számú melléklet: Az iskola kapcsolatrendszere

Az iskola irányítási feladatainak ellátásában közreműködnek és sokoldalúan támogatják a szülők, pedagógusok, a tanulók és ezek szervezetei. Az iskolahasználók együttműködése nélkül iskolánk nem tudja vállalt feladatait teljesíteni.

KAPCSOLATTARTÁS A PARTNEREKKEL:

Kapcsolataink:	**A kapcsolattartás formái:**
- Helyi Önkormányzat	Vezetői szintű koordináció
- Könyvtár	Könyvtárlátogatás, könyvtári foglalkozás
- Művelődési Ház	Rendezvények színtere
- Helyi óvoda	Szakmai tapasztalatcsere látogatások
- Pedagógiai Intézet	Továbbképzések, pályázatok,
- Nevelési Tanácsadó	Szaktanácsadás, pályaválasztási vizsgálat
- Szakértői Bizottság	Tanulási képességvizsgálat
- Gyermekjóléti Szolgálat	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók figyelemmel kísérése
- Pályaválasztási Tanácsadó	Módszertani előadások
- Móricz Zsigmond Színház	Színházi előadások
- Rendőrség	Segítségnyújtás, osztályfőnöki tevékenység segítése
- Egészségügyi intézmények	Fogorvosi, iskolaorvosi, védőnői ellátás
- Tankerületi Igazgatóság	Napi szintű kapcsolattartás
- Civil szervezetek	Közös rendezvények
- Törő Andrásné - védőnő	Preventív előadások, vizsgálatok
- Geszterédi Futballklub	Közös rendezvények
- Geszterédi Nyugdíjas Egyesület	Közös rendezvények
- Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola, Nyíregyháza	Szakmai tapasztalatcsere, közös rendezvények
- Szent József Gimnázium Szakközépiskola és Kollégium	Szakmai tapasztalatcsere, közös rendezvények

- Báthory István Katolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, Nyírbátor — Szakmai tapasztalatcsere, közös rendezvények
- Szent János Katolikus Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde és Általános Iskola, Egyek — Szakmai tapasztalatcsere, közös rendezvények
- Szent László Katolikus Középiskola, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda, Kisvárda — Szakmai tapasztalatcsere, közös rendezvények
- Debrecen-Nyíregyháza Egyházmegye Püspökség — Szakmai irányítás, ellenőrzés

6. számú melléklet: A Digitális környezet a köznevelésben EFOP-3.2.3-17 pályázattal kapcsolatban

(a pályázat a dokumentum végén található)

6. AZ ÓVODA

Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola

Óvodai pedagógiai program

Mottó:

„Ez a világ olyan, mint egy puzzle. Ha egymás mellé kerülünk, Isten országa kezd kirajzolódni, de csak akkor, ha bele tudunk simulni egymás 'hajlataiba'. Ez csak összefogásban valósulhat meg, ha mindenki tudatosan vállalja, hogy a másikra is szükség van- legyen bármilyen kicsi darabka – ahhoz, hogy teljes legyen a mozaik." (Böjte Csaba)

1. Bevezető Gondolatok

Óvodánk 2016. szeptember 01-től kezdte meg keresztény szellemű nevelését a Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola keretében, többcélú intézményként. Intézményünk a település egyetlen óvodája. A gyermekek óvodai jogviszonya - az igényeknek megfelelően, -ugyanis a településen nincs bölcsőde - a 2,5 kortól a tankötelezettség megkezdéséig tart.

Helyi pedagógiai programunk a nevelőtestület által írott program. A programírás során felhasználtuk a katolikus óvodák tapasztalatait.

Nevelőtestületünk az itt olvasható Pedagógiai Programot annak szellemében készítette el, hogy a gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Az óvodai nevelés gyermekközpontú. A katolikus óvoda egész napja, a játék, a munka, a tanulás, valamint a közösségformálás sajátos világszemlélettel történik. Nevelésünk kiindulópontja a gyermeki személyiség teljes, szeretetben gazdag kibontakoztatása, a gyermekéletet megillető jogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosítása. A fejlődő gyermeki személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Az intézmény küldetésnyilatkozata

„Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, […] Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.” (Mt 28,19 – 20b)

A katolikus óvoda küldetése a társadalom felé:

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek (Mt5,11-16). Bár az Egyház 2000 éves, ezt a feladatot minden embernél újra kell kezdeni. Az Egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét. Jézus Krisztus evangéliumában egészen megvan az igény, hogy belegyökerezzék a hívek lelkébe és életébe. Éppen ez a célja a katolikus óvodai nevelésnek. A katolikus köznevelési tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember fejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben minden emberi érték teljesen kibontakozik és egymásba fonódik. A misszionálás egyik eszköze a katolikus óvoda, melyben a nevelés, a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése és a tanulás megalapozása folyik.

Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.

A családokkal való kapcsolattartás során az óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. A katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartja saját vallási szokásaikat.

A katolikus óvoda küldetése a pedagógus felé

Az Egyházban a katolikus óvoda szerepe egyre nagyobb. „A nevelés eszközei közül a krisztushívőknek különösen nagyra kell értékelniük az óvodákat, amelyek kiemelkedő segítséget nyújtanak a szülőknek nevelési feladatuk teljesítésében.”(Egyházi Törvénykönyv (C.I.C. 796.1.kánon)

A katolikus óvodában a pedagógusoknak ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel. Az óvoda a céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, sőt az óvoda egész alkalmazotti közösségét is áthatja a katolikus küldetéstudat. A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik. Óvodánk nem csupán keresztény intézmény, hanem katolikus lelkiséggel és szellemiséggel is kell, hogy rendelkezzék.

A katolikus óvoda küldetése a gyermek felé

A Teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Testi, lelki, szellemi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozni mindazoknak, akik a gyermekért felelősek.

A gyermeket sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja „saját képére és hasonlatosságára”, hanem a Mennyei Atya vele kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és megvalósulásában segíteni. A gyermek fejlődése során az ismereteket, a tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A vele kapcsolatban lévő felnőtt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen a gyermek körül, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, és utat nyit Isten szavának:.

„Törvényemet belsejükbe helyezem, szívükbe írom be.” (Jeremiás 31,33)

Az intézményi környezet bemutatása

Geszteréd 1100 éves község, magyar lakossága akkor regisztrálódott.
A település a Nyírség Hajdúság felé tekintő peremén, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye dél-délnyugati részén a megyehatár közelében fekszik, két nagyváros, Debrecen és Nyíregyháza között. Észak felől Nagykállóval, keletről Birivel és Balkánnyal, északnyugatról Érpatakkal, délről Bökönnyel, Hajdúhadházzal és Hajdúsámsonnal határos. A község földrajzi adottságai meglehetősen mostohák, területének nagyobb részét futóhomok borítja, de bőven találunk mocsaras, vizenyős területeket is.

Az intézmény szociokulturális háttere, gyermek összetétele

Településünkön 1804 fő él. A községben ma a mezőgazdasági munkák kivételével szinte alig van munkalehetőség. A meglévő munkahelyek száma az aktív korú lakosság számához viszonyítva kevés, új munkahelyek létesítésére nincs anyagi lehetőség. A többség más településen, elsősorban Nagykállóban, Nyíregyházán, Nyírbátorban és Tégláson, illetve külföldön dolgozik. A szülők egy része a faluban dolgozik közhasznú munkásként. A tartós munkanélküliek száma az elmúlt évtizedekhez képest csökkent.
A családok jellemzően saját tulajdonú házban élnek, egyre kevésbé jellemző a faluban, hogy együtt él több generáció. A legtöbb gyereknek csak külön ágya van a szobában, de saját szobája kevés gyermeknek van. A családok nagy része 2-5 fős, 8 vagy annál több fős család mindössze egy van a településen. A gyermekek összetétele, családi háttere heterogén. Megváltoztak a gyermeknevelés családi körülményei, a családforma, a családfői szerep az együttélés viszonyai / gyakori válás, egyszülős család, mozaik család/ a hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma folyamatosan változik. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma is növekszik, illetve a szakértői bizottság vizsgálatának kérése egyre gyakoribb. Emelkedik azon gyermekek száma, akik készség-képesség fejlődésének zavarával, elmaradásával küzdenek. Kevés roma származású ember él a faluban, amely kevesebb, mint a lakosság 0,4 %- a.

Községünkben az elmúlt évtizedekben nem változott számottevően a romák száma, az óvodába jelenleg nem jár egy roma gyermek sem. Az itt élő romák a többségi társadalom között élnek, nincs külön romák által lakott rész a településen.

Az óvodai nevelés története a településen

Az óvoda ötlete Dr. Kóti Lajosné geszterédi tanítónő kezdeményezése. A saját négy gyermeke és a kolleganői (tanítónők, tanácsa alkalmazottak stb.) napközbeni elhelyezésére kerestek megoldást. A megfelelő helyen történő segítségkérést követően 1965- ben a régi Tanácsháza épülete, itt egy nevelő foglalkozott a gyerekekkel, majd a későbbiekben szolgálati lakás lett átalakítva óvodává. Itt már két óvodai csoport működött 60 gyerekkel, két óvónő látta el a nevelői feladatokat.

Az „átalakított" óvoda azonban nem mindenben felelt meg az elvárásoknak és a gyereklétszám is növekedett. Ennek következményeként 1973-ban elkészült az óvodai alapítólevél és elkezdődött az új két csoportos óvoda építése a főutcán (Kossuth út 101. szám alatt). Az épület terveit Tóth Dezső geszterédi születésű tervező készítette, ingyen**.** Az épület 1974.08.20. adták át, két csoportszobával, az azokhoz szükséges kiszolgálóhelyiségekkel. Valamint az új épületben ki lett alakítva egy konyha, ahol az óvodásoknak és a napköziseknek, valamint vendégeknek is főztek. Az óvoda konyháján 4 szakács és 1 fő élelmezésvezető dolgozott. Az új épületben a fűtést a pincében lévő kazánokkal eleinte szénnek, a későbbiekben olajkályhákkal oldották meg. A vizet a kútból szivattyúkkal vezették a konyhába, mosdókba. Az új óvoda mellé 1979-ben épült egy újabb foglalkoztató terem a hozzá tartozó kiszolgálóhelyiségekkel. Ekkor már a régi óvoda kiscsoportosai is átköltöztek az új részlegbe. Az intézményben vezetékes ivóvíz, központi fűtés gázzal/ vagy vegyes tüzelésű kazánnal található, sajnos a településen nincs szennyvízszállítás, ezért az óvodában is önálló szennyvízakna található. Az óvoda 1974-től Napköziotthonos Óvodaként működött 1981.-ig, majd az iskolához tartozott és csak 2003.- ban lett ismét önálló gazdálkodású intézmény. Mindeddig fenntartója Geszteréd Község Önkormányzata. Az óvodában a pályázati lehetőségek kihasználásával valósult meg a játszóudvar felújítása, a játékok cseréje, a csoportszobai bútorok cseréje, nyílászárók cseréje, az épület szigetelése, festése, napenergia hasznosítás.

Egyre több szülő kívánta gyermekét keresztény szellemben, keresztény környezetben, keresztény erkölcsi normák szerint nevelni – ezt az igényt meghallgatva alapítónk, a Debrecen – Nyíregyházi Egyházmegye létrehozta intézményünket.

2. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Gyermekkép

„A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni. Érték, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert halhatatlan lélek lakik benne.” (Dr. Marczell Mihály)

Katolikus óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvodai nevelés kiegészítő szerepet tölt be. A katolikus óvoda a katolikus köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek (2.5év) 3. életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul az emberi értékek közvetítéséhez, az esélyegyenlőség biztosításához, az esetleges hátrányok leküzdéséhez. Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodás korú gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Keresztény szellemű program

Helyi pedagógiai programunk egy olyan keresztény szellemű, gyermekközpontú óvodai modell, mely gazdag tevékenységrendszer biztosításával, innovatív pedagógiai törekvéssel – fejleszti minden gyermek személyiségét, kiegészítve a családi nevelést.

Országos viszonylatokban növekszik, gyarapodik a katolikus oktatási intézmények, így az óvodák száma is. Egyre több szülő kívánja gyermekét keresztény szellemben, keresztény környezetben, keresztény erkölcsi normák szerint nevelni. Ez az örvendetes tény növeli az ilyen típusú intézményben szolgálatot vállalók felelősségét.

A mindennapi feladatokhoz erőt adnak Jézus szavai: *„Aki tehát olyan kicsinnyé lesz, mint ez a gyermek, az a legnagyobb a mennyek országában. Aki pedig befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, az engem fogad be.”* (Mt 18, 1-5)

Az óvodánk pedagógiai hitvallása

A keresztény óvodai nevelés tükrében feladatunknak tekintjük a keresztény értékek követését, a hit csírájának elültetését, a gyermekek személyiségének tiszteletét, őszinte szeretetét. Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét. Kiemelt figyelmet fordítunk a vallásos nevelésre, a jó közösség kialakítására, ahol az egymásért való őszinte tenni akarás mindennapi életünk része. Fontos óvodánkban a hagyományok ápolása, a gyermekek egészségének megóvása. Keresztény nevelési programunk fokozottan kiemeli a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, az egészséges életre nevelést, valamint a tehetséggondozást. Fontos számunkra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas óvodai nevelésben.

2.1 Óvodai nevelésünk célja

A vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által, a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességeinek kibontakoztatása, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem biztosítása, a keresztény hitélet megalapozása, az élet értékeinek megláttatása és annak megbecsülésére nevelés.

Hivatásunkat Krisztus tanítását elfogadó emberként végezzük, s ily módon az Egyház, a család és a társadalom javát szolgáljuk.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a gyermekek változó társadalmi körülményeit, az élményanyagok különbözőségeit, a bekövetkezett változásokat, a tevékenységi lehetőségek átrendeződését, a család megváltozott szerkezetét és értékrendjét. Mindezek a változások új feladat elé állítanak a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásában.

Feladatunk és küldetésünk az óvodai környezetet és életet a gyermekeknek olyanná alakítani, ami építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra és egészséges életmódjuk kialakítására.

2.2 Nevelési alapelveink

- Alapvető erkölcsi szokások, keresztény értékek megismertetése, közvetítése, a katolikus óvodai nevelésben a hit csírájának elültetése, keresztény értékrend megalapozása.
- Mindennapi életünk része az egymásért őszintén tenni akaró jó közösség kialakítása, melyet segítenek a közösségért végzett tevékenységek, közös együttlétek.
- Fontos feladatunk a hagyományok ápolása, keresztény és nemzeti kultúránk közvetítése.

- A gyermekek egészséges életre nevelése a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával (mozgás, életritmus, táplálkozás).
- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek szabad, teljes kibontakoztatása, az egyéni és életkori sajátosságok igénybevételével.
- Minden gyermeket aktivitása, motiváltsága és kíváncsisága ébrentartásával el kell juttatni – jogai tiszteletben tartása mellett – képességei maximumára.
- Mivel az óvoda, gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, fontos feladatunk, hogy a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készítsük fel.
- Nemzeti ünnepeink megünneplése, a nemzeti jelképek megismertetése, a hazaszeretet elültetése a gyermeki lélekben fokozott hangsúlyt kap.

2.3. Nevelési értékeink

- Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek személyiségének a fejlődését, illetve közösségi életre történő felkészítését a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését.
- Szeretetteljes légkörben az érzelmi biztonság megteremtése. A gyermekek mindenekfelett álló érdeke a gyermek szükségleteinek kielégítése. A gyermek harmonikus fejlődése érdekében lehetőséget kap az érzelmi, gondolati és élményi kifejezésre, ezzel segítjük az egészséges személyiség kialakulását.
- Feltétel nélküli szeretetre, kölcsönös tiszteletadásra nevelés. Hit felébresztése, keresztény hitélet megalapozása és az istenkép kialakítása a kisgyermekben. A hit csíráját elültetjük a bibliai ismerettel, templomlátogatásokkal, családi zarándoklat szervezésével, lelki percekkel.
- Az élet értékeinek megláttatása, felfedeztetése és annak megbecsülésére nevelés. Keresztény kultúránk és magyarságunk hagyományainak feltárása az ünnepek üzenete által.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

- A közösen végzett tevékenységek örömével az együttlétek erősítik az erkölcsi tulajdonságokat – udvariasság, segítőkészség, figyelmesség, kitartás, szabálytudat, önzetlenség, együttérzés, igazságosság – melyek megalapozzák a szeretetteli értékrendet.
- A sokoldalú természet és élet közeli személyiségfejlesztő nevelőmunka által a gyermekek elérik az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet. Minden gyermeknek biztosítjuk egyéni adottságukhoz mérten a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.

Középpontba helyezett értékeink

- A teremtő Isten gondoskodásának megélése.
- A gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt (alkalmazotti közösség), felnőtt – felnőtt kapcsolatának pozitív attitűdje.
- A gyermeki jellem alakítása, az erkölcsi tulajdonságok megalapozása.
- Türelem, szociális érzékenység, szolidaritás, igazságosság formálása.
- Az érzelmek megjelenítésének formái, önkifejező és önérvényesítő törekvések segítése.
- A bizalom, szeretet, féltés, félelem kifejezése.
- Az önfegyelem, fegyelem udvariasság elsajátíttatása.
- Szokás- és normarendszer megalapozása.
- Szocializáció, társadalmi elvárások tudatosítása, a különbözőség elfogadása és tisztelete.
- Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nehezen szocializálható, valamint kiemelkedő képességű gyermekek elfogadó szeretete, szükség esetén segítése megfelelő szakemberek közreműködésével.
- A természetes társas kapcsolatok alakítása, segítése.
- A természetben és az emberi környezetben jelenlévő jóra és szépre való rácsodálkoztatás, mindezek megbecsülésére nevelés.
- Hagyományaink ápolása, jeles napok feldolgozása.
- Közös élményen alapuló tevékenységek gyakorlásával a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés alapozása.
- Az egyházi, világi ünnepek megélése.

2.4 Nevelési célkitűzésünk

Az egyház nevelésre irányuló alapelvei

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá. Fölhasználja azokat az

eszközöket is, amelyek különböző korokban és különféle kultúrákban alkalmasak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék, és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását. Az Egyház különleges eszközt lát köznelvelési intézményeiben a teljes ember kiformálására.

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissium Educationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét:

„Az egyháznak is feladata a nevelés sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek teljességére eljussanak."

A katolikus óvoda része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre nevelés területén. Az Egyház a katolikus óvoda által fölkínálja korunk embereinek a maga nevelési elgondolását, mely elősegíti az ember személyiségének teljes kibontakozását.

Amikor a katolikus nevelésről szólunk, Jézus által adott küldetésről van szó, tehát szükséges megfontolni:

- A Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést;
- az Egyházi Törvénykönyv rendelkezéseit;
- a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat.

A Szent Anna Katolikus Óvoda nevelési programjának elkészítésekor figyelembe vett dokumentumok:

- A Szentírás;
- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja;
- az Egyházi Törvénykönyv ide vonatkozó részei;
- a Katolikus egyházi dokumentumok nevelésre vonatkozó részei.

A keresztény óvodai környezetet és életet a gyermekeknek olyanná alakítani, ami építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra és egészséges életmódjuk megalapozására.

Ezt megvalósítani csak a határtalan, végtelen és Istentől kapott mélységes szeretetben lehet.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Azt, hogy hogyan éljek, mit tegyek mind az óvodában tanultam meg. Az egyetemen a bölcsesség nem volt különösebb érték, az óvodában azonban annál inkább. Íme amit ott tanultam: ossz meg mindent másokkal! Ne csalj a játékban! Ne bántsd a másikat! Mindent

oda tégy vissza, ahonnan elvetted! Rakj rendet magad után! Ne vedd el a másét! Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál! Evés előtt moss kezet! Húzd le a WC-t! A frissen sült sütemény és a hideg tejtápláló! Élj mértékkel! Minden nap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset! Délutánonként szundíts egyet! A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól!"

/Robert Fulgham/

2.5. Azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez,

2.5.1. Személyiség fejlődése:

Kiindulási alapunk – a gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével a 3 – 7 éves korú gyermek **fő tevékenysége a játék.** A játék a gyermek számára alkalmas élet – tanulási forma.

A tanulási lehetőséget az óvodai nevelés egész napi tevékenység-rendszerébe: a játékba, tevékenységekbe integrálva biztosítjuk a gyermek számára. Az óvodai tanulási folyamatot ismeretszerzésnek, vagy tapasztalatszerzésnek is tekinthetjük, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. . Az óvoda és az

óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, az önálló tapasztalatszerzéshez és egyéb tevékenységekhez az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelően. Az elmélyült tevékenységekhez a nyugodt kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása pl. a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítsa a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét. A gyermekekben igyekszünk felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használjuk az IKT-eszközöket. A kicsinyek tanulási kedve olyan, mint egy kis malom, amely állandóan zakatol - a felnőtt' dolga, hogy amikor szükséges, őrölni valót dobjon be. Az őrölni való az a viselkedési minta és műveltségi anyag, amit a felnőtt vagy a nagyobb gyerek a játékba bevisz. A tanulás nem önálló tevékenységforma. A gyerek játékába ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. Ebben a folyamatban mi óvónők a gyerek tanulási képességeinek alakulását követeljük és segítjük. A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékukon keresztül tárjuk fel. Kiemelt feladatunk a gyermeki személyiség szeretete, tisztelete, elfogadása, kompetenciáinak (képességeinek, ismereteinek, attitűdjének) fejlesztése, és felhasználásának segítése, a megfelelő módszerekkel, autonómiájuk kibontakoztatása A gyermekek személyiségét önmagukhoz viszonyított fejlődésben szemléljük, nem statikusan.

Pedagógiai szemléletünk, feladataink

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Az óvodapedagógus visszajelzései, értékelései egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak. A teljesítményt az óvodapedagógus az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli, mindig megerősíti, elismeri, dicséri, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre. Szemléletünk, hogy mindegyik gyerek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezünk, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan válasszuk ki a leginkább megfelelőt.

Az óvodapedagógus megismeri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát, alkalmazza a hatékony gyermek-megismerési technikákat. A tanulási folyamat szervezésében figyelembe veszi az egyéni fejlettségi szinteket, életkori sajátosságokat, ennek megfelelően válassza meg az alkalmazott módszereket. Az alkalmazott módszerei segítik a tanítás-tanulás eredményességét. A pedagógus ismerje, kritikusan, céljainak megfelelően használja a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket. Célszerűen használja az óvodában alkalmazható digitális eszközöket. Ha a gyermekek tanulási,

magatartási problémával küzd, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínálunk számukra. Reálisan és szakszerűen elemezi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását. Csoportos tevékenységek esetén is figyelj az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelésében résztvevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség…) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus(ok): szükség szerint hosszabb távú egyéni fejlesztési tervet készít, ezeket hatékonyan valósítja meg és individuális módszereket, technikákat alkalmaz.

Pedagógusainkkal szemben elvárások:

- Pedagógiai munkánkban olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.
- Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Nyitott a szülő, a gyermek, a főigazgató, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
- Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.
- Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

A tanulás feltételeinek biztosítása

- Lehetőséget biztosítunk, hogy a megszerzett új ismereteiket alkotó módon variálhassák a napi tevékenységeik során, ezáltal az alkalmazóképes tudásuk megalapozottabbá válik.
- A gyermek cselekvő aktivitása
- A közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Biztosítjuk, hogy a gyermek jó közérzetben, jó hangulatban /érzelmileg motiváltan/ önként vegyen részt, a tanulási folyamatban.
- Aki elfárad az, abbahagyhatja, ha téveszt, javíthat, követésre méltó példát lásson.
- Ha a gyermek segítséggel sem tudja a feladatot elvégezni, akkor meg kell keresni azt a szintet, amit még tud, és a következő nehézségi fokon át, kell segítenünk.
- Választási lehetőségek biztosítása, több eszköz, feladat, téma, idő, lehetőség felajánlása.
- Fontos feltétel az óvónő; tudatos háttérirányítása.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek

Feladatunk olyan nyílt, érdeklődő, környezetében jól eligazodó gyermekek nevelése, akik testi szociális és értelmi érettség terén az életkori- és egyéni sajátosságokat figyelembevéve nevelés hatására jól felkészültek a következő életkori szakaszra / kisiskoláskor/

Ehhez a következő módszereket alkalmazzuk:

- tréning/ gyakorlás, játékos feladat/;
- értő, egyénnek szóló figyelem módszere;
- „én üzenetek” módszere;
- projekt módszer;
- eltúlzott rémület;
- megoldási javaslat kérése;
- alku/ megegyezés, megállapodás/;
- segítségnyújtás felajánlása;
- minták megfogalmazása a megoldáshoz;

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása);
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;

- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Használjuk a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé tesszük a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését. Alkalmazzuk a differenciálást , figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk. Használjuk a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutatunk az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
Szükség esetén rugalmasan változtatunk előzetes terveinken. Az óvodapedagógusainkat elmélyült elemzési készség, pedagógiai, pszichológusi szaktudás jellemzi. Képesek önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani. A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük.

2.5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek legjellemzőbb tulajdonsága, hogy érzelmein keresztül ismeri, érti meg a körülötte lévő világot. Elsődleges feladatunk a szeretetre épülő, biztonságot árasztó közösség, erkölcsi és közösségi nevelés. Fontos, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék.
Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. *„Az emberben az érzelmek hamarabb fejlődnek, mint az értelem, tehát előbb szeretünk, mint gondolkodunk. Amilyenek azok az emberek, akiket szeretek és becsülök, amire ők tanítanak, az leszek én, azt fogom hinni.” (Brunszvik Teréz).*

Mindezért szükséges, hogy:

- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól. Nevelje a gyermeket a másik ember elfogadására.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, segítse, hogy a gyermek kipróbálja önmagát, fejlessze öntudatát.
- A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni környezetében a jóra, szépre, és tisztelje és becsülje azt.
- A közösségi nevelés lényege az együttműködés. A szocializáció fejlesztése szempontjából fontos a közös élményekre épülő közös tevékenységek biztosítása, ezért olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (segítőkészség, együttérzés, figyelmesség) és akaratának (önállóság, kitartás, feladattudat) fejlődését a keresztény szellemiség jegyében.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, legyen képes mindezek megbecsülésére.
- A teremtő Isten gondoskodásának megélése.
- Hagyományaink ápolása, jeles napok feldolgozása közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlásával.
- A hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapozása.
- Az egyházi, világi ünnepek megélése.

Az óvónő egész nevelőmunkáját áthatja a gyermekek egyéni különbözőségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen, különbözőség elfogadásán alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia, figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi hátteréből adódó sajátosságait.

Az adott szituációkra (konfliktusokra) közös szabályok alkotása a gyerekekkel (azért fontos, hogy más hasonló helyzetben már legyen megoldási mód). A közösen alkotott szabály kötelez, azt mindenkinek be kell tartani. A későbbiek során már egymás között, felnőtt segítsége nélkül is megoldhatóvá válhat a helyzet. Az óvónőnek következetesen kell a helyzeteket követnie, a pozitív példát megerősítenie, hogy a szabály belsővé váljon.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, - mint életkori sajátosságára-valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Tudatosan alkalmazzuk a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program során. Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során. Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén. Óvodapedagógusaink képesek, a gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködni a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

2.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Az országgyűlés a gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvényének alapgondolata, hogy a gyermeknek családban történő neveléséhez kell biztosítani a feltételeket, megadni a kellő segítséget. A törvény meghatározza a gyermekek alapvető jogait és ezen jogok védelmét. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik. Így tehát az óvoda, mint a gyermek nevelésével foglalkozó intézmény is feladatának kell, hogy tekintse a gyermeki jogok védelmét. Az óvoda, mint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások egyik intézménye, gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el.

A gyermekeink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a feszültségtűrő kompetenciájuk, ami a családi otthonokban érezteti hatását és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolatzavarainak formájában.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munka célja:

- A gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása;
- A gyermek családban történő nevelésének elősegítése;

- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

Feladata:

- Az óvónők a családdal együttműködve kiküszöböljék a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat;
- megvédjék őket a testi-lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozzák a veszélyeztető hatásokat.

Az óvodai gyermekvédelem egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája (éhsége, agresszivitása, szorongása, hiányzások stb.) itt érzékelhető először.

Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatásában, nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

A köznevelésről szóló 121.§-a (1) bekezdésének 14. pontja helyébe a következő rendelkezés lép. „E törvény alkalmazásában (…) hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította, e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.”

Ha a gyermek személyiségfejlődését a szülő vagy a környezet nem biztosítja, a gyermek fejlődését veszélyeztetik.

A halmozottan hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség nyilvántartásba vételének szempontjai a következők:

- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés;
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás;
- súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Az óvodavezető (óvoda- intézményegység- vezető helyettes) feladatai:

- A köznevelési törvény az óvodavezető fő feladatává teszi a gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítéseit és az érvényesülés ellenőrzését.

- A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- A rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Szükség esetén, a családon belüli körülmények figyelembevételével, javaslattétel a család bevonása a szociális segélyezettek körébe.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme. A Knt. 2.sz. mellékletében felsoroltak és az óvoda SZMSZ-ének adatvédelmi szabályzatában foglaltak szerint. Hivatali titoktartási kötelezettség betartása.

Az óvodapedagógusok feladatai:

A gyermekvédelem és a prevenció nemcsak a gyermekvédelmi felelős feladata, kötelessége, hanem valamennyi, a gyermekkel foglalkozó pedagógusnak is. A preventív gyermekvédelem fontos mozzanata a pedagógus és a gyermek folyamatos, személyes kontaktusa, amelyben a pedagógus újra meg újra megerősítheti a gyermek szocializációjának pozitív vonásait. A preventív gyermekvédelem azt igényli a pedagógusoktól, hogy ismerjék a velük kapcsolatban álló gyermekekre, tanulókra ható környezeti tényezőket, és segítő magatartásukkal előzzék meg a konfliktusok, a lelki traumák elmélyülését és tartóssá válását.

Elsődleges feladatok:

- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelességük a maguk eszközeivel –gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel –ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, jelezni a gyermekvédelmi felelősnek.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el, aki a nevelőtestület tagja. Az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

2.7. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- Nevelési év elején megtervezni a gyermekvédelmi munkatervet az adott évre, tanév végén éves értékelés készítése.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével: nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Szükség esetén javaslattétel a további teendőkhöz.
- Feljegyezni, a nyilvántartásba, a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Rendszeres részvétel a Családsegítő Szolgálat esetmegbeszélésein..
- Munkájáról, az ügyek intézéséről az intézmény vezetőjét, és az adott gyermekre vonatkozó óvodapedagógusokat folyamatosan tájékoztatja.
- Szülői megbeszélések, nyílt napok, nyitott óvoda, óvodai rendezvények

Gyermeki és szülői jogok ismertetése az óvodát kezdő szülők részére

2.8. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

A folyamatos kapcsolattartást a pedagógus kezdeményezi, irányításáért, hatékonyságáért – mivel a pedagógus van kulcspozícióban – ő a felelős. A partnerközpontú működés alapja a folyamatos párbeszéd, információcsere a lehetőségek, szándékok, folyamatos egyeztetése.

A gyermek óvodai felvétele, befogadás

A gyermekek óvodába való beíratásától veszi kezdetét az együttműködés a családokkal. Az óvodába bekerülést megelőzi a „Bekukkantó” nyitott óvodai nap. Az első óvodai napok előtt tartjuk a szülői megbeszélésünket először közösen, majd az új gyermekek szüleinek, amelyen kis létszámban, nyugodt környezetben tudunk beszélgetni az óvodai életről és elvárásokról. Ez alkalommal lehetőség nyílik arra is, hogy jobban megismerjük egymást, bátran feltehetik a kérdéseiket, elmondhatják a problémáikat. Nagyon fontos az intézményünkben néhány éve bevezetett anyukás beszoktatás, befogadás, mely alkalmas arra, hogy a szülő rugalmasan tudja elengedni a gyermekét. Ennek folytatása a napi kapcsolattartás, hiszen két alkalommal is van lehetőség találkozni a szülőkkel, a reggeli érkezéskor és a délutáni hazamenetelkor is. Ennek időtartalma azonban csak néhány másod perc lehet.

Fogadó óra

Mivel az óvodában a reggeli és délutáni beszélgetés igen rövid, a tartalmas beszélgetésekhez ezért intézményünk minden pedagógusa és utazó gyógypedagógusa is lehetőséget biztosit a személyes beszélgetésre. A szülő megbeszéli a fogadó óra időpontjárt az érintett pedagógussal és az intézményben a kérésének megfelelően megbeszélhetik az aktuális kérdéseket, problémákat. A fogadó órán igyekszünk a szülőknek megfelelő segítséget, tanácsot, ötletet adni, valamit az általa megfogalmazott teljesíthető elvárásokat megvalósítani.

Bekukkantó nyitott óvodai nap

E napok keretében lehetőséget biztosítunk a leendő óvodásainknak és szüleik számára megismerkedjen az óvodával, a nevelőkkel és az óvodai környezettel. Ezeken a napokon a gyermekek és szüleik megismerkednek az intézmény küldetésesével, céljaival valamint bekapcsolódhatnak a napi tevékenységekbe, játékokba, programokba.

Családlátogatás

A családlátogatás a gyermek és a vele egy háztartásban élő felnőttek és gyermekek családi környezetben való felkeresését jelenti. Fontosnak tartjuk, hogy már óvodába lépés előtt vegyük fel a szülővel és a gyermekkel a kapcsolatot. Jó lehetőség erre az óvoda megkezdése előtti családlátogatás. Az óvoda kapcsolatainál már kitértünk ennek fontosságára.

Nyílt nap

A szülőknek a nevelési év során lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre, nyílt nap formájában. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel az óvodában eltöltött idő alatt. Vannak olyan gyermekek, akik teljesen másképp viselkednek az óvodában, mint otthon. Nyílt napok alkalmával képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről viselkedéséről, módjuk van a társakkal való összehasonlításra. A szülőknek ezeken a napokon lehetőségük nyílik arra, hogy teljes képet kapjanak az óvodában folyó nevelési munkáról, szokásokról. A nyílt napok szervezésénél mindig sort kerítünk a közös tevékenységekre is, vonjuk be a szülőket, aktívan vegyenek részt az egész nap folyamán.

Szülői megbeszélés

A szülői értekezleteket rendszerint az óvodában, a közös óvodai megbeszélést követően, - ahol a mindenki számára fontos közérdekű információk hangzanak el - minden korcsoport a saját csoportszobájában folytatja a megbeszélést. A gyermekét elhelyezni nem tudó szülőnek is lehetőséget adunk a részvételre. Megszervezzük a gyermekek foglalkoztatását, felügyeletét egy óvodai

csoportszobában. Mindig időben küldjünk értesítést, jelezzük az értekezlet témáját, időtartamát. A szülői megbeszélésen az óvodát, a csoportokat, a gyermekeket, a szülőket érintő témákat, feladatokat, programokat, esetleges problémákat beszéljük meg. Itt meghallgatjuk véleményeiket, javaslataikat, közösen alakítjuk ki az aktuális nevelési év eseményeit. Ezzel is erősítjük a szülőkben azt, hogy fontos a véleményük és az is, hogy mit szeretnének. A kapcsolattartás formái és módszerei nagyon sokrétűek és változatosak, de mindig alkalmazkodnak a kitűzött feladatokhoz és a szükségletekhez.

Közös rendezvények szervezése

Az óvoda és a család kapcsolatának erősítéséhez a kötetlenebb óvodai eseményeket, programokat is jó lehetőségnek tartom. Az óvoda környezetétől is függ, hogy milyen mértékben tudunk szabadidős tevékenységet szervezni a családokkal együtt. Ezek a programok a közösen átélt élményekkel erősítik az összetartozást, a bensőséges légkör kialakulását, a személyességet. A szűkebb és tágabb környezetbe szervezett programokra szívesen hívjuk és várjuk a szülőket. A nevelési év elején tájékoztatást adunk, majd közösen megbeszéljük az óvodai közös programokat, eseményeket. Próbálunk minél változatosabb és színesebb lehetőségeket biztosítani a számukra.

Fontosnak tartjuk az óvodákkal való kapcsolat erősítését, ezért az iskolánk körzetébe tartozó óvodavezetőkkel folyamatos párbeszédet kezdeményezünk: meghívjuk az óvónőket első osztályainkba, ahol megfigyelhetik volt óvodásaik iskolai munkáját, beilleszkedését. Az érdeklődő óvónőket nagycsoportos óvodásaikkal szívesen látjuk, ekkor az óvodás gyerekek bepillantást nyerhetnek az iskolai életbe.

Szülői szervezet

A szülőkkel történő kommunikáció és kapcsolattartás szempontjából kiemelkedő fontosságú az óvodánk szülői szervezetének működése. A szülői szervezet elnöke az óvoda intézményegység-vezető helyettesével tart kapcsolatot, míg a csoport szülői szervezetének képviselői az óvodapedagógusaival tartanak kapcsolatot. A kommunikáció így igen hatékony és sikeres. A tervezett programjainkat, ötleteinket megosztjuk a szülői szervezet képviselőivel, valamint szívesen fogadjuk az általuk megfogalmazott ötleteket, elvárásokat. A szülői szerveztünk tagjai teljes mértekben, aktívan és szívesen vesznek részt, mind a nevelés év programjainak, lehetőségeinek kidolgozásában, mind a megvalósításban is kezdeményezők és aktívak. Számunkra azok a programok a legfontosabbak, ahol együtt dolgozik, szervez, érzi jól magát a gyermek, a szülő, a pedagógus.

Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése, bővítése, valamint az intézmény jó hírnevének megőrzése az alkalmazotti és gyermekközösség minden tagjának kötelessége. Ünnepeink vonulatának évszázados hagyományai vannak. A hagyományok azok az alkalmak, visszatérő események, szokások, amelyeknek segítségével nemzedékről nemzedékre meg- őrizhetjük tudásunkat, tapasztalatainkat. Az egyházi és nemzeti ünnepek és megemlékezések rendezése és megtartása a gyermekek vallási, nemzeti identitástudatát alapozza, fejleszti, hazaszeretetüket mélyíti. Az óvoda egyéb helyi hagyományai közé tartozó rendezvények a közösség formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják. A gyermekeket a felnőttek és az egymás iránti tiszteletre nevelik. Keresztény szellemű óvodai nevelésünk „gerincét" az egyházi ünnepek adják. Az ünnepek legfőbb célkitűzése az Isten és emberszeretet elmélyítése. Feladatunk az ünnep tartalmának megismertetése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével. Óvodánkban hagyománnyá kívánjuk tenni a közös szentmisén való részvételt: óvodásainkkal és szüleikkel részt veszünk az évnyitó Veni Sancte és az évzáró Te Deum-szentmisén. Évente egy alkalommal családi zarándoklatot szervezünk egy kegyhelyre. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. A közös élmények ereje erősíti a közösséghez való tartozást, megerősíti a hagyományokat és közel hozza a tágabb és a szűkebb környezet jelentős eseményeit a gyermekekhez, ezzel is erősítve az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladatát, az erkölcsi magatartás és szokás megalapozását. Családias, szeretetteljes légkörben zajló ünnepeink egy része óvodai szintű, más részét a csoportokban ünnepeljük meg.

Egyházi ünnepeinken a világ felfedezésében a kisgyermek, a szülők és közvetlen környezetének megismerése után ismerje meg a Mennyei Atyát is. Kezdeti fokon hozzuk kapcsolatba a kisgyermeket Istennel, az Isten- és emberszeretettel. Megszerettetjük velük a vallásos szokásokat, élményeket nyújtunk. Kapcsolatba hozzuk őket a vallási ünnepek tartalmával, lehetővé tesszük azok átélését.

Szeptember– Szent Mihály hava:

- Veni Sancte
- Kisboldogasszony ünnepe (szeptember 8.)
- Szent Gellért (szeptember 22.)

November – Szent András hava:

- Mindenszentek, Halottak napja (november 1-2.)
- Szent Márton katona, püspök ünnepe (november 11.)
- Szent Katalin (november 24.)

Adventi előkészület - December Karácsony hava:

- Szent Miklós püspök, Mikulásvárás (december 6.)

- Adventi időszak, karácsonyi készülődés
- Karácsony, Jézus születésének megünneplése

Január – Boldogasszony hava:

- Vízkereszt, házszentelés (január 6.)

Február Böjtelő hava

- Gyertyaszentelő Boldogasszony, gyertyaszentelés (február 2.)
- Szent Balázs püspök ünnepe, Balázs-áldás (február 3.)
- Farsang

Március – Böjtmás hava:

- Hamvazószerda, nagyböjti időszak, húsvéti előkészület
- Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25.)

Április- Húsvét vigíliája, Jézus szenvedése

Május – Pünkösd hava:

- Védőszentünk, II. János Pál boldoggá avatása (május 1.) – Pünkösd

Június

- Szent Jakab hava: Te Deum

Nyáron:

- Óvodánk védő szentjének ünneplése - Július 26 –án Szent Anna.
- Nagyboldogasszony ünnepe és az államalapító Szent István ünnepe

Nemzeti ünnepeink megünneplésekor célunk a hazaszeretet csírájának ápolása, a szülőföld szeretetére nevelés, népünk, nemzetünk jeles eseményeiről való megemlékezés, hagyományőrzés, ismeretnyújtás.

- Óvodai ünnepség keretében emlékezünk március 15-ére a gyermekekkel.
- A dolgozók ünnepségeken vehetnek részt október 6-án vagy 23-án.

A néphagyományt, a hitet erősítő közösség védettséget jelent a gyermekeknek, szülőknek, ahol nyugalmat, békét, megértést találnak. A közösségi asztal a családban vagy az óvodában, akár tágabb környezetben legyen is, az összetartozást és a közösségi érzést erősíti. Olyan alkalmak ezek, ahol a gyermek szocializálódása folyamatosan és sok örömet jelentve valósul meg. Az óvoda-család közös rendezvényei szervezésekor az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A szülőkkel közös szervezésben rendezzük meg a szüreti napot, az adventi

készülődést, a karácsonyi ünnepséget, a farsangot, gyermeknapot, iskolába készülők búcsúztatását. A közös rendezvényeken, kötetlen beszélgetések során a családok egyre jobban megismerik egymást, barátságok szövődnek. Óvodán kívül szervezett programok: közös családi kirándulások, közös zarándoklat, múzeum és könyvtárlátogatások, gyermekkoncertek, színházlátogatás, templomlátogatás.

2.9. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

2.9.1 Egészségnevelés az óvodánkban

„Az egészség olyasmi, mint a gondosan égetett gyertya.
Ha körültekintő figyelmet szentelünk gyertyánknak, sokáig fog égni."
(ManfredKets De Vries)

Az egészségnevelés a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelenti.
Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életviteli iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.
Egészségfejlesztő tevékenységek:

- A testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés);
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása);
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítés stb.);
- az egészségvédő képesség fejlesztése;
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása;
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása;
- egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer);
- az iskola-egészségügyi szolgálattal való együttműködés.

Az óvodapedagógus feladatai az egészségnevelés területén:

- A gyermek testi gondozása, testi szükségleteinek kielégítése és a testi épségének védelme.

- Az óvodás gyermek higiénés nevelése, az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatása (a tisztálkodás, a székelés és vizelés regulációja, a kulturált étkezés, a környezeti higiénia és rend).
- A balesetmentes viselkedés megtanítása.
- A ruházat tisztántartásának megtanítása.
- A gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak kifejlesztése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az egészségnevelés területén

A gyermek óvodai nevelése során az egészséges életmód alakítása folyamán, kialakul a kisgyermek igénye a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítésre. Mindez az egészség megvédésére történő attitűdöt, az egészség megvédésére vonatkozó érdeklődést, véleményt, szándékot, „érzékenységet" jelent.

Edzés, egészségvédelem

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással kezeljük, míg a szülő meg nem érkezik. Betegség után csak orvosi igazolással jöhet közösségbe. Gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel igyekszünk ellenállóbbá tenni a gyermek szervezetét, csökkenteni a fertőzések terjedését. A bevizelő gyermeket védjük a megszégyenüléstől. A gerincoszlop és a mozgásszervek elváltozásainak megelőzése érdekében ügyelni kell arra, hogy a gyermekek megszokják a helyes testtartást. Fontos a nagymozgások fejlesztése, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, erő, teherbíró képesség, egyensúlyérzék fejlesztése.

Pihenés

Az alvásigény egy részét a gyermekek az óvodában elégítik ki. Ehhez elsősorban tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alaposan kiszellőztetünk. A nyugodt pihenés feltétele a csend. Fontos az elalvás előtti mese, altató dúdolása, relaxáló zene hallgatása. A gyermekek különböző alvásigényét figyelembe véve lehetővé tesszük, a folyamatos ébredést. (bizonyos keretek között)

Egészséges környezet biztosítása

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Az óvoda egyik legfontosabb fejlesztési tere az udvar.

Udvarukon van sík, lejtős felület, pódiumszerű hely, ezáltal változatos mozgásokra is alkalmas. A gyermekek bármikor megtalálhatják az óvó nénijüket. Udvarunkon napos, árnyékos hely, sok fa, füves rész, homokozók, EU szabványnak megfelelő mozgásfejlesztő eszközök, gumiborítás egyaránt megtalálható. Biztosítva van az udvaron is az egészséges ivóvíz. Csoportszobáink alkalmasak a szabad játékra, szervezett tevékenységekre, étkezésre, alvásra. Az erős déli napfény miatt árnyékolót használunk. A gyermekek egészségvédelme szempontjából az óvoda bútorzata (székek, asztalok, bútorok) mérete, minősége megfelelő. Rendelkezünk HYLA levegőtisztító berendezéssel, sok-sok virágot nevelünk a csoportokban. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzük. Mesesarkot alakítottunk ki, van élősarok, ahol a séták során gyűjtött kincseket tároljuk. Az öltözők berendezése, világítása fűtése, szellőzése nyugodt feltételt biztosít az öltözködéshez. A gyermekek felszerelése elkülönítve van elhelyezve. Minden gyermeknek van fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan öltözködnek, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek. Ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket, befűzik, bekötik. Ruhájukat esztétikusan összehajtva a polcra, zsákba helyezik. A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél is. Önállóan eldöntik mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból. Képesek a kanalat, villát, kést rendeltetésének megfelelően használni Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Étkezés közben halkan beszélgetnek. Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani. Ügyelnek saját és társaik ruházatára melyben megjelenik az esztétikus ízlésre törekvés.

2.9.2. Az egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata ezen belül:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetten zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermek gondozása, testi szükségleteik kielégítése: elsősorban a testi szükséglet feltárására helyezzük a hangsúlyt, hiszen a testi szükséglet kielégítése alapozza meg a gyermek jó közérzetét.
A növekedés, fejlődés ütemei egyéni sajátosságokat mutatnak, amelyeket a gondozás során figyelembe veszünk. Figyelemmel kísérjük a gyermekek szomatikus és pszichés fejlődését, bármilyen változásnál keressük az okokat pl./ megváltozott családi körülmények, esetleges lappangó betegség, vagy pusztán genetikus ok, mely mögött az érési folyamat lassulása áll… stb./Ezért folyamatos megfigyeléssel feltárjuk az egyéni sajátosságokat. A gyermekek gondozásának feltétele az óvónő gyermek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes közelség megléte, hiszen a felnőtt nem csak dédelgeti, ölbe veszi, simogatja a gyereket, hanem befűzi a cipőjét, beköti a sapkáját stb. Eközben a gyermek ismerethez jut, ismerkedik testrészeivel, a testápolás segítő eszközökkel. A gyermekek egyre több ismeretet szereznek és rendszereznek szervezetük működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről (pl. baktérium, fertőzés, mozgás, érzékszervek higiéniája és védelme)
Ezekhez, az ismeretekhez kapcsolódnak azok az egészségvédő, egészségfejlesztő biológiai ismeretek, amelyeket a gyermekek értelmi szintjéhez mérten az óvodában szerez meg (szív munkája, szívverés megfigyelése, a légzés.) Az egészségvédelmi ismeretközlés kiterjed az óvodai tevékenységformák mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játékra, megfigyelésekre, sétákra, kirándulásokra.
Az egészséges életmód szokásainak kialakításában sokat segít a gyermek azonosulási, utánzási törekvése. Az egészséges életmód szokásainak kialakítását a napirendünk, az életrendünk is elősegíti Ha a gyereket érintő kéz mozdulata tapintatos, együttérzést közvetítő, nem kapkodó, akkor a gyerek átéli a testi kontaktus örömét.

Az egészséges fejlődés egyik feltétele a táplálkozás

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezést biztosítunk. Feladatunk figyelemmel kísérni a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítottuk, hogy minél kevesebb várakozási idő legyen. A szülők segítségével anamnézis készítése során ismerjük meg a gyermekek táplálkozási szokásait, kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságát, válogatást. Ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermeket az ételek elfogyasztására. A nap bármely szakaszában pótolhatják, folyadék szükségletüket. Egészséges táplálkozást népszerűsítő tevékenységformákat tartanak a csoportok különböző évszakokban. Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységformáknak.

Testápolás, öltözködés

A testápolás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. A testi szükségletek testápolás kielégítésével az óvónő az anyát helyettesíti, így bensőséges kapcsolat alakul ki óvónő-gyermek között. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához megteremtjük a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket. (papír zsebkendő elérhető, fiú-lány WC elkülönített, papírtörlő, folyékony szappan, nagy tükör a mosdóban is) Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért ösztönözzük a szülőket, hogy több rétegűen öltöztessék gyermekeiket, lehetőség van játszóruha, munkaruha, festő köpeny használatára.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az egészséges életmódra nevelés területén

Testápolás:

- Minden étkezés előtt és után önállóan, figyelmeztetés nélkül mosakodnak, törölköznek,
- ruhájuk ujját fel-és letűrik, begombolják, kikapcsolják,
- WC papírt használják, mossanak kezet WC használat előtt és után,
- vigyáznak a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket és a fogápoló szereket tisztán teszik a helyére,
- a zsebkendőjüket használják, helyesen fújják az orrukat,
- tüsszentéskor, köhögéskor a zsebkendőjüket, kezüket, könyökhajlatukat a szájuk elé tartják.

Önkiszolgálás:

- Az önkiszolgálás feladatait szükségleteinek megfelelően, teljes önállósággal, biztonsággal, látják el,
- az épületbe lépés előtt töröljék le a cipőjüket,
- önmaguk is képesek a szükségleteiket életkoruknak megfelelően, önállóan kielégíteni,
- váljék szokássá az étkezés közbeni kulturált viselkedés, használják helyesen az összes evőeszközt, szalvétát, az asztal és környéke esztétikus rendjére törekedjenek.

Öltözködés:

- Önállóan megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek, jelükhöz tegyék a ruhájukat és cipőfűzőjüket tuják megkötni,
- pihenés után ágyneműjüket hajtogassák össze.

Táplálkozás

- Tudják megnevezni, tudjanak különbséget tenni egészséges ételek és italok között

Baleset megelőzés

- Ismerjék fel környezetükben a balesetveszély forrásokat.

2.9.3. Környezeti nevelési elvek

A külső világ tevékeny megismerése

"A Földet nem örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön..."

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban. A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk. Szemléltetésben, a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé. Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosítunk. Érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk: szeretet, kötődés, élménybefogadás keltése.

A környezettudatos nevelés célja, a természeti, az épített környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása. A környezeti problémák megoldásának leghatékonyabb módjának a belső motiváltságát tartják, mert pozitív motiváltság esetén mindig környezetkímélőn fognak cselekedni.

A környezettudatos nevelés alapjai és eszközei

Az óvodai környezeti nevelés, alapozó jellegű, így meghatározható szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. A környezeti tudat kialakítására és fejlesztésére több eszköz létezik. A környezeti nevelés „játszani hív" hiszen az óvodás, életkori sajátossága az, hogy játszik, és a körülötte lévő világgal így ismerkedik. Mindez apró lépés az óvodásnak, nagy lépés világnak.

A külső világ tevékeny megismerése, a tevékenység célja:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

A gyermekek aktivitásának, és érdeklődésének felkeltése, közvetlen és tágabb természeti, -emberi, -tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyainak megismertetése. A valóság felfedezése, a természethez, az emberi alkotásokhoz, védelméhez való viszonya,, az értékek megőrzése.

Olyan tapasztalatok birtoklása, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismerni a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulni ezek szeretetét, védelmét is. Mennyiségi, alaki, nagyságbéli és téri viszonyok, ítélőképesség, tér-, sík- és mennyiségszemlélete fejlődése

Az óvodapedagógusok feladatai a külső világ tevékeny megismerése terén

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny

megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Feladatunk, megismertetni a gyerekeket a természet szépségeivel, szűkebb és tágabb környezetünk szeretetével, felhívni a figyelmüket annak értékeire és szépségeire, példát mutatva a gyermekek számára. A tapasztalatszerzés a családi környezetben kezdődik. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok mind új ismeretet, tapasztalatot jelentenek a kisgyermekeknek. A séták, kirándulások, az óvoda környékén, vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási és tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékelik a környezet esztétikumát; hangokat, színeket, illatokat, stb. az élet ritmikusságát. Beszoktatás után megismerkednek az óvoda közvetlen környezetével, megfigyelik az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, az időjárást, a közvetlen környezetükben fellelhető növényeket, stb. Gyűjtenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakokra jellemző képeket. Beszélgetnek a család tagjairól.

Fontos feladatunk rámutatni, hogy az őket körülvevő természeti-és tárgyi környezet adta lehetőségeket hogyan tudják felhasználni ismereteik bővítésére. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberi tevékenységek között. Gyűjtsenek terméseket, végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatását. Tudják bemutatni családjuk tagjait, csoporttársukat. Látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében található intézményekben, üzletekbe. Figyeljék meg az évszakok szépségét, a növények fejlődését, a gyermekek ismerjenek meg gyógynövényeket, fűszernövényeket, mezei virágokat, vadon termő ismertebb növényeket.

A környezetvédelem jelentősége már az óvodás gyermek szintjén is beépíthető a tevékenységek rendszerébe. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják a munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. A gyermek természethez való kötődését, az élőlények megszerettetését irodalmi, zenei alkotásokkal is segítjük tevékenység közben is. Az élővilág sokoldalú megfigyeléseivel, az óvó -védő tevékenység eredményeként a gyermekek emocionális alapokon eljutnak annak belátására, hogy az élővilágot óvni, védeni kell. A különböző séták, kirándulások, a megfelelő szokások, szokásrendszerek, a személyes példaadás a helyes magatartási formák kialakítását is szolgálják,

amelyek lehetővé válása a természeti-és társadalmi környezetben való kulturált viselkedést eredményezi/ szemétgyűjtés, takarítás, virágültetés-gondozás, takarékoskodás a vízzel, papírral, energiával, beszélgetés a veszélyes anyagokról, felhasználási, gyűjtési lehetőségeikről – hajtógázas palackok, szárazelem, műanyag flakon…/. A kisgyermek első tapasztalatait közvetlen környezetéből meríti. Ezért a családi nevelésnek alapozó, a személyiség alakulásában elsődleges szerepe van.
Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Az óvodában ezek lehetnek: utánzásos - minta-modellkövető, spontán játékos tapasztalatszerzés, az általunk irányított megfigyelés épülő tapasztalatszerzés, a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok, az általunk kezdeményezett, illetve a kötelező tevékenységek. A tevékenységek aktív átélése lehetőséget nyújt a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A napi tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Fontos feladatunk az életkori -és egyéni sajátosságok figyelembevételével, változatos tevékenységek, differenciált feladatadás, cselekedtetés, több lehetőség, és a szükséges tárgyi feltételek biztosítása.
A komplex tevékenységek alkalmat adnak arra, hogy a mozaikszerűen megszerzett korábbi benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, a tapasztalatok körét szélesítjük és mélyítjük.

A komplexitás megmutatkozik:

- A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyerekek társas magatartása alkalmazkodó képessége.
- Fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége.
- Érzékeli környezetében a szépet, a tisztaságot, ezáltal fejlődik esztétikai érzéke, környezet higiénéje.
- Pozitív érzelmi viszony alakul ki a lakóhely, a szülőföld iránt.
- Környezetéből szerzett ismereteit felhasználja a játékban.
- A környezeti témakörök jó részében szerepe van a gyermeki munkának.
- Az érzékelt valóságot az ábrázolás eszközeivel fejezik ki a gyermekek.
- Hangulatkeltő, hangulatszínező lehet a témába vágó, valóságismeretre nevelő mese, vers.
- A dalok, dalosjátékok a hangulat elemeinek megéreztetésével és a népszokások megismertetésével kapcsolódnak a környezeti témakörökhöz.
- A testünk témakör feldolgozása kötődik a testnevelés foglalkozásokhoz.

- A tárgyak, jelenségek mennyiségi viszonyain túl a matematikával való kapcsolat leglényegesebb vonása, hogy mindkét terület a gyermek logikus gondolkodását fejleszti.

2.10. A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések

Célunk a nevelésben, az ismeretek közvetítésében, hogy foglalkozzunk a felzárkóztatással, a tehetséggondozással és az integrációval, amennyiben objektív és szubjektív feltételeink lehetővé teszik. Egyenlő bánásmódban részesítjük óvodásainkat az óvodai élet minden területén. Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha a köznevelés terén általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberei méltósághoz. Az óvodánkban dolgozó kollégák mindennapi tevékenysége, a nevelési programban megfogalmazott elvek szerint ellátott gyermekvédelmi feladatok mind – mind részei annak a komplex hatásnak, amely szükséges az esélykülönbségek csökkentése, az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében. lehetővé téve azt, hogy a gyermekek személyisége szabadon kibontakozhasson.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Minden gyermek számára biztosított a sokoldalú, inger és tevékenységben gazdag óvodai élet kiegyensúlyozott napirenddel.

Hátrányok csökkentése:

Az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével mikrocsoportos és egyéni fejlesztésekben vehetnek részt a gyermekek. Minden tanköteles korú gyermek számára térítésmentesen biztosítjuk a furulyatanulást, szükség esetén furulyát is biztosítunk. Az eredményes munkához elengedhetetlenül szükséges az együttműködés a:

- Szülőkkel.
- Nevelőtestülettel, munkatársakkal.
- Logopédussal.
- Pszichológussal.
- Gyermekjóléti szolgálattal.
- Védőnővel.
- Háziorvossal.
- Nevelési tanácsadóval.

Az intézménybe kerülő gyermekek megismerése érdekében:

- Információt gyűjtünk a gyermek szociokulturális hátteréről / családlátogatás/.
- Anamnézist készítünk, az adatokat rögzítjük.

Az egyéni bánásmódhoz szükséges eljárásokat az óvodapedagógusokkal egyeztetjük, javaslatot teszünk a szülőknek a probléma lehetséges megoldására.

Felvesszük a kapcsolatot a megfelelő partnerekkel.

A veszélyeztetett gyermekeket a Gyermekjóléti szolgálat felé irányítjuk, jelzéseinket írásban rögzítjük.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik számára az egyedi problémáknak megfelelő segítségnyújtást próbáljuk biztosítani:

- Felvilágosítás a segélyezési lehetőségekről.
- Nyomtatványok kitöltése.
- Ruhagyűjtési akciók.
- Fogadóórák igény szerint.
- Kapcsolatfelvétel a Pedagógiai Szakszolgálat embereivel.

Minden egyes eset más-más megoldási lehetőséget kíván, de tudjuk, hogy a családban bekövetkező pozitív változásokkal segíthetjük leginkább a gyerekek egészséges-harmonikus fejlődését.

A gyermekvédelmi feladatot a gyermekvédelmi felelős látja el.

A kapcsolatrendszer alakításában fontos szerepet tölt be a **Védőnő**vel, illetve a **Gyermekjóléti Szolgálat**tal fennálló kapcsolat. Mindkét partnerünkkel együttműködési megállapodást kötünk, melyben rögzítve vannak a kapcsolattartás formái, gyakoriságai.

2.11. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket

2.11.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra - valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- Egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Nagyon fontos a megfelelő pedagógiai szemlélet vállalása, amely alkalmazkodik a családok életciklusainak változásaihoz és benne a gyermek egyéni képességeihez./ lassan vagy gyorsan fejlődő, egy-egy területen kiemelkedő, egy vagy több területen lemaradó/ Napjainkban, amikor a gyerekeknél az egyéni eltérések okait vesszük figyelembe, egy- egy gyermekhez fűződő kapcsolatunkban, a fejlesztés irányának meghatározásában, akkor nem teszünk egyebet, mint a differenciálás elvét alkalmazzuk.

Köztudottan a gyermekek nem egyforma előélettel érkeznek az óvodába. Eltérések tapasztalhatóak környezeti feltételeikben, személyes adottságaikban, tevékenységhez való viszonyukban és sok más egyéb területen. Nem egyformán motiváltak, eltérőek a szükségleteik és a szükségletek kielégítésének belső feltételei: Az óvodában olyan tevékenységrendszerről gondoskodunk, amelyben minden pedagógiai ráhatás a gyermekek szükségleteiből/ pszichés, szociális, motorikus/ indul ki. Azért kell gondoskodnunk a tevékenységekről, mert a gyermek belső szükségleteinek kielégítése csak aktivitás útján lehetséges, tehát a tevékenységek az aktivitás alapvető feltételei.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt, észreveszik kinek, miben van szüksége segítségre. Igényükké válik a viselkedés és helyes cselekvés betartása. Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegésére. Ragaszkodnak óvodájukhoz, a felnőttekhez, társaikhoz. Érdeklődnek a hiányzók iránt. Barátaiknak, felnőtt ismerőseiknek köszönnek, szeretettel üdvözlik őket. Konfliktushelyzetekben egyezkednek egymással. Igényükké válik a tevékenységben való önkéntes részvétel, együttműködés. Ébredezik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, és egymás közléseit. Bíznak önmagukban, társaikban. Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés területén

A gyermek szükséglete az őt ért érzelmi hatások tükrében állandó mozgásban van, fejlődik, s miközben kielégül, újabb szükségletek keletkeznek. A feltételekről való gondoskodás a változó

szükségletekhez való igazodást jelenti. A szükségletek kielégítésével kapcsolatos nevelői feladatok: a meglévő szükségletek folyamatos kielégítése, a szunnyadó szükségletek életre keltése.
Megteremteni az értelmi képességek fejlesztéséhez szükséges feltételeket, családlátogatások, anamnézis segítségével megismerni a gyermekek egyéni sajátosságait, tapasztalatot szerezni a gyermekek fejlettségéről. Tiszteletben tartjuk, elfogadjuk a gyermeki igényeket, elképzeléseiket, szükségleteiket helyzethez illően toleráljuk. Gondolkodásra késztetjük a gyermekeket, fedezzék fel a világot, éljék át az élmény örömét. A gyermeket a differenciált bánásmóddal juttatjuk saját értelmi képességeinek legmagasabb fokára. A gyermek értelmi fejlődésének alapvető feltétele a környezet nyújtotta érzelmi stabilitás, a felnőtt mintája

2.11.2. Az óvodai élet megszervezése

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
Személyi feltételek

Intézményünkben jelenleg 6 fő óvodapedagógus teljes munkaidőben látja el a feladatát. Munkájukat 1 fő pedagógiai asszisztens, három dajka és egy közfoglalkoztatott takarító-kisegítő segíti. Mindhárom csoportban főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok és dajkai végzettséggel rendelkező dajkák látják el a feladatukat. Az intézmény egység vezető végzetsége megfelel a törvényi előírásoknak.

Tárgyi feltételek

Elvárás: az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az épületét, udvarát, kertjét, berendezéseit oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja:

- A gyermekek biztonságát, kényelmét;
- megfeleljen változó testméretüknek;
- biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Kiemelt figyelemmel kezeljük, hogy a tárgyi környezet tegye lehetővé a gyermekek mozgás-és játékigényének kielégítését, és a gyermekeket-harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegyük körül.

- A csoportszobák több funkciót töltenek be: óvodai tevékenységek, játék, testedzés, háromszori étkezés, délutáni pihenés, alvás.
- A csoportok mérete ideális (eredetileg óvodának épült.)
- A szociális helyiségek a gyerekek részére biztosítottak.
- Raktározási lehetőségek igen szűkösek.
- Az intézmény fűtése az épülethez tartozó kazánházból gázzal, ill. fával történik.
- Fejlesztési eszközök, játékeszközök, sportszerek mennyisége, minősége általában megfelelő, de a játszóudvar korszerűsítése, a terepviszonyok felülvizsgálata, a játékeszközök mennyiségének felülvizsgálata, és ennek megfelelően a cseréje folyamatosan szükséges.
- Az óvoda komfortja, esztétikája megfelelő feltételt biztosít a gyermekek számára.

2.11.5. Az óvoda kapcsolatrendszere

Család és óvoda

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés jó partnerkapcsolatban valósul meg. Alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás. Ennek érdekében tájékoztatjuk a szülőket, hogy mi történik az óvodában. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Gyermekét a szülő ismeri legjobban, információi segítséget nyújtanak a gyermek megismerésében. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait és az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Figyelünk a gyerekek egyéni igényeire, szokásaira, ezzel a családi és az óvodai élet közötti folyamatosságot biztosítjuk. Minden egyes családdal próbáljuk megtalálni a kapcsolatteremtés, az együttműködés legmegfelelőbb módját. A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett környezetben élő gyerekek szüleivel megértő, bizalmat ébresztő magatartással kezdeményezzük a kapcsolatot. A szülők örömmel fogadnak minden tájékoztatást az óvoda életéről és különösen érzékenyen figyelnek a gyerekükről szóló információkra, értékelő megnyilatkozásokra. Ez jó alapot biztosít az óvónő és a család együttműködéséhez. Reálisan tájékoztatjuk a szülőket, egyúttal segítséget nyújtunk, tanácsokat adunk az esetleges problémák megoldásához. Segítjük a családból az óvodába, illetve

óvodából iskolába történő átmenetet, ennek zökkenő mentességéhez szoros kapcsolatot építünk a szülőkkel, szakemberekkel. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, szolgálja a gyermek fejlődését. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvodában elengedhetetlenül szükséges a folyamatos napi kapcsolattartás. A gyermek elsődleges és meghatározó nevelési színtere a család. Az óvodáé a kiegészítő szerep, a nevelési hiányosságok pótlása. A szülő - pedagógus kapcsolatában érzékeltetjük, hogy minden a gyermek fejlődése érdekében történik, és ebben elsődleges partner a szülő, még abban az estben is, ha a nevelési szokások eltérnek a kívánatostól

Célunk:

Olyan partneri kapcsolat kialakítása, amellyel megteremtjük a kölcsönös bizalom alapjait, a gyermek óvodába lépésétől kezdődően, mely bizalom csak mélyülhet az óvodában eltöltött évek során / 3-4 év/

Feladataink:

- Évente 3 alkalommal, óvodába lépés előtt, illetve ősszel, és tavasszal tartunk szülői értekezletet**.** Célunk a szülők tájékoztatása az óvoda pedagógiaitevékenységéről és az aktualitásokról, valamint a szülők közös véleményalkotásának, javaslattételének fóruma.
- **Családi napok** szervezése, melyet mindegyik csoport egyéni ötleteivel tesz hangulatossá.
- Az aktualitások közzététele a **Hirdetőtáblán**, valamint az **óvoda facebook csoportjában.**
- Minden csoportnak külön **Faliújságja** van, melyen az egyes foglalkozásokhoz kapcsolódó verseket, mondókákat, énekeket, a gyerekek napi tevékenységeikből készült alkotásokat a „**Munkáink”** c. táblán, vagy polcon elhelyezve tekinthetik meg az érdeklődők.
- Minden év tavaszán „**Nyílt hetet**” tartunk.
- Minden év tavaszán **„Bekukkantó” -t és „Nyitott ovit”** is tartunk.
- **Egyéni beszélgetések**, ”Mazsolázó” **fogadóórák** szervezése a szülők igényei alapján.
- Az óvodapedagógusok a szülők számára **előadások**at, **közös szabadidősprogramok**at szervezünk.

Kapcsolatunkra jellemző:

- Az empatikus hozzáállás;

- a segítő szándék;
- az egymás mellé rendeltség;
- a kölcsönös tapintat;
- az információk intimitásának volta;
- a kölcsönös nyitottság;
- a folyamatos és szükséges információk átadása.

Családlátogatás *(igény szerint)*

Cél: A beilleszkedés megkönnyítése: a felnőtt - gyermek kapcsolat zökkenő-mentesebb alakítása, a beszoktatás előkészítése, tájékozódás a családi nevelés elveiről, gyakorlatáról, esetleges egyéni bánásmód sajátosságairól. A gyermek családon belüli státuszának feltérképezése.

A szülőknek lehetőséget adunk, sőt szorgalmazzuk, hogy gyermekükkel a beszoktatás előtt látogassanak el óvodánknak abba a csoportjába, ahova a gyermek felvételt nyert. Ez különösen szükséges a HHH és SNI gyermekeknél, mert általában ezek a gyermekek és családjaik igen szűk körben élnek, ismeretségi körük gyakran a gyermek állapota, és anyagi lehetőségeik miatt meghatározott. Az óvoda mint szociokulturális színtér, túl sok ingert tartalmazhat a szülőknek és a gyermekeknek egyaránt, amely átmenetileg negatívan is hathat. . Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobán kívüli helyiségek megismerésekor is jelen legyen a szülő, mindaddig, ameddig ezt a pedagógus és a gyermek igényli. Fontos továbbá, hogy a mindennapi - a gyermeket érintő - eredményekről, problémákról állandó tájékoztatás történjék mind a szülők, mind a pedagógusok részéről. Továbbá a szükségletekkel kapcsolatos információ, az esetleges gyógyszerhatás várható következményének jelzése, amely a gyermek viselkedését, figyelmét befolyásolhatja.

Működési területeik:

- kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal;
- intézményegység- vezető helyettesével;
- szülők jogainak gyakorlása;

Óvodán belüli kapcsolatok

Az óvodán belüli kapcsolatok a pedagógiai feladatok megoldásában realizálódnak. A hatásköröket, a szabályozást az intézmény vezetője határozza meg. Az egyes feladatok megoldására adott teljes

önállóság alkalmával a főigazgatója/ vagy óvoda- intézményegység- vezető helyettese felé a beszámolási kötelezettség fennáll.
Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek, az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

2.11.6. Sajátos nevelési igényű gyermek

Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermeket, csak akkor fogadunk, ha a Szakértői Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében leírja az integrált óvodai nevelést. Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd. Számukra biztosítanunk kell az integrációhoz előírt gyógypedagógus által történő fejlesztést.
Azok a gyerekek, akik már óvodai beiratkozásuk idején rendelkeznek szakértői bizottság szakvéleményével, melyben a fent leírt fogyatékosságok szerepelnek, olyan csoportba vehetők fel, ahol legalább az egyik óvodapedagógus rendelkezik fejlesztőpedagógusi szakképesítéssel is.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek
A Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ezeket a gyerekeket minden óvodapedagógus fogadhat, de biztosítani kell számukra, a szükséges fejlesztő foglalkozásokat, gyógytestnevelést, amelyet a szakértői vélemény előír.
Óvodánkban tehát a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket integráltan, többi gyerekkel együtt neveljük. Alapító Okiratunknak megfelelően az enyhe fokban sérült SNI-s, BTM-es gyermekek óvodai nevelése során az óvodai nevelés általános céljainak és feladatainak megvalósítására törekszünk, úgy hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Biztosítjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket a fejlesztés során ne terheljük túl a fejlesztés a számukra megfelelő területen valósuljon meg, és az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez.

Célunk, hogy a sérült kisgyermekeknél is fejlődjön az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, amennyi a további önálló cselekvéséhez szükséges. A rehabilitációs, egyéni vagy csoportos fejlesztési terv gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez gyógypedagógus közreműködését vesszük igénybe, amennyiben a gyógypedagógus közreműködése egyébként is nevelési feltétel. A gyermek sikeres integrációjához az előírtakon túl, megkeressük a legmegfelelőbb szakembert.

Intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, mint részvétet és védettséget. Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelésében résztvevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai kompetenciákkal (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség…) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus(ok):egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz ,a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a gyermek fejlődésének elemzése alapján, szükség esetén eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja, egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres, alkalmazkodik az eltérő kompetenciákhoz, az eltérő viselkedésekhez, együttműködik a különböző szakemberekkel, iránymutatásaikat, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba, szoros kapcsolatot tart a szülővel, megértő, segítő attitűddel fogadja a szülő közeledését, szakembereként segíti őket. A játéktevékenység során kiemelt figyelmet fordít a speciális fejlesztő játékok és játékeszközök használatára, gondoskodik a gyermek által használt segédeszköz tisztántartásáról, védelméről.

A mozgásszervi fogyatékos, (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során

Kiemelt feladat a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása. Ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése, a megtanult mozgásformák alkalmaztatása. Óvodánk épülete akadálymentes, így a mozgáskorlátozott gyermekek akadálymentesen közlekedhetnek, és használhatják óvodánk akadálymentes mosdó helyiségeit.

A mozgásfejlesztés során előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely-és helyzetváltoztatás és a manipuláció fejlesztése, a nagy és finommozgások célirányos fejlesztésével, és az írás megalapozását célzó egyéb grafomotoros fejlesztésekkel. Nagy hangsúlyt kell kapnia az önellátást, önkiszolgálást segítő fejlesztéseknek is. Biztosítjuk megfelelő

mozgását és életterét, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, gyakorlása, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása, a napirend egészét átszövő feladat.

A játéktevékenységek során is fontos a mozgáskorlátozott gyermek bevonása, aktív szerepének segítése.

Mivel a mozgáskorlátozottsághoz gyakran társul a beszédzavar vagy kommunikációs probléma, így szükség van arra, hogy a gyermeket bevonjuk minden nyelvi és kommunikációs kompetencia fejlesztését célzó tevékenységbe, és szükség van logopédus szakemberrel való együttműködésre.

Az ének zenei nevelés, az éneklés, a kézügyesség fejlesztése, a rajzolás, pozitívan befolyásolja a mozgásfejlődést tehát szükséges, hogy ezekbe a tevékenységekbe is bevonjuk a gyermeket.

Minden tevékenység során segítenünk kell a mozgáskorlátozott gyermeket a cselekvéses tapasztalatszerzésben ezáltal fejlődnek észlelési és kognitív funkciói.

A látássérült (gyengén látó) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására: segítjük a gyermek részvételét a közös játékban, segítjük a közösséghez való alkalmazkodását, és a viselkedési formák megtanulását, gyakorlását, közösség előtti szereplését.

Kiemelt hangsúlyt fektetünk az önkiszolgálás megtanítására, a tárgyak és helyüknek megismertetésére, a rendszeretet, higiénia, szem és kéz tisztántartására. Figyelembe vesszük a gyermek fizikai terhelhetőségének korlátjait.

Az enyhébben hallássérült (enyhe fokú hallásveszteségűek) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A nagyothalló gyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása. A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, szókincsfejlesztés, a szinaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása. Ennek eredményeképpen a nagyothalló gyermekek megközelíthetik halló társaik nyelvi teljesítményét.

Az enyhén értelmi fogyatékos (határeseti intellektusú) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztésében meghatározó, hogy a nem fogyatékos óvodáskorúakkal együtt neveljük őket. A spontán tanulást a társakkal való együttműködést a

kommunikáció fejlődését segítik elő azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

A beszédfogyatékos, nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő gyermekek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A beszédfogyatékosok döntő többsége teljesen rehabilitálható, másoknál a tünetek csökkenthetők.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósul meg. A gyermek egyéni kompetenciájához igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzés biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai integrációs nevelés során.

Kiemelt feladatunk, hogy a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával történik. Meg kell előznünk a másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és ki kell alakítani a sikeres iskolakezdéshez szükséges kompetenciákat.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai integrációs nevelés során.

Kiemelt feladatunk, hogy a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával történik. Meg kell előznünk a másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és ki kell alakítani a sikeres iskolakezdéshez szükséges kompetenciákat.

2.11.7.Kiemelten tehetséges gyermek

"Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges,
nem azért különleges, mert különb akar lenni,

hanem azért, mert nem tud más lenni."
(Szabó Magda)

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek. A gyermekek fejlesztése két síkon történik: óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő "tehetséggondozó" foglalkozások keretében.

Feladataink a tehetséges gyermekek nevelése során:

- A gyerekeknél tehetségígéretről, tehetségre irányuló hajlamról, tehetségcsírákról beszélhetünk.
- A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.
- Korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek, zenei képességek, rajzkészség.

Honnan ismerhető fel a tehetséges óvodás?

A viselkedésjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- Pozitív viselkedésjellemzők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus.
- Negatív viselkedésjellemzők: erős kritikai érzékű, energikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- Átlag feletti általános képességek (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség stb.)
- Átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális)
- Kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység)
- Feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Gyermek erős oldalának, differenciált feladatokkal, játékokkal történő fejlesztése.
- A tehetségterület azonosítása, felismerése, rögzítése a „Gyermektükörben”.

- Az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalások biztosítása.
- Komplexitás, az egész személyiség fejlesztése.
- A fejlődés folyamatos nyomon követése – a fejlesztés mindig a gyermek egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodva történik.
- Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció.
- Fokozatosság elvének biztosítása.

A gyermekek tehetséggondozása két síkon történik: óvodai csoportjainkban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos fejlesztő „tehetséggondozó" tevékenység keretében. A tehetséggondozást végző kolleganők mindegyike rendelkezik a megfelelő végzettséggel a tevékenységek megtartásához. Óvodánkban a következő tevékenységekre van lehetőség:

- **„Így tedd rá!"- Népi gyermekjátékok:** A foglalkozásokon játékos formában, a hagyományos népi játékok segítségével kerül fejlesztésre a gyermekek mozgáskészsége, miközben észrevétlenül sajátítják el a magyar néptánc alapjait, és értik meg egy-egy motívum struktúráját. Közben nagyban fejlődik a mozgáskoordináció, a játékkészség, a ritmika, a zenei hallás, de hatással van a szociális készségekre is.
- **Bozsik foci:** A tevékenység keretein belül a sok ügyességi játékkal a mozgásfejlesztés a legfőbb célunk. Emellett a mozgás megszerettetése, a gyermekek mozgásigényének kielégítése, labdaérzékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

2.11.8. Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai

Játék

„ Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét
ezért szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi: csak játszik,
de mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban
otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle"
(Varga Domokos)

Az óvodáskorú gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a játék. A játék a gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A játék örömforrás. Nem a cél, hanem maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet. A játék

önkéntes és szabad; nem a végeredmény a fontos, hanem a folyamat, a kísérő érzések, élmények; valóságszerű, de nem valósághű; a játékra nem érvényesek a valóság idő és térbeli korlátai; megfelel az életkori sajátosságoknak: az érzelmek és indulatok uralkodnak; az én központúság jellemzi. A játék lényeges eleme, örömforrása a kiszámíthatatlanság; a játéknak sajátos rendje van. A szabadjáték figyelembe veszi az egyes gyermek játékfejlődését. A gyermek találja ki, mit fog csinálni, ő van előtérben. A játék a gyermek szabad elhatározásából kezdődik és ér véget. Óvodánkban igyekszünk biztosítani a szabad játék túlsúlyát. Igyekszünk minél több élményhez juttatni a gyermekeket, lehetőséget adni a feszültségek, tapasztalatok feldolgozására. A gyerek a játék útján ismerkedik a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, és ismeri meg önmaga lehetőségeit. A "mintha" helyzet gazdagítja a képzeletet és a gondolkodást. A lehetőségek mérlegelése a tevékenység közben felmerülő akadályok leküzdése, a konfliktusok megoldása, hozzájárul a problémamegoldó gondolkodás fejlődéséhez. Az új lehetőségek gazdag áramlása a kreatív együttműködés fejlődését segíti elő. Játék közben fokozódik beszédkedve, fejlődik kommunikációs készsége. A játékban elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok, fejlődnek a társas kapcsolatok.

A játékról alkotott véleményünk:

- Az óvodáskorú gyermek elsődleges, legfontosabb, és legfejlesztőbb semmi mással nem pótolható tevékenysége, elemi pszichikus szükséglete.
- Intézményünkben elsődlegesen a 8-9 óra szabad játék kibontakoztatásának biztosítására törekszünk.
- Biztosítjuk óvodásaink számára a játszóhelyeket, feltételeket, szabályokat alkotunk közösen, nem vezetjük, és nem irányítjuk a játékot, hanem egy-egy jó gyermeki ötlet felszínre hozásával az egyes játszócsoportok, és az egyedül tevékenykedő gyermekek játék folyamatának befolyásolása nélkül próbálunk empatikus, toleráns nevelői magatartásunkkal, a játékban betöltött segítő szándékú aktív részvételünkkel a játékra hatni.
- Tudatos jelenlétünkkel biztosítjuk az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Feltételeket teremtünk, igény szerint együtt játszunk.
- A játék folyamatát csak akkor szakítjuk meg, akkor történik meg a játékba beavatkozás, amikor az eldurvul, veszélybe kerül a gyerekek testi épsége, veszekedéssel, verekedéssel végződhet!
- Óvodapedagógusként gyermekeinkkel közösen, együtt játszunk, és lehetőséget biztosítunk a játék szabadságának, és nyugalmának biztosításában.

- A játszó udvar játékeszközeinek, és tornaszereinek használata számos baleseti lehetőséget hordoz magába, ezért különösen nagy odafigyelést igényel az óvónéniktől. E helyen sem árt felhívni a figyelmet arra, hogy a nem kellő mértékű odafigyelésből adódó esetleges balesetekért a csoportban dolgozó óvónőket terheli a felelősség! Kívánatos, hogy a dajka nénik is együttműködjenek az óvónénikkel a balesetek elkerülése érdekében!

A játék helye programunkban:

Célunk játszani szerető, játékot igénylő, a szabályokat betartó szabadon alkotó gyermekek nevelése.

Feladatunk:

- a játékhoz szükséges feltételek biztosítás,
- következetes szabályok felállítása,
- élmények, tapasztalatok nyújtása, a játék fejlesztése.

Az óvodáskor a játék korszaka. Vágyak, elképzelések szerint alakul. Örömforrás, belső késztetésből fakad. Intim és titkos szféra, tehát mindenképpen tiszteletet érdemel. A játék a személyiség tükre, fő kommunikációs közeg, a nevelés eszköze. Utánzásra épül. Tükröződik benne a gyermek feszültsége, konfliktusai, érzelmei, vágyai, külső hatások feldolgozása. A játék tehát amellett, hogy személyiségfejlődés alapfeltétele, feloldozó, katarzisos hatású is. Ha jobbá, szelídebbé akarjuk tenni a személyiséget, akkor az a dolgunk, hogy hagyjuk és segítsük a negatív élményeket feldolgozni, átértékelni. Játékot támogató, megengedő, együttműködő, ösztönző szerepünk van. A játék szabadságot, örömet, szórakozást, spontaneitást jelent a gyerekeknek, hiszen a játék során gyakorolják erőiket, szélesítik látókörüket, tapasztalatokra tesznek szert, megismerik, és alkotó módon kitanulják a környező élet jelenségeit.

Az óvodapedagógus feladatai a játék terén

Ahhoz, hogy jót, jól és elegendőt játszanak a gyerekek többféle feltétel teljesítése szükséges:

- Derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, bizalomteli légkört kell megteremteni, melyben a gyermekek felszabadultan élhetik meg mindennapjaikat. Fontos a türelmes, megértő, együtt érző, beleérző, kiváró, és segítő magatartás tanúsítása. Tudni kell, hogy mikor szükséges feltétlenül beavatkozni a játék menetébe, ismerni és figyelni kell a gyerekeket játék közben és észrevenni a megszokottól eltérő játék béli megnyilvánulásokat.
- A játszás terének, helyének kialakítása segíti a gyermekek elképzelésének megvalósulását,

mérete, berendezése, ösztönzőleg hat a játék kialakítására. A jó játszóhely kialakításával olyan intim szférát teremtünk, mely elhatárolja a gyerekeket a külvilágtól./ csoportszoba, gyermekszoba, babakonyha, kuckó, udvar, kert/ Biztosítunk ideiglenes játszóhelyeket is ehhez könnyen mobilizálható berendezési tárgyakat, használhatnak a gyerekek. /nagyméretű textildarabok, paravánok, stb…/

- Játékszerek, játékeszközök, alapanyagok biztosítása. Ezek változatossága, minősége és esztétikuma nagy hatással van a játék megkezdésére, folyamatára. Feladatunk, minőségileg kifogástalan, az esztétikai érzéket pozitív irányba befolyásoló, könnyen tisztán tartható megfelelő pedagógiai értékkel rendelkező, balesetmentes játékeszközök biztosítása. A csoport játékkészletének összeállításánál mindig figyelembe kell vennünk a gyermekek életkorát, játékfejlődésük aktuális szakaszát, fiúk- lányok arányát, a csoport létszámát.
- A játékidő biztosítása fontos tényező. Úgy szervezzük a gyerekek óvodai életét, hogy az óvodába lépés első percétől kezdve játszhassanak. Lehetőséget biztosítunk a megkezdett játék későbbi, vagy következő napi folytatásához, és az így félbehagyott játékot a dajka nénik „rendrakás címszó" alatt nem pakolhatják el.
- Az élmények, a környezet hatása döntő, és meghatározó egy-egy játéktéma alakulásában. A feltételek teljesülése egyben garancia is a játékra, ugyanakkor megvalósításuknak fontos kiindulópontja a gyermekek életkori, fejlődésbeli jellemzőinek együttese, valamint az átlagtól eltérő gyermekek speciális játékigényei.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyerekek betartják a játék szabályait.
- Társaik ötleteit megértik és elfogadják.
- A kevésbé érdekes szerepeket is vállalják, elosztják a szerepeket.
- Kezdeményeznek, megbeszélik a tévedéseket, beismerik, ha társuknak van igaza.
- A játék tervezésében, szerep és eszközök kiválasztásában önállóak.
- Kompromisszumot kötnek, örülnek egymás sikerének, empatikusak.
- Több napon keresztül is tudnak egy játékot játszani.
- Tartós játszócsoportok alakulnak ki.
- Játékukhoz eszközöket barkácsolnak.
- A már ismert meséket dramatizálni, bábozni tudják.
- Szeretik a szabályjátékokat.
- Bonyolult dolgokat is létrehoznak építőjátékok során.
- Az óvoda által elfogadott viselkedési szabályokat is betartják.

- Kapcsolataik kulturáltak.

Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van." A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mese bevezeti a gyereket az emberi sorsokba. Legjobb út ahhoz, hogy maga mellett tartsa a felnőttet. A felnőtt jelenléte megnyugtató, biztonságot sugárzó, vigasztalást nyújtó. A sok mesét hallgató gyerekek könnyebben tanulnak meg olvasni, könyvhöz fűződő viszonyuk is bensőségesebb lesz. A gyermekek érzelemi világát, értelmi fejlettségét, szükségleteit figyelembe véve a kisebbeknél elsősorban a népköltészetből vett rövid terjedelmű, ritmusos, hintáztató, lovagoltató, ciróka- maróka, altató, mondókákat ismertetünk meg.

A nagyobbaknál, fokozhatjuk, bővíthetjük a bonyolultabb irodalmi művek megismerését, melyek a természeti - és társadalmi környezet változásaihoz, megismeréséhez kapcsolódnak

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

A tevékenység célja:

Mese, vers, és irodalmi alkotásokat kedvelő esztétikai és erkölcsi értékeket befogadó gyermekek nevelése, akik a befogadott irodalmi művek segítségével, gazdag szókinccsel tudják kifejezni érzelmi- akarati életük megnyilvánulásait.

Olyan gyermekek formálása, akik bátran kifejezik magukat verbálisan és nonverbálisan, melyben tükröződik nagycsoport végére fejlett „én-tudatuk", szemléletes-képszerű, illetve nyelvi-fogalmi gondolkodásmódjuk az aktuális helyzethez illő érzelmi állapotukkal átszőve. A gyermekek természetes közlési vágyának fejlesztése.

Bábozás, dramatizálás

Minden nap több mesét hallgathatnak, kérhetnek, mondhatnak, és eljátszhatnak. /állatmesék, tündérmesék, verses mesék, csali- és tréfás mesék, mű mesék, reális történetek, elbeszélések, folytatásos történetek, külföldi mesék, kitalált történetek/ A szükséges kellékeket önmaguk is készíthetik, variálhatják, válogathatják, de segítségünket is kérhetik.

A bábozás lényegét tekintve játék, dramatizálás. Alkalom a bábunak tulajdonított szereppel való azonosulásra és önkifejezésre, melyben a gyerek élményeit, érzelmeit, gondolatait jeleníti meg. Lehetőség a kapcsolatfelvételre, kapcsolattartásra, az indulatok, félelmek, vágyak kinyilvánítására. Sajátossága, hogy a gyerek nem közvetlenül lép kapcsolatba környezetével, szorongásai közvetett úton a báb „személyén" keresztül nyilvánulnak meg. /ujj-, kesztyű, - sík-, fakanál-, marionett báb, fejdíszek, jelmezek, díszletek/

Az óvodapedagógusok feladata a mese- vers, bábozás, dramatizálás területén:

- Nyugodt, szeretetteljes légkör, hangulat, megfelelő környezet, idő, eszközök, és tevékenységi formák biztosítása oly módon, hogy a gyerekeknek a nap bármely szakában legyen lehetőségük érzéseik kifejezésre juttatására. /mesepárna, gyertyagyújtás, mesesarok, jelmezek, bábok, paraván…/
- Irodalmi anyagok igényes összeállítása, helyet kapnak a magyar klasszikusok és a magyar írók modern meséi is.
- Az óvodai élet minden pillanatát megragadjuk, hogy minden gyermeknek legyen ideje kifejeznie önmagát az óvodapedagógusnak, társaiknak egyaránt.
- Bármelyik tevékenység is a domináns, az anyanyelvi verbális és nonverbális nevelés mindig jelen lévő eszköz a gyerekek fejlesztésében.
- Az élményeket vizuálisan, verbálisan és elsősorban cselekvésben éljük meg, éljük újra.

- Az óvodapedagógusok differenciált egyéni bánásmóddal fejlesztik a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő, és a nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermekeket.
- Ügyelünk arra, hogy a napi tevékenységek, szokásrendszerek véghezvitele során a verbális és nonverbális közléseink összhangban legyenek a gyerekek számára, tehát hitelesnek kell lennünk.
- Az óvodapedagógusok számára nagy segítség a drámajátékok ismerete, melyek alkalmazásával a gyermekekből felszínre hozza a mélyebb érzelmeket.
- A családok anyanyelvi kultúrájának megismerése.
- Mi óvónők tudatosan törekszünk a saját és a felnőtt környezetünk beszédkultúrájának fejlesztésére.
- Év elején a középső-és nagy csoportokban logopédus vizsgálja meg a gyerekeket, majd a fejlesztésre szorulókkal hetente foglalkozik, hogy a hibásan ejtett hang helyes ejtése kialakuljon.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Mindenik embernek a lelkében dal van
és saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének
Az hallja mások énekét is szépnek”
/ Babits Mihály/

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek -néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az óvodában az érzelmi- és értelmi intelligencia alakításának, az esztétikai ízlés formálásának, alapvető eleme az éneklés, zenélés, a zenei képesség fejlesztő játékok és a gyermektánc Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A hagyományok továbbadását, a nemzeti összetartozás érzésének

alakítását segíti a népdalok éneklése, hallgatása, a népi gyermekjátékok felelevenítése, megtanítása. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. A tevékenység célja: a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük formálása. A zenei dallam, a ritmus, mozgás szépségének, az éneklésnek, népi gyermekjátékoknak, hagyományoknak megismertetése, megszerettetése.

Az óvodapedagógusok feladatai az ének, zene, énekes játékok, gyermektánc területén

A gyerekek érzelmein keresztül az érdeklődésük felkeltése, ízlésük formálása. Megszerettetjük a gyerekekkel az éneklést, az énekes játékokat szoktatjuk őket a szép, tiszta éneklésre. Fejlesztjük a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.

Feladatunk a derűs légkör, jó hangulat, megfelelő hely, idő, és eszközök megteremtése, és a folyamatos fejlesztő hatások megszervezése. A zenei neveléssel a gyermek egész személyisége fejlődik, hat az érzelmekre, és az értelmi képességeket is fejleszti /a megértést, a figyelmet, az emlékezetet, a képzeletet, a zenei alkotókedvet, az akaratát, az önfegyelmet, bővíti a szókincsét, segíti a szép és pontos kiejtést/. Összességében a zenei neveléssel fejlesztjük a szocializációt, a testi, lelki fejlődést. Feladatunk, hogy a néphagyományokra alapozzunk, a népi gyermekjátékok, a gyermekdalok a mondókák mellett a művészi értékű komponált zene is a fejlesztés anyaga legyen. Az ismeretek elsajátítása egy hosszú folyamat, melyben a készségek az óvodáskor végére egy- egy képességgé fejlődnek. Az óvodában a zenei készségeket, dallami, éneklési, hallási, ritmikai mozgás és zenehallgatási készségek területére bontjuk. Hallásfejlesztési ismeretek: halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú, zörejhangok, környezetünk hangjai. Az óvodában a gyerek életkori sajátosságának megfelelő hangmagasságon énekeltetünk, s fontos a megfelelő hangtartomány is. Nagyon fontos a művek pontos bemutatása.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a

tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A gyerek az őt körülvevő környezetéből élő spontán vizuális ingerek és a tudatos fejlesztés hatására tapasztalatokkal gazdagodik. Az őt körülvevő környezetről egyre pontosabb ismereteket szerez, ha a feltételeket biztosítjuk, akkor a gyerek sokrétű ábrázoló tevékenysége során mindegyiket újra alkotja, rendezi, átszervezi, magáévá teszi /interiorizálja/. A vizuális tevékenység nem más, mint a világról kialakított vizuálmotoros reprezentáció.

A tevékenység célja:

Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva a gyermekek élmény és fantázia világának képi, plasztikai szabad önkifejezése. A térbeli tájékozódása tér-forma-szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük kialakítása, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka területén

Az alapvető feltételek:

- Hely, idő, eszközök, élményanyag megteremtése.
- 3-8 éves korban a tervezhető ábrázolás tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- Folyamatos élményhez, tapasztalatszerzéshez juttatás. Ügyelünk arra, hogy a gyermeket esztétikus, funkciójukban is szép, ugyanakkor egymással is minél inkább harmonizáló eszközök, tárgyak vegyék körül.
- Kisebbeknek lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedjenek a különböző eszközökkel, technikákkal, anyagokkal; azok rendeltetésszerű használatával. Bármikor firkálgathassanak, gyurmázgathassanak.
- A nagyobbak alkotó-alakító tevékenységét bővíthetjük az élményeikhez kapcsolódó témákkal és az azokhoz illeszkedő technikákkal.

- Alkotó-együttműködési készségüket figyelembe véve, segítjük ismereteik, gondolataik, élményeik kifejezésre juttatásában. Ábrázolásuk változatos legyen, témáikban részleteket is ábrázoljanak. A saját élményeiken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, játékok, ünnepek, események ábrázolása is, jellegzetes színekkel, formákkal. A gyermekek plasztikai munkájában is jusson kifejezésre a közös, térbeli többalakos kompozíció. A megismert technikák, eszközök felhasználásával képesek önállóan is ajándékokat készíteni szüleik, szeretteik számára. A kész alkotásokat kiálltjuk és lehetőség van a megkezdett munka későbbi folytatására. A tevékenység az egész napot áthatja, de hetente egyszer az óvónő általkezdeményezett formában más műveltségi területeken szerzett élmények, tapasztalatok újra élésével valósul meg.

Mozgás

A mindennapi mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Mind a szabadban, mind a csoportban annyit mozogjanak, amennyire egyéni igényük van. Mi óvónők ehhez biztosítjuk a feltételeket, ötleteket adunk, biztatjuk, segítjük a gyerekeket. Mindezek mellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a mozgáskoordináció fejlesztését. (hintázás, séta, kirándulások, megfigyelések…)

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van

a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás tevékenységek célja:

A testi képesség erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, a gyermekek szervezetének növekedése, a teherbíró képesség fejlesztése. A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, fejlesztése. A mozgást fejlesztő gyakorlatok, játékok növelik szervezetük erejét, ellenálló, teherbíró, alkalmazkodó képességüket, edzettségüket. Az egészség megőrzésében, megóvásában jelentős szerepe van a feltételek helyes megteremtésének, biztosításának A mozgásos tevékenységet és azok eszközeit mindig a, gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezzük.

Az óvodapedagógusok feladatai a mozgás területén:

Alapvető feladatunk a mozgáshoz szükséges hely, idő, eszközök, lehetőségek és az ezekhez tartozó szervezeti formák megteremtése.

A testnevelés foglalkozás minden korcsoportban kötelező jelleggel tervezzük, lehetőség szerint az udvaron vagy jól kiszellőztetett, portalanított, átrendezett csoportban. A kisebb gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezünk hangsúlyt. A járás, futás, kúszás, mászás jól fejleszthető a teremben és az óvodánk udvarán is. Megismertetjük őket futásgyakorlatokkal, pl. futás, különböző irányban, különböző futásformák gyakorlása. Játszanak ugrásgyakorlatokat, pl. szökdelések, sorozatugrások, stb. Megismertetjük őket labdagyakorlatokkal, pl. helyből célba dobás, távolba dobás, feldobás, elkapás, pattintás, gurítás,stb. Végeznek támaszgyakorlatokat, csúsznak hason és hanyatt fekvésben, kúsznak kézen és térden, támaszkodva, másznak talpon és tenyéren támaszkodva. Bújnak különböző magasságú tárgyak alatt, egyensúlyoznak A talajtorna elemei is megjelennek a játékokban, pl. gurulás, a test hossztengelye körül. Biztosítjuk a feltételt, hogy minél többet játszanak.

Megmutatjuk vagy megmutattatjuk a helyes mintát és igényeljük, hogy a mozdulatok pontosak, esztétikusak legyenek. A nagyobb gyermekek mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerül a hangsúly, de kibővülnek ugrásokkal, gurulóátfordulással, szem-kéz, szem-láb koordinációt

igénylő gyakorlatokkal, pl. felugrások célba ugrások, dobások stb. Az irányított mozgásos játékban megjelennek a futás gyakorlatok, akadályokon át való futás, tárgyakra fel és lelépés, átbújások, tárgyhordozás stb. Játszanak labdagyakorlatokat, minél biztosabban tudják a labdát elkapni, feldobni, gurítani, célba dobni. Megjelennek a dobás gyakorlatok során az egykezes felső, távolba dobás. Gyakorolják az irányított mozgásos játékok során a támaszgyakorlatokat a talajon és a szereken. Játszanak egyensúlyozó játékokat talajra feszített szalagon, vízszintes és rézsútos padokon. A csoportszobában is van alkalmuk gyakorolni a megismert mozgáselemeket. A nagyobb gyerekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. A nagymozgás egyre koordináltabb és egyre precízebb, pl. képesek hírtelen irányváltoztatásra. Ennél a korcsoportnál hangsúlyt kap az észlelés, az alaklátás mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika fejlettebb alakítása és a szabály játék gyakorlati alkalmazása. Biztosítjuk a gyakorlatok végzéséhez a különböző kéziszereket pl. szalagok, rövidebb-hosszabb botok, kisebb-nagyobb labdák, babzsák, kendő, karikák stb. A különböző eszközök fogása, tartása, támaszgyakorlatok elősegítik a kéz fogóizmainak erősítését. Ezért ezek a feladatok kiemelt fontossággal bírnak ebben a korcsoportban az írás előkészítése miatt. A különböző típusú futógyakorlatok, pl. sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben a gyermekek gyakorolják a gyorsabb és lassúbb futást, szökdelnek páros és egy lábon, végeznek ugrásgyakorlatokat, sorozat ugrásukat különböző magasságú és távolságú tárgyakon. Gyakorolják a magas és távolugrásokat néhány lépés nekifutással. Végeznek labdagyakorlatokat, pl. vezetik a labdát járás, futás közben, párokban labdáznak, dobnak egykezes, kétkezes alsó és felső dobással célba kötél alatt, kötél fölött. Végeznek támaszgyakorlatokat, pl. pók, rákjárás talicskázás stb. Gyakorolják az óvodában tanult talajtorna elemeit, a gurulóátfordulást, egyensúlyoznak padon járással kar és lábmozdulatokkal összekötve. A jó hangulatú, szervezett testnevelést szolgálja a körültekintő szervezés, a játékos hangvétel, a rövid, érthető utasítás, a kevés várakozási idő, a foglalkozásvezetés pergő üteme. A pozitív megerősítés, az óvónői mintaadás, a jó kedvű mozgás dominál.

Felfigyelünk az esetleges látható, illetve rejtett hibákra, fogyatékosságokra. (csökkent látás, hallásproblémák, szív problémák, lúdtalp, túltápláltság, beesett mellkas, rossz testtartás, x láb, gerincproblémák) Ezek alapján differenciálunk az ismétlések számában, segítségadás mértékében, feltételek biztosításában, illetve az egyére szabott hibajavításban. Lehetőség van a szerek, eszközök és a szabad mozgás választásra. Sokat tornázunk zenére. A tornára, játékos mozgásokra teremben és szabad levegőn eszközökkel, eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai minden napján lehetőséget biztosítunk. Mindenféle egyéni ötletnek teret engedünk, amellyel az örömteli mozgást megszerettetjük. Fontos önmaguk és egymás testi épségében megóvása, a balesetmentes helyszínek, eszközök megválasztása. Tágas, biztonságos udvarunk lehetőséget biztosít a különböző mozgásformák szabad választására, illetve az eszközök használatára. Tornaszobával nem

rendelkezünk ezért a csoportszobák átrendezésével portalanításával, szellőztetésével valósítjuk meg tevékenységeinket. Minden gyereknek van tornaruha, tornazsák, a kisebbek segítséggel, a nagyobbak önállóan átöltöznek. Torna végén fontos a folyadékpótlás (szörp, tea, víz). A balesetveszélyes ruházatot kiegészítőket mindig el kell távolítani a gyerekről.

Munka jellegű tevékenységek

„ Ha csak lehet, játszik a gyermek
Mert végül a játék komolyodik munkává.
Boldog ember, ki munkájában megtalálja
A valamikori játék hangulatát.”
/Sütő András/

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal azonosságot mutató egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).

A gyermekmunka jellegű tevékenysége

- Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
Az óvodás kor tevékenységeiben a játék és a munka összefonódik. Biztosítani kívánjuk, hogy a gyerek tapasztalja meg a munkája hasznosságát, a munka tevékenységek fejlesztő hatását. Figyelembe kell venni a gyermek egyéni sajátosságait, képességeit, akaraterejét és érdeklődési körét. Meg kell teremtenünk minden korcsoportban a munkavégzés lehetőségét. A munkára nevelés alapja

a gyermek tevékenységi vágya, a felnőttek utánzása, a felnőtthöz hasonulás igénye. Alapvető követelmény az önállóság. Különböző munkafajtákat végezhetnek a gyermekek például: önkiszolgálás, naposság, egyéni illetve csoport érdekében végzett munka. Fontos a tevékenykedtetés. Minden olyan munkát végezhetnek, ami nem veszélyezteti saját vagy társai épségét. Törekszünk arra, hogy a gyermek ne csak vállalja a munkát, hanem rendelkezzék olyan tulajdonságokkal is, amelyek a munka befejezéséhez szükségesek A gyermek ösztönzése, motiválása nélkülözhetetlen. Törekedjék a pontosságra, érezze a munka befejezésének szükségességét, tekintse a munkát kis élete természetes velejárójának. A gyermek munkavégzésére mindenek előtt, nagy hatással van az óvónő és dajka néni jelenléte és az, ahogyan ő értékeli a gyermek munkáját. A munkavégzést különösen a nagycsoportos korú gyermekek számára úgy kell szerveznünk, hogy érezzék a munka közösségi jellegét, és a munkával kapcsolatos felelősséget.

Az óvodapedagógus feladatai a munka terén:

- Megismerni az óvodába lépő gyermek önkiszolgálási szintjét.
- A szülőket ösztönzi, hogy a gyermek, otthon is gyakorolja az önkiszolgálás és a családért végezhető munka jellegű tevékenységeket.
- Figyelembe vesszük a gyermek fejlettségi szintjét, teherbírását, segítjük önállóságra törekvésüket.
- Megtanítani a gyermekeket a feladatok elvégzésére.
- Támaszkodni a munka játékkal megegyező sajátosságaira.
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan kell bevezetnünk.
- Biztosítjuk a munka állandóságát, folyamatosságát
- A gyermek soha ne érezze, hogy a munka büntetés számára, örömmel végezze azt.
- A fejlődés során folyamatosan erősítjük és fejlesztjük a munka sajátos, játéktól eltérő. vonásait is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki és szociális érettség**, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák,

szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

„könnyedén az iskolába”

/ - az óvoda- iskola átmenetet segítő projekt - /

Az életkori –és egyéni sajátosságok figyelembevételével az óvodában egy komplex képességfejlesztés folyik, melyben nem az ismeretek közvetítése dominál, hanem a gyerek megismeréséből kiinduló képességfejlesztés, melyet egyre mélyebben szeretnénk összhangba hozni az iskola programjával. Olyan tevékenységrendszer kiépítése a célunk, amely elősegíti a nagycsoportosokat abban, hogy zökkenőmentesen lépjenek az iskolába. Mind a személyi- és tárgyi világról pontos ismeretük legyen.

Feladat:

A gyerekeket jól megismerve, olyan segítség nyújtása a leendő tanító néninek, melynek segítségével érzelmileg minél hamarabb közelebb kerül kis tanítványaihoz. A gyerekek, már a kiscsoporttól kezdve ismerkednek az iskolával, séták, rendezvényeken való részvétel.
Nagycsoportos kortól kezdve, aktív tevékenységekkel bővüljön ismeretük, így tudatosodjon bennük, hogy hamarosan ők is iskolások lesznek.
Fontos, hogy bizonyos részképességek jól működjenek, melyek elengedhetetlenek az olvasás, írás, számolás elsajátításához. Nagy hangsúlyt fektetünk a szociális képességek fejlesztésére is, melyek fejlesztése nehezebb az értelmi képességek fejlesztésénél, mert nagyon nehéz elérni azt, hogy a szabályok belsővé váljanak és így próbálja elérni a gyermek szükségleteinek kielégítését.
Az átmenet megkönnyítését, az óvoda-iskola kapcsolatának eredményességét a „Könnyedén az iskolába" projekt segítségével valósíthatjuk

„ Könnyedén az Iskolába" projekttel a célunk:

- Az óvodából iskolába való átmenet zökkenőmentes elősegítése.
- Az első osztályos diákok iskolai beilleszkedésének megkönnyítése.
- Együttműködés erősítése az óvodák és az iskolák pedagógusai között.

A tanítók számára óriási felelősség a gyermekek tanításának megkezdése, az eredményes nevelő – oktató munka megvalósítása. Az ilyenkor jelentkező feladatok végrehajtása meghatározója a gyermek iskolai indulásának, és további fejlődésének. Ez megkívánja, hogy az iskolára felkészítés utolsó mozzanatait kellő tudatossággal, és az intézmények feltétlen együttműködésével oldódjanak meg. Arra kell törekednünk, hogy a gyermekek fejlődését maradéktalanul biztosítsuk.

A nehézségek kiküszöbölésére olyan eljárásokat kell kidolgoznunk, amelyek megkönnyítik a gyermekek számára az átállást, a tanítók számára a megfigyelési időszak pontosabb, tudatosabb tervezését.

Ezek az eljárások a gyermekek alaposabb megismeréséhez, a megfigyelési időszak feladatainak tudatosabb tervezésében segítséget jelentenek az első osztályos nevelőknek.

Az óvoda és az iskola együttműködésében érvényesüljön a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete, és megbecsülése. Ez biztosítja az átmenet folyamatosságát a gyermekek számára.

Fejlesztési irányok:

- Az iskolába való átmenetet megkönnyítendő, a fejlődési dokumentáció személyes, beszélgetéssel egybekötött áttekintése a gyerekeket fogadó tanítóval.

- A szakmai felkészültség és a fejlesztési igények összefüggésében a nevelőtestület továbbképzése, közös továbbképzések, szakmai fórumok az iskola tantestületével.
- A két intézmény / óvoda-iskola/ közötti átmenet megkönnyítése, a pedagógiai attitűd, és módszerek közelítése érdekében szorosabb kapcsolat alakítása, közös hospitálások, esetmegbeszélések.
- A leendő első osztályban tanítók és az óvónők munkacsoportjának létrehozása, mely a két intézmény pedagógiai munkájának egymásra épülését, illetve az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessé tételét segíti elő.

Programjaink:

- Tanévnyitó ünnepségen az elsősök köszöntése az ovisok által.
- A volt nagycsoportos óvó nénik látogatása az első osztályban.
- Konzultáció a tanító nénivel, esetleges problémák megbeszélése.
- Az óvodásokkal séta az iskola környékén, ismerkedés a társadalmi környezettel.
- Hagyományos őszi rendezvénysorozatunkra alsósok meghívása közös szabadidős programokra.
- Séta az iskola udvarára, az elsősökkel közös játék az udvaron.
- Karácsonyi műsorok szervezése és lebonyolítása.
- Konzultáció a leendő elsős tanító nénivel és az iskolavezetéssel.
- Bemutató foglalkozás a nagycsoportban /iskolavezetés, elsős tanító néni meghívása.
- Szülői értekezlet megtartása, /melyen a tanító néni is részt vesz.
- Iskolai tanóra látogatás.
- Nagycsoportosok ismerkedése az iskolával.
- Alsósok meghívása az ovi udvarán történő közös játszásra, kézműves tevékenységekre.

Az iskolába lépés feltételei

A Köznevelési Törvény tankötelezettségi fejezetének betartása alapján iskolázzuk be az óvodánk nevelésében részesült gyermekeket. Feladat, hogy a szülőket a beiratkozás előtt a kötelezettségeikről felvilágosítsuk. Ennek szervezési formája a szülői értekezlet. A beiratkozáshoz szükséges dokumentációt (óvodai szakvéleményt) a szülő részére átadjuk. Az iskolába lépés kritériumát a fejlődés várható jellemzőinek összessége alapján mérjük, amely lehetőséget ad a rugalmas iskolakezdés megvalósítására. Minden szülőnek törvény által biztosított joga a szabad iskolaválasztás. Az iskolaválasztás segítése céljából fontos az iskolákkal való kapcsolattartás. A szülőket tájékoztatjuk a lehetőségekről, hirdetmény és szülői értekezlet formájában. A SNI gyerekek

számára értelmi, mozgás és beszédállapotuktól függően és fejlettségüknek megfelelően normál vagy speciális iskolát ajánlunk, melynek dokumentációja a szakértői bizottság által kiadott szakvélemény.

Az óvodába lépés feltételei

Óvodánkban a gyermekek felvétele a mindenkori tanügy-igazgatási jogszabályok betartása alapján történik.

Az óvodai nevelésben való részvétel

Három éves kortól (napi négy órában kötelező) az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb nyolcéves korig minden gyermeket megillet.

Az óvodai *beiratkozás feltételei*:

- Gyermek szobatiszta;
- Érhetően beszél;
- Önállóan étkezik;
- Szükségleteit időben jelzi;

Adminisztratív feltételek:

- A gyermek és a szülők adatait igazoló okmányok;
- Orvosi igazolás;

SNI gyermekek esetében a jelenlegi személyi ellátottságunkat figyelembe véve a felvétel kritériumai:

- Szakértői bizottsági vélemény.
- Nevelési tanácsadó véleménye.
- Közösségbe illeszthetőség.
- Szobatisztaság.

Ha a gyermek magatartásával veszélyezteti akár önmagát, akár társait, akkor a Nevelési Tanácsadó vagy bármely Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálatán köteles részt venni a további óvodai nevelés érdekében.

3. Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot Törő András József főigazgató készítette, az iskolai és óvodai nevelőtestület bevonásával.

A nevelőtestület nyilatkozata

A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola Pedagógiai Programjának módosításait a

2024. augusztus 30.-án megtartott értekezleten a nevelőtestület véleményezte és elfogadta.

Geszteréd, 2024. augusztus 30.-án

Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola 4232 Geszteréd, Petőfi utca 8. (1.)

PH.

.....

nevelőtestület képviselője

.....

intézményegység-vezető

Hatályosság

Jelen szabályzat 2024. szeptember 2. napjától hatályos újabb módosításig.

Ezen szabályzat kizárólag egységes szerkezetbe foglalva módosítható.

Geszteréd, 2024. augusztus 30.

PH.

Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola 4312 Geszteréd, Petőfi utca 8. (1.)

Törő András József

főigazgató

Kötelező nyilvánosság

- Kötelező az iskola honlapján közzétenni
- Kötelező az Oktatási Hivatal KIR közzétételi listájára feltölteni

A Digitális környezet a köznevelésben EFOP-3.2.3-17 pályázattal kapcsolatban

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.

Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul:

- az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje;

- digitális tartalomalkotás és -megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az Interneten keresztül.

- a digitális kompetencia magába foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolás és kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás, a művészetek és a kutatás terén.

<u>Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök</u>

- eszközök megismerése, használata
- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és kezelés
- kritikai gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

A tanulónak értenie kell:

- miként segíti az IKT a kreativitást és az innovációt,
- ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, ezek kiszűrésére használatos alapvető technikákat,

- az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, az etikai elveket, a szerzői jogból és a szoftver-tulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi kereteket,
- a szükséges készségek magukba foglalják - az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését,
- a digitális kompetencia fejlődését segítheti az aktív részvétel a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban.

Intézményünk részt vesz a „Digitális környezet a köznevelésben" elnevezésű EFOP-3.2.3-17 pályázatban. A digitális pedagógiai módszertant rendszeresen alkalmazzuk a pedagógiai munkánk során.

A pedagógiai célok kijelölése a digitális pedagógia területén

A következő célokat tűzzük ki:

- A természettudományos órák 40%-án használjanak a pedagógusok IKT eszközt
- A tanulók megismerjék a modern eszközöket, azokat célszerűen és funkciójuknak megfelelően tudják használni
- Megtanulják, hogyan tudják ismereteiket digitális eszközök használatával bővíteni
- A pedagógusok megismerjék és rutinosan, a céljuknak megfelelően használják az interaktív válaszadó rendszereket, melyek segítségével könnyen meg tudnak győződni a tanulók felkészültségéről
- A tanulók megismertetése a válaszadó rendszerekkel, amellyel a hétköznapi élet során is találkozhatnak
- Élményalapú oktatás biztosítása a tanulók számára, mely által motiváltabbak lesznek, többet készülnek a tanórákra
- Természettudományos kísérletek támogatása, bemutatása digitális eszközökkel
- Az iskolai lemorzsolódás csökkentése
- A természettudományos megismerés támogatása
- GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat-és tananyagrendszer felső tagozatosok számára.
- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Problémamegoldás LEGO robotta

INTÉZMÉNYI DIGITÁLIS FEJLESZTÉSI TERV

(DFT)

Digitális környezet a köznevelésben EFOP-3.2.3-17

Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskola

A szakmai terv 1. sz. melléklete

Bevezetés

A Szent Anna Katolikus Óvoda és Általános Iskolában igyekszünk megteremteni a XXI. század elvárásainak megfelelő feltételeket és színvonalas oktatást. Tanulóinkat megismertetjük a modern digitális eszközökkel, ezáltal is növelve motivációjukat a tanulás iránt és így törekszünk arra, hogy a lemorzsolódást, a végzettség nélküli iskolaelhagyást csökkentsük.
Az idegen nyelvek, a matematika és az informatika tantárgyak oktatására kiemelten figyelünk. Már 1. osztálytól kezdve járnak a tanulóink angol nyelv és informatika órákra. Matematikából minden évfolyamon biztosítunk lehetőséget a tanórán kívüli foglalkozásokra. A digitális eszközök kezelésére irányuló érdeklődésüket igyekszünk fejleszteni és kielégíteni.
A pedagógusok szívesen használják az IKT eszközöket. Nem csak informatika órákon, hanem más szaktárgyi órákon is megjelenik a digitális kivetítő eszközök használata, alsó és felső tagozaton egyaránt. Már az alsós tanulók is rutinosan mennek
az interaktív táblához, hogy egy-egy feladatot megoldjanak.
Iskolánkba 159 tanuló jár. Minden évfolyamon egy osztály működik. 4 fő SNI, és 6 fő BTMN-es tanuló van. Oktatásuk-nevelésük integrált formában történik, a többi tanulóval közösen.

1. Helyzetelemzés, fejlesztési szükségletek bemutatása

1.1 A gyakorlatban alkalmazott digitális pedagógiai eszköztár bemutatása, fejlesztési szükségletek.

Iskolánk digitális pedagógiai eszköztárának bemutatása: az intézmény informatikai hálózatának bemutatása, rendelkezésre álló IKT eszközök, IKT helyzetelemzés: hardver, szoftver feltételek, számítástechnikai eszközökkel felszerelt helyiségek, pedagógusok

informatikai felkészültsége. IKT eszközök rendszeres kihasználtsága, digitális tananyagok rendszeres használata.

1.1.1 Az intézmény módszertani felkészültsége a digitális kompetencia fejlesztés területén

A pedagógusok rendszeresen használják a tanóráikon a digitális kivetítő eszközöket. Legtöbb tantárgyból elérhető digitális tananyag, melyben az interaktív táblán megoldható feladatok, prezentációk is szerepelnek. Néhány pedagógus saját maga is készít prezentációkat, interaktív feladatokat, hogy óráit színesítse, és a tanulók motivációját, lelkesedését növelje.

Intézményünkben jelenleg 4 db régi típusú interaktív tábla és 3 db okostábla áll rendelkezésre. Problémát jelent azonban, hogy több esetben ezek használatához teremcserére van szükség. További probléma, hogy régi típusú eszközök nem rendelkeznek nagy felszereltséggel, illetve már elöregedtek, használatuk nem zökkenőmentes, érintkezésük nem megfelelő.

Az első 2 interaktív táblánk 2006-ban és 2007-ben érkezett a hozzájuk tartozó projektorokkal és hordozható számítógépekkel. Már akkor éreztük, hogy a tanórákat színesebbé, változatosabbá, vonzóbbá lehet tenni ezen eszközök segítségével. A tanulók élvezik a kivetített tananyag adta lehetőségeket, az interaktívan megoldható feladatokat. Ezáltal a pedagógusok is szívesen használták az eszközöket.

2014-ben újabb 2 táblát szereztünk be pályázati forrásoknak köszönhetően. Ezek ugyanolyan típusúak voltak, mint az előzőek. Ekkor jutottunk újabb 2 db hordozható számítógéphez is.

A 2012-es TIOP 1.1.1-es pályázatnak köszönhetően 2015-ben Smart táblákkal gazdagodott intézményünk. Ezek már sokkal modernebbek, és egyszerűbben, szélesebb körben használhatóak, mint a régebbi típusúak. Ugyanebben a pályázatban kaptunk hordozható számítógépeket is a pedagógusok számára.

A táblák elosztását úgy alakítottuk, hogy az alsós és felsős osztályok, pedagógusok számára is egyaránt elérhető legyen ez a lehetőség. Több alkalommal szerveztünk rövidebb tájékoztatót a táblák használatával kapcsolatban. Ennek ellenére még most is akadnak néha problémák a használattal kapcsolatban.

A digitális oktatás adta lehetőségek kihasználtsága nem teljes körű az intézményünkben. Nagyrészt a tankönyvekhez készített digitális tananyagokat használják pedagógusaink.

Az önállóan elkészíthető interaktív feladatok lehetőségeit, a készítés módját, eszközeit nem ismerik.

Az intézmény számítógép állománya frissnek és modernnek mondható. Bővítésre azonban szükség lenne, hogy megfelelően be tudjuk rendezni az informatika tantermet a legmodernebb gépekkel.

Jelenleg a pedagógusok többsége rendelkezik az iskola által biztosított hordozható számítógéppel. Sajnos még nem mindenki. Ez egyrészt abból is adódik, hogy a régebben beszerzett laptopok egy része már elavult, nem fejleszthető vagy meghibásodott és nem javítható.

Az intézmény tanulók által használható tabletekkel és digitális feleltető rendszerrel nem rendelkezik. Ennek kialakítására szükség lenne. A rendszer használatához pedig a pedagógusok többségének kiemelkedően fontos lenne az ehhez szükséges kompetenciáinak fejlesztése. Jelenleg az e-napló bevezetése és használata sem megoldott intézményünkben.

Az intézmény szinte teljes területe le van fedve a Wifi elérés lehetőségével. Néhány tanteremben közvetlenül is elérhető az internet. Ennek bővítésére lenne szükség, hogy bármely tanteremből lehessen azonnal internethez csatlakozni.

1.1.2 Fejlesztési szükségletek

Szükség lenne olyan okos táblák beszerzésére, amelyek a legmodernebb felszereltséggel és szoftverekkel rendelkeznek.

A pedagógusok modern hordozható számítógéppel való ellátása nagyon fontos lenne, hiszen csak abban az esetben lehet a feleltető rendszer és az e-napló bevezetése és mindennapos használata reális elvárás.

A tanulók által használható táblagépek is elengedhetetlenek a feleltető rendszerek kialakításához. Ezek az eszközök segíthetnék a csoportmunka digitális megvalósítását is. Ez is fejlődést jelentene intézményünknek.

A feleltető, digitális értékelő rendszerek közül szívesen használnánk többféle rendszert. Ez bármilyen interaktív táblával vagy akár anélkül is használható. A tanulónak nem kell kifáradnia a táblához, mégis aktívan részt vesz a tananyag feldolgozásában. Szintén használható számonkérésre. A tanár által összeállított kérdőív kérdéseire a tanulók

gombnyomással válaszolhatnak. A rendszer kiértékeli a válaszokat és az eredményességet is. Így gyorsan fel tudjuk mérni a tanulók tudását. Olyan komolyabb típusok beszerzésére lenne szükségünk, amelyek a szöveges válaszok adására is lehetőséget biztosítanak.

A digitális eszközök fejlesztése intézményünkben elsősorban a természettudományos tárgyak tanításánál lenne szükséges. Ezek a tanórák szemléletesebbé, színesebbé, vonzóbbá válhatnának a tanulók számára az új, modern eszközök használata által.

Az SNI és BTM tanulók fejlesztése szempontjából is kiemelkedően fontos a digitális eszközök használata. Hiszen a szemléletesség, a vizualitás számukra még fontosabb a tananyag megértésében.

Jelenleg a tanórák kb. 20-25 %-a zajlik a digitális eszközök igénybevételével. Ez az arány még növelhető a korszerűbb eszközök beszerzésével, a természettudományos tantárgyak esetében elérhetné a 40%-ot.

Az új eszközökkel a pedagógusok digitális önértékelése is megoldhatóvá válna az intézményben. A bemutató órák, jó gyakorlatok átadása egymás között növekedhetne.

A pályázat során létrejött fejlesztéseket, digitális megújulást Pedagógiai Programunkban megfogalmazzuk és kitűzzük a hozzájuk kapcsolódó elvárásokat.

1.2 Az intézményi szervezeti és humán feltételek bemutatása, fejlesztési szükségletek

Iskolánkban 14 fő pedagógus dolgozik. Alsó tagozaton 7 fő tanító, felső tagozaton 7 fő tanár. Nevelő-oktató munkát segítő munkatárs 2 fő.

1.2.1 Az intézményi szervezeti struktúra és a rendelkezésre álló humán erőforrás bemutatása.

Intézményünk alacsony pedagógus létszáma miatt mindössze 2 munkaközösségbe szerveződtek a pedagógusok. Alsós és felsős munkaközösség működik. Rendszeresen tartanak megbeszéléseket, értekezleteket, a munkaközösség-vezető órát látogat. Időnként bemutató órát is szerveznek, ahol egymásnak átadják tapasztalataikat.

Viszonylag kevés kolléga rendelkezik informatikai ismeretekkel. A digitális oktatáshoz kapcsolódó továbbképzésen mindössze négyen vettek részt. A képzések a következők voltak:

- Tanulói tevékenységek támogatása interaktív IKT eszközökkel

- Interaktív táblák és Tanulói válaszadó rendszerek pedagógiai alkalmazása

Intézményünkben jelenleg 1 fő rendszergazda van alkalmazásban, félállásban. Segíti a pedagógusok mindennapi munkáját.

1.2.2 Fejlesztési szükségletek

A pályázatba a felső tagozaton természettudományos tárgyakat tanító kollégákat kívánjuk bevonni. A pedagógusok tájékozottsága, képzettsége az IKT eszközök használatában igen eltérő. Alapszintű ismeretekkel rendelkeznek mindannyian. Szívesen fordulnak az új dolgok, az innováció felé. Törekednek ismereteik bővítésére, óráik színesebbé tételére, a tanulók motiválására.

A pályázati csomagot kipróbáló diákcsoport a felsős tanulók. Ők már rendelkeznek alapvető informatikai ismeretekkel, és nyitottak az új dolgokra. Gyorsan megismerkednek az új eszközökkel, szívesen használják azokat az ismeretszerzésre is.

A pedagógusok számára olyan továbbképzés lenne szükséges, ahol megtanulhatnák, hogyan tudnak interaktív feladatokat készíteni saját maguk. Szükség lenne arra is, hogy egy képzés keretein belül megismerjék a feleltető és értékelő rendszerek előnyét és használatát. Lehetőségük legyen kipróbálni is egy ilyen rendszert, hogy lássák a gyakorlati hasznát is.

További fontos fejlesztést kívánó területek:

- IKT műveltség, pedagógusok IKT kompetenciájának fejlesztése
- pedagógusok alapfokú informatikai képzése
- digitális alapú nevelés megvalósítása
- digitális eszközök alkalmazásának didaktikai háttere (videó előadás, digitális segédanyagok, vitafórum)
- digitális tananyagok bővítése!!!!
- prezentációkészítés kihasználtsága az egyes tanórákon (digitális segédanyagok, gyakorlati és módszertani feladatok, közös értékelés)
- interaktív tábla alkalmazási lehetőségei az oktatásban: digitális tananyagok szerkesztése táblaszoftverek segítségével
- megfelelő tantermi környezet kialakítása a technológia használatához

1.3 A rendelkezésre álló infrastruktúra, eszközpark bemutatása, fejlesztési szükségletek

1.3.1 Az intézmény eszközellátottsága

A vezetékes internetet a Sulinet biztosítja az intézmény számára. Vezetékes internettel iskolánk „kis" épületében (3-8. osztály) és a tanári szobákban mindenhol rendelkezünk. Az iskolai honlapot (www.sztannagesztered.hu) bérelt tárhelyről üzemeltetjük. A számítógépparkunk elavult: 6 db PC (II): 4 db PC (III): 18 db PC (IV):6 Hordozható számítógép:7 (interaktív táblához) + 5 (pedagógusi) LCD monitor van asztali számítógéphez. Nyomtatók: 1 db színes lézer, 1 db tintasugaras, 1 db nagyteljesítményű fekete-fehér (5 évnél idősebb) multi funkciós nyomtató 1 db, Interaktív tábla 7 darab(3 db hibás). Digitális tartalmak az elmúlt 5 évben igyekeztünk minden tantárgyhoz interaktív szoftvereket beszerezni, de ezek is elavultak, frissítésre lenne szükség. A megvásárolható szoftverek mellett a pedagógusok gyakran használnak ingyenes alkalmazásokat, az NKP alkalmazásait és egyéb fejlesztésű próba programokat kísérlet jellegével.

1.3.2 Fejlesztési szükségletek

Két tanterem felszerelése interaktív eszközökkel, egy nyelvi labor és egy számítástechnikai szaktanterem felszerelése. A tantermekben telepített interaktív megjelenítőhöz kapcsolt notebookok . Egy darab3d-s nyomtató. Teljes körű internet biztonságot szolgáló védelem kiépítése. Elavult 6 db tanári laptop kicserélése, valamint továbbiak beszerzése a többi pedagógus számára. Programozható robotok beszerzése a probléma megoldó gonolkodás sikerének érdekében pl: LEGO MINDSTORMS Education EV3 Core Set Szenzorokkal. Régi

informatika terem elavult számítógépeinek cseréje, valamint a hozzá tartozó bútorzat beszerzése. 5 db interaktív tábla beszerzése és telepítése szaktantermekbe.

1.4 Vízió

A fejlesztés megvalósulásával lehetőséget biztosít az intézménynek, hogy az új technikákkal, módszerekkel a digitális kompetencia erősödjön. A gyerekek könnyen átvehető tudás anyaggal gazdagodjanak. A jó gyakorlatot tovább tudjuk adni.

2. Intézményi fejlesztési célok meghatározása

A tanulást-tanítást támogató digitális kompetenciák fejlesztését támogató eszközöknek és módszereknek széles körben történő megismertetése és alkalmazása érdekében az alábbi területeteket támogató digitális pedagógiai eszközök és/vagy módszerek (csomagok) adaptálását, implementálását és tanítási-tanulási gyakorlatba történő beépítését tűztük ki célul:

- Természettudományos megismerés támogatása
- a Probléma megoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása.

A célok megvalósításához a következő eszközöket és fejlesztéseket tartjuk szükségesnek:

- Három osztálynyi tanulót kiszolgáló táblagépek beszerzése, pedagógus táblagépek
- Két tanterem felszerelése interaktív okos táblával, laptoppal, ahol a természettudományos tárgyak oktatása megvalósulhat
- Informatika szaktanterem modernizálása
- Interaktív válaszadó rendszerek kiépítése
- Pedagógusok képzése, hogy a fejlesztésekhez megfelelő képzettségű szakember álljon rendelkezésre

2.1 A pedagógiai célok kijelölése a digitális pedagógia területén

A következő célokat tűzzük ki:

- A természettudományos órák 40%-án használjanak a pedagógusok IKT eszközt
- A tanulók megismerjék a modern eszközöket, azokat célszerűen és funkciójuknak megfelelően tudják használni
- Megtanulják, hogyan tudják ismereteiket digitális eszközök használatával bővíteni
- A pedagógusok megismerjék és rutinosan, a céljuknak megfelelően használják az interaktív válaszadó rendszereket, melyek segítségével könnyen meg tudnak győződni a tanulók felkészültségéről
- A tanulók megismertetése a válaszadó rendszerekkel, amellyel a hétköznapi élet során is találkozhatnak
- Élményalapú oktatás biztosítása a tanulók számára, mely által motiváltabbak lesznek, többet készülnek a tanórákra
- Természettudományos kísérletek támogatása, bemutatása digitális eszközökkel
- Az iskolai lemorzsolódás csökkentése
- A természettudományos megismerés támogatása
- GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat-és tananyagrendszer felső tagozatosok számára.
- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Problémamegoldás LEGO robottal

2.2 Az érintett fejlesztési célcsoportok meghatározása

A felkészülési szakaszban a felső tagozatban tanító 5 pedagógus bevonása, felkészítése zajlik. Matematika, biológia, informatika földrajz szakos kollégákról van szó.

Ezután következhet a megvalósulási szakasz, a tanulók bevonása. Az 5-8. osztályos tanulókat szeretnénk bevonni a tevékenységekbe. Nekik van leginkább szükségük arra, hogy megismerjék a modern eszközöket, megtanulják gyakorlati hasznukat, használatukat. Ők könnyen megismerkednek az eszközökkel, nyitottak az új dolgokra. Szeretnénk olyan tudást adni a tanulóknak, amely segítségével el tudnak majd igazodni az őket körülvevő digitális eszközök világában. Megtanulják, hogyan tudják céljaiknak megfelelően használni ezeket az eszközöket.

A nevelőtestület projektben közvetlenül nem részt vevő tagjai bemutató órákon, elő-

adásokon és munkaközösségi foglalkozásokon ismerkedhetnek meg a jó gyakorlatokkal, az új eszközökkel.

Természetesen a szülők és meghívott iskolák pedagógusainak is tartunk bemutató órákat, megbeszéléseket.

2.3 Az intézmény szervezeti és humán feltételeinek javítására, fejlesztésére vonatkozó célok

Sikeres EFOP 3.2.3 pályázat esetében 5 pedagógust beiskolázunk, akik elvégzik a digitális pedagógiával kapcsolatos továbbképzést. Ők óráikba a tanult módszereket beépítik. Támogatjuk a belső digitális továbbképzések szervezését. A továbbképzésekbe az iskolai előkészítő munkába bevonjuk az informatika tanárt, a rendszergazdát és a továbbképzésen résztvevő pedagógusokat.

Az információ áramlás digitális módját előnyben fogjuk részesíteni, segítjük a diákok, szülök, tanárok tudatos digitális kompetenciáját.

2.4 Infrastruktúra és eszközpark fejlesztésére vonatkozó célok

- Két tanterem felszerelése interaktív eszközökkel, egy nyelvi labor és egy számítástechnikai szaktanterem felszerelése.
- A tantermekben telepített interaktív megjelenítőkhez kapcsolt notebookok, 3d-s nyomtató.
- Teljes körű internet biztonságot szolgáló védelem kiépítése.
- Elavult 6 db tanári laptop kicserélése, valamint 12 db beszerzése a többi pedagógus számára.
- Programozható robotok beszerzése a probléma megoldó gondolkodás sikerének érdekében pl.: LEGO MINDSTORMS Education EV3 Core Set Szenzorokkal.
- Régi informatika terem elavult 20 számítógépének cseréje, valamint a hozzá tartozó megfelelő bútorzat beszerzése.
- 5 db interaktív tábla beszerzése és telepítése szaktantermekbe.
- Megfelelő szoftverek beszerzése mellyel a pedagógus és a diákok távoli munkájának ellenőrzése és vezérlése kiépíthető biztonságosan végezhető
- Az egész iskola területén megbízható vezeték nélküli hálózat kiépítése.
- Az iskolai hangosítás kiépítése, információ áramlás megfelelő biztosításához.
- Tanulói tabletek és lap-topok beszerzése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.

2.5 Lehatárolás, szinergia

Nem releváns

2.6 A fenntarthatóságra vonatkozó cél Az intézmény céljai között szerepel.

A természettudományos órák 40%-án használjanak a pedagógusok IKT eszközt. A tanulók megismerjék a modern eszközöket, azokat célszerűen és funkciójuknak megfelelően tudják használni. Megtanulják, hogyan tudják ismereteiket digitális eszközök használatával bővíteni. A pedagógusok megismerjék és rutinosan, a céljuknak megfelelően használják az interaktív válaszadó rendszereket, melyek segítségével könnyen meg tudnak győződni a tanulók felkészültségéről. A tanulók megismertetése a válaszadó rendszerekkel, amellyel a hétköznapi élet során is találkozhatnak. Élményalapú oktatás biztosítása a tanulók számára,

mely által motiváltabbak lesznek, többet készülnek a tanórákra. Természettudományos kísérletek támogatása, bemutatása digitális eszközökkel. Az iskolai lemorzsolódás csökkentése, a természettudomány megismerés támogatása. GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, problémamegoldás LEGO robottal

Fenntartás időszakában belső továbbképzéseiben lehetőség és mód nyílik a digitális világ ismereteinek megosztása a pedagógus között. A hosszú távú fenntarthatóság legfontosabb feladata, hogy a pedagógusokban kialakuljon az igény a digitális pedagógia eszközök használatára.

3. A fejlesztési feladatok, tevékenységek meghatározása

3.1 A digitális pedagógiai-módszertani csomag meghatározása

A digitális pedagógiai-módszertani csomag meghatározása A természettudományos kompetenciafejlesztés területén a „GEOMATECH – Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára” csomag kipróbálását választotta intézményünk. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogat területen a „Problémamegoldás LEGO robottal” csomag kipróbálást választotta az intézmény. A program kipróbálásba bevont osztályokra vonatkozóan az iskola helyi tanterve kiemelten fogja kezelni az algoritmizálás és programozás témakört.

A pedagógusok digitális tartalomfejlesztési tevékenységei az alábbiak:

- A támogatott intézmények bevont pedagógusainak akkreditált pedagógus továbbképzésen történő részvétele, digitális kompetenciáinak fejlesztése elsősorban

- az összeállított vagy választott digitális pedagógiai módszertani csomaggal összhangban. (10 fő)
- A digitális pedagógiai módszertani fejlesztéshez választott csomagok használatára való felkészülés és tanórákon történő alkalmazás kipróbálása. ¬
- A választott csomaghoz kapcsolódó intézményi digitális tartalom fejlesztése (digitális óravázlatok, tanítást-tanulást támogató tartalmak, digitális projekt leírások stb.
- Az implementációt támogató események (3 db szakmai nap, tantestületi tréningek) szervezése, online tanári közösségek kialakítása, a programba bevont intézmények közötti tapasztalatcsere (az alkalmazott tananyagok, módszertanok, eszközök, programok vonatkozásában) megvalósítása.
- Az internetbiztonságot és fogyasztóvédelmi jogérvényesítést elősegítő programok szervezése. Az intézmény folyamatosan konzultál a szolgáltatóval ez említettekkel kapcsolatos lehetőségekről.
- Az alkalmazott digitális pedagógiai módszertani csomagok intézményi bevezetésének előrehaladását nyomon követő önértékelés, a digitális pedagógiai gyakorlat pedagógiai folyamatokba történő beépülésének vizsgálata, javaslatok megfogalmazása az intézményi digitális fejlesztési terv számára.
- Szakmai beszámoló készítése a fejlesztési terv megvalósulásáról a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ számára. A Debrecen- Nyíregyházi Egyházmegye, mint az intézményünket fenntartó szervezet a pályázat megvalósítása során támogató szolgáltatások biztosítását vállalja. A szolgáltatások a következőek:
- A pedagógusok munkáját segítő digitális módszertani asszisztensi feladatok ellátása.
- A módszertani csomag intézményi bevezetését támogató szolgáltatások és elérhetőségének biztosítása.
- A résztvevő intézmények és bevont pedagógusaik folyamatos szakmai támogatása, mentorálása, a folyamatok minőségbiztosítása.

3.2 **Adaptáció és felkészítés**

A megvalósításba és a digitális óravázlatok elkészítésébe bevont 5 pedagógus, akik a természettudományos és a problémamegoldás csomagokhoz tartozó kompetenciafejlesztésben is részt vesznek. A természettudományos csomagot választó kollégák a GEOMATECH@ Élményszerű természettudomány 60 órás továbbképzésen vesznek részt 4 fő. A problémamegoldás csomagot választó kolléga a 30 órás

3.3 "Mobilrobotok az iskolában" továbbképzést teljesíti 1 fő. A rendszergazda is megfelelő képzésben részesül a program során. A tervezett belsőtovábbképzésekkel segítik a pedagógusok egymás munkáját és az intézmények közötti kommunikáció is zökkenő mentes lesz.

3.4 Bevezetés és alkalmazás

A csomagok kipróbálásnak nélkülözhetetlen feltétele, hogy a pedagógusok munkáját az oktatást segítők a projekt során a szokásosnál is nagyobb mértékben segítsék. Így őket már a projekt tervezésébe is bevontuk, és a végrehajtásában is jelentős szerepet vállalnak. A rendszergazda lesz felelős a terem hardveres és szoftveres installációjáért, annak állandó frissítéséért, valamint a hálózat teljes szegmentálásáért és az internetes tartalmak szűréséért. A Debrecen- Nyíregyházi Egyházmegye, mint fenntartó biztosít szakértőt, aki külsősként támogatja és javaslatokat tesz a projekt irányítására.

Az ő feladata:

- Pedagógiai program felülvizsgálata.
- Az alkalmazott digitális pedagógiai módszertani csomagok beválás-vizsgálatát, ajánlások megfogalmazását évente 1 alkalommal.
- Eredmények alapján megfogalmazott ajánlások az intézmény pedagógusai számára.

3.5 A humánerőforrás biztosításának tervezése

Intézményünkben most lesz kiépítve az erős áramú és gyengeáramú hálózat kiépítése. Most kerül sor az régi épület felújítására, valamint új épületszárny építésére. Az új tantermek alkalmasak lesznek az újeszközök fogadására, az új módszerek megvalósítására, a differenciált és kooperatív tanulási és tanítási folyamatok megszervezésére. Tervezett eszközök a 2.4 pontban megfogalmazott tételek alapján.

A humánerőforrás biztosításának tervezése A digitális pedagógia gyakorlatba történő beépüléséhez szükséges és a humánerőforrással kapcsolatos feltételek megteremtéséhez az alábbi képzéseket tervezzük: ¬ Mobilrobotok az oktatásban (30 órás) 1 fő ¬ GEOMATECH@Élményszerű természettudomány (60 órás) 4 fő. Intézményünkben, félállásban rendszergazda dolgozik jelenleg is heti 20 órában.

A képzések részletes bontása a következő

Megn.	A pályázatba bevont Pedagógus megnevezése	Oktatott tantárgy	Meglévő IKT képesítés	Szükséges továbbképzés
1	Molnár Regina	matematika, angol		GEOMATECH-Élményszerű természettudomány
2	Dalanicsné Pőzse Melitta	matematika, informatika		GEOMATECH-Élményszerű természettudomány
3	Monyók Ferencné	biológia, földrajz	Az infokommunikációs technológiák (IKT) oktatásban történő alkalmazása	GEOMATECH-Élményszerű természettudomány
4	Majorosné Szilágyi Brigitta	biológia, technika, tanító		GEOMATECH-Élményszerű természettudomány
5	Pálné Garai Erika	tanító	Informatikai műveltségi terület	Lego Mindstorm Education

A képzések a tartalmi részletezése:

A LEGO-EV3 Mindstorm képzés célja bemutatni a mobil-robottechnikához alkalmazott különböző szenzorok jellemzőit, karakterisztikáját és alkalmazásuk lehetőségeit; megismertetni és gyakoroltatni LEGO-EV3 programnyelvet, a mobilrobotok összeállítását, tesztelését és futtatását; valamint felkészíteni a pedagógusokat a tanultak oktatásban történő alkalmazására. A program során bemutatásra és gyakorlásra kerülnek a különböző nemzetközi versenyek feladatai is. A továbbképzésen tanultak elsajátítását letölthető e-tankönyv is segíti! A GEOMATECH-Élményszerű természettudomány Egy csoportban (a képzés tapasztalatai alapján) 6-12 fő tud eredményesen tanulni. A képzéshez a pályázónak (egyházmegyének, tankerületeknek) kell biztosítani az informatikai tantermet.

A szolgáltatás teljes körűen tartalmazza :

- a helyszíni képzést;
- a tananyagot;
- a Coospace e-learning rendszerhez való hozzáférést;
- vizsgáztatást;
- a képzés ideje alatt a teljes tanulás támogatást (on-line módon);
- a szakmai tudásközösséghez való hozzáférést;
- a végzettség kiadását. A GEOMATECH digitális tanítási gyakorlat elvégzése során a résztvevők szakmai támogatást kapnak a pályázat által kötelezően meghatározott következő területeken egy tanéven keresztül:
- módszertani csomag intézményi bevezetését támogató online „help-desk" szolgáltatás;
- választott csomaghoz kapcsolódó intézményi digitális tartalom fejlesztése (digitális óravázlatok, óratervek, tanmenetek stb.);
- résztvevő intézmény bevont pedagógusainak folyamatos szakmai támogatása, mentorállása;
- megvalósítása és az eredmények hasznosítása - kiemelten a jó gyakorlatok, az implementált
- tananyagok, módszertanok megosztása;
- online tanári közösségek kialakítása, legalább a programba bevont intézmények közötti
- tapasztalatcsere (az alkalmazott tananyagok, módszertanok, eszközök, programok ¬ vonatkozásában) megvalósítása

4. Disszemináció

A disszeminációra vonatkozó tevékenységek megtervezésekor az alábbi szempontokat vegyék figyelembe:

- A projekt nyitó és záró rendezvényen részt veszünk
- Folyamatosan tájékoztatást adunk az iskola honlapján.
- Nevelő testületi értekezleteken az eredményeket és az ajánlásokat megfogalmazzuk.
- Szülőknek előadásokat szervezünk az internet biztonság témakörében.
- Projekt 3 évétől bemutató órákat tartunk a bevont és a környékbeli intézményeknek.

- Pedagógiai programba beépítjük a digitális pedagógia elemeit.
- Félévi és év végi nevelő testületi értekezleten tájékoztatást adunk a projekt tapasztalatairól.

5. Fenntarthatóság

Fontosnak tartjuk, hogy a fejlesztés az új pedagógiai módszereke alkalmazása beépüljön az intézmény mindennapi életébe. Az eredményeket folyamatosan értékeljük, Három évente megvizsgáljuk a projekt elemeit és a változásokat, fejlesztéseket jelöljük a pedagógiai programba és a tantárgyak helyi tanterveiben.

Eltérések az intézményi digitális fejlesztési tervben kijelölt célok és a pályázat során megvalósult beszerzések között

Az 1.3.2 Fejlesztési szükségletek pont szövege a következőre változik

(Az eredeti elképzelésekhez képest a reálisan megvalósuló beszerzések:)

Egy tanterem felszerelése interaktív eszközökkel (interaktív tábla hangszóróval, tolltartóval, tollal, projektor). Programozható robotok beszerzése a probléma megoldó gondolkodás sikerének érdekében pl: LEGO MINDSTORMS Education EV3 Core Set Szenzorokkal. 36 darab tanulói tablet beszerzése, és 3 darab gurulós szekrény, amely alkalmas a tabletek tárolására és töltésére.

A 2.4. Infrastruktúra és eszközpark fejlesztésére vonatkozó célok pontban felsoroltak helyébe a következők kerülnek:

(A pályázat keretein belül reálisan teljesülő fejlesztések:)

- Egy tanterem felszerelése interaktív eszközökkel (interaktív tábla hangszóróval, tolltartóval, tollal, projektor)
- Programozható robotok beszerzése a probléma megoldó gondolkodás sikerének érdekében pl.: LEGO MINDSTORMS Education EV3 Core Set Szenzorokkal.
- 36 darab tanulói tablet beszerzése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében
- 3 darab gurulós szekrény, amely alkalmas a tabletek tárolására és töltésére.